

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՄԻԱՅՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ

150-

ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԶԱՆԿ

A ¹¹
63518

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԼ. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Ի ն ֆ ո ռ մ ա ց ի ա յ ի և մ ա տ ե ն ա գ ի տ ու թ յ ա ն
բ ա ժ ի ն

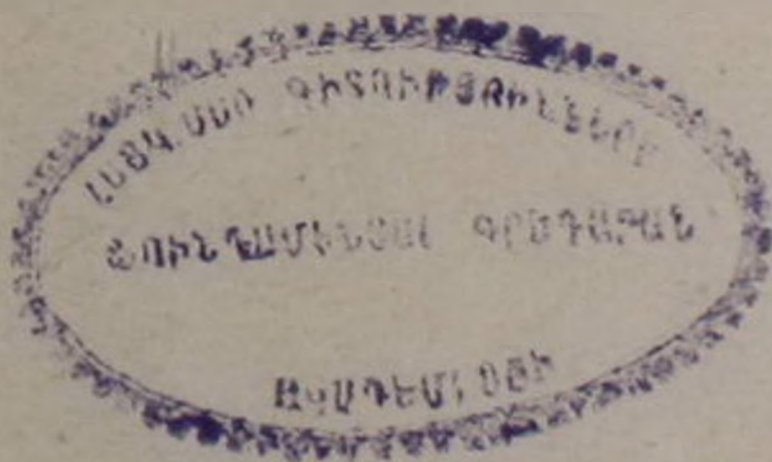
ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ

(150-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ)

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

Խմբագրությամբ պրոֆ. Վ. Ա. ՊԱՐՍԱՄՅԱՆԻ

290-80

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ АРМ. ССР
ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА ИМ. А. Ф. МЯСНИКЯНА

Информационнобиблиографический отдел

ПРИСОЕДИНЕНИЕ ВОСТОЧНОЙ АРМЕНИИ К РОССИИ

(К 150-летию)

БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

Под ред.: -проф. В. А. ПАРСАМЯНА

ЕРЕВАН — 1980

Կազմեցին՝ Հ. Վ. Մարգարյան

Կ. Հ. Մարտիրոսյան

Լ. Գ. Հովհաննիսյան

Մատենագիտ. խմբ.՝ Մ. Հ. Բաբայան

Составители: Р. В. Маркарян

К. А. Мартиросян

Л. Г. Оганисян

Библиогр. ред. М. А. Бабаян

Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին խոշոր իրադարձություն էր հայ ժողովրդի պատմության մեջ: Դա հայ ազատագրական պայքարի և հայ-ռուսական դարավոր հարաբերությունների դարդադրման արդյունք էր, պատմականորեն նյատճառաբանված, օրինաչափ երևույթ:

Ռուսրբական և սլարսկական ռադմա-ավատական բռնակալության դաժան լծից ազատագրվելու համար, հայ ժողովուրդը 17-րդ դարի վերջում և 18-րդ դարի սկզբում իր բախտը վերջնականապես կապում է Ռուսաստանի օգնության հետ: Մեծ հայրենասեր, ականավոր քաղաքագետ ու դիվանագետ Իսրայել Օրուջանքերով ձևավորվում է հայերի ռուսական կողմնորոշումը, որը պնդվում ավելի ու ավելի լայն ժողովրդականություն է ձեռք բերում և դառնում հայ ազատագրական պայքարի մայրուղի:

150 տարի առաջ, 1828 թվականին, Ռուսաստանի հեռ միավորվելուց հետո հայ ժողովրդի տնտեսական, հասարակական-քաղաքական և մշակութային կյանքի զարգացումը դրվում է նոր, ավելի բարձր ու առաջադիմական ուղիների վրա: Պատմական մեծ շրջադարձ է կատարվում, որը բախտորոշ նշանակություն է ունենում ամբողջ հայ ժողովրդի համար:

Ռուսաստանի օգնությամբ հայ ժողովրդի մի խոշոր հատվածը՝ արևելահայությունը փրկվում է ֆիզիկական բնաջնջման ու ասիմիլյացիայի վտանգից: Ռուսաստանին միացած Արևելյան Հայաստանը դառնում է ցիր ու ցան արված հայության համախմբման հուսալի կենտրոն: Ռուսաստանի օգնությամբ կատարված սլարսկահայերի ու արևմտահայերի մասսայական ներգաղթների շնորհիվ ազգահավաքում է տեղի ունենում, որը միացումից հետո, թերևս ամենախոշոր իրադարձությունն էր Արևելյան Հայաստանի պատմության մեջ: Հայ ժողովուրդն իր բախտը առհավետ կապում է ռուս մեծ ժողովրդի հետ և նրա օգնությամբ, Հոկտեմբերյան հե-

ղափոխության շնորհիվ, ձեռք է բերում իր ազգային և սոցիալական ազատագրութիւնը:

1978 թվականի աշնանը լայնորեն նշվեց Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 150-ամյակը: Սովետական Հայաստանի քաղաքներում ու գյուղերում, մեր հինավուրց, բայց միշտ երիտասարդ ու ծաղկուն մայրաքաղաք Երևանում տեղի ունեցած համաժողովրդական հանդիսութիւններին ջերմորեն մասնակցեցին Սովետական մեծ միության բոլոր ժողովուրդների պատվիրակները: Մեր հանրապետութիւնը պարգևատրվեց Վ. Ի. Լենինի շքանշանով:

Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակի տոնախմբութիւնները վերածվեցին ՍՍՀՄ ժողովուրդների բարեկամության և ինտերնացիոնալ կապերի ամրապնդման համաժողովրդական ցնծութիւնների: Ամենուր ղդացվում էր սերն ու երախտագիտութիւնը ուս ժողովրդի, սովետական բոլոր ժողովուրդների նկատմամբ, ամենուր թևածում էր ժողովուրդների լենինյան բարեկամության վեհ գաղափարը:

Մեծ հոբելյանի կապակցությամբ հանրապետության մի շարք շրջաններում հուշարձաններ կառուցվեցին (Երևանում, Աբովյանում, Սպիտակում, Ղափանում, Սիսիանում, Շամշադինում, Եղեգնաձորում և այլուր), որոնք մարմնավորում են հայ և ուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամութիւնը, նրանց եղբայրության գաղափարը: Գիտության, գրականության և արվեստի աշխատողները, ստեղծագործական կազմակերպութիւնները, մամուլը, «Գիտելիք» ընկերության բաղմահազարանոց դասախոսական կոլեկտիվի անդամները գործուն մասնակցութիւն ունեցան մեծ հոբելյանի անցկացմանը: Անխտիր բոլոր միջոցառումներն ընթանում են ՀԿԿ Կենտկոմի 150-ամյակին վերաբերող հայտնի որոշման ոգով:

150-ամյակի հոբելյանին ակտիվ մասնակցութիւն ունեցավ նաև մեր հանրապետության մշակույթի խոշոր օջախներից մեկը՝ Ալ. Մյասնիկյանի անվան պետական դրադարանը: Կազմակերպվեց դրքի հարուստ ցուցահանդես և գիտական կոնֆերանս, հրատարակվեց «Հիշարժան տարեթվեր» օրացույցի հոբելյանական համարը, կազմվեց 150-ամյակին վերաբերող դրականության (հայերեն, ռուսերեն և օտար լեզուներով) մատենագիտական ցանկ և այլն:

Հրատարակվող ներկա մատենագիտական ցանկն ընդգրկում է 1805 թվականից մինչև 1979 թվականը տպագրված գրքերն ու հոդ-

վաժները, որոնք վերաբերում են հայ-ռուսական տնտեսական-քաղաքական և կուլտուրական կապերին, առանձնապես Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման պատմությանը:

Մատենագիտական ցանկը հիմնականում կազմվել է Հանրային գրադարանի ֆոնդերի հիման վրա: Օգտագործվել են նաև ՀՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի և Երևանի պետական համալսարանի գրադարաններում եղած գրականությունը: Վերջին գրադարաններում եղած նյութերը de visu չեն նկարագրված:

Ցանկում նյութերը դասավորված են հրատարակության ժամանակագրական կարգով: Սկզբում տրված են գրքերը, ապա հոդվածները: Մեծ մասամբ տրված է գրքերի ու ժողովածուների բովանդակությունը: Մատենագիտական ցանկից օգտվելը մատչելի դարձնելու համար տրված են անձնանունների և տեղանունների ցանկեր:

Հայն ընդգրկում ունի ներկա մատենագիտական ցանկը. նրա բովանդակությունն սկսվում է հնագույն ժամանակներից և հասնում մինչև մեր օրերը: Բաղմազան ու բաղմարովանդակ են ցանկում տեղ գտած նյութերը: Դրանց մեջ կան հաղվագյուտ, անգամ պիտական շրջանառությունից դուրս մնացած գործեր, որոնք թերևս մասնագետների համար նորություն լինեն և նոր որոնումների ու հետազոտությունների մղեն նրանց: Սույն մատենագիտությունը հարուստ նյութ է տալիս նաև հասարակական-քաղաքական, գրական, դիտական նշանավոր գործիչների վերաբերյալ:

Առաջին անգամ է հրատարակվում հայ-ռուսական հարաբերություններին և Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման պատմությանը վերաբերող նման քիչ թիվ շատ ամբողջական ու ժափալուն մատենագիտական ցանկ: Հասկանալի է, ինչպես ամեն մի նման գործ, այն ևս անթերի լինել չի կարող: Իսկատելի է հատկապես օտար լեզուներով եղած գրականության բաժնում: Անշուշտ կլինեն բացթողումներ, վրիպումներ, անճշտություններ: Սակայն, եղած թերություններով հանդերձ, կատարված է չափազանց օգտակար, խրախուսանքի ու բարձր գնահատության արժանի մի գործ, որը մեծապես կօգնի ոչ միայն պատմաբաններին, այլև գիտության այլ բնագավառներով զբաղվողներին:

Առանց չափազանցության կարելի է ասել, որ ներկա մատենագիտական ցանկը սեղանի գիրք կլինի շատերի համար:

В МЕСТО ПРЕДИСЛОВИЯ

Присоединение Восточной Армении к России в 1828 году имело огромное прогрессивное значение в истории армянского народа. В октябре 1978 года в Армении, при участии представителей всех советских республик, широко отмечалось 150-летие этого крупного исторического события. Наша республика третий раз была награждена Орденом Ленина.

По поводу 150-летия информационно-библиографический отдел Государственной библиотеки Армянской ССР им. А. Мясникяна составил библиографию книг и статей на армянском, русском и иностранных языках относящихся к данной проблеме. Библиография охватывает материалы с 1805 по 1979 годы. В хронологическом порядке сперва даны книги, потом статьи. В библиографии приложены указатели: именные и географические.

По данной проблеме впервые издастся такая обширная библиография. Разумеется в ней могут быть и недостатки.

На наш взгляд данная библиография послужит настольной книгой для историков и ученых других областей науки.

1. Հիշատակարան ազգային արդեան պատմութեան համար: Յաղագս դիմելոյն Հերակլայի պատերազմ յնրեվան, եվ արտասահման առնելոյ զքանի գեղօրեալ (Ա. տ. և թ.).—39 էջ.

Բով. ից՝ Յաղագս տարագիր լինելոյ ժողովրդոցն Արարատեան Վաղարշապատու, եվ մատնավոր գեղօրէիցն հայոց նոյնոյ աշխարհին: Յաղագս ապստամբութեան Ղազարի և Պօռչալու Պարսից ի Սօմխէթ նահանգն Թիֆլիզու և նոցա վնասուց մեղ և առ դօրն Ռուսաց: Յաղագս թէ վասն է՞ր իջար յամբողջն Հաղբատու եվս եվ վասն պատերազմին Ռուսաց ընդ շահին յԱրարատ եվ ասպատակելոյն Աղեքսանդրի Հերակլայ որդւոյն Պարսից զորոք ի վերայ Լոսու երկրին եվ ի վերայ մեր: Յաղագս դարձի Յիցիանով Կուսակալին յԱրարատայ, եվ շուելոյն ընդ նմա և միտրանայն սրբոյ էջմիածնի եվս առ գետոյն Պօռչալուի, և հանձնելոյն Հովհաննէս ծայրադույն կառավարչին.

2. Նկարագրութիւն գաղթելոց հայոց ոմանց տեառն 1828 յԱտրպատականէ ի սահմանս Ռուսաստանի: (Ա. տ. և ա. թ.).—104 էջ.

1826

3. Ներսէս Ե Աշտարակեցի: Յայտարարութիւն քիստոնէական պառտաւորութեան հպատակաց ամենարադեպաշտ կայսերութեան Ռուսաց.— Թիֆլիս: «Ի գործարանի գպրոցի Հայոց», «Ներսիսյան գպրոցի», 1826.—6 էջ.

1827

4. Ազգաբարձրութիւն առ Հայս: Առաջադրութիւն Հայոց նոս սա քվոդ դօրթի համար.— Թիֆլիս: Տպ. Ներսիսյան գպրոցի, 1827:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴՊԱՐՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ

ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԸ ԵՒ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԸ

ԵՒ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԸ

ԵՒ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԸ ԵՒ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԸ

9(47)

3-97

А К Т Ы,
ОТНОСЯЩИЕСЯ ДО ЗАКЛЮЧЕНИЯ МИРА
СЪ ПЕРСИЕЮ.

1962

1.) Высочайшій Манифестъ 21 Марта 1828 года о заключенномъ мирѣ съ Персїею. — 2.) Выписка изъ Трактата сего мира. — 3.) Высочайшій Рескриптъ имъ Императору Пресвященнаго Персеса, Епархіальнаго Архіепископа обитающихъ въ Грузіи Армянъ; и 4.) Высочайшій Указъ о наименованіи новопокоренныхъ Ханствъ, Армянскою областію и о включеніи оной въ Императорскій Титулъ.

ԱՐԶԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ.

պո լերարերին առ հաստատութիւն հաշտութեան ընդ Պարսիստանի:

1) Քարճրագոյն Հրովարտի յազգա հաստատեալ հաշտութ ընդ Պարսիստանի. 'ի 21 Մարտի. 1828 թի: 2) Քաղաւծ 'ի Պայմանագրի պար հաշտութ: 3) Քարճրագոյն Պարզեազի յանուն Սրբազան Երրօսի, Արքեպիսկոպ Արհեպիսկոպոսի Հայոց Արաւ, տանեաց, և 4) Քարճրագոյն Հրովարտ յազգա անանեկոյ զնորոց եռանեալ իւանութի Պաւստ. Հայկազանց, և ժողովանեկոյ զայն 'ի Պայտերական Մականուն:

САНКТПЕТЕРБУРГЪ,

въ Типографіи Армянскаго Лазаревскаго Института
Восточныхъ языковъ, 1828 года.

Ի ՍԱՆԿՏՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.

Ի Տպարանի Հայոց Երփադարեանց Ճեմարանին Առեւելեան լեզուաց:
1828 թի:

10. Նկարագիր գաղթականութեան Հայոց ի Պարսկաստանէ՝ ի Ռուսաստան.— Մոսկվա: տպ. Հաղարյան ճեմարանի, 1832.— 104 էջ.

1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմից հետո տեղի ունեցած հայերի ներգաղթի մասին.

11. Հասան-Ջալալյան Խ. Պատմութիւն կամ Յիշատակ ինչ-ինչ անցից՝ դիպելոց յաշխարհին Աղուանից.— Շուշի: տպ. «Բարձր սրբազան ասպետափառ մետրոպօլիտին Բաղդասարաց», 1839.— 69 էջ.

Աղվանից աշխարհի դրության, հայ-աղատազրական պայքարի, հայ-վրացական կապերի և Ռուսաստանի օգնութեամբ պարսկական լուծը թոթափելու մասին.

12. Արովյան Խ. Վերք Հայաստանի: Ողբ հայրենասերի: Պատմ. վեպ.— Թիֆլիս: տպ. Գ. Արծրունու, 1858.— 275 էջ.

13. Երկայնաբազուկ-Արղությանց Հ. Համառօտ պատմութիւն Ղարաբաղու Հայոց տիրապետող մելիքների, որք ղեսպան ուղարկեցին ռուսաց կայսեր Մեծին Պետրոսի մօտ: Գրեաց վիճակաւոր արքեպիսկոպոսն Ռուսաստանի իշխանազնեայ Յովսէփ Երկայնաբազուկ Արղութեանց. և ղեներալ ֆելդմարշալ կնիազ Գրիգոր Ալեքսանդրովիչ Պօտեմկինի ձեռքով մատուցաւ վայսերուհի Եկատերինէ Բ.-ին, 1797 թ.:— Մեղու Հայաստանի, Թիֆլիս, 1858, 25 հունիս, էջ 26—27, 1 փետր., էջ 35—36.

14. Պետրոս Մեծ: Թարգմանութիւն հրովարտակի 1724 թ. նոյեմբերի 10-ին. յանուն Ղարաբաղու Հայոց Եսայի կաթողիկոսին, և մելիքաց և ժողովրդեան: [Ռուսաստանի տիրապետութեան տակ անցած Պարսկաստանի նահանգներում Կասպից ծովի կողմը հայեր բնակեցնելու մասին: Հրովարտակը մեջ է բերված Հ. Երկայնաբազուկ-Արղությանի 1790 թ. Եկատերինա կայսրուհուն ուղղված նամակում]— Մեղու-Հայաստանի, Թիֆլիս, 1858, 25 հունվ., էջ 28.

919 5-21
6-23

ԴԱՌԻԹ ԲԷԳ

ԸՆՏԻՐ ՊԱՏԾՈՒԹԻՒՆ ԴԱՌԻԹ ԲԷԳԻՆ. ԵՒ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՑ ՀԱՅՈՑՆ ԵԱՓԱՆՈՒ ՈՐԳ Ե-
ՂԵՆ ԸՆԴԳԻՄ ԹՈՒՐԳԱՑ Ի ՄԵՐՈՒՄ ԺԱ-
ՄԱՆԱԿԻ ԱՅՆ Է ՅԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1722, ԵՒ
ՀԱՅՈՑ 1171.

Հրատարակութեամբ ի լոյս բնծայեց

Ս.ՆԴԵՐՋ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՈՎ.Ք

ԱՐԳԱՐ ՍՏ. ԳՈՒԼԱՄԻՐԱՆՑ

ՈՒՅԻ—1871

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ս. ԿՈՔՈՒՂԻԿԷ ԷԶԾԻԱԾՆԻ
Ի ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ.

15. Հովսեփ կաթողիկոս: Յովսեփ կաթողիկոսի յիշատակարանը: (Աղբյուր աղղային արղյան պատմության): [Նկարագրված է 1778—1795 թթ. ռուսահայերի կյանքում տեղի ունեցած դեպքերը և հայ-ռուսական հարաբերությունները]։— Կոստանկ հայոց աշխարհի, Թիֆլիս, 1863, թիվ 5, էջ 321—328, թիվ 2, էջ 419—443, թիվ է, էջ 505—519, թիվ է, էջ 582—599.
16. Պետրոս դի Սարգիս Գիլանենց ժամանակագրություն: Զուգույն ընթացող բարձրագույն գրած: (Աղբյուր աղղային արղյան պատմության): [1723 թ. Պարսկաստանում տեղի ունեցած դեպքերի մասին և պարսկահայոց ու ռուսների հարաբերությունների մասին]։— Կոստանկ հայոց աշխարհի, Թիֆլիս, 1863, թիվ 2, փետրվ., էջ 81—112, թիվ Գ, մարտ, էջ 181—212.
17. Փոնդոյանց Հ. Հովսեփ կաթողիկոսի յիշատակարանը: Առաջաբանություն: [Հայ-ռուս կապերի մասին]։— Կոստանկ հայոց աշխարհի, Թիֆլիս, 1863, թիվ 4, էջ 178—308.

18. Շահումյան Ա. Դաիթ Բէգ: Ընտիր պատմութիւն Դաիթ Բէգին, եի պատերազմաց հայոցն հաւաքանու. որք եղեն ընդդէմ Թուրքաց ի մերում ժամանակի, այն է յամի տեառն 1722, եի հայոց 1171...—Վաղարշապատ: Հրատ. Արղար Ստ. Գուրլամիրեանց, ա. կաթողիկէ էջմիածին, 1871.—136 էջ.
19. Պերպերյան Ավ. Յաղագս պատերազմին Պարսից ընդ Մոսկովաց, և քաջութեան ազգին Հայոց, եւ յաղագս գրաւելոյ Մոսկովաց զԱրարատեան գաւառն ընդ իշխանութեամբ իւրեանց: [1823 թ.]։— Պերպերյան Ավ. «Պատմութիւն Հայոց», գրքում Պօլիս: տպ. Պօղոսի Քիրիշնեան եի ընկ., 1871.—էջ 177—179.

20. Պատկանյան Գ. Ծաղկաբաղ ի լիակատար կենսագրութենէ սրբազան Հայրապետի Ներսեսի Ե. վեհափառ և ազգասեր կաթողիկոսի ամենայն Հայոց։— Զմյուռնիա, 1876.—116 էջ.

1877

21. Երիցյան Ա. Նյութեր Ներսես Ե-ի կենսագրության համար.—
Թիֆլիս: տպ. Հ. Էնֆիաճյանցի, 1877.—28, 65 էջ.

1877—1878

22. Երիցյան Ա. Ներսես Հինգերորդ Աշտարակցի կաթողիկոսի
կենսագրությունը: (Արտատպված «Փորձ» ամսագրից Ա.).—
Թիֆլիս, 1878.— 28 էջ.
23. Երիցյան Ա. Հայերի մասնակցությունը Ռուսաստանի Անդր-
կովկասում արած տիրապետությունների մեջ: Ա. Մեծն
Պետրոսի ժամանակը: [Հայերի ազատագրական ձգտումները
Պետրոս Մեծի ժամանակներից մինչև 1814 թվականը].—
Փորձ, Թիֆլիս, 1877—1878, № 1, էջ 367—394, № 2, էջ
389—404.
24. Երիցյան Ա. Ներսես Աշտարակցին վարդապետ ժամանակ;
Ներսես վարդապետի առաջին քայլերը; Ներսես վարդապետը
կաթողիկոսական հրավիրակ; Միջամտություն ուսաց և Ներ-
սես վարդապետը Թիֆլիսում; Ներսես վարդապետը պատե-
րագմի դաշտում: [1803—1804 թթ.]; Ներսեսի ջանքը հայ-
րենեաց ազատութեան մասին: [1803—1805 թթ.]; Ներսես
վարդապետի հեռանալը Ռուսաստան; Ներսես վարդապետի
կայսկոպոս օծվիլը:—Փորձ, Թիֆլիս, 1877—1878, № 1, էջ
211—273.
25. Երիցյան Ա. Ներսես կայսկոպոսը Դանիել կաթողիկոսի ժա-
մանակ: Էջմիածնի դրությունը Դանիել կաթողիկոսի ժամա-
նակ; Բարձրագույն խորհրդարան կամ սինոդոս; Ներսեսը
քաղաքագիտության տապարեղում; Էջմիածնի պաշտոնական
հարաբերությունները Ռուսիայի հետ:—Փորձ, Թիֆլիս, 1877—
78, № 2, էջ 235—268.

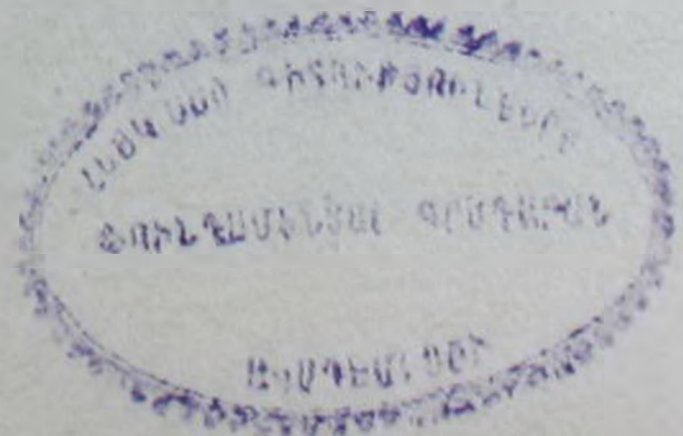
1881

26. Նուրիխան Մ. Պատմություն ժամանակակից: Մաս Ա. 1814—
1848.— Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1881.—644 էջ.

Բովանդ.-ից՝ Ռուսաստան և Տաճկաստան: Պատերազմունք ընդ պարսս և ընդ տաճիկս; Ռուսք կարշավեն ի Տաճկաստան, Եվրոպա և Ասիա; Դաշնադրություն Ադրիանապոլսոյ; Հայք ընդ իշխանությամբ Պարսից եւ Ռուսաց; Հայք; Ղարաբաղու մելիքները; Ուրիշ հայ իշխաններ; Հայք ընդ իշխանությամբ երից պետութեանց; Պարսից և Ռուսաց կռիւները.— Գլուխատանի դաշնադրությունը; Հայաստանի վիճակը: Պատերազմունք; Մադաթյան հայ զորավարը; Ռուսք չէջմիածին; Սարդարաբադի, Երևանա և Դավրիզու առումը; Հայք՝ ի Պարսկաստան. Ղազարոս Յ. Լազարյան քաղաքապետ՝ ի Դավրեժ; Դաշնախոսություն՝ ի Դեյկարխան; Դաշինք Թուրքմենչայի; Հայոց գաղթականությունը ի Ռուսաստան; Հայաստան ընդ իշխանությամբ օսմանյան պետութեան: Օսմանյան բանակը՝ ի փոքր Ասիա; Պասկևիչի բանակը; Պատերազմին հրատարակությունը; Ղարսի բերդը; Առումը; Ժանսուխտ; Ախալքալաքի առումը; Ախալցխայի պաշարումը և առումը; Բայազետի և ուրիշ տեղյաց նվաճումը; Բարձրագույն Դուան պատրաստությունը; Ախալցխայի կրկին պաշարումը; Զապօրիէի պատերազմը; Օսման փաշան կը հաղթվի՝ ի Հյունքյար—Սու., Քայինլիի պատերազմը; Միլլի Տյուզի պատերազմը; Հաջի փաշային գերի բռնվելը; Հասան Ղալեի առումը; Էրզրումի պաշարումը և առումը; Պուրտսովի (Բուրցեվի) մուտքը ի Բաբերդ; Ի քարդ կրած պարտությունը; Ամբողջ բանակին շուն՝ ի Բաբերդ; Գլումուշխանի առումը; Զու դեպ՝ ի Տրապիզոն; Դուպարածք մինչև՝ ի Խաղաղությունն; Ադրիանապոլսո հաշտությունն.

27. Արիստակ Ա. Ներսիս Ե. Աշտարակեցի: Եպիսկոպոսութեան ժամանակ [1809—1814 թթ.].—Փորձ, Տփլիս, 1881, № 3.— էջ 38—76.

28. Էրիսթով Դ. Գրիգորեղովի «Խելքից պատուհաս» կոմեդիան հայկական բեմի վրայ: [1881 թ. հունվ. 8-ին Թիֆլիսի հայկական թատրոնում բեմադրված].—Փորձ, Տփլիս, 1881, № 2, էջ 142—149.

Երեսնագործ Է. Խաչիկ-Պետրոսիանի արտադրած 1892 թվականի
կապույտաթուղթի թուղթ:

9(47.925)

7-52

4

Գ Գ Գ Ե Ե

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԳՐԱԴԱՐԱՆ Ե. — Բ.

1780—1834

Խմբագրող
Է. ԽԱՇԻԿ-ՊԵՏՐՈՍԻԱՆԻ

Ի Բ Ե Ե

Տպարան Գ. Երանյան, Կենտրոնական փողոց, 21.

Типография М. Шарадзе, Николаевская. 21.

1893

1882

29. Րաֆֆի: Խամսայի մեկիքությունները (1600—1827) Նյութեր Հայոց նոր պատմության համար.— Թիֆլիս, 1882.—414 էջ.
 Ղարաբաղի տիրապետող մեկիքների հարաբերությունների մասին ուսաց կառավարության հետ, սկսած Պետրոս Մեծի օրերից և նրանց մատուցած նշանավոր ծառայությունները Ռուսաստանին.— էջ 27—45, 55—57, 115, 117—145, 172—175 178, 188—195, 239—278, 282, 292, 296—299, 310—368.

1887

30. Քոնիկոն: [Ավագ խան Մեկիք Մեհրաբյանի հիշատակարանի հրատարակության մասին, որտեղ նկարագրվում է Գրիբո-
 լեդովի սպանության մանրամասնությունները].— Նոր դար, Թիֆլիս, 1887, 20 մարտի.

1890

31. Շերմազանյան Գ. Միրզա Յաղուբ Մարգարյան ներքինի [Գրիբոլեդովը որպես հայերի պաշտպան և նրա սպանվելը].— Շերմազանյան Գալուստ «Նյութեր ազգային պատմության համար: Երևելի հայկազունք ի Պարսկաստան» գրքում.— Ռոստով, 1890—ՌՅԼԹ. Շպկ. վր. 1891.— էջ 77—102.

1892

32. Արարատյան Հար. Վաղարշապատեցի Հարություն Արարատյանի կյանքը: Ինքնակենսագրություն: / Թարգմ. ուս. Պ. Պ[ոռչյան].— Թիֆլիս, 1892, 10 էջ հայկ. էջագր.— 254 էջ.

1893

33. Աղանյանց Գյուտ. Դիվան Հայոց պատմութեան: Գիրք Ա. և Բ. 1780—1834.— Թիֆլիս: տպ. Շարաձեի, 1893.—663 էջ.

34. Ռուս-պարսկական ճակատամարտը և վտարումն Դանիելի կաթողիկոսի՝ ի Պարսկաստան: [1804 թ].— «Դիվան հայոց պատմության» գրքում: Գիրք Ա.— Բ. 1780—1834: Ներագրեց Գյուտ քահանա Աղանյանց: Թիֆլիս, 1893.— էջ 174—190.

1894

35. Նրիցյան Ա. Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը և Կովկասի հայք 19-րդ դարում: Մաս Ա. (1800—1832 թ.).— Թիֆլիս, 1894.

Գլ. Դ. Նփրեմ կաթողիկոս Զորագեղցի (1809—1835 թթ.): Վրաստանի Հայոց հավատարմությունը առ Ռուսիա; Կայսեր ողորմած հրովարտակը հայոց ազգին; Պարսից նենգավոր հարձակումը; Ներսեսի պատերազմական շրջաբերականը; Մանուչարյանց Գրիգոր եպիսկոպոսը; Հայ իշխան Մադաթովի քաջագործությունները; Երմուլովի շնորհակալությունը Ներսեսին; Հայոց զորքը; Պատերազմի սկիզբը; Ռուսները էջմիածնում; Պասկևիչի առաջին գործողությունը; Կրասովսկու բանակը; Աբբաս-Միրզայի արշավանքը և էջմիածնի պաշարումը; Կրասովսկու օգնությունը և Աշտարակի պատերազմը; Պասկևիչի գալը; Սարդար-Աբադի վեր առնելը; Երևանի վեր առնելը; Թուրքմենչայի ռուս-պարսկական դաշնագրությունը; Պարսկահայոց գաղթականության սկիզբը; Գաղթականության խոչընդոտները; Տաճկահայատակ հայոց դրությունը; Ռուս-տաճկական պատերազմը; 1829 թվի պատերազմը; Արզրումի գրավումը; Բայազետի պաշարումը; Բաբերդի և Արզրումի անցքերը; Ադրիանապոլի դաշնագրությունը; էջ 47—428.

1895

36. Առաքելյան Հ. Գրիբոեդովի սպանությունը: (Նրա ծննդյան 100-ամյա տարեդարձի առիթով): [Ականատեսի՝ Գրիբոեդովի սուրհանդակ Համբարձումի պատմածը].— Մշակ, Թիֆլիս, 1895, 5 հունվ., 10 հունվ.

37. Արզաս: Գրիբոեդով: (Պուշկինից): [Պուշկինի հանդիպումը Գրիբոեդովի դիակին Բզովդալի լեռնանցքում].— Տարազ, Թիֆլիս, 1895, 15 հունվ., № 2, էջ 23—26.
38. Ռերբերյան Մ. Գրական ականարկներ. Ա. Ս. Գրիբոեդով: (Նրա ծննդյան 100 ամյակի առթիվ).— Թատրոն, 1895, գիրք 1, № 3, էջ 78—90.
39. Գրիբոեդովի ծննդյան հարյուրամյակը: Ստորադր. Ս. Հ.— Արձագանք, 1895, 4 հունվ.

1897

40. Աղանյանց Գյուտ: Պարսից տիրապետության վերջին տարին: (Ժամանակակից հայ հիշատակարանից): [Ռուս-պարսկական պատերազմը և Նրևանի բերդի գրավումը].— Լումա, Թիֆլիս, 1897, գիրք Ա., էջ 306—321.

1899

41. Հավելված Ա. Յաղագս կաթողիկոսության տեառն Ղուկասու Կարնեցվոյ և դաշնադրության Հայոց ընդ Ռուսաց և կաթողիկոսացն Սսոյ, որք նստան-ի յետին ժամանակս: [Հայոս քաղաքական կապերի մասին].— «Դիվան հայոց պատմության» գրքում: Գիրք Դ. Ղուկաս կաթողիկոս (1780—1800).— Թիֆլիս, 1899.— էջ 714—738.

1902

42. Լեռ: Հովսեփ կաթողիկոս Արղուսյան.— Թիֆլիս, 1902.— 228 էջ.

Գրքում խոսվում է հայ-ռուս հարաբերություններում Հովսեփ Կաթողիկոս Արղուսյանի մատուցած ծառայությունների մասին.

43. Լեռ: Հայկական տպագրություն: Հտ. 2. Առաջին մաս.— Թիֆլիս, 1902.

Հայ-աղատագրական պատերազմների և 18-րդ դարի հայ-ռուսական հարաբերությունների, Անգեղակոթի ժո-

ղովի, Իսրայել Օրու, Մինաս վարդապետի, Ծսայի Հասան-
Ջալալյանի, Դավիթ Բեկի, Թուրքական ագրեսիայի և բազ-
մաթիվ այլ հարցերի մասին, էջ 222—415.

1904

44. Ազրայիլ: [Հայ ազատագրական շարժման ղեկ. Մխիթար
գորավարի, Դավիթ-Բեկի և Ստ. Շահումյանի մասին].—
Ալեքսոլ: տպ. Հակոբ Ղասաբյանցի, 1904.—48 էջ.
45. Եզյանց Կ. Ս. էջմիածնի մայր աթոռի և ռուսաց կառավարու-
թյան հարաբերությունների ծագումը.— Թիֆլիս: տպ. Ա. Քու-
թաթելաձե, 1904.—42 էջ.
46. Առաքելյան Հ. Գրիբոեդով: (Նրա մահվան 75-ամյակի առի-
թով).— Մշակ, Թիֆլիս, 1904, 30 հունվ.
47. Գրիբոեդովի մահվան 75-ամյակը.— Լուսա, Թիֆլիս, 1904,
№ 1, էջ 220.
48. [Ռուս նշանավոր դրամատուրգ և պետական գործիչ Ա. Ս.
Գրիբոեդովի մահվան 75-ամյակի տոնակատարությունը
Թիֆլիսում հունվ. 30-ին].— Տարաղ, Թիֆլիս, 1904, № 5,
էջ 34.

1906

49. Չոպանյան Ա. Աբովյանի հայրուրամյակին առթիվ.— Անա-
հիտ, Փարիզ, 1906, № 1—2, էջ 1—12.
50. Չոպանյան Ա. Ռուսիան և հայերը: [18-րդ դարից սկսած].—
Անահիտ, Փարիզ, 1906, № 3—5, էջ 33—65.

1909

51. Գեղամյան Ե. Պատմական քաղվածքներ: Կազմեց՝ Եղիշե
ա. ք. Գեղամյանց: Բաքու: Մ. Ավագյանց: 1909. (Արտա-
տպուած «Հովիվ» շաբաթ-թից):
- Պր. 1. Յովսէփ կաթողիկոս Արղուիթյան. 3, 50 էջ.
- Պր. 2. Դավիթ և Դանիել կաթողիկոսներ. 50—117 էջ.
- Պր. 3. Մասն 1, Եփրեմ կաթողիկոս. 117—270 էջ.
- Պր. 4. Մասն 2, Եփրեմ կաթողիկոս. 272—430 էջ.
- Պր. 5. Մասն 1, Յովհաննէս Ը. կաթողիկոս: Հրատ. Հ. Պ.
Բեգլարյանցի (431—672) էջ.

1912
Աստուծոյ ի պատիւ
Ս. Ապրիլեանի ի. Օկար
Տպարան

Արամայր թիւ 4
Երևան
Նոյեմբեր 1912

ՅԱՆՈՍ
Տպարան

(Խաթման 200 տպակա տպագրութիւն)

ԿՅՈ ՆԳՅՈՂՈՎ

Ինչ Արեւ Ստպարանի
Երևան

Պր. 6. Մասն 2, Յովհաննես Ը. կաթողիկոս: Հրատ. Ա. Ս. Մսրիսանյան. (673—849) էջ.

Պր. 7. Մասն 1, Ներսես Ե. կաթողիկոս Աշտարակեցի. (850—1105) էջ.

Պր. 8. Մասն 2, Ներսես Ե. կաթողիկոս Աշտարակեցի: Հրատ. Ա. Յ. Պարոնյանց. (1106—1369) էջ.

Պր. 9. Մասն 3, Ներսես Ե. կաթողիկոս Աշտարակեցի. (1370—1522) 26 էջ.

52. Զամինյան Ա. Հայոց եկեղեցու պատմություն.— Նոր-Նախիջևան: տպ. Ս. Ավագյանի, 1909.— 227 էջ.

Գրքում խոսվում է նաև Հայաստանի ազատագրության ծրագրի, Իսրայել Օրու և հայ-ռուս հարաբերութ. մասին, էջ 39—43, 48, 51, 69, 71—74.

1910

53. Շահագիգ Եր. Տեր-Գաբրիել Պատկանյանց: (Արտ. «Լուսմա»-ից).— Թիֆլիս, 1910.—141 էջ.

Գրքում խոսվում է նաև Ղրիմեցի հայերի մասնակցության մասին Դավիթ Բեկի ղեկավարած ազատագրական պայքարին.

1912

54. Աբովյան Խ. Վերք Հայաստանի գրքի գոհարներից / Լույս ընծայեց Ս. Քամալյան.— Թիֆլիս: տպ. «Էպոխա», 1912. 36 էջ.

55. Թոմաս: Իսրայել Օրի: (Մահվան 200-ամյակի առթիվ) / Կաղմեց Թոմաս.— Աստրախան: տպ. Ա. Ապրեսյան և Ի. Օկուր, 1912.—41 էջ. Արտատպ. «Մեր կյանքը» լրագրից.

Պետրոս 1-ի օգնությամբ Հայաստանը ազատագրելու Իսրայել Օրու ծրագրի մասին.

1913

56. Մարտիրոսյան Հ. Ի՞նչ է արել Կովկասի համար Ռուսաստանը Րոմանովների տոհմի գահակալութեան ներքո: Րոմանովների տոհմի 300-ամյա հօբելյանի առթիվ.— Թիֆլիս:

հրատ. Ն. 4. Մ. Կովկասյան փոխարքայի դիվանատան,
[1913 թ.].—16 էջ.

57. Նազարյան Ստ. Երկեր. Հտ. 1. Կենսագր. ակնարկով.— Թիֆ-
լիս, 1913. [Գլ.] հայերի կոշումը մարդկության մեջ: [Ռու-
սաստանի կողմից հայերի ազատագրումը Պարսկական
լծից], էջ 93—96.

58. Օրմանյան Մ. Տ. Նահապետ, Ա. Եղեսացի: Իսրայել Օրի:
Նահապետ և Օրի: Օրիի ձեռնարկները: Օրի ի Ռուսիա:
Տ. Աղեֆսանդր Ա. Զուղայացի: Օրի դեսպան: Օրիի մահը՝
Գործին գնահատումը: Մինաս Տիգրանյան: Տ. Ասովածա-
տուր, Ա. Համատանցի: Նեղութեանց դեմ ճիգեր: Աղվանից
դործերը: Հայերուն իղձերը: Օսմանցիներ և ռուսեր: Դավիթ
Բէգի շարժումը: Մայրաթոռի կացութիւնը: Տ. Կարապետ,
Բ. Ունեցի: Դավիթ Բէգի գործերը: Շարժումին վերջը:
Տ. Աբրահամ, Գ. Կրետացի: Հայոց կացութիւնը: Տ. Սիմէոն
Ա. Երեվանեցի: Ռուսիո վիճակ: Ռուսիո հետ: Ռուսիա պաշտ-
պան: Տ. Ղուկաս, Ա. Կարնեցի: Հովսեփի ձեռնարկները:
Ռուսիո մերձեցում: Արցախի շարժումը: Ղուկասի ընթացքը:
Ռուսական դաշնագիր: Տ. Դավիթ, Ե. Էնէգեթցի: Ներսէս Աշ-
տարակեցի: Եփրեմ Զորագեղցի: Եփրեմ ի Մոսկվա: Աղեք-
սանդր կայսր: Ռուսիա միջնորդ: Ապարդյուն ելք: Դանիէլ
Նախատյալ: Ռուսը և սլարսիկը: Էջմիածնի կացութիւնը:
Ռուսներ կը քաշվին: Դանիէլ աքսորված: Դանիէլի համար:
Դավթի ընթացքը: Դանիէլեանց ջանքերը: Պարսիկ արքունի-
քը: Տ. Դանիէլ Ա. Սուրմառեցի: Ներսէս արդարադյալ: Դա-
նիէլի մահը: Դանիէլի անձը: Դանիէլի արժանիքը: Օրման-
յան Մ. «Աղգապատում» գրքում: Կ. Պոլիս, 1913, պր. 17,
էջ 2684—2692, 1913, պր. 18 էջ 2771—2778, 2815—2824,
2837—2841, 2858—2862, 1913, պր. 19, էջ 2910—2912,
1913, պր. 20, էջ 3054—3058, 1913, պր. 21, էջ 3203—3209,
3213—3215, 3298—3304, 3328—3348, 3365—3371.

1914

59. Գեղամյան Ե.: Իսրայել Օրին և իր քաղաքական ծրագիրը.
— Բաքու, 1914.— 79 էջ.

Կովկասի Հայոց Հրատարակչական Բնկերություն

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

№ 11-12

Ա. Բ. ԳՐԻԲԱՆԴՈՎ

ԽԵԼՔԻՑ ՊԱՏՈՒՀԱՍ

Կով. շրջ. գործադրվեալը ստանաւորույ

Խորագրանկ

ԼՍԻՈՆ ԽԱՆՈՒԷԼՈՆ

Թ ի Ֆ Լ ի Չ

Ել. Կերասյ. Օր. Ն. Ազաճեանի, Պոլից

1913

60. Լեո: Պատմություն Երևանի հայոց թեմական հոգևոր դպրոցի: 1837—1912.— Թիֆլիս, 1914.—592 էջ.

Բովանդ-ից՝ Հայ դպրոցի անցյալը: Վերածնություն, ժԹ դար; Ռուսաստանը Արարքսի հովտում; Կրթական հոգսեր: 1827 թվականը; Հայություն վերաբերմունքը [Հայ-ռուս հարաբերություն. 17—19-րդ դդ. և Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին].

61. [Առաքելյան Հ.]: Ա. Ս. Գրիբոեդով: Ստորագր. Հ. Ա.—Մշակ, Թիֆլիս, 1914, 30 հունվ.

62. Բարկեն վարդապետ: Մանվել վարդապետը Ա. Ս. Գրիբոեդովի մասին (1975—1929): Մահվան ութսուն եվ հնգամյա տարեկիցի առթիվ.— Արարատ, էջմիածին, 1914, № 2, էջ 161—162.

63. Գրասեր: Գրիբոեդովի մահը: [Մահվան 85-ամյակի առթիվ].—Լույս, նոր նախիջևան, 1914, № 12, էջ 2—3.

64. Կ. Հ. Բ. Ընկ. դահլիճում կայանալիք հայ գրողների Կովկ. ընկ. 29-րդ երեկույթը: [Ա. Ս. Գրիբոեդովի մահվան 85-ամյակի առթիվ Հովհ. Թումանյանի խոսքը, Ս. Գավթի եկեղեցում Ա. Ս. Գրիբոեդովի գերեզմանի վրա հոգեհանգստի և Զոռալուվի անվ. ժող. տանը հանդուցյալի հուշակավոր օժեղ-բից պատուհասի» բեմադրության մասին].—Հորիզոն, Թիֆլիս, 1914, 30 հունվ.

65. Հայ գրողների Կովկասյան ընկ. երեկույթները: (29-րդ երեկույթ): [Հովհ. Թումանյանը և Մինաս Բերբերյանը Ա. Ս. Գրիբոեդովի մասին].—Հորիզոն, Թիֆլիս, 1914, 2 փետրվ., Մշակ, Թիֆլիս, 1914, 2 փետր.:

66. 85-ամյակ Ա. Ս. Գրիբոեդովի մահվան: [1914 թ. հունվ. 30-ին Թիֆ. քաղաք. վարչ. նախաձեռնությամբ կատարված տոնակատարության մասին].—Տարազ, Թիֆլիս, 1914, № 2, էջ 32.

1915

67. Գեղամյանց Ե. Հայերի ազատագրական շարժումները ժը դարում կամ ա) Հայկական հարցի երկրորդ շրջանը, բ) Հայկական հարցի երրորդ շրջանը; Հայերի ազատագրական շար-

Ժումները ժԹ դարում կամ Հայկական հարցի շորրորդ շրջանը; Հայկական հարցի հինգերորդ շրջանը; Հայկական հարցի վեցերորդ շրջանը.— Բաքու, 1915.— 485 էջ.

1916

68. Հովհաննիսյան Ա.: Պետրոս դի Սարգիս Դիլանենց: [Պատմական կենսագրական ակնարկ].—Ս. էջմիածին, 1916—26. էջ. Արտատպ. «Արարատ» ամսագրից.

1920

69. Լեո: Հայ հերոսներ: Զրաբերդ.— Մելիքներ և նրանց քաջերը.— Եր.: Գլխ. շտաբի տպ., 1920.—72 էջ.

Ղարաբաղի, հատկապես Զրաբերդ գավառի հայերի պայքարը պարսիկների դեմ և ռուսներից օգնություն սպասելը 18-րդ դ. վերջին.

1921

70. Հովհաննիսյան Ա. Հայ-ռուս օրինեստացիայի ծագման խընդիրը: Պատմ. քննադատական ուսումնասիրութ.— էջմիածին, 1921.—68 էջ (էջմիածնի գիտ. ինս-տ: «Բնագիրներ և հետադոտութ.»):

Գրախոս.՝ Դ. Անանուն: Հայ-ռուս օրինեստացիան:— «Բանբեր Հայաստանի գիտ. ինս-տի», Վաղարշապատ, 1921—1922, Գիրք Ա—Բ, էջ 254—257.

1922

71. Ավդալբեկյան Թադ. Հայ ազատագրական շարժման երկու հոսանք 18-րդ դարի վերջերում.— Նորք, Եր., 1922, գիրք 1, էջ 151—161.
72. Մեսրոպ Նպիսկոպոս: Զաքարիա նկարչի ձեռագիրը և Դավիթ Բեկի մասին հիշատակարան.— Բանբեր Հայաստանի գիտ. ինս-տի, Վաղարշապատ, Գիրք Ա—Բ, 1921—1922, էջ 133—137.

73. Լեո: Հայոց պատմություն: Նորագույն շրջան: Մաս 1. Դասախոսություններ՝ կարդացված Հ. Ս. Խ. Հ. պետ. համալսարանում 1924—1925: Ձեռագրի իրավունքով.— Եր., 1926.— 228 էջ.

Բովանդ-ից՝ Շարժումների արևելահայության մեջ: [Հայուս քաղաքական հարաբերությունների ծագումը, և Պետրոս 1-ի հարաբերությունները հայերի հետ, Իսրայել Օրու գործունեությունը Ռուսաստանում, — Հովսեփ էմինի ծրագիրը, Եկատերինա 2-ի հարաբերությունները հայերի և վրացիների հետ]; Առաջին ռուս-պարսկական պատերազմը: (1801—1813).

74. Լեո: Հայոց պատմություն: Նորագույն շրջան: Մասն 2. Դասախոսություններ՝ կարդացված Հ. Ս. Ս. Հ. պետ. համալսարանում 1924—25 ակադեմիական տարեշրջանում: Ձեռագրի իրավունքով.— Եր., 1927.— 439 էջ.

Բովանդ.-ից՝ Առաջին ռուս-թյուրքական պատերազմ (1806—1812); Երկրորդ ռուս-պարսկական պատերազմ (1826—1827); Երմոլով և Մադաթով; Ներսես Աշտարակեցի; 1826-ի դեպքերը; Շուշու պաշարումը; Երմոլովի անկումը; Ներսեսի եռանդը; Երևանի գրավումը; Պարսկահայերի գաղթը; Երևանի գրավման նշանակությունը հայերի համար: [1827 թ. հոկտեմբ. 1-ին]; Ներսեսի աքսորը; Երկրորդ ռուս-թյուրքական պատերազմ [1828—1829].

75. Վավերագրեր հայ-պարսկական յարաբերութեանց մասին /Ընդօրինակ. տառադարձեց և թարգմ. Հ. Աճառյան.— Երևան, 1927.— Համալսարանի ասպակետիպ.

76. [Գևորգյան Մ.] Ա. Ս. Գրիբոեդով: / Ստորագր. Մ. Գ.— Նորուղի, 1929, № 2—3, էջ 207—214.

77. [Մելիֆսեթյան Ս.] Գրիբոեդովի երեկոն: (Պետական թատրոն), Ստոկոլմ, Ս. Մ.— Խորհրդ. Հայաստան, 1929, 5 մարտի.

1931

78. Պարսամյան Վ. Էջմիածինն անցյալում: (Պատմական ուսումնասիրության փորձ).— Եր.: Պետհրատ, 1931.—32 էջ.

Էջմիածնի կաթողիկոսության և Ռուսաստանի հարաբերությունների մասին.

1932

79. Լևո: Նոր նյութեր 19-րդ դարու պատմության համար: [Հայերի օգնությունը և հավատարմությունը ռուսների նկատմամբ Հայաստանի ազատագրման գործում].— Նոր ուղի, Եր., 1932. Գիրք 1.— էջ 127—144.

1934

80. Ուղեգրություն Ջեյմս Մորիերի: (Ա. 1808—1809, Բ. 1810—1816): Երկրորդ ճանապարհորդությունը: Ռուս-պարսկական բանակցություններ: [Գյուլիստանի դաշնադրության մասին]: Ուղեգրություն Ֆրեյդանի: (1912), Գ. Բանակցություններ: [Ռուսների և պարսիկների միջև Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի շուրջը].—Հովհ. Հակոբյանի «Ուղեգրություններ» գրքում: Հտ. Զ. ԺԹ դարի առաջին քսանամյակ: (1800—1820):—Եր.: Հրատ. Մելքոնյան ֆոնդի, 1934, էջ 380—392, 424—429.

1935

81. Մարկոսյան Ս. Ռուս-ֆրանսիական և ռուս-անգլիական հակամարտությունը Պարսկաստանում, Անդրկովկասի նվաճման կապակցությամբ:—Եր.: Պետհրատ, 1935.—41 էջ. (ՀՍԽՀ Մարքսիզմ-լենինիզմի ինտ.)

1937

82. Պուշկին Ա. Ճանապարհորդություն դեպի Արզրում:— Եր., Պետհրատ, 1937.—59 էջ.

Գրքում խոսվում է նաև Գրիբոեդովի և ռուս-թուրքական՝ 1828—1829 թթ. պատերազմի մասին, էջ 30—31, 37—49.

1938

83. Աբրահամ Երևանցի: Թէ որպիսի մարտիկ պատերազմի առին օսմանցիք զԵրեւան: [1724 թ. հայ-տաճկական ընդհարումների մասին].— Աբրահամ Երևանցի: «Պատմություն պատերազմացն» գրքում: 1721—1736 թթ.—Եր.: Արմֆան, 1938, էջ 9—26.

1940

84. Պարսամյան Վ. Յարիզմի դադութային քաղաքականությունը Հայաստանում: Առաջին մաս.—Եր.: Արմֆան, 1940.—206 էջ.
Բովանդ-ից՝ Հայ-ռուսական հարաբերությունները 18—19-րդ դդ.

85. Գրիգորյան Զ. Մի էջ Հովսեփի էմինի քաղաքական հայացքներից: [18-րդ դարի հայ սոցատագրական շարժման գործիչ].— Գիտ. աշխատություններ (Երևանի պետ. մանկ. ինս-տ), 1940, հտ. 1.—էջ 54—77.

1941

86. Հարությունյան Հ. Դավիթ Բեկ: [Հայ ժողովրդի հերոսական անցյալից].—Գրակ. թերթ, 1941, 20, 30 նոյեմբ.

87. Ներսիսյան Մ. Դավիթ Բեկի շարժման արձագանքները Վասպուրականում և հարևան գավառներում.— Տեղեկագիր ՍՍՌՄ ԳԱ Հայկ. ֆիլիալ, 1941, № 5—6, էջ 73—75.

88. Ներսիսյան Մ. Հովսեփի էմին: [Կենսագրական ակնարկ].— Տեղեկագիր ՍՍՌՄ ԳԱ Հայկական ֆիլիալ, 1941, № 1.— էջ 41—60.

89. Գրիգորյան Զ. Հայ և ռուս ժողովուրդների պատմական բարեկամությունը.— Եր.: Քաղ. գրակ. պետ. հրատ., 1942.— 45 էջ.
90. Դավիդով Գ. Ռազմական հուշեր/Թարգմ. Հ. Մազմանյանի.— Եր.: Հայպետհրատ, 1942.
[Գլ.] Լենեկդոտներ ղանազան անձանց մասին, գլխավորապես Ալեքսեյ Պետրովիչ Երմոլովի մասին: [Նաև 1826—28 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմում Գրիբոեդովի, Երմոլովի, Պասկևիչի և Մադաթովի դերի մասին].— էջ 525—535.
91. Թերզիբաշյան Վ. Գեներալ-լեյտենանտ Վ. Գ. Մադաթով.— Եր.: Արմֆան, 1942.— 22 էջ.
92. Գաբրիելյան Գ., Աբրահամյան Ա. Նոր փաստաթուղթ Դավիթ Բեկի մասին. [Վավերագիրը Իվան Կարապետի նամակն է՝ ուղղված Պետրոս Մեծի գաղտնի խորհրդատու Տոլստոյին].— Սովետ. գրակ., 1942, № 7, էջ 129—131.
93. Գեներալ Վալերիան Մադաթով: (1782—1829): [1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի հերոս].— Սովետ. Հայաստան, 1942, 11 հոկտեմբ.
94. Թերզիբաշյան Վ. Գեներալ Մադաթով.— Սովետ. գրակ., 1942, № 5—6, էջ 91—95, № 9—10, էջ 74—81, 1943 № 1, էջ 54—61.
95. Շահնազարյան Աս. Դավիթ Բեկ: Հայաստանի քաղաքական վիճակը 17-րդ դարի վերջին և 18-րդ դարի սկզբին.— Սովետ. գրակ., 1942, № 7, էջ 70—75, № 8, էջ 53—57, № 9—10, էջ 68—73.

96. Հյուսյան Մ. Դավիթ Բեկ:— Եր.: Արմֆան, 1943.— 39 էջ.— (Հայաստ. զավակների մարտ. սխրագործութ.).
97. Մուրադյան Հր. Խաչատուր Աբովյանը և իր «Վերք Հայաստանին»: Դիս. բանասիր. գիտ. դոկտորի գիտ. աստիճան ստանալու համար.— Եր., 1943.— 98 էջ.

98. Պարսամյան Վ. Գեներալ Վ. Օ. Բեհբոթով—Եր.: Արմֆան, 1943.—48 էջ. նույնը նաև ռուսերեն.

99. Ներսիսյան Մ. Ա. Վ. Սուվորովը և ռուս-հայկական հարաբերությունները 1770—1790 թթ.— Տեղեկագիր ՍՍՌՄ ԳԱ ակադ. Հայկակ. ֆիլիալ, հաս. գիտ., 1943, № 2, էջ 27—48, Ամփ. ռուս. լեզվ.

1944

100. Ներսիսյան Մ. Սուվորովը և ռուս-հայկական հարաբերությունները 1770—1790 թթ.— Եր.: ՀՍՍՌ ԳԱ, 1944.— 44 էջ. Վերնախորագր. Հայկական ՍՍՌ ԳԱ. Պատմության ինս-տ.

1945

101. Գրիբոեդով Ա. Ճանապարհորդական նոթեր: Կովկաս-Պարսկաստան.— Եր.: Հայպետհրատ, 1945.

[Գլ.] Երևանի պատերազմը: 1827 թ. [Ռուս-պարսկական], էջ 55—63.

102. Հախումյան Տ. Ա. Ս. Գրիբոեդով: Կյանքը և ստեղծագործությունը:— Եր., 1945.— 115 էջ.

Նրա դերը Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու գործում, էջ 84—108, 114—115.

103. Հաբուքյունյան Հ. Իսրայել Օրի: (Նյութեր ՀՍՍՌ պետ. հեռակա-մանկավարժ. ինս-տի ուսանողների համար).— Եր.: Հեռակա մանկ. ինս-տ, 1945.— 43 էջ.

104. Պարսամյան Վ. Ա. Ս. Գրիբոեդովը և հայ-ռուսական հարաբերությունները: Դիս. պատմ. գիտ. դոկտորի գիտ. աստիճան ստանալու համար.— Եր., 1945.— 286 էջ, 1 թ. քարտեզ. (ՀՍՍՌ Գիտ. ակադ. Պատմ. ինս-տ).

105. Զարյան Ռ. Մի էջ «Խելքից պատուհասի» բեմական պատմությունից: (Ա. Ս. Գրիբոեդով 1795—1945): [Ծննդյան 150-ամյակի առթիվ].— Սովետ. Հայաստան, 1945, 16 հունվ.

106. Կաբինյան Ա. Գրիբոեդովը և հայ ժողովուրդը.— Գրակ. թերթ, Եր., 1945, 20 հունվ.

107. Հայկական ՍՍՌ ժողովրդագրության մասին: Ա. Ս. Գրիբոեդովի հիշատակը հավերժացնելու մասին» (Ա. Ս. Գրիբոեդով 1795—1945): [Ծննդյան 150-ամյակի առթիվ].— Սովետ. Հայաստան, 1945, 16 հունվ.:
108. Հանդիսավոր երեկո՝ նվիրված Ա. Ս. Գրիբոեդովի ծննդյան 150-ամյակին: [Հունվ. 15-ին Երևանի Հայֆիլհարմոնիայի դահլիճում].— Սովետ. Հայաստան, 1945, 16 հունվ.
109. Պարսամյան Վ. Գրիբոեդովը հայ ժողովրդի բարեկամ: [Ծննդյան 150-ամյակի առթիվ].— Սովետ. Հայաստան, 1945, 16 հունվ., «Սովետ. գրակ.», 1945, № 1—2, էջ 71—76.
110. Պարսամյան Վ. Հայ-ռուսական դարավոր բարեկամություններ.— Սովետ. Հայաստան, 1945, 16 հունվ.
111. Տերտերյան Ա. Անմահ կոմեդիա: [Ա. Ս. Գրիբոեդովի «Խելքից պատուհաս»-ի մասին].— Սովետ. Հայաստան, 1945, 16 հունվ.
112. Օվչիննիկով Մ. Գրիբոեդովը Երևանում:— Գրակ. թերթ, 1945, 20 հունվ.

1946

113. Աբրահամյան Ա. Նոր վավերագրեր Պետրոս Մեծի ժամանակաշրջանի հայ-ռուս բարեկամական հարաբերությունների մասին:— էջմիածին, 1946, № 2—3, էջ 59—70.
114. Պարսամյան Վ. Հայկական հարցի զարգացման պատմական ուղիները մինչև Բեռլինի կոնգրեսը: [Նաև 17—18-րդ դդ. հայ-աղղային-աղաւտագրական շարժման և 19-րդ դ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին].— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1946, № 11—12, էջ 47—72.

1947

115. Մանուկյան Ռ. Հայ-ռուսական հարաբերությունները Պետրոս Մեծի ժամանակ: (Պատմ. գիտ. թեկնած. դիս.).— Եր., 1947.— 226 էջ.
116. Պարսամյան Վ. Ա. Ս. Գրիբոեդովը և հայ-ռուսական հարաբերությունները.— Եր., ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., 1947.— 279 էջ.

1948

117. Աբովյան Խ. Վերք Հայաստանի / Համառոտեց՝ Ստ. Զորյան, Հր. Քոչար.— Եր.: Հայպետհրատ, 1948.— 176 էջ.
118. Աբովյան Խ. Առ գալուստ նորին բարձր սրբազանութեան տեառն Կարապետի արքեպիսկոպոսի Վրաստանի եւ Տայոց: [Բանաստեղծութ.]; Մուտ Հայկաց ի Հայաստան և արհաւիրք երեակայութեան նորա ի ժամ պատերազմին որի 1826 ամին: [Բանաստեղծութ.].— Աբովյան Խ. «Երկերի լիակատար ժողովածու»: Ութ հատորով:— Եր.: ՀՍՍՌ ԳԱ., 1948, հտ. 1, էջ 30—31, 56—59.
119. Ոսկանյան Վ. Հայ-ռուսական հարաբերությունները 17-րդ դարում.— Տեղեկագիր ՀՍՍՀ ԳԱ, հաս. գիտ., 1948, № 1, էջ 53—77.
120. Պարտիզունի Վ. Աբովյանը հայ և ռուս ժողովուրդների բարեկամության ջատագով.— Սովետ. գրակ. և արվեստ, 1948, № 9, էջ 108—118.

1949

121. Միրզոյան Ա. Հայ-ազատագրական շարժումները Սյունիքում (1722—1730 թթ.)— «Աշխատություններ Հայաստանի պետ. պատմ. թանգարանի», 1949, № 2, 100—191; Կա նաև առանձնատիպը:

1950

122. Աբրահամյան Ա. Իսրայել Օրու և Մինաս վարդապետի նորահայտ վավերագրերը:— էջմիածին, 1950, № 11—12, էջ 70—75:
123. Աղամյան Ա. Նորահայտ վավերագրեր Սովորովի մասին (Նյութեր հայ-ռուսական հարաբերությունների մասին).— Տեղեկագիր, ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1950, № 8, էջ 95—102.
124. Հակոբյան Վ. և Ոսկանյան Վ. Մի նորահայտ փաստաթուղթ Սովորովի մասին.— Տեղեկագիր, ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1950, № 6, էջ 93—98. —

125. Պարսամյան Վ. Ա. Վ. Սովորով:— Սովետ. Հայաստան, 1950, 18 մայիսի.
126. Ռշտունի Վ. Ռուս մեծ զորավար Ա. Վ. Սովորովը: [Ա. Վ. Սովորովի դերը Անդրկովկասի և Հայաստանի ժողովուրդների կյանքում].— Սովետ. Հայաստան ամս., 1950, № 5, էջ 27—29.

1951

127. Աբրահամյան Ա. 1724 թվի հայ-ադրբեջանական փոխօգնության պայմանագրերը:— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1951, № 12, էջ 41—61.
128. Աբրահամյան Ա. Նոր վավերագրեր Դավիթ-Բեկի ու նրա զրլխավորած ազատագրական շարժման մասին:— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1951, № 8, էջ 61—73.
129. Անասյան Հ. Թուրքական տիրապետությունը Հայաստանում 17-րդ դարում:— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1951, № 5, էջ 51—70.
130. Գրիգորյան Զ. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելու պրոգրեսիվ նշանակությունը հայ կուլտուրայի և հասարակական մտքի զարգացման գործում:— Սովետ. գրակ. և արվեստ, 1951, № 1, էջ 107—122.
131. Գրիգորյան Զ. Հայերի մասնակցությունը Արևելյան Հայաստանի ազատագրման գործին:— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1951, № 11, էջ 13—39.
132. Պարսամյան Վ. Դեկաբրիստները Հայաստանում:— Գրակ. թերթ, 1951, 31 դեկտ.

1952

133. Աբրահամյան Ա. Ուղիների դիմումը Պետրոս 1-ին: [1724 թ.].— էջմիածին, 1952, № 4, էջ 39—40.
134. Աղամյան Ա. Նոր փաստաթղթեր դեկաբրիստ Մ. Ի. Պուշչինի և 1827—1829 թվականների ռուս-պարսկական պատերազմի ժամանակ հայկական կամավորական զունդ կազմակերպելու մասին:— Տեղեկագիր ՀՍՍՀ ԳԱ, հաս. գիտ., 1952, № 4, էջ 103—110.

135. Գրիգորյան Զ. Անդլիայի և Ֆրանսիայի պայքարը իրանա-
թուրքական լծից Հայաստանի ազատագրման դեմ:— Սովետ.
Հայաստան ամս., 1952, № 6, էջ 5—13, Պարտիական
կյանք, 1952, № 6, էջ 16—34, Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս.
գիտ., 1952, № 6, էջ 31—48.
136. Կծոյան Ա. 19-րդ դարի առաջին կեսի ուսական բժշկագի-
տության առաջին հայ սաները:— Տեղեկագիր ՀՍՍՀ ԳԱ, հաս.
գիտ., 1952, № 7, էջ 108—118.
137. Հակոբյան Պ. Խաչատուր Աբովյանը և ուսական առաջավոր
կուլտուրան: (Մի քանի նոր փաստեր).— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ
ԳԱ, հաս. գիտ., 1952, № 5, էջ 31—44.
138. Հայ և ուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը:
[Խմբագրական].— Սովետ. Հայաստան ամս., 1952, № 6,
էջ 2—4.
139. Միրզոյան Ա.— Մխիթար-Բեկի կողմից ուսական կառավա-
րությանն ուղղված ուղերձի հարցի շուրջը:— Տեղեկագիր
ՀՍՍՀ ԳԱ, հաս. գիտ., 1952, № 8, էջ 87—98.
140. Նոր փաստաթղթեր դեկաբրիստ Միխայիլ Իվանովիչ Պուշչինի
և 1827—1828 թվականների ուս-պարսկական պատերազմի
ժամանակ հայկական կամավորական դունդ կազմակերպելու
մասին: / Փաստաթղթերի հրապարակումը Ավ. Աղամյանի.—
Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1952, № 4, էջ 103—110.
141. Պարսամյան Վ. Հայ-ուսական հարաբերությունների պատ-
մությունից: [Հայ-ուսական հարաբերությունների դարգաց-
ման էտապները հնագույն շրջանից մինչև 18-րդ դարը].--
Տեղեկագիր ՀՍՍՀ ԳԱ, հաս. գիտ., 1952, № 7, էջ 59—85.

1953

142. Աբրահամյան Ա. Մի էջ Անդրկովկասի ժողովուրդների և հայ-
ուսական հարաբերությունների պատմությունից: (Ուսում-
նասիրություն և վավերագրեր).— Եր.: ՀՍՍՌ ԳԱ, 1953.—
280 էջ.
143. Հաբուրյունյան Շ. Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը
պարսկական և թուրքական զավթիչների դեմ: Նրևանում
կարդացած հրապարակային դասախոսութ. ուղագր. / Խմբ.

- պրոֆ. Վ. Պարսամյան.— Եր., ՀՍՍՌ ԴԼ, 1953.—45 էջ,
(ՀՍՍՌ քաղ. և դիտ. գիտելիքների տարածման ընկ.).
144. Սարգսյան Մ. Հայկական և ռուսական կերպարվեստի կա-
պերը 19—20-րդ դարերում.— Եր., 1953.— 182 էջ.
145. Արզումանյան Մ. Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու
պատմական ակտի պրագրեսիվ նշանակությունը.— Սովետ.
Հայաստան, 1953, 3 մարտի.
146. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելու 125-ամ-
յակը [հմբագրական].— Էջմիածին, 1953, № 5, էջ 8—11.
147. Գիտական սեսիաներ՝ նվիրված Արևելյան Հայաստանի Ռու-
սաստանին միացվելու 125-ամյակին: Հայկ. ՍՍՌ Գիտու-
թյունների ակադեմիայում:— Էջմիածին, 1953, էջ 39.—41.
148. Գրիգորյան Զ. Պատմական մեծագույն ակտ:— Սովետ. գրակ.
և արվեստ, 1953, № 4, էջ 69—83.
149. Զարյան Ն. Պատմական նշանավոր ուղեգրած: [Հայաստանը
Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ].— Սովետ.
Հայաստան, 1953, 4 մարտի.
150. Կոջոյան Հ. Ռուսական հզոր արվեստի բարերար ներդրոթու-
թյունը: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի
առթիվ].— Սովետ. Հայաստան, 1953, 4 մարտի.
151. Հակոբյան Պ. Նոր նյութեր հաշատուր Արովյանի մասին:—
Սովետ. Հայաստան, 1953, 12 սեպտեմբ.
152. Համազասպյան Վ. Ռուս մեծ ժողովրդի օգնությամբ: [Հա-
յաստանը պարսկական լծից ազատագրելու 125-ամյակի առ-
թիվ].— Սովետ. մանկավարժ, 1953, № 3, էջ 21—27.
153. Հայ ժողովրդի ազատության և անկախության իրառապանծ
տոներ: [հմբագրական].— Էջմիածին, 1953, № 11—12, էջ
4—7.
154. Հայ ժողովրդի պատմության նշանավոր տարեթիվը: (Հա-
յաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ).—
Ագիտ. բլոկնոտ, 1953, № 4, էջ 7—33.
155. Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակը: [Առաջ-
նորդող].— Բանվոր, լենինական, 1953, 4 մարտի.
156. Հարությունյան Հ. Նոր էտապ հայ ժողովրդի պատմության
մեջ: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի
առթիվ].— Բանվոր, լենինական, 1953, 1 մարտի.

157. Հաճությունյան Ս. Ռուս մեծ գրականության պատմական դերը հայ գրականության մեջ: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ].— Սովետ. գրակ. և արվեստ, 1953, № 3, էջ 132—151.
158. Հովհաննիսյան Լ. Ռուս բժիշկների գործունեությունը Արևելյան Հայաստանում նրա Ռուսաստանին միանալու սկզբնական շրջանում.— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, բիոլ. և գյուղատնտ. գիտ., 1953, հտ. 6, № 4, էջ 95—100.
159. Հովհաննիսյան Ռ. Հայ-ռուսական կուլտուրական կապերի պատմությունից: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ].— Գրակ. թերթ, 1953, 6 մարտի.
160. Հովհան Գ. Ռուս առաջավոր կուլտուրայի ազդեցության ներքո: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ].— Սովետ. Հայաստան, 1953, 4 մարտի.
161. Ղարիբջանյան Գ., Սեյրանյան Պ. Նշանակալից տարեթիվ հայ ժողովրդի պատմության մեջ: (Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-րդ տարեդարձի առթիվ).— Պարտ. կյանք, 1953, № 2, էջ 32—41.
162. Մայր Աթոռի վիճակը Պարսկա-թուրքական տիրապետության տակ, Արևելյան Հայաստանի՝ Ռուսաստանին միացման նախօրյակին: (1823 թվականի վավերագիր): [Անստորագիր].— էջմիածին, 1953, № 5, էջ 12—14.
163. Մելիքսեթյան Վ. Ռուսաստանի և Անդրկովկասի ժողովուրդների զինակցությունը: [19-րդ դ. սկզբներին].— Բանվոր, լենինական, 1953, 4 մարտի.
164. Միրզոյան Ա. Երևանի 1724 թ. հերոսական պաշտպանությունը թուրքական զավթիչներից:— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1953, № 3, էջ 89—98.
165. Մխիթարյան Ա. Խաչատուր Աբովյանը և Ռուսաստանը: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ].— Բանվոր լենինական, 1953, 4 մարտի.
166. Ներսես արքեպիսկոպոս Աշտարակեցու կոնդակը Արևելյան Հայաստանի ազատագրության առթիվ: [1828 թ. ապրիլի 28-ին].— էջմիածին, 1953, № 5, էջ 15—20.
167. Ներսիսյան Մ. Նշանակալից տարեթիվ հայ ժողովրդի պատ-

- մության մեջ: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ].— Սովետ. Հայաստան, 1953, 22 փետրվ.
168. Նշանակալից տարեթիվ հայ ժողովրդի կյանքում: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու պատմական ակտի 125-ամյակը].— Սովետ. Հայաստան, 1953, 4 մարտի.
169. Ոսկանյան Վ. Հայ ժողովրդի տարեգրության փառավոր էջը: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ].— Գրակ. թերթ, 1953, 24 փետրվ.
170. Պարտիզունի Վ. Արժվյանը ռուս և հայ ժողովուրդների բարեկամության դրոշակակիր:— Սովետ. Հայաստան ամս., 1953, № 5, էջ 17—19.
171. Ռուբեն Սարկավազ: Ներսես Աշտարակեցու կատարած խոշոր դերը Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելու գործում:— էջմիածին, 1953, № 5, էջ 31—38.
172. Ռուս ժողովրդի մասին [Խ. Արժվյանի, Մ. Նալբանդյանի, Հովհ. Թումանյանի ասույթները].— Կայծ, Կիրովական, 1953, 4 մարտի.
173. Սեյրանյան Պ. Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և նրա պրոգրեսիվ նշանակությունը:— Սովետ. Հայաստան ամս., 1953, № 3, էջ 19—21.
174. Սեյրանյան Պ. Պատմական խոշոր ակտ: [Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 125-ամյակի առթիվ].— Բանվոր լենինական, 1953, 4 մարտի.
175. Օկրուգի աշխատավորները նշում են հայ ժողովրդի պատմության նշանակալից տարեթիվը: [Լենինականում նշում են Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացվելու 125-ամյակը].— Բանվոր, Լենինական, 1953, 4 մարտի.

1954

176. Գուլանյան Խ. Հայաստանի տնտեսական վիճակը 19-րդ դարի առաջին կեսում և Խաչատուր Աբովյանի տնտեսագիտական հայացքները:— Նր.: Հայպետհրատ, 1954.— 72 էջ.

Հայաստանի վիճակը պարսկական տիրապետության շրջանում, հայ-ռուս հարաբերությունները և Արևելյան Հա-

յաստանը Ռուսաստանին միացման գնահատությունը
հ. Աբովյանի կողմից:

177. Աբով Գ. Մեծ հումանիստ գրողը: (Ա. Ս. Գրիբոեդովի մահ-
վան 125-ամյակի առթիվ).— Գրակ. թերթ, 1954, 13 փետր.
178. Աբրահամյան Ա. Համառոտ ամփոփում «Մի էջ Անդրկովկասի
ժողովուրդների և հայ-ռուս հարաբերությունների պատմու-
թյունից» խորագրով ուսումնասիրության:— էջմիածին, 1954,
№ 7—8, էջ 61—63.
179. Բաղթիկյան Հ. Հայ և վրաց ժողովուրդների սլայքաբլիզ պարս-
կա-թուրքական լծի գեմ 18-րդ դարի առաջին երեսնամյա-
կում: [Նաև հայ-ռուս հարաբերութ. մասին].— «Անդրկով-
կասի ժողովուրդների բարեկամությունը» գրքում: Երևանի
համալս. հրատ., 1954, էջ 168—183.
180. Սեյրանյան Պ. Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և նրա
պրոգրեսիվ նշանակությունը:— «Գիտ. աշխատությունների
ժողովածու», (Խ. Աբովյանի անվ. հայկ. պետ. մանկ. ինս-տ),
պատմութ. բաժին, 1954, № 4, պրակ. 1, էջ 5—28.
181. Պարսամյան Վ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաս-
տանին:— Տեղեկագիր. ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. դիտ., 1954, №
10.— էջ 3—23.
182. Պարսամյան Վ. Պատմական մեծ ակտ (Ռուսաստանի հետ
Ուկրաինայի վերամիավորման մասին):— Սովետ. Հայաս-
տան, 1954, 21 մայիսի.
183. Պարսամյան Վ. Ռուս և հայ ժողովուրդների բարեկամության
ջերմ պաշտպանը: [Ա. Ս. Գրիբոեդովի մահվան 125-ամյակի
առթիվ].— Սովետ. Հայաստան, 1954, 11 փետր.
184. Վարդանյան Ռ. Ռուս ականավոր գրող-դրամատուրգը: [Ա. Ս.
Գրիբոեդովի մահվան 125-ամյակի առթիվ].— Կայծ, Կիրո-
վական, 1954, 12 փետր.

1955

185. Արշարունի Ա. Մոսկվայի համալսարանի հայ ուսանողու-
թյունը [Հայ-ռուս կուլտուրայի կապերի պատմություն].—
Եր., 1955.— 35 էջ.
(Հայկ. ՍՍՀ քաղ. և գիտ. դիտելիքների տարածման ընկ.).

186. Հառությունյան Շ. Հայ ժողովրդի պատմության համառոտ ժամանակագրություն 1801—1917.— Եր. 1955.— 388 էջ, (Հայկ. պետ. հեռակա մանկ. ինս-տ).
187. Հառությունյան Պ. Անդրկովկասյան ժողովուրդների պայքարը իրանական և թուրքական ագրեսիայի դեմ 17—18-րդ դարերում.— Եր., 1955.— 32 էջ. (ՀՍՍՌ քաղ. և պիտ. դիտելիքների տարածման ընկ.).
188. Մելիքսեթ-Բեկ Լ. Վրաց աղբյուրները Հայաստանի և հայերի մասին: Հտ. Գ. (ԺԸ—ԺԹ դդ),— Եր.: ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., 1955.— 345 էջ. (ՀՍՍՌ ԳԱ: Պատմ. ինս-տ).
189. Աբրահամյան Ա. Նոր տվյալներ հայ աղատադրական շարժումների մասին 18-րդ դարի առաջին երեք տասնամյակներում:— էջմիածին, 1955, № 4, էջ 32—42.
190. Ադոնց Մ. Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու պատմական նշանակությունը: Գիտամեթոդական աշխատանքների ժողովածու (Երևանի ֆիզիկական կուլտ. ինս-տ.) սյր. 1, 1955, էջ 5—6.
191. Գաբրիելյան Գ. 1804 թ. Երևանի խանության վրա ռուսական բանակի կատարած արշավանքի պատմությունը:— Գիտ. աշխատութ. ժողովածու (Հայկ. պետ. հեռակա մանկ. ինս-տ), 1955, № 3, սյր. 1, էջ 241—258.
192. Հովնան Գ. Աբովյանը և Ռուսաստանը:— Սովետ. Հայաստան, 1955, 8 հոկտ.
193. Տեր-Գրիգորյան Ա. Աբովյանը ռուս ժողովրդի մասին:— Սովետ. դպրոց, 1955, 8 հոկտ.

1956

194. Աբովյան Խ. Ուղեգրություններ: [Ռուս-պարսկական պատերազմի օրերին կոռվա ժողովրդի անապահով ու վտանգված վիճակի, 1826 թ. հուլիսի 16-ի Խլղաբաքի իսայի հերոսամարտի, Փամբակի սահմանապահ զորամասի հրամանատար Մոնտրեզորի (Ղարա Մայոր) և նրա ջոկատի մասին].— Առթյան Խ. «Երկերի լիակատար ժողովածու», Հտ. 7.— Եր.: ՀՍՍՌ ԳԱ, 1956.— էջ 37—48.
195. Փափազյան Հ. Սեֆյան Իրանի ասիմիլյատորական քաղաքականության հարցի շուրջը:— Բանբեր մատենադարանի (Հայկ.

ՍՍՀ Մինիստր Սովետին կից պետ. ձեռագրատուն); 1956, № 3, էջ 85—99.

1957

196. Գրիգորյան Զ. Ռուս և հայ ժողովուրդների ռազմական համագործակցությունը 19-րդ դարի սկզբին.— Եր.; Հայպետհրատ, 1957.— 199 էջ.
197. Մուրադյան Դ., Մաքսիմովսկան Վ. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու տարեգրությունից.— Տեղեկագիր, ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1957, № 12, էջ 17—30.
198. Ոսկանյան Վ. Հայ ժողովրդի ռուսական օրինատացիայի հարցը մինչսովետական պատմագրության մեջ.— Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1957, № 3, էջ 43—62.
199. Ռշտունի Վ. Հայ և ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը.— Սովետ. Հայաստան ամս., 1957, № 10—11, էջ 30—32.
200. Սեիդ Զադե Ա. Նոր տվյալներ Աղասու անձնավորության մասին: [Խ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի» վեպի հերոս].— Տեղեկագիր, ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1957, № 6, էջ 103—121.

1958

201. Բարեկամություն: Հոգվածներ, ակնարկներ, ուպումնասիրություններ... Հայ և ռուս ժողովուրդների գրական և կուլտուրական կապերի մասին: / Կալմ. և Ներսիս. Աշոտ Արղումանյանի.— Եր.; Հայպետհրատ, 1958.— 999 էջ.
202. Գրիգորյան Վ. Երևանի խանությունը 18-րդ դարի վերջում: (1780—1800).— Եր.; ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., 1958.— 227 էջ.
203. Հայ ժողովրդի պատմություն: Ձեռնարկ միջն. դար. համար: Մաս 2. [Հայաստանը 19-րդ դ. սկզբից մինչև 1917 թ.].— Եր.; Հայպետուսմանկհրատ, 1958.

Գլ. 1. Պարսամյան Վ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: Հայաստանի տնտեսական և բաղադրական դրությունը 19-րդ դարի սկզբին: Հայ ժողովրդի պայքարը պարսկական և թուրքական լծից ազատագրվելու համար:

[1804—1813 թթ. ուսուցարսական և 1806—1812 թթ. ուսու-
թուրքական պատերազմների մասին]; 1826—1828 թթ. ուսու-
ցարսական պատերազմը: [Նաև աչքի ընկած ղեկաբրիստ-
ների և հայերի կյանքում մեծ դեր կատարած Ա. Ս. Գրիբոի-
զովի մասին]; 1828—1829 թթ. ուսու-թուրքական պատերազ-
մը; Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման
պատմական նշանակությունը, էջ 3—42.

204. Ներսիսյան Մ. Դեկաբրիստները Հայաստանում.— Եր.: Հայ-
պետհրատ, 1958.— 439 էջ.

Բովանդ-ից՝ Դեկաբրիստների մասնակցությունը Հայաս-
տանը պարսկական խաների լծից ազատագրելու գործում;
Դեկաբրիստների մասնակցությունը 1828—1829 թթ. ուսու-
թուրքական պատերազմին; ժանոթություն հայ գործիչների
հետ; Դեկաբրիստները Հայաստանի մասին.

205. Պառսամյան Վ. Հայ ազատագրական շարժումների պատմու-
թյունից: Ուսումնասիրություն և փաստաթղթեր.— Եր.: Հայ-
պետհրատ, 1958.— 275 էջ.

Որտեղ խոսում է նաև ուսուցարսական և ուսու-թուր-
քական պատերազմների և Արևելյան Հայաստանը Ռուսաս-
տանին միանալու մասին.

206. Դանիելյան Կ. Հարություն Արարատյան (Կյանքը և գործու-
նեությունը).— Տեղեկագիր ՀՍՍՀ ԳԱ, հաս. գիտ., 1958,
№ 11, էջ 43—54.

207. Հակոբյան Պ. Ո՞րն է «Վերք Հայաստանի» հիմքում ընկած
իրական դեպքը: [«Տեղեկագիր» 1957 թ. № 5-ում Ա. Սեիդ-
Ջադեի հոդվածի առթիվ՝ Խ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի»
վեպի հերոս Աղասու իրական կյանքի մասին].— Տեղեկա-
գիր, ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1958, № 5. էջ 45—52.

208. Հովհաննիսյան Ա. Հայերի ուսական կողմնորոշման նախա-
պատմությունից: [Ուրարտական և սկյութա-սարմատական
ժամանակներից մինչև 18-րդ դարի սկիզբը].— Պատմա-
բանասիր. հանդես. 1958, № 1, էջ 64—109.

209. Ղազարյան Վ. Հայ և ուս ժողովուրդների համատեղ պայքա-
րի անցյալից:— Սովետ. Հայաստանի ամս., 1958, № 12, էջ
13—14.

210. Մնացականյան Աս. 18-րդ դարում գրված հայ-ռուսական դաշնագրային երկու նախագծերի գնահատման հարցի շուրջը:— Բանբեր Մատենադարանի, 1958, № 4, էջ 139.
211. Պարսամյան Վ. Պատմական տարեթիվ: [Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 130-ամյակի առթիվ].— Երևան, 1958, 22 փետրվ.
212. Ռշտունի Վ. Ֆեոդալական հարաբերություններն Արևելյան Հայաստանում, Ռուսաստանին միանալու նախօրյակին (Պրորբւմը և լուծման փորձերը).— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1958, № 2, էջ 13—38.
213. Քալաշյան Վ. Պատմական մեծ իրադարձությունը: (Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 130-ամյակի առթիվ).— Սովետ. Հայաստան ամս., 1958, № 2, էջ 23—24.

1959

214. Արովյան Խ. Վերք Հայաստան: Ողբ հայրենասերի: Պատմական վեպ.— Եր.: Հայպետհրատ, 1959.—223 էջ.
215. Ավդալբեկյան Խ. Հողային հարցը Արևելյան Հայաստանում: [1801—1917 թթ.].— Եր.: Հայպետհրատ, 1959.
- Ա. մաս. Կայսերական Ռուսաստանին անցած ժառանգությունը Արևելյան Հայաստանում; Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին; Արևելյան Հայաստանի վարչական լրաժանումները; Արևելյան Հայաստանի աղգաբնակչությունը՝ Ռուսաստանին միացվելուց առաջ և անմիջապես հետո, էջ 3—28.
216. Աբաղի Մ. Իսրայել Օրի: Պատմ. վեպ.— Եր.: Հայպետհրատ, 1959, 221 էջ.
- Գրախոս.՝ Պարսամյան Վ. Պատմավեպ Իսրայել Օրու մասին:— Սովետ. Հայաստան, 1959, 31 հուլիսի.
217. Գուլանյան Խ. Ուրվագծեր հայ տնտեսագիտական մտքի ուսումնասիրության: 18-րդ դարի վերջերից մինչև 19-րդ դարի 90-ական թվականները: Թարգմ. Ս. Միքայելյան.— Եր.: Հայպետհրատ, 1959.—563 էջ.
- Բովանդ-ից՝ Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական ուսումնասիրությունները մինչև 19-րդ դարի 90-ական թվականները: Խաչա-

տուր Արովյանը որպես 19-րդ դարի առաջին կեսի հայ դեմոկրատական տնտեսագիտական մտքի արտահայտիչ; և. Արովյանի պայքարը ֆեոդալական գաղափարախոսության դեմ Հայաստանում. էջ 23—35, 213—217.

218. Զուրաբյան Ս. Հայ տնտեսագիտական մտքի զարգացման ուրվագծեր: 18-րդ դարի վերջին քառորդ 19-րդ դարի 90-ական թվականներ. — Եր.: ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., 1959, (ՀՍՍՌ ԳԱ տրնտեսագիտ. ինս-տ).

Գլ. Արևելյան Հայաստանի տնտեսական դրուժյունը պարսկական տիրապետության ժամանակ և Ռուսաստանի հետ միավորվելուց հետո, էջ 103, 119—120, 121, 128.

Գլ. և. Արովյանի սոցիալ տնտեսագիտական հայացքները (1805—1848), 129—130.

219. Թումանյան Հովն. Ուսումնասիրություններ: Երևանի կոնվը և և. Արովյանի «Վերք Հայաստանի»-ն իբրև պատմություն: — Թումանյան Հովհ. Երկերի ժողովածու. — Եր.: Հայպետհրատ, 1959, հտ. 6, լրացուցիչ. — էջ 253—296.

220. Հակոբյան Թ. Երևանի պատմությունը (1801—1879 թթ.). — Եր., 1959, (Երևանի պետ. համալս.).

Բաժին 2. Երևանը 1828—1879 թթ.: Երևանի ազատագրումը պարսկական լծից; Ռուսական զորքերի առաջին արշավանքը դեպի Երևան; Ռուսական զորքերի երրորդ արշավանքը դեպի Երևան և նրա ազատագրումը պարսկական լծից, էջ 281—358.

221. Պարսլամյան Վ. Դեկաբրիստները Հայաստանում. — Եր.: Երև. պետ համալս. հրատ., 1959. — 99 էջ.

Բովանդ-ից՝ Դեկաբրիստները Կովկասում և Հայաստանում մինչև 1825 թ. դեկտեմբերի 14-ի ապստամբությունը; Դեկաբրիստների մասնակցությունը 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական և 1828—1829 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմներին.

1960

222. Գրիգորյան Զ. Հայ և ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը. — Եր.: Հայպետհրատ, 1960. — 585 էջ.

223. Պարսամյան Վ. Հայաստանը 19-րդ դարի առաջին կեսին.—
Եր., 1960.—232 էջ. (Հայ ժող. պատմություն 12 պրակով:
Ուս. ձեռնարկ ՀՍՍՌ քուհերի համար).

Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: Ռուս-
պարսկական և ռուս-թուրքական պատերազմները: Հայերի
մասնակցությունը: Թուրքմենշայի և Ադրիանապոլսի հաշ-
տության պայմանագրերը.

224. Ռշտունի Վ. Ուրվագծեր Հայաստանի գյուղացիության պատ-
մության: 1828—1917 թթ. Մաս Ա. (1828—1878).— Եր.,
Երև. համալս. հրատ., 1960.

Գլ. 2. Հայաստանի գյուղացիությունը 19-րդ դարի երկ-
րորդ քառորդում (մինչև 1846 թ.): Պարսկական և ռուսական
տուրքերի համեմատական պատկերը, էջ 110—119.

225. Քյուրտյան Հ. Իսրայել Օրի: Պատմաքննական ուսումնասի-
րություն.— Վենետիկ: Ս. Ղազար, 1960.— 216 էջ.

226. Աբրահամյան Ա. Մի էջ Անդրկովկասի ժողովուրդների պայ-
քարի պատմությունից: [1722—1728 թթ. դեպքերից].—«Սո-
վետ. Հայաստան» ամս., 1960, № 8, էջ 25—27.

227. Դանիելյան Կ. Հարություն Արարատյանի մեմուարները:—
Տեղեկագիր ՀՍՍՀ ԳԱ, հաս. գիտ., 1960, № 3, էջ 47—58.

228. Դիլոյան Վ. Մի նորահայտ նկարի մասին: [Իսրայել Օրու
գործունեությունը լուսաբանող].— Պատմա-բանասիր. հան-
դես, 1960, № 1, էջ 265—266.

229. Հովհաննիսյան Ա. էդմոնդ Բրրկը, Հովսեփ էմինի մասին:—
Տեղեկագիր, ՀՍՍՀ ԳԱ, հաս. գիտ., 1960, № 12, էջ 61—65.

230. Մխիթարյան Մ. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միա-
նալու ժամանակաշրջանին վերաբերող փաստաթուղթ: [Կալ-
կաթայի հայերի ուղարկած նամակը լազարյաններին, որը
հաստատում է հնդկահայերի ունեցած ռուսական օրինատա-
ցիան և հնդկահայ գաղութի հայկական դպրոցներում ռուսաց
լեզվի դասավանդումը մտցնելու նրանց մտադրությունը].—
Տեղեկագիր ՀՍՍՌ ԳԱ, հաս. գիտ., 1960, № 4, էջ 91—92.

231. Սարյան Գ. «Հյուսիսային ծիածան»: [Հայֆիլմի ստեղծած
կինոնկարը ըստ Հրաչյա Քոչարի սցենարի, որը պատմում է
19-րդ դարի 20-ական թթ. վերջի դեպքերի մասին].— Սո-
վետ. Հայաստան ամս., 1960, № 12, էջ 32—33.

232. Խանգաղյան Ս. «Մխիթար Սպարապետ».— Եր.: Հայպետհրատ, 1961.— 743 էջ.

Գրախոս.՝ Թամրազյան Հր.: Պատմական թեմատիկան և «Մխիթար Սպարապետը».— Գրակ. թերթ, 1961, 25 օգոստ.

233. Գրիգորյան Զ. Հայ և ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը սովետահայ պատմագրության գնահատմամբ.— Գիտ. աշխատութ. ժողովածու, (Հայկ. մանկ. ինս-տ), 1961, № 8, էջ 5—18.

234. Մաքկոսյան Ս. Ռուսաստանի միանալու նախօրյակին Արեւելյան Հայաստանի հողատիրության և ճորտատիրության հարցի շուրջը.— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1961, № 3—4, էջ 245—272.

235. Ոսկանյան Վ. Իսրայել Օրու կողմից Պետրոս 1-ին ներկայացված նորահայտ քարտեզը.— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1961, № 3—4, էջ 297—306.

236. Պարսամյան Վ. Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի մունենիկը (Իսրայել Օրու մահվան 250-ամյակի առթիվ).— Սովետ. Հայաստան, 1961, 27 դեկտ.

237. Ներսիսյան Ս. Արևմտահայերի տնտեսական ու քաղաքական վիճակը և նրանց ռուսական օրիենտացիան 19-րդ դարի առաջին կեսին.— Եր.: Երև. համալս. հրատ., 1962.— 212 էջ; Հավելված. վավերագրեր ռուս. լեզ.

238. Պարսամյան Վ. Լեհահայերի մասնակցությունը Դավիթ-Բեկի ապստամբությանը: Նոր նյութեր 18-րդ դարի հայ ազատագրական շարժումների վերաբերյալ: Հավելված, բնագրերի ֆոտո պատճենները.— Եր.: Երև. համալս. հրատ., 1962.— 237 էջ.

239. Աղամյան Ա. Հայկական մի ավանդություն Պետրոս առաջինի վերաբերյալ.— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1962, № 4, էջ 248—250.

240. Խաչատրյան Հ. Հայերի մասնակցությունը 1812 թվականի

Հայրենական պատերազմին:— Սովետ. Հայաստան, 1962, 22 հուլիսի.

241. Հաբությունյան Վ. Եվ գրավվեց բերդը Երևանի... Երևանի ազատագրման 135-ամյակի առթիվ:— Ավանգարդ, 1962, 13 հոկտ.

242. Մելիքսեթյան Վ., Քալաշյան Վ. Երևանի ազատագրման 135-ամյակը:— Երևան, 1962, 14 հոկտ.

243. Ներսիսյան Մ. Պատմական տարեթիվ: Ռուսական բանակի կողմից Երևանի ազատագրման 135-րդ տարեդարձի առթիվ:— Սովետ. Հայաստան, 1962, 13 հոկտ.

244. Ոսկանյան Վ., Մարտիրոսյան Վ. Նոր վավերագրեր 1720-ական թվականների հայ-ազատագրական շարժման վերաբերյալ:— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1962, № 4, էջ 193—216.

1963

245. Կնյազյան Հ. Ազատագրական պայքարը Դավիթ Բեկի գլխավորությամբ. — Եր.: Հայպետհրատ, 1963. — 161 էջ.

246. Մելիքսեթ-Բեկ Լ. Գևորգ Մելքիսեդեկյան խուբովի (1762—1829) և նրա «Գավազանագրքի» ակրոստիքոս-ներբողյանը:— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1963, № 2, էջ 101—110.

1964

247. Աբրահամյան Ա. Համառոտ ուրվագիծ հայ գաղթավայրերի պատմության: Հտ. Ա. — Եր.: Հայպետհրատ, 1964.

[Գլ.] Ռուսաստանի գաղթօջախները 15—18-րդ դարերում; Հայ-ռուսական հարաբերությունները 15—18-րդ դարերում; Հայ-ռուսական հարաբերությունները և հայ գաղթօջախները 15—17-րդ դարերում, էջ 366—371.

248. Աբազի Մ. Իսրայել Օրի: Պատմական վեպ. — Եր.: Հայպետհրատ, 1964. — 474 էջ.

249. Աղայան Մ. Հայ գյուղացիության վիճակը Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու նախօրյակին:— «Նյութեր Հայաստանի գյուղատնտեսության և գյուղացիության պատմության» գրքում: Հտ. 1. — Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1964. — էջ 173—193.

258. Միքայել Լ. Հովհաննիս «Ողբ» պարսկահայերի
գաղթի արժեքի [«Ողբ Հայաստանի անկման 300-ամյակի»]
հրատարակում, 1965, № 2, էջ 187—191.
257. Մարտիրոսյան Վ. Անգղիական ժողովուրդների համագոր-
ծակցությունը և նրանի 1724 թվականի պաշտպանությունը
հաս. գիտ., 1965, № 3, էջ 87—90.
256. Պիլյան Վ. Նոր վարկերի բարձր ժամանակ [17-րդ
դարի վերջ և 18-րդ դարի սկիզբ] — Տեղեկագիր 2000 ԳԱ,
Երևան, 1965, № 28 փետր.
255. Գրիգորյան Գ. Հայ և ռուս ժողովուրդների մեծ բարեկամու-
նշանակությունը: — Լենինյան ուղիով, 1965, № 4, էջ 25—40.
254. Գրիգորյան Գ. Հայերի ուսանական օրինակների պատմական
փոփոխությունները.
- տաղանթի շարժումը և հայ-ուսանական հարաբերությունները 18-րդ դարի
նոր համայնության շարժումը: Արևելահայկական շարժումը, Արևել-
յան 18-րդ դարի վերջի հայկական շարժումը: Արևելահայկական շարժումը
հայկական ազատամարտությունը: Հայ ազատագրական շարժումը
ժողովրդի շարժումը: Արևելահայկական շարժումը: Արևելահայկական
17—18-րդ դարերում: Արևելահայկական ազատագրական
Ռուս-հայկական ազատագրական շարժումները
«Լույս», 1965, — 386 էջ.
253. Հայ ժողովրդի պատմությունը, 2, (9—19-րդ դդ.): Կաղ-
մող՝ Պողոսյան Ա., Պրոֆ. Վ. Ա. Պարսկաստանի խմբ. — Երևան,

1965

252. Պարսկյան Վ. Նոր նյութեր Վալի-Բեկի ազատամարտության
էջ 248—251.
- Խիշակի մասին] — Պատմա-բանասիր. հանդես, 1964, № 2,
հարաբերությունները և Վալի-Բեկի ազատագրական
(նոր վարկերի): [Ռուս-հայկական և ռուս-վրացական
և Անգղիական 18-րդ դարի 20-ական թվականներին:
251. Ոսկանյան Վ. Ռուսաստանի ժողովուրդների
214.
- յանի. — Պատմա-բանասիր. հանդես, 1964, № 1, էջ 179—
մասին: Փաստաթղթերի հրատարակումը, 2. Ն. Խաչատրյանի
250. Արևելային նոր նյութեր 18-րդ դարի հայկական հարաբերու-
նքները

և Ջուդայույն]։— Հասկ. Անթիլիաս, 1965, թիվ 5—7, էջ 1968, № 12, էջ 93—94.

259. Քոչար Հր. Հյուսիսային ծիածան։ [1826—1828 թթ. ուսույարսկական պատերազմը և Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին]։— Քոչար Հր. Երկերի ժողովածու։ Վեց հատորով։— Եր.։ Հայաստան, 1965, Հտ. 6, էջ 81—169.

1966

260. Խաչատրյան Մ. Հայ և ուս քարտեղագրության կապերը 17-րդ դարում։— Պատմա-քանասիր. հանդես, 1966, № 2, էջ 155—164.
261. Հարությունյան Գ. Անդլիայի և Ռուսաստանի պայքարը Թուրքիայի համար 19-րդ դարի 1-ին 30-ամյակում։ [Եվ Անդլիկական միացումը Ռուսաստանին]։— Տեղեկագիր Հայկ. հեռակա մանկ. ինս-տի, 1966, № 5, էջ 20—34.
262. Ղազարյան Վ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի»-ի գաղափարական բովանդակության մի քանի հարցեր։— Պատմա-քանասիրական հանդես, 1966, № 1, էջ 139—154.
263. Ոսկանյան Վ. Ռուսաստանում Հայկական գաղթավայրերի առաջացման պատմությունից։ [17—18-րդ դդ.]։— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1966, № 1, էջ 26—44.
264. Պողոսյան Ա. Հայերի մասնակցությունը 1828—1829 թթ. ուս-թուրքական պատերազմի կովկասյան ռազմաճակատում։— Լրաբեր հաս. գիտ. ՀՍՍՀ ԳԱ, 1966, № 6, էջ 42—56.
265. Սարուխանյան Ն. Պատմագրության մեջ Ներսես Աշտարակեցու գործունեության գնահատման հարցի շուրջը։ (Հաղորդումներ և հրապարակումներ)։— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1966, № 12, էջ 74—87.
266. Սնիշյան Ի. Հայերի ուսական օրինակագրության մի քանի հարցերը Հեռյի աշխատություններում։ «Գիտ. աշխատություններ»։ (Խ. Աբովյանի անվ. հայկ. պետ. մանկ. ինս-տ)։ Պատմ. բաժին, 1966, № 1, էջ 209—236.

267. Գրիգորյան Զ. Հայ և ռուս ժողովուրդների բարեկամությունը: (Հետ-հոկտեմբերյան ժամանակաշրջան).— Եր.: Հայաստան, 1967.— 462 էջ.
268. Հակոբյան Պ. Խաչատուր Աբովյան: Կյանքը, գործը, ժամանակը: (1809—1836).— Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1967.— 798 էջ.
269. Ղազարյան Հ. Արևմտահայերի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական կացությունը 1800—1870 թթ.— Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1967.— 669 էջ.
- Բովանդ-ից՝ Առաջադան: Արևմտյան Հայաստանի և Հայկական Կիլիկիայի սոցիալ-տնտեսական ու քաղաքական դրությունը 1800—1830 թվականներին: [Հայ ժողովրդի ազատագրական ձգտումների, ռուս-պարսկական, ռուս-թուրքական պատերազմների և Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման մասին].
270. Պարսամյան Վ. Հայ ժողովրդի պատմություն (1801—1917 թթ.): Հտ. 3.— Եր.: Լույս, 1967, 535 էջ.
- Գլ. 2. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: 1804—1813 թթ. ռուս-պարսկական և 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը; 1828—1829 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը; Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման պատմական նշանակությունը, էջ 43—98.
271. Բեգլարյան Վ. Ղազախ-Դիլիջանի և Շամշադինի հայ բնակչության օգնությունը ռուսական բանակին 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմում:— Պատմա-բանասիրական հանդես, 1967, № 2—3, էջ 221—227.
272. Դեվրիկյան Գ. Դարավոր հուշարձանի մոտ: [1827 թ. ռուս-պարսկական պատերազմում Օշական գյուղի մոտ զոհվածների հիշատակին նվիրված հավաք էջմիածնում].— Ավանդարդ, 1967, 19 հոկտ.
273. Ղաֆաղարյան Կ. Նյութեր Ախալցխայի հայ համայնքի պատմության վերաբերյալ: [1829 թ. Ադրիանապոլսում կնքված ռուս-թուրքական պայմանագրից հետո Կարնո քաղաքի բնա-

կիշների դաղթը Ախալցխա և մերձակա շրջանները].—Պատմա-բանասիր. հանդես, 1967, № 1, էջ 117—124.

274. Սարուխանյան Ն. Արևելյան Հայաստանի միակցումը Ռուսաստանին ժամանակի հայ գործիչների գնահատմամբ (19-րդ դ.).—Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1967, № 7, էջ 52—62.

275. Սարուխանյան Ն. Արևելյան Հայաստանի միակցումը Ռուսաստանին և 19-րդ դարի հայ պատմագրությունը:—Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1967, № 2, էջ 151—162.

1968

276. Հակոբյան Թ., Սիմոնյան Ա. Երևան 2750:—Եր.: Հայաստան, 1968.

[Գլ.] Պարսկական տիրապետության վերջին շրջանը (1800—1828 թթ.). Երևանի ազատագրումը պարսկական լծից, էջ 78—90.

277. Աբրահամյան Ա. Ազատագրական շարժումները Երևանում 18-րդ դարի առաջին քառորդում:—Սովետ. Հայաստան, 1968, 22 հոկտ.

278. Գիտական նստաշրջաններ: [ՀՍՍՀ ԳԱ հաս. գիտ. բաժանմունքում՝ նվիրված Ռուսաստանի հետ միացման 140-ամյակին, 1968, նոյեմբ. 26-ին].—Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1968, № 12, էջ 93—94.

279. Գրիգորյան Զ. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացման պատմական նշանակությունը:—Սովետ. Հայաստան, 1968, 5 սեպտ.

280. Գրիգորյան Զ. Հայ ժողովրդի գոյատևման խոշոր ակտը: [Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին].—Սովետ. Հայաստան ամս., 1968, № 2, էջ 10—11.

281. Գրիգորյան Զ. Պատմական տարեթիվ: Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ:—Հայրենիքի ձայն, 1968, 27 նոյեմբ.

282. Ենիկոլովով Ի. Գրիշոեզովը և հայերի վերաբնակեցումը.— [Գրիշոեզովի օգնությունը 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական և 1828—1829 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմների

- ժամանակ Հայաստան գաղթած հայերին վերադարձնելու գործում]։— Գրակ. թերթ, 1968, 15 նոյեմբ.
283. Հակոբյան Թ. Երևանի ազատագրումը պարսկական լծից։ Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ։— Երեկոյան Երևան, 1968, 25, 26 նոյեմբ.
284. Համբարյան Ա. Արևելյան Հայաստանի տնտեսական զարգացումը Ռուսաստանին միացումից հետո։ [Զեկուցում ՀՍՍՀ ԳԱ հաս. գիտ. բաժանմունքի գիտ. սեսիայում՝ նվիրված Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման 140-ամյակին, 1968 թ. նոյեմբ. 28-ին]։— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1968, № 11, էջ 20—29.
285. Համբարյան Ա. Պատմական շրջադարձ։ [Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ]։— Երեկոյան Երևան, 1968, 28 նոյեմբ.
286. Համբարյան Ա. Տնտեսական առաջընթաց։ [Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ]։— Սովետ. Հայաստան, 1968, 1 դեկտ.
287. Հայ ժողովրդի մեծ բարեկամը։ Ա. Ս. Գրիբոեդովի հուշարձանի հիմնադրումը Երևանում։ [Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման 140-ամյակի առթիվ]։— Երեկոյան Երևան, 1968, 4 դեկտ.
288. Հավերժ միասին։ [Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ]։ / Առաջնորդող. — Սովետ. Հայաստան, 1968, 4 դեկտ.
289. Հավետ ուս ժողովրդի հետ։ Հանրապետության աշխատավորների ներկայացուցիչների լազմամարդ միտինգ էջմիածնում։ Ն. Խ. Հարությունյանի բացման խոսքը։ Ա. Ե. Քոչինյանի ճառը։ [Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ]։— Սովետ. Հայաստան, 1968, 3 դեկտ.։ Երեկոյան Երևան, 1968, 3 դեկտ.
290. Հարությունյան Վ. Հայերի մասնակցությունը ուս-պարսկական պատերազմին։ (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ)։— Ավանդարդ, 1968, 3 դեկտ.
291. Հիսսֆանչ տարեդրություն։ (Գիտական սեսիա՝ նվիրված Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամ-

- յակին): [Նոյեմբերի 26-ին Երևանի պետ. համալսարանում]։— Սովետ. Հայաստան, 1968, 27 նոյեմբ., Երեկոյան Երևան, 1968, 27 նոյեմբ.
292. Հովհաննիսյան Ա. Արևելահայերի մասնակցությունը Ռուսաստանի և Անդրկովկասի հեղափոխական շարժումներին: (1860—1870-ական թթ.)։— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1968, № 1, էջ 15—38.
293. Հովնան Գ. Հայ-ռուսական մշակութային կապերի սլատմությունից: (ՀՍՍՀ ԳԱ նստաշրջանում կարդացած զեկուցումից): [Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ]։— Գրակ. թերթ, 1968, 5 դեկտ.
294. Հովսեփյան Ս. Փրկության միակ ելքը: (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ)։— Սովետ. Հայաստան, 1968, 4 դեկտ.
295. Մելիքսեթյան Հ. Բախտորոշ իրադարձություն հայ ժողովրդի կյանքում: [Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 140-ամյակը]։— Լենինյան ուղիով, 1968, № 11, էջ 22—28.
296. Ներսիսյան Ա. Հավերժական բարեկամություն: (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ)։— Սովետ. Հայաստան, 1968, 11 դեկտ.
297. Շաթիրյան Մ. Մեծ իրադարձություն հայ ժողովրդի կյանքում: (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ)։— Գրակ. թերթ, 1968, 29 նոյեմբ.
298. Շահիրյան Էդ. Հոգու աչքերով: [Հայ և ռուս զինվորի բարեկամության մասին, Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ]։— Սովետ. Հայաստան, 1968, 27 նոյեմբ.
299. Ոսկանյան Վ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: [140-ամյակի առթիվ]։— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1968, № 4, էջ 13—24.
300. Ոսկանյան Վ. Հյուսիսափայլը հայկական երկնակամարում: Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ)։— Սովետ. Հայաստան, 1968, 3 դեկտ.
301. Պաբսամյան Վ. Ազատագրական պայքարի մայրուղիներով: [Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ]։— Սովետ. Հայաստան, 1968, 27 նոյեմբ.

302. Պարսամյան Վ. Հայ ժողովրդի մեծ բարեկամը: [Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 140-ամյակի առթիվ]: [Ռուս մեծ գրող, դիվանագետ Ա. Ս. Գրիբոեդովի մասին].— Երեկոյան Երևան, 1968, 2 դեկտ.
303. Սարուխանյան Ն., Մկրտչյան Լ. Գիտական նստաշրջաններ նվիրված Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելու 140-ամյակին: [ՀՍՍՀ ԳԱ հաս. գիտ. բաժանմունքում և Երևանի պետ. համալսարանում 1968 թ. նոյեմբ. 26-ին].— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1968, № 4, էջ 259—260.
304. Սեյրանյան Պ. Պատմական մեծ իրադարձություն: [Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացվելու 140-ամյակի առթիվ].— Բարձրագույն և միջն. մասնագիտ. կրթություն, 1968, № 5—6, էջ 21—26.
305. Քյուրֆչյան Ա. Մի էջ հայ-ռուսական տնտեսական հարաբերությունների պատմությունից: [17-րդ դարի վերջին և 18-րդ դարի առաջին քառորդում].— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1968, № 11, էջ 108—116.
306. Քյուրֆչյան Ա. Սաֆար Վասիլևի խնդրագիրը: [18-րդ դարի սկզբներին հայկական առևտրի վիճակը Ռուսաստանում].— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1968, № 1, էջ 193—198.

1969

307. Ալեքսանյան Ս. Դիտողություններ 19-րդ դարի առաջին քառորդի արևելահայության արտագաղթի վերաբերյալ: [1828 թ. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալուց հետո պարսկական և թուրքական տերություններից ներգաղթի շնորհիվ Երևանի և Նախիջևանի խանություններում, Լոռիում և Փամբակում կենտրոնացած հայ բնակչության մասին].— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1969, № 2, էջ 125—130.
308. Ավդալբեկյան Թ. Հայ ազատագրական շարժման երկու հոսանք 18-րդ դարի վերջերում:— Ավդալբեկյան Թադ. Հայագիտական հետազոտություններ» գրքում.— Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1969.— էջ 214—224. ՀՍՍՀ ԳԱ. Պատմութ. ինս-տ.
309. Լալայան Ա. Նորահայտ անուն հայ բժշկության պատմության մեջ: [1826—28 թթ. ռուս-պարսկական, 1828—1829 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմների մասնակից Հով-

հաննես Զելյաբիի Բաղրամովի մասին]։— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1969, № 3, էջ 215—218.

310. Հակոբյան Պ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և դրա արձագանքները 19-րդ դարու առաջին կեսի հայ գրականության մեջ։— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1969, № 2, էջ 29—42.

311. Շահամիրյան Շ. Շահամիր Շահամիրյանի նորահայտ նամակագրությունը։ [Որի հիմնական բովանդակությունը հայ ժողովրդի քաղաքական ազատության հարցն է՝ հայ-ռուս-վրացական դաշնակցության միջոցով]։ / Նյութերի հրատարակումը և ծանոթագրությունը Ռ. Աբրահամյանի։— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1969, № 3, էջ 127—156.

312. Սիրունի Հ. էջեր Մանուկ Բեյի կյանքեն։ [Մանուկ բեյ Միրզայանի մասին, որը մեծ դեր կատարեց ռուս ղեկքի հաջողության համար 1806—1812 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմում և 1812 թ. մայիսի 28-ին Բուխարեստում ռուս-թուրքական հաշտության դաշնագրի կնքման ժամանակ]։— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1969, № 3, էջ 157—190.

313. Սիրունի Հ. Մանուկ բեյ Միրզայան՝ իշխան Մուղովայի։— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1969, № 10, էջ 30—46.

314. Սիրունի Հ. Մանուկ Բեյի ծննդյան 200-ամյակը։ [Ռումինահայ քաղ. գործիչ]։— Պայքար, Ստամբուլ, 1969, 15 մայիսի, էջ 10.

315. Սողոմոնյան Մ. Արցախ-Ղարաբաղի պատմությունից։ [18-րդ դարի առաջին քառորդում Ղարաբաղի հայերի ազատագրական շարժման մասին]։— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1969, № 1, էջ 139—147.

316. Քյուրեչյան Ա. 18-րդ դարի առաջին քառորդի հայ-ռուսական տնտեսական հարաբերությունների պատմությունից։— Ասպիրանտական գիտ. աշխատությունների ժողովածու», (Երև. Հայկակ. մանկ. ինս-տ). 1969, № 3, էջ 375—381.

1970

317. Դաւոնյան Ս. Գրիբոեդովը և հայ մշակույթը։— Սովետ. Հայաստան, 1970, 20 հունվ.

318. Իսահակյան Լ. Ժողովրդական կրթությունը Հայաստանում նախասովետական տարիներին և աշակերտության հեղափոխական շարժումը. (1828—1920 թթ.).— Գիտ. աշխատություններ (Երև. ուսաց և օտար լեզ. ինս-տ); 1970, № 2, էջ 164—180.
319. Հովհաննիսյան Մ. Հալիձորի վանք-ամրոց, Դավիթ Բեկի և ազատագրական պայքարների [Պատմ. ակնարկ].— Բաղմավեպ, վեներտիկ, 1970, № 1—3, էջ 32—39.
320. Հովհաննիսյան Ա. Դավիթ Բեկի գլխավորած Ղափանի ապստամբությունը: [18-րդ դ.].— Բանբեր Երև. համալս. հաս. գիտ., 1970, № 1, էջ 96—111.
321. Նորենց Վ. Հայ ժողովրդի մեծ բարեկամը: [Ա. Ս. Գրիշոնեղովի ծննդյան 175-ամյակի առթիվ].— Հայրենիքի ձայն, 1970, 14 հունվ.
322. Պարսամյան Վ. Հայ ժողովրդի մեծ բարեկամը: [Ա. Ս. Գրիշոնեղովի ծննդյան 175-ամյակի առթիվ].— Երեկոյան Երեվան, 1970, 16 հունվ.
323. Սարուխանյան Ն. Ներսես Աշտարակեցի—պաշտպան հայրենյաց:— Դարուն, 1970, № 12, էջ 65—69.

1971

324. Աբրահամյան Վ. Հայ համբարություններ Անդրկովկասի քաղաքներում: (18—20-րդ դարի սկիզբը).— Եր.: Հայաստան, 1971.— 256 էջ. (ՀՍՍՀ կուլտ. մին-իստան Հայաստանի պատմ. պետ. թանգարան).
325. Հակոբյան Թ. Երևանի պատմությունը: (1500—1800 թթ.).— Եր.: 1971,— 522 էջ, Երև պետ. համալս. Բովանդ-ից՝ Երևանի քաղաքական պատմության և ազատագրական շարժման կարևորագույն անցքերը 18-րդ դարում.
326. Մարտիրոսյան Վ. Հայ և վրաց ժողովուրդների համագործակցությունը ազատագրական պայքարում: (18-րդ դարի 20-ական թվականներ).— Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1971—218 էջ. Բովանդ-ից՝ Դրությունը Արևելյան Անդրկովկասում 18-րդ դարի առաջին քառրոդում; Ռուս-վրաց-հայկական ռազմա-քաղաքական դաշինքի ստեղծումը 1721—1724 թթ.:

Արևելյան Անդրկովկասը Ռուսաստանի արտաքին քաղաքական պլաններում 1722—1730 թթ.

327. Սարուխանյան Ն. Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման պրոբլեմը մինչհեղափոխական հայ սլաւոմագրության մեջ. — Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1971. — 227 էջ.

Բովանդ-ից՝ Արևելյան Հայաստանի տնտեսական և քաղաքական կացութիւնը Ռուսաստանին միացման նախօրյակին; Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին ժամանակի հայ դործիչների գնահատմամբ; Արևելյան Հայաստանի՝ Ռուսաստանին միացման պրոբլեմը մինչհեղափոխական հայ սլաւոմագրության մեջ.

328. Աշրգյան Օ. Հայ ազատագրական պայքարի ռազմիրա Իսրայել Օրի: (Մահվան 260-ամյակի առթիւ). — Զահակիր, Կահիրե, 1971, 9 դեկտ.

329. Հակոբ Օշական: Խաչատուր Աբովյան: Բանաստեղծը. Պատմագիրը; Հրապարակագիրը; Առաքյալը: [Ակնարկները վերցված են Հ. Օշականի «Արևելահայ մատենագրութիւն» խորագիրը կրող անտիպ տետրակից]. — Հայկազեան հայագիտ. հանդես գրքում, Բեյրութ, 1971. — էջ 195—198.

330. Ոսկանյան Վ. Հայերը Մոսկվայում 15—17-րդ դարերում: — Պատմա-բանասիրական հանդես, 1971, № 1, էջ 25—40.

331. Սարուխանյան Ն. Աբովյանի ազգային-քաղաքական մտածողության հարցի շուրջը: — Սովետ. գրակ., 1971, № 10, էջ 131—136.

1972

332. Խաչատրյան Հ. Հայ և ռուս ժողովուրդների զինակցութիւնը ռուսական բանակի կասպիական արշավանքում. — Եր.: Հայաստան, 1972. — 52 էջ.

333. Հայ ժողովրդի պատմութիւն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը: / Խմբ. պրոֆ. Մ. Գ. Ներսիսյանի: (Երև. պետ. համալս). — Եր., 1972. — 595 էջ.

Բովանդ-ից՝ Հայ-ռուսական հարաբերութիւնները: Իսրայել Օրի; Ազատագրական կռիւները 1720-ական թվականներին; Հայաստանի ազատագրման ծրագրերը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին; Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին; Դեկաբրիստների և հայ կամավորների մասնակցու-

- թյունը Հայաստանի ազատագրման գործին: էջ 283—352.
334. Հայաստանը միջազգային դիվանագիտության և սովետական արտաքին քաղաքականության փաստաթղթերում (1828—1923): / Պրոֆ. Զ. Ս. Կիրակոսյանի խմբ.— Եր.: Հայաստան, 1972.—810 էջ.
335. Աբրահամյան Ա. Սյունիքի 18-րդ դարի ազատագրական շարժման շուրջը: [1722—1728 թթ].— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1972, № 4, էջ 159—184.
336. Արզումանյան Զ. Պյոտր Առաքինի պատվիրակ Իվան Կարապետի դերը 1724 թվականի հայ-ադրբեջանական ռազմաքաղաքական դաշինքի ստեղծման գործում:— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1972, № 1, էջ 213—226.
337. Գրիգորյան Զ., Ոսկանյան Վ. Հայ-ռուսական հարաբերությունների պատմության սլարբերացման մասին:— Պատմա-բանասիր. հանդես, Եր., 1972, № 3, էջ 229—246.
338. Գրիգորյան Զ. Հայ և ռուս ժողովուրդների բարեկամության պատմական մեծ ուղենիշը:— Լենինյան ուղիով, 1972, № 10, էջ 26—36.
339. Ղուկաս Սեբաստացի: Պատմութիւն Ղափանցոց ի գրածոց հօրն Ղուկասու Սեբաս[տացույ] թե որպես ի վտարիլ թագաւորութեանն տարսից հայքն Խափանու ի կռիւ ելին: [Հրապարակումը և առաջաբանը՝ Ա. Գ. Աբրահամյանի՝ «Դավիթ Բեկի պատմության նախաբան բնագիրը»].— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1972, № 3, էջ 85—114: Տե՛ս նաև նույն հանդեսի 1973 թ. № 1, էջ 266. / Ա. Աբրահամյանի նամակը և խմբագր. պատասխանը:
340. Ներսիսյան Մ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին:— Պատմա-բանաս. հանդես, 1972, № 1, էջ 3—22.
341. Շահինյան Ռ. Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման պրոբլեմը Նովետահայ պատմագրության գնահատմամբ:— Գիտ. աշխատություններ (Երև. Խ. Աբովյանի անվ. հայկակ. մանկ. ինս-տ). 1972, էջ 65—80.
342. Պարսամյան Վ. Ղրիմի հայերի մասնակցությունը Դավիթ Բեկի ապստամբությանը:— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1972, № 3, էջ 143—152.
343. Սիրունի Հ. Մանուկ բեյ Միրզայան՝ իշխան Մոլդովայի:— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1972, № 2, էջ 161—168.

344. Լեո: Երկերի ժողովածու: Հտ. 3.— Եր.: Հայաստան, 1973.— 622 էջ.

Բովանդ-ից՝ Իսրայել Օրի: Դիվանագիտական առաքելություն; Օրին Հայաստանում; Օրիի ծրագիրը; Օրին և Պետրոս Մեծը; Դրուժյունը Հայաստանում; Օրիի դեսպանությունը; Վերադարձ և մահ; Ռուսական արշավանք; Հայ-վրացական միություն; Հայոց սղնախները; Օսմանյան արշավանքները; Արդնախների վերջը; Դավիթ-Բեկ; Մխիթար սպարապետ; Նազիրը և հայերը; Խամսայի մելիքությունները; Ղարաբաղի խանությունը; Նոր դրուժյուն Անդրկովկասում; Սիմեոն կաթողիկոս Երևանցի; Հովսեփ էմին; Դեպքերը Ղարաբաղում; Մադրասի քաղաքական ընտանիքը; Պարսկական և ռուսական արշավանքները և այլն.

345. Արզումանյան Զ. Անդրկովկասի ժողովուրդների ազատագրական պայքարի պատմությունից: [18-րդ դար].— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1973, № 11, էջ 30—36.

346. Դարբինյան Մ. Պարսկահայերի գաղթը և նրանց բնակեցումը (1828—1829 թթ.).— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1973 № 8, էջ 12—22.

347. Դիլոյան Վ. Հուսավորական շարժման սկզբնաքայլերը հայ իրականության մեջ [18-րդ դարի վերջ—19-րդ դ. սկիզբ].— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1973, № 3, էջ 13—24.

348. Հովհաննիսյան Կ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և Ներսես Աշտարակեցին:— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1973, № 3, էջ 117—125.

349. Մաղոյան Ա. Դիտողություններ Դավիթ Բեկի ապստամբության պատմության շուրջը: [Ղափանի ապստամբների վերաբերմունքը և դիրքորոշումը ռուս արքունիքի նկատմամբ].— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1973, № 3, էջ 179—193.

350. Մարտիրոսյան Վ. Անդրկովկասի ժողովուրդների ազատագրական ձգտումները 1768—1774 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմում:— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1973, № 5, էջ 41—44.

351. Պաբսամյան Վ. Իսրայել Օրին և հայ ազատագրական շար-

ժուժր:— Հայրենիքի ձայն, 1973, 14 մարտի, էջ 5—6, 21 մարտի, էջ 4—6.

352. Վավերագրեր պարսկահայերի և արևմտահայերի 1828—1830 թթ. դադթի վերաբերյալ / Նախ. և փաստաթղթ. հրապ. Մ. Դարբինյանի.— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1973, էջ 135—146.

353. Վառդանյան Հ. «Դավիթ Բեկ կամ պատմութիւն Ղափանցվոց», [«Բազմավեպի» 1972 թ. № 2—3-ում տպագրված Հ. Ս. Արամյանի հոդվածի մասին].— Հայրենիքի ձայն, 1973, 18 հուլիսի, էջ 4—5.

354. Քյուրեճյան Ա. Ռուսաստանի տնտեսական քաղաքականությունն Արևելքում և հայ վաճառականությունը (18-րդ դ. սկիզբ).— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1973, № 9, էջ 11—19.

1974

355. Հայ ժողովրդի պատմություն: Հտ. 5.—Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1974.

Բաժին Բ. Զ. Գրիգորյան: Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին.

Բովանդ.՝ 1804—1813 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը; Հայերի մասնակցությունը պատերազմական գործողություններին; Ռուս-պարսկական պատերազմը 1826—1828 թթ; Երևանի գրավումը; Կովկաս աքսորված ղեկաբրիստների և հայ աշխարհազորայիների մասնակցությունը Երևանի գրավմանը; Թուրքմենչայի պայմանագիրը և հայերի ներգաղթը Պարսկաստանից; Ռուս-թուրքական հարաբերությունների սրումը: Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում և հայերի օգնությունը ռուսական բանակին; Ադրիանապոլսի պայմանագիրը և հայերի դադթը; Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման պատմական նշանակությունը, էջ 113—197.

356. Պողոսյան Ա. Ռուս-հայ բարեկամության պատմությունից: (19-րդ դարի ռուս-թուրքական պատերազմների կովկասյան ռազմաճակատում).— Եր.: Հայաստան, 1974.—294 էջ.

357. Պոտոռո Վ. Ղարաբաղի առաջին կամավորները: Կովկասում ռուսական տիրապետության հաստատման դարաշրջանում (Մելիք Վանի և Հակոբ Յուզբաշի Աթաբեկովները): Պրոֆ. Վ. Ա. Պարսամյանի խմբագր. և առաջաբանով. — Եր.: Երև, համալս. հրատ., 1974. — 59 էջ.
358. Աղամյան Ա. 1827 թվականի հայ կամավորականների միջուցակ: [Ռուս-պարսկական պատերազմի մասնակիցներ]. — Պատմա-բանասիր. ֆանդես, 1974, № 1, էջ 221—223.
359. Ալեքսանդր Գրիբոեդովին երախտապարտ հայ ժողովրդից: [Հուշարձանի բացումը Երևանում]. — Գրական թերթ, 1974, 21 հունիսի.
360. Դարբինյան Մ. Արևմտահայերի 1829—1830 թթ. գաղթը Հայկական մարզ և հարակից շրջաններ: — Պատմա-բանասիր. հանդես, 1974, № 2, էջ 91—99.
361. Երկու նամակ 1927 թ. Երևանի գրավմանը նվիրված մեղալի վերաբերյալ: Նախաբ. և փաստաթղթ. հրապ. Հ. Սարգսյանի. — Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1974, № 3, էջ 75—83.
362. Էմին Գ. Ճանապարհորդություն դեպի էրզրում: [Բանաստեղծութ.]. — «Պուշկինին հայ բանաստեղծներից» զրբում. — Եր., 1974, էջ 88—91.
363. Նյութեր հայ-վրաց-ռուսական հարաբերությունների մասին (18-րդ դ. երկրորդ կես): / Առաջաբանը և նյութերի հրապարակումը Վ. Մ. Մարտիրոսյանի]. — Լրաբեր, հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1974, № 12, էջ 89—105.
364. Պետրոսյան Ա. Հայերի դերը Ռուսաստանում մետաքսի առևտրի և շերամապահության զարգացման գործում 17—18-րդ դդ.: — Բանբեր Երև. համալս., հաս. գիտ., 1974, № 2, էջ 259—264.
365. Պողոսյան Գ. Հայ և ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը: — Սովետ. մանկավարժ, 1974, № 8, էջ 60—63.
366. Ուշագրավ տեղեկագիր Կարնո գավառի հայության և 1829—1830 թթ. գաղթի վերաբերյալ: [Ե. Լալայանի ձեռագիր-վավերագիրը]: / Առաջաբ. և ծանոթ. Մ. Ղ. Ղարիբյանի. — Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1974, № 3, էջ 83—96.
367. Փաստաթղթեր Անդրկովկասի քաղաքական դրության մասին:

(1723 թ. առաջին կես): / Հրապարակումը և ծանոթագր. Զ. Ա. Արզումանյանի. — Հրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1974, № 3, էջ 108—115.

368. Օրբելյան Ա. Դավիթ Բեկի պատմության ժողովրդական զրույցների շուրջը: — Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1974, № 3, էջ 191—200.

1975

369. Առաքելյան Ա. Հայ ժողովրդի մտավոր մշակույթի զարգացման պատմություն: 15 և 19-րդ դարի առաջին կեսը: Հտ. 3. — Եր.: Հայաստան, 1975.

Գլ. 1. Սոցիալական կյանքի պայմանները Հայաստանում 15—19-րդ դարի առաջին կեսին: [19-րդ դարի սկզբի ռուս-պարսկական և ռուս-թուրքական պատերազմները և Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին], էջ 3—11.

370. Գրիգորյան Զ. Դասախոսություններ ՍՍՀՄ պատմության: (1801—1861 թթ.). — Եր.: Լույս, 1975. — 374 էջ.

Բովանդ-ից՝ 1804—1813 թթ. ռուս-պարսկական և 1806—1812 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմները; Հայկական հողերը Ռուսաստանին միացնելու սկիզբը; 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը; Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագիրը. հայերի ներգաղթը Պարսկաստանից; 1828—1829 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը և հայերի օգնությունը կովկասյան կորպուսին; էջ 32—55, 176—236.

371. Դեվրիկյան Գ. Սրբացած հուշարձան. — Եր.: Հայաստան, 1975. — 303 էջ.

Հայ և ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամության, ռուսական զենքի փրկարար դերի ու ժողովրդական երախտագիտության մասին: Մեծ տեղ է հատկացված 1827 թ. օգոստ. 17-ի Օշականի ճակատամարտին.

372. Հայ ժողովրդի պատմություն: Սկզբից մինչև 18-րդ դարի վերջը: Եր., 1975—781 էջ (Երև. պետ. համալս): / Հեղ.՝ Հ. Գ. Ժամկոչյան, Ա. Գ. Աբրահամյան, Ս. Տ. Մելիք-Բախշյան, Ս. Պ. Պողոսյան.

Բովանդ.-ից՝ Հայ ազատագրական շարժումները 17—18-րդ դարերում; Արևելյան Հայաստանի ազատագրման ծրագիրը; Շրջադարձ դեպի Ռուսաստան; Սյունիքի ազատագրական ապստամբությունը; Հերոսամարտեր թուրքական զավթիչների դեմ; Ապստամբության վախճանը; Հայ ազատագրական շարժումը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին; Ազատագրական շարժումը և Հայ-ռուսական կապերը 18-րդ դարի վերջին տասնամյակներում.

373. Աղայան Մ. Պ. Ռուսաստանի պատմական դերը հայ ժողովրդի կյանքում:— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1975, № 2, էջ 3—20.

374. Այվազյան Ղ. Պուշկինը Հայաստանում (ծննդյան 175-ամյակի առթիվ): [Հոգվածին կից է Ստ. Լիսիցյանի կազմած Պուշկինի ճանապարհորդությունը 1829 թ. դեպի էրզրում քարտեզը].— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1974, № 1, էջ 3—19.

375. Արզումանյան Զ. 1723 թ. Գյանջայի ճակատամարտի պատմական նշանակության մասին: [Հակաթուրքական պայքարում Անդրկովկասի ժողովուրդների համագործակցության մասին].— Երև. համալս. 1975, № 1, էջ 52—54.

376. Թաղիադյան Մ. Ծառ Հայաստանի ազատագրման առթիվ: [1828, փետրվարի 7] Կալկաթա: [Հայաստանի ազատագրումը Պարսից լծից և միացումը Ռուսաստանին].— Թաղիադյան Մ. «Ուղեգրություններ, հոգվածներ, նամակներ, վավերագրեր» գրքում: Կազմող՝ Ռ. Նանումյան.— Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1975.— էջ 383—390.

377. Թաղիադյան Մ. «Նամակ երեանցիներին»: Կալկաթայից—Երևան: [Թաղիադյանը ողջունում է Արևելահայաստանի ազատագրումը Պարսից լծից և միացումը Ռուսաստանին, ինչպես նաև առաջարկ քաղաքում վարժատուն բացելու՝ երեսույթների միտքը լուսավորելու համար]: Ստորագր.՝ Մեսրոպ Դավթյան Թաղիադյանց: Նոյեմբերի 1, 1828, Ինգլիզի եպիսկոպոսի ճեմարանում: Թաղիադյան Մ. «Ուղեգրություններ, հոգվածներ, նամակներ, վավերագրեր» գրքում: Կազմեց՝ Ռ. Նանումյանը.— Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1975.— էջ 410—413.

378. Հայքյան Ա. Ռուս աղանդավորների Արևելյան Հայաստանում

- վերաբնակեցման պատմությունից:— Բանբեր Երև. համալս. հաս. գիտ., 1975, № 1, էջ 176—182.
379. Հարությունյան Շ. Դեկաբրիստները Երևանում:— Երեկոյան Երևան, 1975, 26 դեկտ.
380. Հովհաննիսյան Կ. էջմիածինը ռուս-պարսկական դիվանագիտության օբյեկտ: (1800—1828).— Աշխատութ. Հայաստանի պատմ. պետ. թանգարանի, 1975, հտ. 6, էջ 32—64.
381. Նոր փաստաթղթեր դեկաբրիստների մասին: (Դեկաբրիստների ապստամբության 150-ամյակի առթիվ).— Սովետ. Հայաստան, 1975, 12 դեկտ.
382. Պարսամյան Վ. Դեկաբրիստները Հայաստանում: (Դեկաբրիստների ապստամբության 150-ամյակին).— Բանբեր Հայաստանի արխիվների, 1975, № 3, 23—42.
383. Պարսամյան Վ. Դեկաբրիստների տեղն ու դերը պատմության մեջ: (Դեկաբրիստների ապստամբության 150-ամյակի առթիվ).— Սովետ. Հայաստան, 1975, 25 դեկտ.
384. Պարսամյան Վ. Հայ ժողովրդի մեծ բարեկամը: (Ա. Ս. Գրիբոեդովի ծննդյան 180-ամյակի առթիվ).— Սովետ. Հայաստան, 1975, 15 հունվ.
385. Պետրոսյան Կ. 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի գեղարվեստական արտացոլումը Խ. Աշովյանի ստեղծագործություններում:— Ասպիրանտ. գիտ. աշխատութ. ժողովածու (Երև. հայկակ. մանկ. ինս-տ, 1975, (հ.) 8, լեզու և գրակ. պր. 2, էջ 25—48.
386. Սամվելյան Մ. Դեկաբրիստների ապստամբության 150-ամյակին նվիրված համատեղ դիտական նստաշրջան: [Երև. պետ. համալս., Մոսկվայի պետ. համալս. և ՀՍՍՀ գրողների միության համատեղ նիստի մասին].— Բանբեր Երև. համալս., հաս. գիտ., 1975, № 3, էջ 236—238.
387. Սարուխանյան Ն. Մեծ գրողն ու քաղաքացին: Ա. Ս. Գրիբոեդովի ծննդյան 180-ամյակը:— Գրակ. թերթ, 1975, 31 հունվ.

1976

388. Աղայան Մ. Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությունից:—Եր.: 1976.—868 էջ. ՀՍՍՀ ԳԱ պատմության ինս-տ:

- Գլ. 1. Ազատագրական պայքարի ուղիով: [Հայ-ռուս հարաբերութ. մասին], էջ 21—57.
389. Այվազյան Ս. Առավոտ լուսո.— Եր.: Սովետ. գրող, 1976.— 570 էջ.
- Վեպում արտացոլվում է 19-րդ դարի առաջին կեսի հայ-ռուսական հարաբերությունները, հատկապես մեծ լուսավորիչ Խ. Աբովյանի կյանքն ու գործունեությունը.
390. Մայիլյան Թ. Գրիբոեդովը և Հայաստանը: Օգնութ. դասախոսին.— Եր.: ՀՍՍՀ «Գիտելիք» ընկ.-թյուն, 1976.—28 էջ.
391. Պարսամյան Վ. Դեկաբրիստները Հայաստանում: (Դեկաբրիստների ապստամբության 150-ամյակի առթիվ): Օգնութ. դասախոսին.— Եր.: ՀՍՍՀ «Գիտելիք» ընկ.-թյուն, 1976.— 28 էջ.
392. Աբրահամյան Հ. Ժողովրդի անանց սերը: Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի հետ միավորվելու 150-ամյակը:— Ավանգարդ, 1976, 17 սեպտ.
393. Բալասանյան Շ. 1826—28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի սկիզբը: (Դեպի Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի):— Հենինյան դրոշով, Կամո, 1976, 11 դեկտ.
394. Բեգլարյան Վ. էջեր ռուս և անդրկովկասյան ժողովուրդների 1826 թ. փոխօգնության պատմությունից: (Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի առթիվ):— Պատմաբանասիր. հանդես, 1976, № 4, էջ 128—135.
395. Դեվրիկյան Գ. Աբովյանի «Ղարա Մայորը» (Ռուսաստանին Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ): [Ղարաքիլիսայի կայազորի պետ Մոնտրեզորի մասին].— Գրակ. թերթ, 1976, 19 մարտի.
396. Դիլսյան Վ. Հայ ազգային-ազատագրական շարժման ռուսական կողմնորոշման սկզբնավորումը: (Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման 150-ամյակին ընդառաջ).— Սովետ. Հայաստան ամս., 1976, № 9, էջ 15—16.
397. Զուրաբով Բ. «Քո խելքն ու գործերն անմահ են...»: (Երևանի հուշարձանները). [Ալեքսանդր Սերգեևիչ Գրիբոեդովի հուշարձանի մասին].— Ավանգարդ, 1976, 27 օգոստ.
398. Իկիլիկյան Հ. Շիրակի ազատագրումը թուրք-պարսկական

բռնակալության լծից: (Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի առթիվ).— Բանվոր, Հենինական, 1976, 19 օգոստ.

399. Լիբրետոն՝ ըստ «Վերք Հայաստանի» վեպի: [Կոմպոզիտոր Յուրի Գևորգյանի նոր օպերան (Լիբրետոն Վահագն Դավթյանի) նվիրված Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակին].— Երեկոյան Երևան, 1976, 13 սեպտ.
400. Հակոբյան Գ. Ա. Ս. Գրիբոեդովը վերջին անգամ Ղամարլուում Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի առթիվ:— Արտաշատ 1976, 16 դեկտ.
401. Նաջարյան Հ. 18-րդ դարի առաջին կեսի ռուս-թուրքական հարաբերությունների պատմությունից:— Բանբեր Երև. համալս. հաս. գիտ. 1976, № 2, էջ 190—194.
402. Նորահայտ վավերագրեր 18-րդ դ. 20-ական թվականների Անդրկովկասում Ռուսաստանի վարած քաղաքականության մասին: Նախաբանը և նյութերի հրապարակումը Զ. Ա. Արդումանյանի.— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1976 № 3, էջ 106—210.
403. Շրջիկ ցուցահանդես: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակին ընդառաջ): [Հայաստանի պատմության պետ. թանգարանի նոր պատմության բաժնի կողմից].— Երեկոյան Երևան, 1976, 13 նոյեմբ.
404. Սարգսյան Վ. Նրա փրկարար ձեռքը: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակին ընդառաջ).— Բանվոր, Հենինական, 1976, 29 հոկտ.
405. Սարուխանյան Ն. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և նախասովետական հայ պատմագրությունը:— Պատմա-բանասիրական հանդես, 1976, № 3, էջ 39—50.

1977

406. Աբրահամյան Ա. «Արարատյան դեպպանը» ռուսական արքունիքում:— Բանբեր Երև. համալս., հաս. գիտ. 1977, № 3, էջ 63—79.
407. Աբրահամյան Ա. Իսրայել Օրիի ծննդավայրը, տարիքը և ըն-

տանիքը:— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1977, № 2, էջ 199—214.

408. Գևորգյան Գ. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու ակտի սոցիալ-քաղաքական նշանակությունը:— Բանվոր, լենինական, 1977, 3 դեկտ.
409. Գրիգորյան Զ. Պատմական իրադարձություն: (Երևանի ազատագրման 150-ամյակի առթիվ):— Սովետ. Հայաստան, 1977, 1 հոկտ.
410. Դիլոյան Վ. Հայերի մասնակցությունը Պետրոս Առաջինի կասպիական արշավանքին: (Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման 150-ամյակի առթիվ):— Սովետ. Հայաստան ամս., 1977, № 9, էջ 18, 23.
411. Իկիլիկյան Հ. Աբովյանը և Խլի Ղարաքիլիսայի հերոսամարտը: [1826 թ. օգոստ.].— Բանվոր, լենինական, 1977, 25 նոյեմբ.
412. Սատուրյան Արտ. Մի քանի զրույցներ և ավանդություններ ռուս-պարսկական պատերազմի ժամանակներից:— Բանրեր Հայաստանի արխիվների, 1977, № 3, էջ 37—45.
413. Կարապետյան Գ. Արվեստագետների բարեկամություն: (Դեպի Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակը):— [Վ. Դ. Պոլենովի և հայ կերպարվեստի վարպետ Նդիշե Թադևոսյանի բարեկամությունը].— Բանվոր, լենինական, 1977, 22 հունվ.
414. Կիրակոսյան Զ. Հայոց ռուսական կողմնորոշումը և արևմտաեվրոպական դիվանագիտությունը: [1877—1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմից հետո].— լենինյան ուղիով, 1977, № 7, էջ 68—78.
415. Հակոբյան Թ. Երկրի վիճակը թուրք պարսկական տիրապետության շրջանում: [Հայերի ռուսական կողմնորոշումը և 1804—1813 թթ. ռուս-պարսկական, 1806—1812 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմները].— Սովետ. մանկավարժ, 1977, № 7, էջ 20—25.
416. Հակոբյան Թ. Երևանի ու Նախիջևանի խանությունների ազատագրումը պարսկական լծից: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակը):— Սովետ. մանկավարժ, 1977, № 8, էջ 8—13.
417. Հայաստանի ԿԿ: Կենտկոմ: Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի

- մեջ մտնելու 150-ամյակի տոնակատարության մասին: [Որոշման շարադրանքը].— Սովետ. Հայաստան, 1977, 21 հունվ.
418. Հաճությունյան Գր. Դեկաբրիստները Գյումրիում: [Նրանց պայքարը թուրք զավթիչների դեմ].— Բանվոր, լենինական, 1977, 11 հունվ.
419. Հովասափյան Հ. «Վերք Հայաստանին» դաստիարակում է բարեկամություն: Օգնություն ուսուցչին: [Ռուսաստանի օգնությանը հայ ժողովրդի վերածննդի և ժողովուրդների բարեկամության գաղափարը «Վերք Հայաստանի» վեպում].— Սովետ դպրոց, 1977, 20 հունվ.
420. Հովհաննիսյան Ա. Հավերժական սեր: [Հայ ժողովրդի սերը ազատարար ուս ժողովրդի նկատմամբ].— Երեկոյան Երեվան, 1977, 24 հունվ.
421. Ղոնադչյան Ն. Բարեկամության հուշակոթող: [Օշականում՝ նվիրված ուս և հայ ժողովուրդների բարեկամությանը].— Սովետ. Հայաստան, 1977, 17 սեպտ.
422. Ղուկասյան Ա. Շրջանը մեծ տոնին: [Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի, Շամշադինը միանալու 175-ամյակի և Պարսից բռնակալների դեմ պայքարող Գրիգոր Մանուչարյանի քաջագործությունների մասին].— Սովետ. Հայաստան ամս., 1977, № 8, էջ 34.
423. Մադոյան Ա. 17-րդ դարի ուս ճանապարհորդը Հայաստանում: [«Վաճառական Ֆեդոտ Կոտովի ուղևորությունը Պարսկաստան» գրքի մասին].— Երև. համալս. 1977, № 1, էջ 34—35.
424. Մոմջյան Ե. Ղարաքիլիսայից՝ Գյումրի: Հստ Զրեյգանի ուղեգրության (Լոռի-Փամբակի պատմությունից): [Հայաստանը Ռուսաստանի հետ միավորվելու 150-ամյակի առթիվ].— Կայծ, «Կիրովական», 1977, 2 հոկտ.
425. Պատմում են ցուցանմուշները: [Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայում բացված «Հայ գաղթօջախները Ռուսաստանում» ցուցահանդեսը նվիրված Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակին].— Երեկոյան Երևան, 1977, 26 մարտի.

426. Պարսամյան Վ. Հիշարժան էջ: (Հավերժ բարեկամություն Ռուսիայի հետ 1828—1978): [Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի և Գրիբոեդովի «Խելքից Պատուհաս»-ի երևանյան բեմադրության մասին]։— Երեկոյան Երևան, 1977, 29 դեկտ.
427. Պողոսյան Ֆ. էջմիածնի կաթողիկոսությունը և հայ-ռուսական հարաբերությունները 18-րդ դ. առաջին քառորդում: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի հետ միացման 150-ամյակի առթիվ)։— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1977, № 4, էջ 24—36.

1978

428. Աբրահամյան Ա. Իսրայել Օրի: (Կյանքն ու գործուն.)։— Եր.: Հայաստան 1978.— 128 էջ.
429. Աբրահամյան Հ. և Դերիկյան Գ. Ճակատագրի ճանապարհներ: (Հայաստանը Ռուսաստանին միացման 150-ամյակին)։— Եր.: Հայաստան, 1978.— 205 էջ.

Այդ ճանապարհներից մեկով 150-տարի առաջ Արևելյան Հայաստանը Պարսկական դարավոր լծից ազատագրած ռուս զինվորների մասին.

430. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակին նվիրված միջբուհական գիտական նստաշրջանի թեզիսներ (սեպտեմբերի 12—16-ը)։— Тезисы межвузовской научной конференции, посвященной 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России (12—16 сентября)։— Եր., 1978.— 67 էջ.

Բովանդ.: Գրիգորյան Զ. Արևելյան Հայաստանի կազմի մեջ մտնելու նշանակությունը հայ ժողովրդի գոյատևման ու ազգահավաքման գործում; Քարամյան Կ. Արևմտահայության ռուսական կողմնորոշումը 19-րդ դարի վերջին քառորդին և 20-րդ դարի սկզբին; Պողոսյան Ֆ. Հայ կամավորական ջոկատների մասնակցությունը Պյոտր 1-ի կասպիական արշավանքին; Պարսամյան Վ. Հայերի ռուսական կողմնորոշման ձևավորումը և նրա պատմական նշանակությունը; Դիլոյան Վ. Հայ ազատագրական միտքը և Ռուսաստանը (18-րդ դարի

երկրորդ կես, 19-րդ դարի առաջին երեսնամյակ); Հարությունյան Շ. Սովետական Ռուսաստանի օգնությունը հայ ժողովրդին; Սահակյան Տ. Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու պատմական նշանակությունը; Քյուրքչյան Ա. Դեկաբրիստների մասնակցությունը Արևելյան Հայաստանը պարսկական լծից ազատագրելու համար մղված պատերազմական գործողություններին; Բրուտյան Ց. Ռուսական և հայկական երաժշտական մշակույթների փոխադարձ կապի մի քանի հարցեր.

431. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և նրա պատմական նշանակությունը: Մեթոդ. նամակ: (Հանրապետ. հանրակրթ. դպր. հայ ժող. պատմ. ուսուցիչների համար).— Եր., [Ա. Հ.], 1978.— 16 էջ.
432. Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միանալու արձագանքները հայ գրականության մեջ: /Բնագրի պատրաստումը, ներածությունը և ծանոթագր. Պ. Հ. Հակոբյանի:— Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ, 1978.— 268 էջ. (ՀՍՍՀ ԳԱ Մ. Աբեղյանի սնվ. դրակ. ինս-տ).
433. Բաբխուդարյան Վ. և Ոսկանյան Վ. Կ. Հայ-ռուսական պատմական կապերը և Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին.— Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ, 1978.— 255 էջ.
434. Գալոյան Գ. Ռուսաստանը և Անդրկովկասի ժողովուրդները: Ուրվագծեր նրանց փոխհարաբեր. պատմութ. հին ժամանակներից մինչև հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխության հաղթանակը.— Եր.: Հայաստան, 1978.— 552 էջ.
435. Գրիգորյան Ա. Գրիգոր Մանուչարյանի պարտիզանական ջոկատը: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակի առթիվ).— Եր.: ՀՍՍՀ «Գիտելիք» ընկ., 1978.— 18 էջ.
436. Գրիգորյան Զ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և նրա պատմական նշանակությունը.— Եր.: Հայաստան, 1978.— 403 էջ.
437. Նրևանի զարգացումը Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալուց հետո: (Փաստաթղթերի ժողովածու 1801—1917 թթ.)/Հայ. և ռուս. բնագր. կազմեց Թ. Խ. Հակոբյան.— Եր.: Երև. համալս. հրատ., 1978.— 491 էջ.

438. Պարսամյան Վ. Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելը և նրա պատմական նշանակությունը: [150-ամյակի առթիվ]. Օգնութ. դասախոսին.— Եր.: «Գիտելիք», 1978, 66 էջ.
439. Պարսամյան Վ. Ռուսաստանը և հայ ժողովրդի պատմական բախտը.— Եր.: Հայաստան, 1978, 184 էջ.
Գրախոս.՝ Երեմյան Ս., Սահակյան Տ. Ոգին բարեկամությունն է:— Երեկոյան Երևան, 1978, 6 նոյեմբ., էջ 2.
440. Ռուս նկարիչների աչքերով Առաջար. հեղ. և կազմ.՝ Վ. ի. Պարսամյան և Մ. Ս. Սարգսյան.— Ե., Սովետ. գրող, 1978.— 30 էջ. 14 ներդ. թ. նկ. («Գիրք» ընկ.-թյուն: Գրքասերի գրադ.-ն).
- Տեքստը՝ հայ և ռուս.:
Ռուս արվեստագետների հետաքրքրությունը Հայաստանի և հայ ժողովրդի նկատմամբ.
441. Ռուսաստանի հետ ընդմիջտ = Навек и с Россией. 1828—1978. կազմ. և խմբ.՝ Վ. Մարության.— Եր., 1978.— 63 էջ. (Օգնութ. դասախոսին).
- Վերնախոր.՝ ՀՍՍՀ «Գիտելիք» ընկ. Մատենադիտ.՝ տողատակի ծանոթ. հայ. և ռուս. Տեքստը՝ ռուս. և հայ.
442. Աբաջյան Գ. Դարերի խորքից՝ դարերի հեռուն: (Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակի առթիվ).— Երեկոյան Երևան, 1978, 11 փետր.
443. Ազրոյան Կ., Բալագյոզյան Զ. Ժողովրդական տոնահանդես «Հրազդանում»: [Ռուսաստանին Արևելյան Հայաստանի միացման 150-ամյակի առթիվ].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 15 հոկտ., Երեկոյան Երևան, 1978, 14 հոկտ. Գրակ. թերթ, 1978, 20 հոկտ.
444. Ազրոյան Լ. Պատմությունը լուսավոր սրահներում: [Հայ-ռուսական հարաբերության պատմությանը նվիրված ցուցանմուշների պատմութ. պետ. թանգարանում].— Երեկոյան Երեվան, 1978, 18 հունվ.
445. Ալավերդյան Ս. Չեն թառամում ծաղիկները: [Երևան քաղաքում կանգնեցված Ա. Ս. Գրիբոեդովի հուշարձանի մասին].— Երեկոյան Երևան, 1978, 31 հուլիսի.
446. Ալեքսանյան Վ. Ռուսական կողմնորոշման արձագանքները

- հայ գրականության և հրապարակախոսության մեջ 19-րդ դարի 40—60-ական թվականներին:— Հայոց լեզուն և գրականությունը դպրոցում, 1978, № 5, էջ 6—9.
447. Աղայան Մ. Բախտորոշ իրադարձություն:— Բանվոր, Հենինական, 1978, 4 հոկտ.
448. Աղայան Մ. Պատմության քառուղիներով: Հուսո կոմպաններ; Աղատագրական պայքարի բովում; Ռադմական բախումներ; Փրկություն; Միահյուսում; Մղձավանջ և արշալույս; [Հայ ժողովրդի ուսական կողմնորոշումը և Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին].— Երեկոյան Երևան, 1978, 18, 21, 26, 28 սեպտ., 3, 6 հոկտ.
449. Ամիրխանյան Մ. Հայաստանը և հայկականը 19-րդ դարի 30-ական թվականների ուս գրականության մեջ:— Սովետ. գրակ., 1978, № 1, էջ 108—113.
450. Ամիրխանյան Մ. Ռուսական գեղարվեստական խոսքը հայերի սխրանքների մասին:— Բանբեր Երևանի համալս., հաս. գիտ., 1978, № 2, էջ 36—42.
451. Անանիկյան Բ. Հավերժ Ռուսաստանի հետ:— Սովետ. Հայաստան, 1978, 23 օգոստ.
452. Առնավետ ժողովրդի հիշողության մեջ: Երևանում ուս-հայկական բարեկամության հուշարձանի հիմնադրումը: [Հոկտ. 9-ին].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 10 հոկտ., Երեկոյան Երևան, 10 հոկտ.
453. Ավագյան Գ. Երևանի բնակչության տեղաշարժերը և կառուցվածքային փոփոխությունները (1826—1977 թթ.).— Սովետ. մանկավարժ, 1978, № 4, էջ 14—18.
454. Ավագյան Գ. Երևանի տնտեսությունը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելուց մինչև սովետական իշխանության հաստատումը: (1827—1920 թթ.).— Սովետ. մանկավարժ, 1978, № 11, էջ 73—77.
455. Ավագյան Ռ. Ակունքների մոտ: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի առթիվ): [Հայ և ուս ժողովուրդների մշակութային-գրական առնչությունների մասին].— Հայրենիքի ձայն, 1978, 22 մարտի.
456. Ավագյան Ռ. Բախտորոշ 1828-ից հետո:— Ավանդարդ, 1978, 20 օգոստ.

457. Ավագյան Ռ. Բարեկամության ճանապարհը: [Հայաստանը և հայ ժող. ուս. գրակ. մեջ].—Սովետ. գրակ., 1978, № 10, էջ 103—109.
458. Ավագյան Ռ. Գրիբոեդովը Երևանում:— Երեկոյան Երևան, 1978, 18 մայիսի.
459. Ավագյան Ռ. Հայաստանով ներշնչված: (Մաքսիմ Գորկու ավանդները).— Ավանգարդ, 1978, 25 օգոստ.
460. Ավագյան Ս. Էջեր հայ-ռուս գրական կապերից: (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ).— Սովետ. դպրոց, 1978, 13 հուլիսի.
461. Բաղդասարյան Ա. Հայ գրականության երգ-երգոցը: «Վերք Հայաստանի» վեպի տպագրման 120-ամյակի առթիվ:— Սովետ. դպրոց, 1978, 7 սեպտ.
462. Բաղդասարյան Արծ. «Ռուսաց քաջ հոգին էր, որ մեզ ազատեց...»: [Խ. Աբովյանի ռուսական կողմնորոշումը].— Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 10, էջ 2—3.
463. Բաղդասարյան Ս. Մեր հավերժական երթի ողջ ընթացքում: [Հայ-ռուս բարեկամությանը նվիրված հուշակոթողների մասին].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 14 հոկտ.
464. Բայրամյան Հր. Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ:—Սովետ. Վրաստան, Թիֆլիս, 1978, 14 հոկտ.
465. Բարեկամության, եղբայրական պայծառ տոն: Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի և Հայկ. ՍՍՀ Գերագույն սովետի հանդիսավոր նիստը նվիրված Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակին: Ընկ. Մ. Ա. Յասնովի ճառը; ՌՍՖՍՀ Գերագույն սովետի նախագահության նախագահ: Ընկ. Ռ. Ֆ. Դեմենտևսկայի ճառը; ՍՄԿՄ Մոսկվայի քաղկոմի քարտուղար: Ընկ. Յա. Պ. Պոգրեբնյակի ճառը; Ուկրաինայի կոմկուսի կենտկոմի քարտուղար: Ընկ. Տ. Յա. Կիսելյովի ճառը; Բելոռուսական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդի նախագահ: Ընկ. Ա. Ու. Սալիմովի ճառը; Ուզբեկստանի կոմկուսի կենտկոմի քարտուղար: Ընկ. Ս. Ն. Իմաշևի ճառը; Ղազախստանի կոմկուսի կենտկոմի քարտուղար: Ընկ. Է. Ա. Շևարդնաձեի ճառը; Վրաստանի կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղար: Ընկ. Հ. Ա. Ալիևի ճառը; ՍՄԿԿ կենտկոմի քաղբյուրոյի անդամության թեկ-

նաԺու, Ադրբեջանի կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղար; Ընկ. Ա. Ս. Բարկաուսկասի ճառը; Լիտվայի Գերագույն սովետի նախագահության նախագահ; Ընկ. Ի. Պ. Կալինի ճառը; Մոլդավիայի կոմկուսի կենտկոմի քարտուղար; Ընկ. Պ. Յա. Ստրաուտմանիսի ճառը; Լատվիայի Գերագույն սովետի նախագահության նախագահ; Ընկ. Ս. Ի. Իբրահիմովի ճառը; Կիրգիզիայի Գերագույն սովետի նախագահության նախագահ; Ընկ. Մ. Խոլովի ճառը; Տաջիկստանի Գերագույն սովետի նախագահության նախագահ; Ընկ. Ա. Մ. Կլիշևի ճառը; Թուրքմենիայի Գերագույն սովետի նախագահության նախագահ; Ընկ. Վ. Ի. Կլաուսոնի ճառը; Էստոնիայի մինիստրների խորհրդի նախագահ; Ընկ. Ս. Ն. Սարանենի ճառը; Ռոստովի մարզպորժկոմի նախագահ; Ընկ. Յ. Խորվաթի ճառը; ՀՍԲԿ Դյոր Շոպրոնի մարզային կոմիտեի քարտուղար, — Սովետ. Հայաստան, 1978, 15 հոկտ., 18 հոկտ., Երեկոյան Երևան, 1978, 16 հոկտ., Գրակ. թերթ, 1978, 20 հոկտ.

466. Բարխուդարյան Վ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանի հետ և ռուսահայ գաղթօջախները: — Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 2, էջ 3—14.
467. Բարխուդարյան Վլ. Ժողովրդական շարժման ուժը: [Հայ ժողովրդի ռուսական կողմնորոշման մասին]. — Հայրենիքի ձայն, 1978, 11 հոկտ., էջ 6—7.
468. Բաբսեղյան Խ. Բախտորոշ իրադարձություն: — Բանվոր, Լենինական, 1978, 14 հոկտ.
469. Բաբսեղյան Խ. Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պրոլետարական փուլը: — Ազիտատոր և պրոպագանդիստ, 1978, № 14, էջ 30—35.
470. Գալոյան Գ. Հայ ժողովրդի ռուսական կողմնորոշման պատմական արմատները: — Լենինյան ուղիով, 1978, № 4, էջ 62—71.
471. Գասպարյան Վ. Աբովյանը որպես հայ և ռուս ժողովուրդների բարեկամության երդիչ: — Սովետ. մանկավարժ, 1978, № 3, էջ 23—28.
472. Գեորգյան Ս. Նվիրված է պատմական տարեկիցին: Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ: [Լենինականի երկրագիտական թանգարանում բացված ցուցահանդեսը]. — Սովետ. Հայաստան, 1978, 11 հուլիսի.

473. Գյումրեցի Ա. Այն հեռավոր ժամանակներում: (Պատմա-վա-վերագրական պատմվածք): [Գյուլիստանի պայմանագիրը և մի հայ ընտանիքի ճակատագիրը].—Բանվոր, լենինական, 1978, 25, 26 հունիսի.
474. Գրիգորյան Ար. «Աբովյանի հանդիպումը Գրիբոեդովի հետ»: [Քանդակագործ Կամո Մառիկյանի կոմպոզիցիոն լաշխա-տանքը].—Բանվոր, լենինական, 1978, 10 սեպտ.
475. Գրիգորյան Ա. Գրիգոր եպիսկոպոս Մանուչարյանը և նրա աշխարհագորային կամավորական ջոկատը:—Էջմիածին, 1978, № 5, էջ 28—35.
476. Գրիգորյան Գ. Ռուսաստանը և հայ աղատադրական շարժման գաղափարախոսությունը միավորման նախօրեին:—Հայաս-տանի ժող. տնտ., 1978, № 10, էջ 23—31.
477. Գրիգորյան Զ. Հայ-ռուսական դինակցությունը 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմում:—Ազիտ. և պրոպ., 1978, № 12, էջ 19—26.
478. Գրիգորյան Զ. Պատմական մեծ իրադարձություն:—Ազիտ. և պրոպ., 1978, № 18, էջ 11—22.
479. Գրիգորյան Զ. Պատմական շրջադարձ:—Սովետ. Հայաստան, 1978, 14 հոկտ.
480. Գրիգորյան Զ. Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման նշանակությունը հայ ժողովրդի ազգահավաք-ման և գոյատևման համար:—Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 3, էջ 13—25.
481. Գրիգորյան Զ. Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միա-վորման պատմական նշանակությունը:—Լենինյան ուղիով, 1978, № 7, էջ 66—75.
482. Գրիգորյան Կ. Դավազներ ռուս-հայ բարեկամության էջերից:—Լենինյան ուղիով, 1978, № 8, էջ 90—96.
483. Գրիգորյան Կ. Հարություն Արարատյանի գիրքը:—Գրակ. թերթ, 1978, 13 հոկտ.
484. Գրիգորյան Կ. Էջմիածինը ռուս մարդկանց ճանապարհորդա-կան նոթերում ու հուշերում: (Արևելյան Հայաստանը Ռու-սաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակի առթիվ):—Էջ-միածին, 1978, № Դ, էջ 57—62.

485. Գրիգորյան Ս. Ակունք: [1804 թ. Ղարաբաղի խառն (Կիրովական) գնալու ճանապարհին քաջի մահով ընկած Մոնտրեզորի հրամանատարութեամբ ռուսական ջոկատի և ընդհանրապես հայոց ռաբեկամութեան մասին]։— Բանվոր, Լենինական, 1978, 10 մարտի.
486. Գրիգորյան Վ. Ցուցահանդես Մատենադարանում: [Նվիրված Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակին]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 30 հունիսի, Ավանգարդ, 1978, 9 հուլիսի.
487. Դանիելյան Մ. «Մահը գերադասում ենք ամոթալի պարտութունից: (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակը): [Ռուս-պարսկական պատերազմում զոհված մայոր Մոնտրեզորի (Ղարա-մայոր) ջոկատի ղինվորների և նրանց հիշատակը հավերժացնող կոթողի մասին]։— Հայրենիքի ձայն, 1978, 19 հուլիսի.
488. Դանիելյան Հ. «Կեցցե Ռուսաստանը...» [Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և Աբովյանը]։— Սովետ. դրպրոց, 1978, 17 օգոստ.
489. Դաւալուր բարեկամութեան քարակերտ վկան: [Հայաստանի համար 1804 թ. օգոստոսի 21-ին մայոր Մոնտրեզորի (Ղարա-մայոր) ղեկավարութեամբ պարսիկների դեմ մարտնչած և զոհված ռուս զինվորների հիշատակին կանգնեցված հուշարձանը Փամբակի հովտում]։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 27 մայիսի.
490. Դաւալուր բարեկամութեան: ՍՍՀՄ գիտութեանների ակադեմիայի և Հայկական ՍՍՀ Գիտութեանների ակադեմիայի միացյալ հոբելյանական գիտական նստաշրջան Երևանում: [Նվիրված Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակին]։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 22 սեպտ., Երեկոյան Երևան, 1978, 22 սեպտ.
491. Դաւթիկյան Մ. Ամենահերոսականը, ամենաողորմելիականը: [Օշականի ճակատամարտի և նրա մասնակիցների մասին]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 5 հոկտ.
492. Դաւթիկյան Մ. Առաջին քարավանապետը: [Պարսկահայերի գաղթի կազմակերպիչ Ե. Հ. Լազարյանի մասին]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 11 նոյեմբ.

493. Դարբինյան Մ. Երկու մեծ գաղթ: [1828 թ. մարտի 12-ին սկսված պարսկահայերի և արևմտահայերի 1829—1830 թթ. դանդաղածային մեծ գաղթը Արևելյան Հայաստան և Վրաստան]։— Գրակ. թերթ, 1978, 8 սեպտ.
494. Դարբինյան Մ. Հերոսական տարեգրության քարակերտ վկան: [1827 թ. օգոստոսի 17-ի Օշականի ճակատամարտի մասին]։— Ավանգարդ, 1978, 13 օգոստ.
495. Դարբինյան Մ. Մեծ շրջադարձի հայ մասնակիցները: [Հայ զեներալներ Վ. Գ. Մադաթովի, Բ. Հ. Բեհբուիթովի և փոխգնդապետ Մ. Զ. Արղուիսյան.— Երկայնաբաղուկի սխրագործությունը 1826—28 թթ. ռուս-պարսկական և 1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմներում]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 12 հոկտ.
496. Դարբինյան Մ. Մեծ շրջադարձի ռուս մասնակիցները:— Երեկոյան Երևան, 1978, 14 հոկտ.
497. Դարբինյան Մ. Հյուսիսեն կփայլի լույսը:— Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 12, էջ 4—5.
498. Դեմիրճյան Կ. Հնկ. Կ. Ս. Դեմիրճյանի զեկուցումը: (Հայաստանի կոմկուսի Կենտկոմի և Հայկական ՍՍՀ Գերագույն սովետի հանդիսավոր նիստը) [Նվիրված Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 150-ամյակին]։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 15 հոկտ., էջ 3—5; Գրակ. թերթ, 1978, 20 հոկտ. էջ 3—5.
499. Դեմիրճյան Կ. Հավերժ բարեկամություն: [«Օգոնյոկ» հանդեսի № 41-ում ղետեղված ՀԿԿ Կենտկոմի առաջին քարտուղար Կ. Դեմիրճյանի պատասխանները]։— Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 12, էջ 1—3.
500. Դեմիրճյան Կ. Մեծ եղբայրություն: Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ:— Սովետ. Հայաստան, 1978, 17 հոկտ., Երեկոյան Երևան, 1978, 17 հոկտ.: (Պրավդա, 14 հոկտ., 1978 թ.).
501. Դեվրիկյան Գ. «Սեդ Արարատի վիթխարի լանջով»: (Օրհնվի էն սհաթը...»)— Ավանգարդ, 1978, 1 հոկտ.
502. Դեվրիկյան Գ. Օշականի ճակատամարտը: [1827 թ. օգոստոսի 17-ին]։— Գարուն, 1978, № 5, էջ 47—54.

503. Գեվրիկյան Գ. Օրհնված այդ կամուրջը:— Ավանդարդ, 1978, 29 սեպտ.
504. Գիլոյան Վ. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և նրա պատմական նշանակությունը:— Բանբեր Երևանի համալսարանի, 1978, № 2, էջ 3—22.
505. Գիլոյան Վ. Հայկական լուսավորականությունը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին և 19-րդ դարի սկզբին Ռուսաստանում ու հայ ազգային-ազատագրական շարժումը:— Ազիտ. և պրոպ., 1978, № 11, էջ 39—43.
506. Գիլոյան Վ. Հայ-ռուսական հարաբերությունները 19-րդ դարի առաջին քառորդում:— Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 2, էջ 29—30:
507. Գիլոյան Վ. Ռուսաստանը և հայ ազգային-ազատագրական միտքը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին: [Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակի առթիվ].— Ազիտ. և պրոպ., 1978, № 5, էջ 30—34.
508. Եղբայրական մեծ ընտանիքում: Ինտերնացիոնալ բարեկամության երեկո Երևանում: [Նվիրված Ռուսաստանի հետ միավորման 150-ամյակին, Սունդուկյանի անվ. թատրոնում սեպտ. 27-ին].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 28 սեպտ.
509. Երեվանի Ա. Եղբայրության թելադրանքով: [Վրացի և ադրբեջանցի գրող-գինվորականների ու դիվանագետների մասնակցությունը Արևելյան Հայաստանի ազատագրմանը].— Գրակ. թերթ, 1978, 28 հուլիսի.
510. Երկանյան Վ. Ռուսաստանը և հայ մշակույթը:— Ազիտ. և պրոպ. 1978, № 13, էջ 22—28.
511. Զաֆարյան Ա. Ռուս եղբայրների օգնությամբ: [Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի առթիվ].— Բանվոր, կենինական, 1978, 30 հուլիսի:
512. Էլլարյան Ի. Բարեկամության ու եղբայրության տարեգրությունից: [Հայ-ռուս բարեկամությանը նվիրված հուշարձան կոթողների ու աղբյուր-հուշարձանների մասին].— Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 10, էջ 2—3.
513. Էլլարյան Ի. Հավերժ ռուս ժողովրդի հետ:— Հայաստանի բնություն, 1978, № 4, էջ 6—8.
514. Էմին Գ. Դարերի փորձությամբ անցած: [Հայ-ռուս բարեկա-

- մության մասին] — Սովետ. Հայաստան, 1978, 29 սեպտ.
515. Էվոյան Վ. Բարեկամության վավերագրեր: [1826—28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը]. — Գրակ. թերթ, 1978, 16 հունիսի.
516. Էվոյան Վ., Մկրտչյան Պ. Գյումրին և Շիրակը Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման շրջանում: — Բանվոր, լենինական, 1978, 19 օգոստ.
518. Էվոյան Վ. Օշականի ճակատամարտը: [1827 թ. օգոստ. 17-ին]. — Գրակ. թերթ, 1978, 18 օգոստ.
519. Թադևոսյան Ա. Տնտեսական վերափոխումները Արևելյան Հայաստանում վերջին մեկուկես հարյուրամյակում: — Հայաստանի ժող. տնտ., 1978, № 10, էջ 3—11.
520. Թանդիլյան Տ. Զորական այր մի: (Գրիգոր Մանուչարյան). — Ավանգարդ, 1978, 13 հոկտ.
521. Թանդիլյան Տ. Մեծագույն տառապանքների ծնունդը՝ ազատություն: — Ավանգարդ, 1978, 16 օգոստ.
522. Թավաֆալյան Ն. Մեծ ու մեծաբանքաւ ռուս ժողովրդի հետ: — Ավանգարդ, 1978, 13 հոկտ.
523. [Հովհ. Թումանյանը, Ավ. Իսահակյանը և Սուրեն Քոչարյանը հ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի» վեպի մասին]. — Ավանգարդ, 1978, 20 սեպտ.
524. Իկիլիկյան Հր. Բարեկամության քաղաքը: [Հայ-ռուս հարաբ. և նոր-նախնիքական հիմնադրման մասին]. — Բանվոր, լենինական, 1978, 31 օգոստ.
525. Իկիլիկյան Հր. Մի արժեքավոր փաստաթուղթ: [1829 թ. Կարենո հայերի խնդրագիրը Պասկևիչին ռուսաց պաշտպանության տակ առնելու և Ռուսաստանի տիրապետության տակ գտնվող տարածությունում բնակության տեղ հասկացնելու մասին]. — Բանվոր, լենինական, 1978, 6 օգոստ.
526. Իկիլիկյան Հր. Պուշկինը և Հայաստանը: — Բանվոր, լենինական, 1978, 7 ապրիլի.
527. Իսրայել Օրու անվամբ: [Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի հետ միավորվելու 150-ամյակի կապակցությամբ Սիսիանում բացված նոր փողոցը]. — Հայրենիքի ձայն, 1978, 19 հուլիսի.

528. Իսրայելյան Գ. Հուշարձանի ճանապարհը: [1826—28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմում նահատակված ռուս զինվորներին].— Հայրենիքի ձայն, 1978, 9 օգոստ.
529. Լիլոյան Հ. Բարև, Ռուսաստան: [Աշոտ Արզումանյանի համանուն գիրքը նվիրված Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակին].— Գրակ. թերթ, 1978, 23 հունիսի.
530. Խանգաղյան Ս. Հայ գրականության խիղճը: («Վերք Հայաստանի» վեպի տպագրության 120-ամյակի առթիվ).— Գրակ. թերթ, 1978, 13 հոկտ.
531. Խանգաղյան Ս. Նոր կյանքի հիմքը: [Հայ-ռուս բարեկամության մասին].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 7 հոկտ.
532. Խաչատրյան Ի. Անխախտ բարեկամությունը խորհրդանշող կոթողներ: [Հայաստանում].— Հայաստանի գյուղատնտ., 1978, № 10, էջ 3—4.
533. Խաչատրյան Ի. Հավերժ ռուս ժողովորդի հետ:— Առողջապահություն, 1978, № 5, էջ 3—5.
534. Խաչատրյան Վ.— Հայ-ռուսական քաղաքական կապերի պատմությունից [18-րդ դ.].— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 3, էջ 98—108.
535. Խաչիկյան Լ. «Այս բարերար Ռուսիոյ որդիք եկին՝ բերել մեզ նոր այս դար...»:— Սովետ. Հայաստան, 1978, 14 հոկտ.
536. Խաչիկյան Շ. Շահվելու որդի Սարհադի հաշվեմատյանը որպես հայ-ռուսական տնտեսական կապերի սկզբնաղբյուր:— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 2, էջ 93—108.
537. Խառատյան Ա. Մեծ իրադարձության անդրադարձը հայ գաղթօջախներում:— Սովետ. Հայաստան, 1978, 13 հոկտ.
538. Կաբապետյան Բ. Ձոն Ռուսաստանին: [Բանաստեղծութ.].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 19 օգոստ.
539. Կաբապետյան Հ. Հայ ժողովրդի պատմության նշանավոր էջ (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակը).— Հայաստանի՝ գյուղատնտ., 1978, № 2, էջ 21—22.
540. Կաբապետյան Հ. Հովհաննես Թումանյանը... պատմաբան: [Նրա ուսումնասիրությունը՝ Խ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի» վեպում 1826—1828 թվականների ռուս-պարսկական

- պատերազմի նկարագրության պատմական հավաստիության մասին] — Գարուն, 1978, № 10, էջ 68—74.
541. Կարապետյան Հ. Պատմական շրջադարձի արժեքայական իմաստավորումը: — Հայոց լեզուն և գրակ. դպրոցում, 1978, № 4, էջ 9—15.
542. Կիրակոսյան Ջ. Պատմության իմաստությամբ թելադրված: — Լենինյան ուղիով, 1978, № 10, էջ 36—45.
543. Կորյուն Մ. Խ. Արժեքային և ռուս մշակույթը: — Հայոց լեզուն և գրակ. դպրոցում, 1978, № 2, էջ 60—64.
544. Հակոբյան Գ. Ականատեսի աշխարհ: [1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի ժամանակ մասին ականատես Խ. Արժեքային իրապատումը] — Բանվոր, Լենինական, 1978, 5 մարտի.
545. Հակոբյան Ն. Հայ-ռուսական դարավոր տարեկամության արտացոլումը: [Հայաստանի պատմության պես. թանգարանի ցուցասրահներում] — Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 11, էջ 1—2.
546. Հակոբյան Պ. Արևելյան Հայաստանի ազատագրումը և հայոց նոր գրականությունը: — Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1978, № 10, էջ 21—38.
547. Հակոբյան Պ. Մեծ շրջադարձի առաջին արձագանքները: [18—19-րդ դարի հայ-ռուս հարաբերությունների արտացոլումը այդ ժամանակի հայ գեղարվեստական գրականության մեջ] — Սովետ. գրակ., 1978, № 4, էջ 127—141.
548. Հակոբյան Պ. Մեր նոր գրականության գարունը: («Վերջ Հայաստանի» վեպի տպագրության 120-ամյակի առթիվ). — Գրակ. թերթ, 1978, 13 հոկտ.
549. Համազասպյան Վ. 150-տարի և հավերժ Ռուսաստանի հետ: Վ. Համազասպյանի զեկուցումը Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի լիազորմարում: — Հայրենիքի ձայն, 1978, 11 հոկտ.
550. Համազասպյան Վ. Պատմական մեծ նշանակությունը: — Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 10, էջ 4—6.
551. Համբարյան Ա. Արևելյան Հայաստանի գյուղատնտեսության զարգացումը 1828—1860 թթ.: — Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 2, էջ 15—28.

552. Համբարյան Ա. Մեծագույն շրջագարձ:— Գրակ. թերթ, 1978, 25 օգոստ.
553. Հայաստանի ԿԿ: Կենտկոմ: Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակի տոնակատարության մասին: [Որոշման շարադրումը]:— Սովետ. Հայաստան, 1978, 31 մարտի; Երեկոյան Երևան, 1978, 31 մարտի; Գրակ. թերթ, 1978, 7 ապրիլի; Սովետ. արվեստ, 1978, № 4, էջ 1.
554. Հայ գրողների գնահատության մասին: [Խ. Աբովյանը, Մ. Թադևոսյանը, Ա. Իսահակյանը և Հովհ. Թումանյանը Ռուսաստանին Արևելյան Հայաստանի միավորման մասին].— Ազիտ. և պրոպ., 1978, № 18, էջ 23—24.
555. Հայ ժողովրդի պաշտոնական բախտորոշ իրադարձությունը: Գիտատեսական կոնֆերանս՝ նվիրված Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակին: [Երևանի քաղ. կոմիտեի և ՀՍՍՀ Գիտ. ակադեմիայի միացյալ կոնֆերանսը հունվ. 19-ին].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 20 հունվ.
556. Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի և Հայկական ՍՍՀ Գերագույն սովետի նախագահության հանդիսավոր նիստը՝ նվիրված Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակին:— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1978, № 10, էջ 111—115.
557. Հանդիսություններ մայր Աթոռում՝ նվիրված Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակին:— Հոգեհանգիստ՝ Օշականի ճակատամարտում զոհված հայ և ռուս մարտիկների հիշատակին 1834 թ. էջմիածնում կառուցված հուշարձանի առաջ: Հոգեհանգիստ Մայր Աթոռում: Ներսես Ե. Աշտարակեցու շիրիմի վրա: Հորելյանական հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակին: Գոկտոր Պիոն Հակոբյանի բանախոսությունը էջմիածինը և Արևելյան Հայաստանի ազատագրումը: Տ. Պիմեն սրբազան պատրիարքի ողջույնի խոսքը (3 հոկտ. 1978 թ.): Հայոց Հայրապետի օրհնության խոսքը նվիրված Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակին: (3 հոկտ. 1978).— Էջմիածին, 1978, № ԺԱ—ԺԲ, էջ 64—87.

558. Հավերժ ոուս ժողովրդի հետ: Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության կենտրոնական կոմիտեին: Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Գերագույն սովետի նախագահությանը: Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդին: [Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակի և հանրապետությունը լենինի շքանշանով պարգևատրելու առթիվ]. [Ստորագր.՝ ՍՄԿԿ Կենտրոնական կոմիտե, ՍՍՀՄ Գերագույն սովետի նախագահություն, ՍՍՀՄ Մինիստրների խորհուրդ:— Գրակ. թերթ, 1978, 20 հոկտ., Ագիտ. և պրոպ., 1978, № 21, էջ 3—4:
559. Հավերժ ոուս ժողովրդի հետ: Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակին նվիրված մամուլի կոնֆերանս Մոսկվայում:— Սովետ. Հայաստան, 1978, 20 հոկտ.
560. Հատիտյան Ա. Հայ-ռուսական եկեղեցական հարաբերությունների պատմությունը վաղ շրջանից մինչև ժՀ՝ դարի վերջերը: Հայոց հայրապետների կատարած պատմական դերը մեր ազգային-ազատագրական շարժման մեջ: Հայ ազատագրական շարժումները 1780—1800 թվականներին և Հովսեփ արքեպիսկոպոս Արղունյանի կյանքն ու գործունեությունը: Պաշտպան հայրենեաց Ներսէս Ե Աշտարակեցի Ամենայն Հայոց կաթողիկոս:— էջմիածին, 1978, № է, էջ 20—28, № Ը—Թ, էջ 72—81, № Ժ, ԺԱ—ԺԲ, էջ 154—165.
561. Հարությունյան Ա. Հայ ժողովրդի ազատագրման մեծ երախտավորները: [Դեկաբրիստների մասին].— Բանվոր, լենինական, 1978, 29 օգոստ.
562. Հարությունյան Ա. Ճակատագրական իրադարձություն հայ ժողովրդի պատմության մեջ:— Գիտ. և տեխնիկա, 1978, № 10, էջ 1—7.
563. Հարությունյան Գր. Մարտերում կոփված բարեկամություն: [Ռուս զինվորի հետ կողք-կողքի կռված հայ ժողովրդի զավակների և Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու մասին].— Բանվոր, լենինական, 1978, 25 հունվ.
564. Հարությունյան Գր. Պաշքարի հորձանուտում: Հայ կամավորական զորքերի ու աշխարհազորայիների մասնակցությունը Արևելյան Հայաստանի ազատագրմանը:— Բանվոր, լենինական, 1978, 11 հոկտ.

565. Հաճությունյան Ս. Պատմական տարեկիցին նվիրված ցուցահանդես: (Դեպի Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակը): [Հենինականի երկրագիտական թանգարանում].— Բանվոր, Հենինական, 1978, 31 մարտի.
566. Հաճությունյան Վ. Հայերը ռուս-պարսկական պատերազմին:— Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 8, էջ 2—3.
567. Հաճությունյան Վ. Պատմության էջերը ցուցափեղկերում: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակի առթիվ): [Հայաստանի պատմութ. պետ. թանգարանում].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 14 փետր.
568. Հորելյանական հանձնաժողովի նիստը: (Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ):— [Մարտի 30-ին Հայաստանի ԿԿ Կենտկոմի առաջին քարտուղար Կ. Ս. Դեմիրճյանի նախագահությամբ].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 31 մարտի; Երեկոյան Երևան, 1978, 31 մարտի; Գրակ. թերթ, 1978, 7 ապրիլի.
569. Հովակիմյան Բ. Բարեկամության խոսույն էջ: («Խելքից պատուհաս»-ի առաջին բեմադրության 150-ամյակը).— Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 4, էջ 24—25.
570. Հովակիմյան Հր. Մուտք՝ հայ բեմ: [Ռուս-հայկական թատերարվեստի կապերը].— Երեկոյան Երևան, 1978, 27 փետր.
571. Հովհաննիսյան Ա. Սիրո, երախտիքի հուշարձանները: [Հայաստանում].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 13 հոկտ.
572. Հովհաննիսյան Կ. Հայ ժողովրդի մասնակցությունը 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմին:— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 3, էջ 62—76.
573. Հովսեփյան Լ. Սոցիալ-տնտեսական կյանքը Ալեքսանդրապոլում, մինչև 80-ական թվականները: [19 դ.].— Բանվոր, Հենինական, 1978, 13 հուլիսի.
574. Հովսեփյան Վ. Բերդ-վկան: [Երևանի բերդը և 1826—28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը].— Երեկոյան Երևան, 1978, 28 օգոստ.
575. Հովսեփյան Վ. Խոսույն լուծություն: [Երևան քաղաքի պատմության թանգարանի ցուցանմուշների մասին, Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի առթիվ].— Երեկոյան Երևան, 1978, 9 օգոստ.

576. Հուշարձան Դավիթ Բեկին: [Ղափանում].— Գրակ. թերթ, 1978, 13 հոկտ.
577. Ղազարյան Մ. «Հավերժ միասին», Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակին նվիրված հանրապետական ցուցահանդեսը: [Երևանի նկարչի տանը բացված].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 14 նոյեմբ.
578. Ղազարյան Վ. Աբովյանի սիրանքը: («Վերք Հայաստանի»-ի լույս ընծայման 120-ամյակը).— Ավանգարդ, 1978, 20 սեպտ.
579. Ղազարյան Ֆ. Իսրայել Օրու հուշարձան-կոթողի հիմնադրումը [Զերմուկ քաղաքում].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 14 սեպտ.
580. Ղազիյան Ա. Ռուս-պարսկական պատերազմների արձագանքները հայ ժողովրդական ստեղծագործություններում:— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 3, էջ 109—116.
581. Ղանալանյան Հ. Մշտական դաշինքի պատգամախոսը: [Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և Խ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի»-ն].— Երեկոյան Երևան, 1978, 10 հուլիսի.
582. Ղարազյոզյան Ռ. Լիազոր-դեսպանի կյանքի էջերից: [Ա. Ս. Գրիբոեդովի մասին]:— Երեկոյան Երևան, 1978, 2 սեպտ.
583. Ղուկասյան Հովհ. Բոգդան Սալթանով: [Հայ և ռուս ժողովուրդների բարեկամությանն ու մշակութային կապերի մերձեցմանը նշանակալից լուծա բերած՝ 17-րդ դարի մեծանուն նկարիչ Աստվածատուր Սալթանյանի մասին: Հատված պատմավեպից].— Գրակ. թերթ, 1978, 11 օգոստ.
584. Մախմուդով Ն. Մեր Հայրենի Հայաստանը:— Գրական թերթ, 1978, 4 օգոստ.
585. Մայիլյան Թ. Գրիբոեդովը Զոդագում: [Իջևանի շրջ.].— Հայաստանի գյուղատնտ., 1978, № 3, էջ 35—36:
586. Մարտիրոսյան Վ. 1783 թ. Գեորգիեվսկի դաշնագիրը և հայերը: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի հետ միացման 150-ամյակի առթիվ).— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1978, № 9, էջ 92—100.
587. Մելիքյան Ն., Սավոյան Ա., Մոմջյան Զ. Հուշահամալիրի հանդիսավոր բացումը Սպիտակում: (Առհավետ Ռուսաստանի

- հետ)։ [1804 թ. Հայաստանը ազատագրող ռուս զինվորների հիշատակին]։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 29 հուլիսի, Երեկոյան Երևան, 1978, 29 հուլիսի, Գրակ. թերթ, 1978, 4 օգոստ.
588. Մելիքյան Ն., Սավայան Ա. Ռուս-հայկական բարեկամության հուշակոթող Աբովյանում։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 8 հոկտ.։ Գրակ. թերթ, 1978, 13 հոկտ.
589. Մկրչյան Մ. Երբ հալածվեց երկրից Ղզլբաշի շար շունչը։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 14 հոկտ.
590. Մկրչյան Մ. Հայ-ռուս բարեկամության գաղափարը հայ նոր գրականության մեջ։— Բանբեր Երևանի համալսարանի, 1978, № 2, էջ 23—35.
591. Մկրտչյան Ա. Բարեկամության և եղբայրության հաղթանակը։ (Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ)։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 2 ապրիլի.
592. Մկրտչյան Պ. Դարավոր բարեկամության վավերագրեր։ [Արխիվային փաստաթղթերը հայ և ռուս ժողովուրդների դարավոր կապերի և բարեկամության, Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միավորվելու պատմության մասին]։— Բանվոր, լենինական, 1978, 18 ապրիլի.
593. Մնացականյան Դ. Զուլալ ակունքներ։ [Ռուս-պարսկական պատերազմում Գյուլիստանի 1813 թ. հաշտության պայմանագրի մասին]։— Գրակ. թերթ, 1978, 30 հունիսի.
594. Մովսիսյան Հ. Հիշման արժանի։ [1827 թ. Օշականի ճակատամարտի մասին]։— Բանվոր, լենինական, 1978, 12 հոկտ.
595. Մուղնեցյան Շ. Անխախտ բարեկամության դարավոր վկան։ Հայ-ռուսական շարեկամության թանգարանի բացումը Կիրովականում։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 7 հոկտ.
596. Մուրադյան Հ. «Աչքներդ հաղա՛ր լույս...»։ [Մեսրոպ Թադիսյանը և Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 12 օգոստ.
597. Մուրադյան Նշ. Հանճարի ժայթքած լույսը։ «Վերք Հայաստանի» վեպի լույս ընծայման 120-ամյակի առթիվ։— Երեկոյան Երևան, 1978, 15 սեպտ.
598. Նազարեթյան Դ. Դեկաբրիստները Հայաստանի բնության մասին։ (Դեպի Հայաստանը Ռուսաստանի հետ միացման 150-ամյակը)։— Հայաստանի բնություն, 1978, № 3, էջ 7.

599. Նաւրյան Մ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանին»։ [Արևելահայաստանի Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակը և վեպի հրատարակության 120-տարին]։— Բաժնվոր, Լենինական, 1978, 21 հուլիսի։
600. Նաւրյան Մ. Բացել փակագծերը։ [Խ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի» վեպի մասին]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 11 հոկտ. .
601. Նաւրյան Մ. Իսահակյանների գերդաստանը։ (1828-ը՝ մարդկանց ճակատագրում)։— Ավանգարդ, 1978, 9 օգոստ., 11 օգոստ.
602. Ներսիսյան Մ. Նոր դարագլուխ հայ ժողովրդի պատմության մեջ։— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 3, էջ 3—12.
603. Ներսիսյան Մ. Պատմական բախտորոշ իրադարձություն։ [1827 թ. Օշականի ճակատամարտի մասին]։— Հայրենիքի ձայն, 1978, 11 հոկտ., էջ 6—7.
604. Ներսիսյան Մ. Պատմական խոշոր իրադարձություն։ (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ)։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 17 մայիսի.
605. Շահագիրյան Ալ. Բունո Աշտարակեցին։ [Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի առթիվ]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 7 հուլիսի.
606. Շահինյան Մ. Պատմության կարևոր տարեթիվը։ [Հայ ժողովրդի պատմական ձգտումը դեպի Ռուսաստանը, դեպի իր պատմական զարգացումը և հնադարյան մշակույթի աճն ու զարգացումը]։— Գրակ. թերթ, 1978, 22 սեպտ.
607. Շահնազարյան Շ. Հնդկահայ համայնքի ցնծությունը Արևելյան Հայաստանը պարսկական լծից ազատագրելու և Ռուսաստանին միանալու առթիվ։— էջմիածին, 1978, № ԺԱ—ԺԲ էջ 166—170.
608. Ոսկանյան Վ. Հայ ազատագրական շարժման ռուսական կողմնորոշման սկզբնավորումը։— Հայրենիքի ձայն, 1978, 23 օգոստ., էջ 5—6.
609. Ոսկանյան Վ. Հայ-ռուսական առնչությունների պատմությունից։— Ագիտ. և պրոպ. 1978, № 1, էջ 32—37.
610. Չոբանյան Պ. Նոր նյութեր Հարություն Արարատյանի կյանքի ու գործունեության մասին։ [19-րդ դ. սկզբի նշանավոր հասարակական գործիչ, ռուսական օրիենտացիայի կողմնա-

- կից]։— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 1, էջ 81—94.
611. Պատմաբանների նիստ Մոսկվայում։ Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակի առթիվ։ [ՍՍՀՄ գիտ. ակադեմիայի պատմության բաժանմունքի բյուրոյի և ՀՍՍՀ Գիտ. ակադեմիայի պատմության ինս-տի գիտ. խորհրդի համատեղ նիստը]։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 16 փետրվ.
612. Պարսամյան Վ. Դեկարրիստների մասնակցությունը Արևելյան Հայաստանի ազատագրությանը։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 27 սեպտ.
613. Պարսամյան Վ. Հայերի ռուսական կողմնորոշման պատմական նշանակությունը։— Ագիտ. և պրոպ. 1978, № 3, էջ 32—36.
614. Պարսամյան Վ. Հայ-ռուսական հարաբերությունները 17—18-րդ դարերում։— Սովետ. Հայաստան ամս., 1978, № 10, էջ 8—11.
615. Պարսամյան Վ. Հավերժ միասին։— Երեկոյան Երևան, 1978, 14 հոկտ.
616. Պարսամյան Վ. Պատմական անցքերի նկարչական վավերացումը։ [Վ. Ի. Մաշկովի ստեղծագործություններում]։— Սովետ. արվեստ, 1978, № 10, էջ 32—36.
617. Պարսամյան Վ. Պատմական նշանակալից իրադարձություն։ (Թուրքմենշայի պայմանագրի 150-ամյակի առթիվ)։— Երեկոյան Երևան, 1978, 18 փետր.
618. Պարսամյան Վ. Ռուսաստանը և հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը 18-րդ դարում։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 26 հուլիսի.
619. Պարսամյան Վ. Ռուսաստանը և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը։— Սովետ. դպրոց, 1978, 12 հոկտ.
620. Պարսկահայերի ներգաղթի կազմակերպումը ըստ ժամանակի փաստաթղթերի։ Փաստաթղթերի հրապարակումը և ծանոթագրությունը Մարկոս Խաչատրյանի։— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1978, № 10, էջ 96—110.
621. Պետրոսյան Վ. Կողմնացույցի սլաքը՝ դեպի հյուսիս։— Գրակ. թերթ, 1978, 20 հոկտ.

622. Պետրոսյանց Վ. Կրտսեր Պուշչինի ծառայությունները: [Արևելյան Հայաստանի համար մղված մարտերում].— Հայաստանի գյուղատնտ., 1978, № 10, էջ 6—7.
623. Պողոսյան Ար. Պատմական բախտորոշ իրադարձություն:— Սովետ. դպրոց, 1978, 12 հոկտ.
624. Պողոսյան Հ. Հայ և ռուս զինակցությունը 1826—1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի ժամանակ:— Լենինյան ուղիով, 1978, № 9, էջ 61—66.
625. Պողոսյան Հ. Մեր նախնիների ճիշտ կողմնորոշումը:— Սովետ. դպրոց, 1978, 10 օգոստ.
626. Ռուս-Հայկական բարեկամության հուշարձան: [Հիմնադրումը հոկտեմբ. 9-ին, Աբովյան քաղաքում].— Գրակ. թերթ, 1978, 13 հոկտ.
627. Սահակյան Տ. Առաջին քարավանները: [Պարսկաստանից հայերի արտագաղթի մասին].— Երեկոյան Երևան, 1978, 5 սեպտ.
628. Սահակյան Տ. Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման պատմական առաջադիմական նշանակությունը: Հայաստանի ժող. տնտ., 1978, № 10, էջ 12—22.
629. Սահակյան Տ. Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման պատմական առաջադիմական նշանակությունը:— Ավանգարդ, 1978, 12, 19 ապրիլի.
630. Սանթրյան Վ. Ազատության ու հավերժական բարեկամության խորհրդանիշը: [Դավիթ-Բեկի հուշարձանի բացումը Ղափանում հոկտեմբ. 8-ին].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 11 հոկտ.
631. Սարգսյան Է. Ի պատիվ ժողովուրդների բարեկամության տոնի: (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ: [Հայաստանի կենտրոնական արխիվների նախապատրաստական աշխատանքների մասին].— Սովետ. Հայաստան, 1978, 13 հուլիսի.
632. Սարգսյան Մ. Մենք եղբայրներ ենք: (Աղատ ոգու մեր թոհաքը տար ու տար դեպի անհուն, անհունասեր մեծ նղբայր).— Երեկոյան Երևան, 1978, 24 հոկտեմբ.
633. Սարգսյան Վ. Երախտիքի խոսքն ու երգը: (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակին ընդառաջ):

- [Ռուս ժողովրդի ազատագրական առաքելության բարձր գնահատականը հայ նշանավոր գրողների ու մշակույթի գործիչների կողմից]։— Բանվոր, Հենինական, 1978, 16 փետր.
634. Սարինյան Ս. Թումանյանը և հայ ժողովրդի ողբական կողմնորոշման հարցը։— Պատմա-բանասիր. հանդես, 1978, № 3, էջ 87—97.
635. Սարկիսով Բ. Առհավետ միասին։ (Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ)։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 18 հոկտ, Իզվեստիա, 1978, 14 հոկտ.
636. Սարկիսով Բ. Հավերժ բարեկամության 150-տարին։— Հենինյան ուղիով, 1978, № 10, էջ 14—24.
637. Սարուխանյան Ն. Արևելյան Հայաստանի ազատագրման արձագանքները։ [Ժամանակի հայ գրականության մեջ]։— Գրակ. թերթ, 1978, 11 օգոստ.
638. Սարուխանյան Ն. Արևելյան Հայաստանի ազատագրման արձագանքները 19-րդ դարի երկրորդ կեսի հայ գրականության մեջ։— Սովետ. գրակ., 1978, № 10, էջ 110—117.
639. Սարուխանյան Ն. Հեղափոխական Ռուսաստանը և հայ հասարակական միտքը։ [Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և Խ. Աշովյանը]։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 12 հոկտ.
640. Սիմոնյան Գ. Աղամանդը։ [Ա. Ս. Գրիբոեդովի օգնությունը հայ ընտանիքին]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 14 օգոստ.
641. ՍՍՀՄ Գիտությունների ակադեմիայի և Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի համատեղ հոբելյանական գիտական նստաշրջանը։ [Երևանում, նվիրված Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման 150-ամյակին]։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 22, 23, 27 սեպտ., Լրաբեր հաս. գիտ. ՀՍՍՀ ԳԱ, 1978, № 10, էջ 115—116.
642. Ստեփանյան Մ. «Վերք»-ի տունը։ (Հավերժ Ռուսիայի հետ) 1828—1978։ [Խաչատուր Աբովյանի տուն-թանգարանի մասին]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 31 մարտի.
643. Սրտի հիշատակը, սերունդների հիշատակը։ [Ռուս-պարսկական պատերազմում զոհված Մոնտրեզորի հրամանատարության մեջ ռուսական ջոկատի հիշատակին կանգնեցված հուշար-

ձանը Կիրովականի և Սպիտակի միջև, Փամբակ գետի հովտում]։— Երեկոյան Երևան, 1978, 22 հունիսի.

644. Վազգեն Ա. Ամենայն հայոց կաթողիկոս Տ. Տ. Վազգեն Ա Հայրապետի խոսքը վեհարանում Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակի առթիվ։ (3 հոկտեմբ. 1978 թ.).— էջմիածին, 1978, № ԺԱ—ԺԲ, էջ 12—14.
645. Վավերագրեր հայ-ռուսական հարաբերություններից (18-րդ դարի վերջին քառորդ)։ [Նյութերի հրապարակումը և ծանոթագրությունը Ա. Աբրահամյանի։— Բաժնեքեր Երևանի համալսարանի, 1978, № 2, էջ 50—70..
646. Ուլուբաբյան Բ. Մեծ բարեկամության փոթորկալից ուղին։ [Հայ-ռուսական հարաբերությունները և Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին]։— Հայաստանի աշխատավորուհի, 1978, № 2, էջ 5—6.
647. Ուլուբաբյան Բ. Մեկ երկնքի տակ ապրելու բերկրանքը։ (Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակը).— Հայաստանի աշխատավորուհի, 1978, № 7, էջ 7—8.
648. Ուստինով Դ. Ընկեր Դ. Ֆ. Ուստինովի ճառը։ Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի և Հայկական ՍՍՀ Գերագույն սովետի հանդիսավոր նիստը՝ նվիրված Ռուսաստանի հետ Հայաստանի միավորման 150-ամյակին։— Սովետ. Հայաստան, 1978, 15 հոկտ., Գրակ. թերթ, 1978, 20 հոկտ.
649. Փաշայան Ռ. Մշակութային կապեր ու առնչություններ։— Բանվոր, լենինական, 1978, 17 հոկտ.
650. Օգանեզով Գ. Երևանի ազատագրումը։ [Պարսկական լծից 1827 թ. հոկտեմբերի 1-ին]։— Սովետ. գրակ., 1978, № 3, էջ 78—81.
651. Օվչիննիկով Մ. Արշալույսին։ [Ռուս-պարսկական պատերազմը և Երևանի ազատագրումը]։— Գրակ. թերթ, 1978, 9 հունիսի.
652. Օվչիննիկով Մ. Հատուկ առաքելություն։ Առաջին հանդիպումը Երևանի հետ։ (Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու 150-ամյակը)։ [Ա. Ս. Գրիբոեդովը 1819 թ. Երևանում]։— Գրակ. թերթ, 1978, 27 հունվ., 17 փետր.

- 652ա. Աբրահամյան Ա. Գ. էջմիածնի 1678 թ. գաղտնի ժողովը: [Եվ Հայաստանի ազատագրության ծրագիրը].— էջմիածին, 1979, № 5, էջ 36—46.
653. Այվազյան Ղ. Ռուսաստանի հպարտությունն ու փառքը: [Ա. Ս. Գրիբոեդովի մասին].— Լենինյան ուղիով, 1979, № 2, էջ 34—91.
654. Արզումանյան Զ. Եսայի Հասան Զալալյանի քաղաքական գործունեության գնահատման հարցի շուրջ: [Աղվանից կաթողիկոսը 18-րդ դ. 20-ական թ. հայ ազատագր. շարժման խոշոր գործիչ].— Լրաբեր հաս. գիտ., ՀՍՍՀ ԳԱ, 1979, № 5, էջ 50—57.
655. Գրիգորյան Կ. Պետերբուրգ-Լենինգրադ: (Հայ-ռուսական մշակութային կապերի պատմությունից).— էջմիածին, 1979, № Գ, էջ 41—47.
656. Մատինյան Ա., Հակոբյան Ռ. Հայ-ռուսական բարեկամության պայծառ էջեր: [Լենինականի ռուսական նախկին «պլպլան» ժամը հայ-ռուս ժողովուրդների բարեկամության թանգարան դարձնելու մասին].— Բանվոր, Լենինական, 1979, 18 մայիսի.
657. Մկրտչյան Շ. Շուշիի պատմական հուշարձանները: [Խոսվում է նաև 1826 թ. ռուս-պարսկական պատերազմում Շուշի բերդի հերոսական պաշտպանության մասին].— էջմիածին, 1979, № Գ, էջ 50—60.
658. Ուլուբաբյան Բ. Հերոսական ազատամարտերի հետքերով: [Տասնութերորդ դարի առաջին քառորդում թուրք և պարսիկ բռնակալների դեմ հայ ժող-ի մղած պայքարի մասին].— Գրակ. թերթ, 1979, 24 օգոստ.

МАТЕРИАЛЫ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

1805

659. Басин Е. Письмо из Грузии в Тотьму. 19 марта 1905 г. Ананур. [О взятии Ганджи кн. П. Цициановым и о его походе на Эривань в 1804 г.].— Вестник Европы, 1805, № 13, с. 66—70.

1811

660. Хубов Е. Описание достопамятных происшествий в Армении случившихся в последние 30 лет., т. е. от патриаршества Симеонова 1779 г. до 1809 года.—СПб, 1811.— 150 с.

1813

661. Араратский А. Жизнь Артемия Араратского, уроженца селения Вагаршапат близ горы Арарат... Писанные и пер. им. самим с арм. на рус. Ч. 1—2 — СПб, 1813. Ч. 1. 286 с.
Ч. 2. 261 с., обе части в одном переплете.

1816

662. Карамзин Н. М. История государства Российского. В 8-ми томах.— СПб, 1816.

1818

663. Хубов Е. Описание достопамятных происшествий в Армении случившихся в последние тридцать лет, т. е. от патриаршества Симеонова 1799 г. до 1809 года. С арм. пер. Арм. церкви архидиакон Иосиф Иоаннесов.—СПб, 1818.—130 с.

О П И С А Н І Е
ДОСТОПАМЯТНЫХЪ
ПРОИЗШЕСТВІИ

ВЪ

А Р М Е Н І И

случившихся въ послѣднія предцѣ-
лѣнія, т. е. отъ Папріархисства
Симеонова (1779 г.) до 1809 года.

сочиненіе

Князя Егора Хубова.

Съ Арменскаго Перевель Армянскія
церкви Архидіаконъ Іосифъ
Іоаннесовъ.

Печатано на основаніи
ВЫСОЧАЙШАГО ПОВѢЛЕНІЯ.

ВЪ САНКТПЕТЕРБУРГѢ,

въ Типографіи І. Іоаннесова 1811 года.

1820

664. Татищев С. С. Из прошлого русской дипломатии. — СПб, 1820.

1821

665. Бороздин В. Краткое описание путешествия российско-императорского посольства в Персию в 1817 году. — СПб, 1821.

1822

666. Коцебу М. Отрывки из путешествия Морица фон-Коцебу в Персию. [Также о встрече русского посольства с Эриванским сардаром Гуссейн-Кули-ханом]. — Рус. инвалид, 1822, № 32—33, 51—52.

1823

667. Могилевский Е. Описание Карабагской провинции. — Тифлис, 1823.
668. Аргутинский-Долгоруков И. Побудительные причины посольства Карабахских меликов, с историческим описанием, относительно Его Императорского Величества Петра Великого. Сочинение Архиепископом Иосифом Гайканским, урожд. князем Аргутинским-Долгоруковым, по повелению светлейшего князя Григория Александровича Потемкина-Таврического, 1790 года. — Сев. архив, 1823, ч. 6, № 10, с. 233—249.
669. Петр Первый. Указы на обстоятельства Карабахских армян. — Сев. архив, 1923, ч. 6, № 10, с. 249—252.

1825

670. Бобровский П. О. История 13-го лейб-гренадерского Эриванского полка Т. 3. — СПб, 1825. — 352 с.
671. Области, присоединенные к Российской Империи в царствование Александра I. Провинции приобретенные от Персии. — Рус. инвалид, 1925, № 296.
672. Дурвиль Г. Путешествие в Персию в 1812 и 1813 годах, содержащее в себе малоизвестные подробности о нра-

- вах, обычаях и духовных обрядах персиян также о давнем и новом состоянии их армии, и вообще о всем, том, что принадлежит до регулярных и нерегулярных войск сего государства. Пер. с франц. 2 части.—М., 1826.
673. Нечто о Персии. [О состоянии военной силы в Персии].—Сын Отечества, 1826, ч. СІХ.
674. Нынешнее состояние персидских войск.—Моск. телеграф, 1826, № 20.
675. О южных закавказских провинциях и прилегающих к ним областях Азиатской Турции. (Перепечатано из книги «История военных действий в Азиатской Турции в 1828 и 1829 годах» [также несколько отдельных замечаний об Армянской области, Ахалцихском, Карском, Баязетском, Арзерумском и Мушском пашалыках].—Журн. М-ва Внутр. Дел. 1826, ч. 21, № 8.

1827

676. Отрывки из путешествия кавалера Гамбы в южную Россию, и особенно в области лежащие по ту сторону Кавказа [также о переселении армянского патриарха в 1822 году из Персии в пределы России].—Сев. архив, 1827, ч. 26, № 5, ч. 27, № 11.

1828

677. Акты, относящиеся до заключения мира с Персией.—СПб, тип. Арм. Лазаревского ин-та Вос. языков, 1828.—10 с. Текст на рус. и арм. яз.
678. Записки во время поездки из Астрахани на Кавказ и в Грузию 1827 г.—М., 1828. Подпись Н. Н.
679. «Взятие Карса». Корреспонденция.—Тифл. ведомости, 1828, № 10—13.
680. Красовский А. И. Отрывок из дневника путешествия для осмотра Эриванской области.—Моск. телеграф, 1828, № 4, с. 560—567.
681. [О благополучном прибытии А. С. Грибоедова в Тавриз].—Тифл. ведомости, 1828, № 19, отд. Заграничные новости.
682. Подробное известие об осаде и взятии Ахалцыха.—Тифл. ведомости, 1828, 25 июля, № 14, с. 1.

683. Штурм Ахалкалаки. Корреспонденция.—Тифл. ведомости, 1828, № 6.

684. Штурм Ахалциха.—Тифл. ведомости, 1828, № 9.

1829

685. Подробное описание Персии и государств Кабулистана, Белуджистана, Сеимдастана, Сидии, Бальха: земли Хорасана, Грузии и Персидских провинций присоединенных к России. С присовокуплением похода персиян против России, в 1826 1827, 1828 годах. Ч. 3.—М., 1829. 128 с.

686. Топографическое описание пути от Арзерума до Трапезонда, с историческим и статистическим обозрением сих важных городов, равно как и всех мест, между оными лежащих, и взаимного их между собою расстояния. Изданное по случаю покорения города Арзерума победоносными российскими войсками.—М., 1829.—62 с, VI с.

687. Блом. О доходах Карского пашалыка. [А также перечисление статей дохода, платимого жителями турецкому правительству и полученного русским правительством в 1828].—Тифл. ведомости, 1829, № 15.

688. «Картина Турецкой войны 1828 г.»—Воен. журн., 1829, кн. I.

689. О январских событиях в Тегеране.—Тифл. ведомости, 1829, 10 янв.

690. «Оборона Ахалциха».—Тифл. ведомости, 1829, № 10.

691. Описание Карского пашалыка.—Тифл. ведомости, 1829, № 11, с. 12.

692. Письма из Армении. [Также о занятии русскими крепостями Карс и Караклис 1828 г., роль замка Топрах-Кале при столкновении персиян с турками, и причины успеха персиян в 1821 году].—Тифл. ведомости, 1829, № 2 и № 3; Рус. инвалид 1829, № 112—114, № 120—122.

693. Соболев М. Письма из Армении.—Моск. телеграф, 1829, № 8, с. 362—400.

1-54

ОБОЗРѢНІЕ ИСТОРИИ АРМЯНСКАГО НАРОДА

ОТЪ НАЧАЛА ВЫТІЯ ЕГО ДО
ВОЗРОЖДЕНІЯ ОБЛАСТИ АРМЯНСКОЙ
ВЪ РОССІЙСКОЙ ИМПЕРІИ.

62 25 2ас74т

СОЧИНЕНІЕ СЕРГѢЯ ГЛІНКИ.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ.

МОСКВА.

Въ Типографіи Лазаревыхъ
Института Восточныхъ языковъ.

1892

1894

СОБРАНИЕ ДѢЛЪ,

ОТНОСЯЩИХСЯ

КЪ ОБОЗРѢНІЮ ИСТОРІИ АРМЯНСКАГО НАРОДА.

ЧАСТЬ I.

МОСКВА.

Въ типографіи Лазаревыхъ Института Восточныхъ языковъ.
1833.

1830

694. Булгарин Ф. и Броневский С. Картина войны России с Турцией в царствование Николая I.—СПб, 1830.
695. Последняя война с Турцией, заключающая в себе кампанию 1828 и 1829 годов в Европейской и Азиатской Турции и на Кавказе. [А также о штурме Карса и Ахалциха]. Ч. 1—2 в одной книге.— СПб, 1830.—184 с.
Ч. 1. 140 с.
Ч. 2. 184 с.
696. «Взятие Эрзерума». Записки очевидца.—Моск. телеграф, 1830, № 31.
697. Из персидских походных записок русского воина (7-го янв. 1828 года, крепость Эривань, русские связки).—Дамский журн., 1830, ч. 29, с. 71—74.
698. Письмо с Кавказа.—Моск. телеграф, 1830, № 10, 11.
699. Сдача Эрзерума.—Тифл. ведомости, 1830, № 15—17.
700. Соболев М. Взятие Арзерума. Письма из Армении.—Моск. телеграф, 1830, № 1, с. 141—175.

1831

701. Глинка С. Описание переселения армян азербайджанских в пределы России с кратким предварительным изложением исторических времен Армении. [В книге описывается присоединение Восточной Армении к России].—М., 1831.—142 с.

1833

702. Глинка С. Н. Обзорение истории армянского народа от начала бытия его до возрождения области Армянской в Российской империи. Ч. 1—2—М.: тип. Лазаревых, ин-т Восточных языков. 1832—1833.
Ч. 2. 1833. 256 с.

Из содерж.: Теснейшие сношения Армении с Россией 1826 году; Сношения армян с Россией от Петра Первого

до наших времен; Отзыв армян Петру Первому; Новые содействия Петра Первого к подкреплению армян. Переселение армян в Россию от 1723 года по 1799 год; Манук Лазарев; Новое желание Петра Первого, чтобы с помощью армян переселить в Россию избытки и изделия Восточной торговли; Петр Первый признает бытие народа армянского; Переселение в Россию потомков Манука Лазарева; Промышленность армянская в России; Переселившиеся в Россию армяне участвовали во внутреннем управлении Персии; Заслуги России Епархиального архиепископа князя Иосифа Аргутинского-Долгорукова; Армяне в Грузии 1812 и 1813 года; Русские в Армении и действие духа армян; Архиепископ Нерсес; По занятии русскими Нахичевана армяне возвращаются в жилища свои; Учреждение временного правительства под начальством генерала Красовского и архиепископа Нерсеса; Душевный порыв переселения армян 1828 г.; Особенная привязанность армян к пользам России. Князь Манук Бей, 1812 и 1828.

703. **Собрание** актов относящихся к обозрению истории армянского народа. Т. I.—М.: тип. Лазаревых, ин-т Восточных языков, 1833.—391 с.

Содерж.: Извлечение из нового собрания законов, относящихся к истории армянского народа; Извлечение из узаконений, состоявшихся, объявленных и напечатанных в ведомостях правительствующего сената и Академии; Алфавитный указатель законов; Хронологический указатель законов; Императорские грамоты и привилегии, дарованные Армянскому народу, высочайшие повеления и рескрипты; Разные отношения правителей и другие акты; Общая опись Армянских прежних лет делам с 1626 по 1799-й: о новых лет заключается во 2-й части с 1701 по 1809 год; Сия опись учинена в Московском Архиве Государственной Коллегии Иностран-ных дел; Опись Армянским делам новых лет с 1701 по 1809 год; Сия опись учинена в Московском Архиве, дополнена же из фактов в С. Петербурге почерпнутых.

704. **Зубов П.** Картина Кавказского края, принадлежащего России и сопредельных оному земель: в историческом, статистическом, этнографическом, финансовом и торговом отношениях. Ч. 1—4—СПб., 1834—1835.

В первой книге говорится о горах, реках, главном пути сообщения, народах, разделенных по классам и происхождению, истории, природе, торговле Кавказского края. Вторая книга посвящена Кавказской области, военно-грузинской дороге, Земле войска Черноморского, Большой Абхазии. Третья книга посвящена Кавказским горцам и Дагестану. Четвертая книга, посвящена истории Дагестана и Ширвана, провинции Талышской, Каспийской торговле, княжеству Мингрелия с Землею сванетов, Имеретии, Гурии и провинции Ахалцихской.

705. **Зубов П.** Карабахский астролог или основание крепости Шуши в 1752 году. Исторический Кавказский роман. 2 части.—М., 1834.—128, 114 и 5 н. с.
706. **Зубов П.** Картина последней войны России с Персией. 1826—1828. С присовокуплением историко-статистического обзора завоеванных городов и воспоминания о Эривани.—СПб, 1834.—135 с.
707. **Зубов П.** Подвиги русских воинов в странах Кавказских с 1800 по 1834 год. Т. 2, ч. 3.—СПб, 1834.—318 с.

Книга посвящена периоду от принятия генералом Ермоловым главного начальства над Кавказским краем до начала последней персидской войны. С 24 мая 1816 по июнь 1826 года.

708. **Зубов П.** Шесть писем о Грузии и Кавказе писанные в 1833 году Платоном Зубовым с 4-мя видами и винеткою.—М.: тип. Лаз. ин-та Восточных яз., 1834.—107 с.

709. **История** военных действий в Азиатской Турции с 1828 и 1829 годах. 1828 год. Ч. I.—СПб, 1836.—399 с., 33 с. карт,

Из содерж.: Российские владения за Кавказом; Области Азиатской Турции, сопредельные Российским владениям за Кавказом; Пашалык Ахалцыхский; Пашалык Карский; Пашалык Баязетский; Пашалык Арзерумский; Пашалык Мушский; Прибытие в Тифлис Турецкого посланного; Письмо к Карскому муфтию. Рекогносцировка Карса; Сражения 19 июля; Описания Карса в военном отношении; Усиленная рекогносцировка; 20 числа.—Взятие укрепленного неприятельского лагеря и заречных предместий; Решительность графа Паскевича; Штурм города и крепости; Сдача цитадели; Торжество победы; Уменьшение обороны Карса. Обоюдное приготовления к новым действиям; Причины похода на Ахалцых через Ахалкалаки; Гарнизон отвергает предложение о сдаче; Описание Ахалкалаки в военном смысле; Штурм и бегство турок; Поход к Ахалцыху; Рекогносцировка и сражение 5 августа; Первый период осады: Присоединение отряда генерала Попова. Ночная экспедиция и разработка вспомогательных турецких корпусов; Второй период осады; Штурм и взятия города. Сдача крепости; Покорение Баязета, Диядина и Топрах Кале; Дальнейшие действия Баязетского отряда; Часть русских войск очищают персидские провинции и вступают в Баязетский пашалык.

710. **Обозрение** Российских владений за Кавказом в статистическом, этнографическом, топографическом и финансовом отношениях, произведенное и изданное по высочайшему соизволению. 4 части.—1836.

Ч. 1. 399 с.

Ч. 2. 401 с.

Ч. 3. 392 с.

Ч. 4. 401 с.

711. **Коппен Л.** О Черном море и Кавказе. [А также об истории военных действий в Азиатской Турции в 1828 и 1829 г. (описанием Закавказского края)].—Журн. М-ва Внутр. Дел. 1836, ч. 12.

712. Подвиг монтрезора, в 1804 г.—Рус. инвалид 1836, № 92.
 713. Пушкин А. С. Путешествие в Арзерум.—Современник, 1836, т. 1.

1837

714. Булгарин Ф. В. Картина войны России с Турцией в царствование императора Николая I.—СПб, 1837.
 715. Зубов П. Персидская война в царствование Николая I.—2-е изд.—СПб, 1837.
 716. Осада Карса.—Журн. для чтения воспитан. Военно-учебн. заведения, 1837, №№ 33, 34, с. 76—93, 175—198.

1838

717. **Собрание актов** относящихся к обозрению истории армянского народа. Т. 2.—М., 1838.—504 с.
 Из содерж.: О побудительных причинах посольства в Россию карабахских владетельных армянских князей, именуемых Меликами, с описанием просьб к Петру Великому; Записка об освобождении армян от ига персидского и турецкого, представленная в 1780 г. А. В. Суворову; О сношениях армян и о драгоценностях, доставленных ими в Империю; Об армянах, обществами в России водворившихся, с показанием числа жителей; Сведения о переселении армян из Персии в пределы России в 1828, совершенном под руководством полковника Лазарева; О городах Персидских и Турецких в Азии, которые были заняты Русскими войсками с 1826 по 1830; Историческая записка о первоначальных и последующих сношениях Армянского народа с Российским Государством.
 718. **Собрание актов**, относящихся к обозрению истории армянского народа. Т. 3.—М., 1838.—456 с.

Из содерж.: Сведения о разных лицах из Армянской нации, находящихся в Российской службе; Воспоминания об Эривани; Обзорение Российских владений за Кавказом; Церемониал встречи государя-императора в Эчмиадзинском монастыре; Известия о путешествии государя-императора в области Армянской, заимствованные из газеты; О лицах из Армянской нации, находящихся в Русской службе; Указание на статьи об Армении, напечатанные в журнале Министерства народного просвещения.

1840

719. **Зубарев Д.** Отрывок из путешествия по Закавказью в 1828, 1829, 1830 годах. /Об Эриванском округе, селении Каравансарай, Дилижанском ущельи, дорога до Эривани, Эривань, Карабах, селение Мегри, рассказ о Котляревском./ — Сев. пчела, 1840, № 25, № 150 и 255, с. 99.
720. **Фонто́н Ф.** Россия в Малой Азии или кампания фельд-маршала Паскевича в 1828 и 1829 годах. (Извлечение). — Б-ка для чтения, 1840, № 5, с. 41—126.

1842

721. **Давыдов Д.** Записки покойного Дениса Васильевича Давыдова во время поездки его в 1826 году из Москвы в Тифлис. — Журн. для чтения воспитанников военно-учебных заведений, 1842, № 146, с. 129—159.

1843

722. **История** военных действий в Азиатской Турции в 1828 и 1829 годах. — 1829. Ч. 2. — Варшава, 1843. — 297 с.

Из содерж.: Сильные приготовления Порты к открытию второй кампании в Азии. Перемена Сераскира; Средства Российского главнокомандующего к дальнейшему

ведению военных действий; Убиение Министра нашего в Тегеране; Турки осаждают Ахалцых; Меры, предпринятые для освобождения крепости; Трудное положение Ахалцыхского гарнизона; Действия полковника Бурцова; Движение Русского корпуса к границе; Стратегическое расположение отрядов; Принц Хозрой-Мирза прибывает в Тифлис; Его посольство в С.-Петербург; Главная квартира выступает к Ахалкалаки; Поход к Арзеруму; Сдача Арзерума; Пленение Сераскира; Ванский паша осаждает Баязет; Трудное положение русского гарнизона; Неудачная экспедиция Бурцова; Арзерумский заговор; Возвращение главных сил в Арзерум; Новые вооружения неприятеля; намерения сераскира отнять Арзерум; Известия о заключении мира в Адрианополе; Экспедиция в Муш; Возвращение главнокомандующего в Тифлис; Переселение жителей из завоеванного края в Закавказские пределы.

723. **Избрание** Верховного патриарха-католикоса армяно-григорианской церкви. /Также о желании католикосов укрыться под покровительство России и о присоединении Эчмиадзина к составу русской империи/. — Журн. М-ва внутр. дел. 1843, ч. 3.

1844

724. **Лукьянович Н.** Описание турецкой войны 1828—1829 годов. Ч. 2. — СПб, 1844.

Гл. XXV. Из содерж.: Действия в Азиатской Турции. Военные приготовления Порты в Азии; Положение наших дел на Кавказе перед открытием кампании; Операционный план графа Паскевича; Выступление из Гумров; Фланговое движение на Карс; Описание крепости в военном отношении; Стеснение Карса; Отступление сераскира; Движение по Эрзерумской дороге на Ахалцых; Взятие Ахалкалаки; Вооружение Ахалцыха; Штурм Ахалцых; Покорение Баязетского пашалыка, с. 226—254.

725. Письма русского из Персии. Ч. 1.— СПб. тип штаба отд. корпуса Внутр. стран, 1844, в конце текста авт. Н. М. Ч. 1. 315 с.
Ч. 2. 334 с.

726. Арапетова Я. Эчмиадзинский монастырь. /Также о первых сношениях 1766 г. армянских патриархов с Россией, продолжавшаяся непрерывно до 1827 г./.— Журн. М-ва Внутр. дел, 1844, ч. VI.

1846

727. Висковатов А. В. Подвиги русских за Кавказом в 1805 году.— Журн. для чтения воспитан. Военно-учебных заведений, 1846, № 248, с. 375—396.

1847

728. Сведения о походе гр. Зубова в Закавказье.— Кавказ, Тифлис, 1847, №№ 36, 37.

1848

729. Впечатления и воспитания покойника. Хозяйство русских войск в Гумрах; Построение в 1827 г. новой крепости в Гумрах; Рассказы из осады Шуши персиянами и Карса русскими; Полковник Вейда и рассказ о взятии Карса; Осада монастыря персиянами под начальством Аббас-Мирзы; Эривань и его крепость; Атака турками Ахалцыха, геройская защита его князем Бебутовым.— Б-ка для чтения, 1848, т. 86 и 87.

1850

730. Краткий очерк некоторых городов Кавказского и Закавказского края. /История/ Ахалкалаки, Ахалцыха—Нахичевань, Шуши—Эривань.— В кн.: Кавказ. календарь на 1850, Тифлис, 1849, с. 36—38, 69—70, 94—96.

731. Путеводитель по Черноморию, Кавказскому и Закавказскому краю, от Тамани до Тифлиса и потом до Кутаиса, Эривани, Шемахи и Дербента; Кавказский край. Исторический очерк распространения русского владычества, под Кавказом, Закавказский край. [История]. Ахалцых; Ахалкалаки.— В кн.: Кавказ. календарь на 1851. Тифлис, 1850, с. 100—102, 102—109.

1851

732. Хронологическое показание достопримечательных событий в Кавказском и Закавказском крае и важнейших постановлений правительства, относящихся к этому краю.— В кн.: Кавказский календарь на 1852 год, Тифлис, 1851, отд. 3, с. 225—257.

Из содерж.: 1718 г. Посольство Карабахских владетелей из армян к императору Петру Великому; 1755, Тифлис, Эривань и Ганджа отдаются Надир-шаху; 1748. Надир-шах покоряет Эривань; 1752. Ираклий царь Грузинский одерживает близ г. Эривани, решительную победу над персиянами; 1789. Основание крепости Шуши; 1791 июня 21. Штурм и взятие крепости Анапы генералом аншефом графом Гудовичем; 1795. Разорение Тифлиса шахом персидским Ага-Магомет-ханом; 1797. Убиение Ага-Магомет-хана в Шуше; 1798. Карабахские Мелики с подвластным им армянским народом, в числе 11000 семейств, принимают подданство России и переселяются из Персии на Кавказскую линию, в Кизляр и другие места; 1804 июня 10. Генерал-майор Тучков поражает персиян, при кр. Гумры; июня 20. Князь Цицианов наносит, близ Эривани, с 4-мя тысяч., сильное поражение персиянам в сборе до 27000. Со 2-го июля по 4 сентября, блокада этой крепости. Июня 3-го. Атака и взятие Персидского лагеря, находящегося под начальством Аббас-Мирзы; июня 15. Князь Цицианов отражает под Эриванью, персидского шаха Баба-хана; 1805 в марте. Ге-

нерал-майор Несветаев приводит в покорность Шурагельское султанство; В мас. Присоединение Карабахского и Шекинского ханств к России; 11 июля по 5 авг. поход генерал-лейтенанта князя Цицианова на р. Аракс и отражение Баба-хана Персидского, отторгнувшегося в Карабах; 1807. Война с Турцией, генерал-майор Несветаев вступает в Карский пашалык, граф Гудович разбивает 18 июня Турецкого Сераскира при р. Арпачай недалеко от Гумров, нынешней Александропольской крепости; 1808. Блокада Эривани генерал-лейтенантом бароном Розеном. Экспедиция в Нахичеванское ханство, поражение персиян при дер. Корабабе и взятии Нахичевани; 1809 г. в августе. Архиепископ Ефрем утвержден патриархом и католикосом армянского народа; 1811 г. декабря ночью с 7-е на 8-е. Полковник Котляревский берет штурмом крепость Ахалкалаки; 1815—октябрь 12. Заключение в Гюлистане мирного трактата России с Персией, по которому ханства Карабахское, Гандженское, Шекинское, Ширванское, Дербентское, Кубинское, Бакинское уступлены России; декабря 8. Генерал-майор Котляревский берет штурмом кр. Ахалкалаки; 1827 марта 26. Генерал от инфантерии, генерал-адъютант Паскевич назначается главнокомандующим отдельного Кавказского корпуса; 1827 г. июня 7. Занятие Аббас-Абада; сентябрь 20. Взятие креп. Сардар-Абада; окт. 1, взятие крепости Эривани.—14. Переправа русских войск через р. Аракс; окт. 19. Занятие Тавриза генералом князем Эристовым; нояб. 6. Свидание графа Паскевича Эриванского с наследным принцем Персидским Аббас-Мирза; 1828 г. январь. Занятие Персидских городов: Марати генерал-майором Панкратьевым, Ардевилъ генерал-адъютантом графом Сухтеленым и Урмии генерал-майором Лаптевым; февраль 10. Заключение в Туркменчае мирного трактата с Персией, по которому ханства Эриванское и Нахичеванское навсегда присоединены к России; марта 21. Манифест об окончании вой-

ны с Персиею и о заключении мира. Присоединение ханства Эриванское и Нахичеванское навсегда к России; марта 21. Манифест об окончании войны с Персиею и о заключении мира. Присоединение ханства Эриванское и Нахичеванское поведено именовать Армянской областью; апрель, 14. Объявление войны с Турциею; июня 25. Взятие Карса; июнь 24. Окончательное покорение креп. Ахалкалаки; июля 15. Занятие креп. Поты; август 15. Штурм и взятие крепости Ахалциха; 28 генерал-майор князь Чавчавадзе занимает Баязет; 1829 июля 19 и 20. Победы генерал-адъютанта графа Паскевича Эриванского при сел. Качилы и уроч. Миллидгоз. над Турецким сераскиром и грехбумажным Гаки-пашею, и взятие его в плен в укрепленном его лагере; 27. Капитуляция Эрзерума и взятие в плен Турецкого сераскира; сентябрь 2. Трактатом, заключенным Адрианопольском Оттаманская порта уступает России между прочим, крепости: Анапу, Поты, Ахалцых, Ацхур и Ахалкалаки; сентябрь 10. Учреждение временного управления Армянскою областью.— То же: В кн.: Кавказ. календарь на 1853 год, Тифлис, 1852, отд. 3, с. 248—257; то же: на 1854 год, Тифлис 1853, отд. 3, с. 240—279; то же: на 1856 год, Тифлис 1855, отд. 3, с. 237—252; то же: на 1857 год, Тифлис 1856, отд. 3, с. 239—254; то же: на 1858 год, Тифлис 1857, отд. 3, с. 234—245; то же: на 1860 год, Тифлис 1859, отд. 3, с. 10—18; то же: на 1861 год Тифлис, 1860, отд. 3, с. 9—19; то же: на 1862 год Тифлис, 1861, с. 206—219; то же: на 1863 год, Тифлис, 1862, отд. 3, с. 159—169; то же: на 1864 год, Тифлис, 1863, отд. 3, с. 149—159; то же: на 1865 год, Тифлис, 1864, отд. 3, с. 10—20; то же: на 1866 год, Тифлис, 1865, отд. 3, с. 10—20; то же: на 1869 год, Тифлис, 1868, отд. 2, с. 76—85; то же: на 1870 год, Тифлис, 1869, отд. 2, с. 74—83; то же: на 1871 год, Тифлис, 1870, отд. 2, с. 72—81; то же: на 1879 год, Тифлис, 1878, отд. 1, с. 247—254; то же: на 1884 год, Тифлис,

1883, отд. 3, с. 233—239; на 1886 год, Тифлис, 1885, отд. 3, с. 165—171; то же: на 1892 год, Тифлис, 1891, отд. 2, с. 20—26; то же: на 1896 год, Тифлис, 1895, отд. 4, с. 49—100; то же: на 1897 год, Тифлис, 1896, отд. 2, с. 21—28; то же: на 1899 год, Тифлис, 1898, отд. 2, с. 21—27; то же: на 1905 год, Тифлис, 1904, отд. 2, с. 13—17.

1852

733. **Шопен И.** Исторический памятник состояния Армянской области в эпоху ее присоединения к Российской империи.— СПб, 1852.—1232 с., VI стб.
734. **Описание Эрзерумского пашалыка. [1830 году].**— Кавказ, Тифлис, 1852, №№ 65 и 66.

1853

735. **Описание Карского пашалыка. [Статья написана в 1829 году].**— Кавказ, Тифлис, 1853, № 91.
736. **Описание Карса. [Статья написана в 1828 году. Описание города и крепости. Несколько кратких замечаний о Карском пашалыке].**— Кавказ, Тифлис, 1853, № 47.

1854

737. **Исторический очерк распространения русского владычества над Кавказом. 1854.**
738. **Соллогуб В.** Биография генерала Котляревского. [Также о взятии Карабаха, Нахичеванской крепости, крепости Мегри, Ахалцыха и Ахалкалаки русскими под командованием Котляревского].— Тифлис, 1854.—218 с.
739. **Берже А.** Дополнение к статье Г. Дюлорье об армянах.— Кавказ, Тифлис, 1854, №№ 91, 96.
740. **Дюлорье Г.** Армяне в 1854 году. [Также о положении армян за время войны России с Персией и с Турцией в

1826 и 1829 годах, а также о переселении армян в Россию после Туркменчайского и Адрианопольского мирных трактатов/.— Кавказ, Тифлис, 1854, №№ 80, 90.

1855

741. Берз П. Краткий очерк служебной деятельности генерал-адъютанта, генерал-лейтенанта князя Моисея Захариевича Аргутинского-Долгорукова. [А также об участии Долгорукова в русско-турецкой войне 1828—1829 г.г.].— В кн.: Кавк. календарь на 1856 год, Тифлис, 1855, с. 565—568.

1856

742. Об армяно-григорианской церкви в Российской империи. [Также о первых сношениях русских с армянами при Петре Великом в 1724 г.].— Журн. М-ва Внутр. дел., 1856, ч. 20.

1857

743. Гакстгаузен А. Закавказский край. [Также о русско-армянских отношениях до и после присоединения]. 2 части.— СПб, 1857.
Ч 1. 248 с.
Ч. 2. 215 с.
744. Кавказцы, или подвиги и жизнь замечательных лиц, действовавших на Кавказе. Периодическое издание с высочайшего его императорского величества соизволения выходящее под ред. пвардии полковника Степана Новоселова.— СПб, 1857.

1858

745. Новоселов С. Нерсес V Верховный патриарх и католикос всех армян.— СПб, 1858.

1859

746. [Дмитриев П. И.]. О значении наших последних подвигов на Кавказе.— Современник, 1859, № 11, отд. Современное обозрение, с. 19—24.

1860

747. Давыдов Д. В. Воспоминания о 1826 году.— Соч. Д. В. Давыдова, М., 1860.
748. Романовский Д. И. Кавказ и Кавказская война. Публичные лекции, читанные в зале пассажа в 1860 г. Генштаба полковником Романовским.— СПб: тип. т-ва Общественная польза, 1860.— 459 с.

Из содерж.: Военно-статистический очерк Закавказского края; Вступление русских войск в Тифлис; Причины, побудившие [русское] правительство присоединить Грузию к России; Первые войны с Персией и Турцией в Закавказском крае; Князь Цицианов; Действие полковника Карягина в Карабахе в 1805 г.; Генерал Котляревский; Распространение и утверждение русского владычества в Закавказье после первых войн с Персией и Турцией; Вторые войны с Персией и Турцией.

1861

749. Ратч В. Сведения об А. П. Ермолове.— Артиллер. журн., 1861, №№ 1, 7, 11, отд. 2, с. 345—362, 335—386.

1863

750. Лихутин М. Русские в Азиатской Турции в 1854 и 1855 годах. Из записок о военных действиях Эриванского отряда.— СПб, 1863.— 446 с. и карта.
751. Ермолов А. П. Отрывки из дневника Алексея Петровича Ермолова о посольстве в Персию. /1816 г., а также о

встрече Ермолова с Аббас-Мирзой/.— В кн.: М. Погодин. Алексей Петрович Ермолов. Материалы для его биографии, М., 1863, с. 196—204, 224—230.

752. Коваленский П. Записка статского советника Петра Коваленского о Грузии. Публ. Ад. Берже. /Также об осаде Эривана персидскими войсками во главе с Аббас-Мирзой и об отступлении персов/.— В кн.: Кавк. календарь на 1864 год. Тифлис, 1863, отд. 3, с. 191—192, 197.
753. Наши военные действия на Кавказе. Исторический очерк.— СПб, ведомости, 1863, № 26.

1864

754. Висковатый А. В. Князь Павел Дмитриевич Цицианов. /В биографии говорится также о его деятельности в период назначения главнокомандующим Кавказским корпусом с 1802 г. до 1806 г./.— В кн.: Кавк. календарь на 1865 год, Тифлис, 1864, отд. 3, с. 73, 78—86.
755. Несколько слов о генерале Кнорринге /как первоначальном деятеле по водворению русского владычества за Кавказом. О назначении ген. Кнорринга на должность инспектора Кавказской линии и о назначении его в чине генерал-лейтенанта главнокомандующим в Грузию в 1801 до 1802 г.г./.— В кн.: Кавк. календарь на 1865 год, Тифлис, 1864, отд. 23, с. 67—68.
756. Очерк Кавказской войны.— Воен. сб., 1864, № 10, с. 279—302.

1865

757. Безменов В. Персидские известия. Препровождение Мальцева, секретаря покойного Грибоедова в Россию. С перс. (Извлеч. из Ровзет-уль-Сара).— Кавказ, Тифлис, 1865, (6—18), мая, № 34, с. 192—194.
758. Безменов В. Прибытие генерала Грибоедова, посланника Российского государства в столичный город Тегеран,

представление его непобедимому шахин-шаху, злополучные обстоятельства, служившие причиною его умерщвления и спасение от гибели секретаря посольства Мальцева. (Извлеч. из истории Ровзет-уль-сафа «Очаровательный сад», событ. относ. к 1829 г.).— Кавказ, Тифлис, 1865, 25 февр.—9 марта, № 16, с. 86—87.

759. **Граф Иван Васильевич Гудович с портретом.** /Также о действиях русских под его командованием в Закавказии и о взятии приступом крепости Ахалкалаки 1807 и Эривань 1808, которые не увенчались успехом/.— В кн.: Кавк. календарь на 1866 год, Тифлис, 1865, с. 120—126.
760. **Заметка о генерале Тормасове.** /О его кратковременном управлении Кавказом с 1809—1811 года/.— В кн.: Кавк. календарь на 1866, Тифлис, 1865, с. 127—128.
761. **Подробности о смерти Грибоедова.**— Рус. сцена, 1865, № 4.
762. **Ходнев И.** Кавказские материалы для биографии. Ермолова.— Рус. вестн., 1865, № 6.

1866

763. **Акты, собранные Кавказскою Археографическою комиссиею.** Т. 1, ч. 2. Кавказ и Закавказье во второй половине XVIII столетия за время управления ген.-лейт. К. Г. Карла Федоровича Кнорринга второго 1762—1802.— Тифлис, 1866.—815 с.
764. **Дубровин Н.** Закавказье от 1803 до 1806 г.— СПб, 1866. Гл. 7. Происшествия после смерти армянского патриарха Иосифа; Патриархи Даниил и Давид; Вмешательство Коваленского в избрании нового патриарха; Переговоры князя Цицианова с Эриванским ханом об утверждении патриархом Даниила, с. 125—136. Гл. 17. Движение к Эривани; Состав войск; Эчмиадзинское сражение; Занятие предместья и садов Эривани; Обложение к крепости; Переговоры с Эриванским ханом;

Отражение атаки персидских войск; Подданство хана Хойского; Снятие блокады и возвращение отряда в Бамбаки, с. 281—354.

765. Безменов В. О пребывании Грибоедова в Персию.— Еженедельное прибавление к Рус. инвалиду, 1866, № 11.
766. Гангеблов А. С. Воспоминания Александра Семеновича Гангеблова. Как я попал в декабристы и что за тем последовало. /О кампании Персидской и Турецкой 1826—1829 г.г. о взятии Эривана русскими войсками, о покорении Ахалцыха в 1828 г., об участии Пушкина в кампании 1829.— Декабристы на Кавказе/.— Рус. архив, 1866, т. 5, с. 238, 248—257.
767. Краткие сведения о деятельности главнокомандующего Ртищева. /О назначении его главнокомандующим Кавказским корпусом в 1812 до 1816/; Краткие сведения о деятельности маркиза Паулуччи и назначении его главн. Кавказским корпусом с 1811 г./.— В кн.: Кавк. календарь на 1867 г., Тифлис, 1866, отд. 2, с. 1—4, 1—2.
768. Мадатов В. Описание Ширванской провинции, сост. полковником Мадатовым и Могилевским в 1819 г.— Тифлис, 1866.

1867

769. Генерал-лейтенант князь Давид Осипович Бебутов.— СПб: тип Департамента уделов, 1867.
Гл. 2. Из содерж.: Знакомство с А. С. Грибоедовым и с Н. Н. Муравьевым /в 1819 г. в Грузии/, с. 38—39.
770. Краткие сведения о деятельности на Кавказе главнокомандующего отдельным Кавказским корпусом, генерала от-инфантерии Алексея Петровича Ермолова /с 1816 по 1827 г./.— Краткие сведения о деятельности на Кавказе главнокомандующего отдельным Кавказским корпусом, генерала-фельдмаршала графа Ивана Федоровича Паскевича.— Эриванского.— В кн.: Кавк. календарь на 1868 год, Тифлис, 1867, отд. 2, с. I—IV, с. I—VI.

771. Симонич И. О. Смерть Грибоедова.— Москва, 1867, № 147.

1868

772. Акты собранные Кавказскою археографическою комиссиею. Изд. под ред. пред. комиссии д. с. с. Ад. Берже. Т. 2. Кавказ и Закавказья за время управления генерала—от—инфантерии князя Павла Дмитриевича Цицианова 1802—1806.— Тифлис, 1868.—1238 с.
773. Ермолов А. П. Записки Алексея Петровича Ермолова. Ч. 1—2.—М.: Изд., А. П. Ермолова, 1868.
Ч. 1. 1801—1812.
Ч. 2. 1816—1827.
774. Соловьев С. История России в эпоху преобразования. Т. 6.— М., 1868.—362 с.

Из содерж.: Царствование императора Петра Великого. Сношения с армянами; Столкновения с Турциею по поводу дел персидских; Мирное окончание этих столкновений; Отношения к Грузии.

775. Смирнов Д. А. А. С. Грибоедов. Биографические известия о Грибоедове. [А также о назначении его полномочным министром в Тегеране].—В кн.: Беседы в обществе любителей Российской словесности, М., 1868, вып. 2, отд. 2, с. 1—30.

1869

776. Акты собранные Кавказскою Археографическою комиссиею. Изд. под ред. пред. комиссии Ад. Берже. Т. 3. Кавказ и Закавказье за время управления генерал-фельдмаршала графа Ивана Васильевича Гудовича. (1806—1809).— Тифлис, 1869.—760 с.
777. Бутков П. Г. Материалы для новой истории Кавказа с 1722 по 1803 год. Ч. 1—3.—СПб, 1869.
Книги посвящены истории постепенного водворения рус-

ского владычества на Кавказе и в Крыму, войнам России с Персией, Турцией и кавказскими горцами.

778. Юзефович Г. Договоры России с Востоком, политические и торговые. Собрал и издал Г. Юзефович.—СПб, 1869.—294 с.

Из содерж.: Договоры с Турцией, Адрианопольский. 1829; Договоры с Персией. Трактат, заключенный в Гюлистане 12 окт. 1813 г.; Трактат, заключенный в Туркменчае 10 февраля 1828 г.

1870

779. Акты собранные кавказскою археологическою комиссиею. Изд. под ред. пред. комиссии д. с. с. Ад. Берже. Т. 4. Кавказ и Закавказье за время управления генерала от кавалерии Александра Петровича Тормасова (1809—1811).—Тифлис, 1870.—1011 с.

1871

780. Ермолов П. Дневник сношений генерал-майора Петра Николаевича Ермолова с разными лицами за Кавказом во второй половине 1823 года.—Чтения в об-ве истории и древностей российских при Московском ун-те, 1871.
781. Соханская Е. Генерал Котляровский.—Воен. сб., 1871, № 3, с. 165—196.
782. Соболевский С. А. Из рассказа С. А. Соболевского история погубившая А. С. Грибоедова. Публ. Берг Н. В.—Рус. архив, 1871, вып. 1—12, стб. 187—189.
783. Заметка о кончине Грибоедова /по поводу статьи С. А. Соболевский напеч. в I-м выпуске «Рус. архива» 1871 года/.—Рус. архив, 1871, вып. 1—12, стб. 1290—1302.

1872

784. Аргутинский-Долгоруков Иосиф. Письма архиепископа Иосифа Аргутинского о Грузии. /Также об Армении/

- (1795—1796 г.)—Кавк. старина, Тифлис, 1872/1873, № 2, с. 29—34.
785. **Берже А. П.** Смерть А. С. Грибоедова. 1829. Подробности трагической его кончины (1829).—Рус. старина, 1872, т. 6, кн. 8, с. 163—207.
786. **Бриони П. И.** Ермолов, Дибич и Паскевич в 1826—1827 г.г.—Рус. старина, 1872, т. 5, кн. 5, с. 708, № 7, с. 49—53.
787. **Ефремов П.** О смерти А. С. Грибоедова в Тегеране. (По подлинным документам).—Рус. архив, 1872, вып. 1—12, стб. 1492—1538.
788. **О причинах убийства Грибоедова.** /Перевод с арм. анонимного письма из Тегерана к архиепископу Нерсесу (патриарху). Пер. А. Ерицова/.—Кавк. старина, Тифлис, 1872/1873, № 1, с. 28.
789. **Смутные годы Эчмиадзинского патриаршества** (1799—1809 г.).—Кавк. старина, Тифлис, 1872/1873, № 4—5, с. 94—105, № 6, с. 144—151, № 7, с. 167—191.

1873

790. **Акты собранные кавказскою археографическою комиссиею.** Т. 5, ч. 1—2. Изд. под ред. пред. комиссии, д. с. с. Ад. Берже, 1873—1168 с.
- Т. 5. Кавказ и Закавказье за время управления генерал-лейтенанта маркиза Филиппа Осиповича Паулуччи и генерала от инфантерии Николая Федоровича Ртищева 1811—1816.
- Ч. 1. Закавказье за время управления генерал-лейтенанта маркиза Филиппа Осиповича Паулуччи 1811—1812.
- Ч. 2. Кавказ и Закавказье за время управления генерал от инфантерии Николая Федоровича Ртищева 1811—1816.
791. **Бектабеков А. Е.** Воспоминания о боевой службе сапер на Кавказе и в Азиатской Турции.—Инж. журн. 1873, № 9.
792. **Грибоедов А. С.** Персия и персияне. Донесение А. С. Грибоедова 1827 г. /генералу Паскевичу о поездке в персид-

ский лагерь для переговоров с Аббас-Мирзой о заключении мира/.—Рус. старина, 1873, т. 7, кн. 6, с. 799—814.

793. Мадатова С. А. Князь В. Г. Мадатов /Об отношениях Паскевича и Мадатова во время военных действий в 1826 году/.—Рус. старина, 1873, т. 7, кн. 1, с. 80—94.

1874

794. Акты собранные Кавказскою археографическою комиссиею. Изд. под ред. пред. комиссии д. с. с. Ад. Берже. Т. 6, ч. 1. Кавказ и Закавказье во время управления генерала-от-инфантерии Алексея Петровича Ермолова (1816—1827).—Тифлис, 1874.—940 с.
795. Биографический очерк генерал-от-инфантерии князя Василия Иосифовича Бебутова 1-го /также о его службе у Ермолова адъютантом в 1816, о его участии в осаде Ахалцыха в 1829 года/.—В кн.: Кавк. календарь на 1875, Тифлис, 1874, отд. 2, с. I—IV.
796. Берже А. П. А. С. Грибоедов в Персии и на Кавказе, 1818—1828 гг.—Рус. старина, 1874, окт., кн. 9, с. 277—300.
797. Берже А. П. А. С. Грибоедов в Персии и на Кавказе 1818—1828 гг.—Кавказ, Тифлис, 1874, № 138 и 140.
798. Берже А. П. Александр Сергеевич Грибоедов. Деятельность его как дипломата. 1827—1829.—Рус. старина, 1874, № 11—12, с. 516—534, № 12, с. 746—765.
799. Берже А. П. Биографический очерк по подлинным письмам Грибоедова.—Рус. старина, 1874, т. 10, с. 152—275.
800. Берже А. П. Донесение Грибоедова о поездке в персидский лагерь в 1827 г.—Рус. старина, 1874, т. 7, с. 799—814.
801. Берже А. П. Смерть А. С. Грибоедова. Исследования по подлинным неизданным документам.—Рус. старина, 1874, т. 6, с. 163—207.
802. Веселовский А. Очерк первоначальной истории «Горе от

ума». /О представлении пьесы Грибоедова «Горе от ума» в 1827 году в Эривани, силами офицеров 20-й пехотной дивизии/.—Рус. архив, 1874, № 6, стб. 1565.

803. **Дубровин Н.** Поход графа В. А. Зубова в Персию в 1796 году. С карт. планом.—Восн. сб., 1874, № 2—6, с. 189—231, 5—32, 191—207, 5—33, 177—199.

804. **Мельгунов Г.** Поход Петра Великого в Персию.—Рус. вестн. 1874, т. 110, с. 27—28.

1875

805. **Акты** собранные кавказскою археологическою комиссиею. Под. ред. пред. комиссии д. с. с. Ад. Берже. Т. 6, ч. 2. Кавказ и Закавказье за время управления генерал-от-инфантерии Алексея Петровича Ермолова (1816—1827)—Тифлис, 1875.—950 с.

806. **Биографический** очерк генерала от кавалерии князя Ивана Малхазовича Адроникова 1-го. /Также о его участии в 1827 г. при взятии селения Карабабы, Эчмиадзина, крепости Сардар-Абада и при осаде крепости Эривани, в турецкой войне 1828 г., при обложении и взятии крепости Карса, Ахалкалака и Ахалциха/.—В кн.: Кавк. календарь на 1876 год, Тифлис, 1875, отд. 2, с. I—VI.

807. **Дубровин Н. Ф.** Три года из истории войны и владычества русских на Кавказе. (1806, 1807 и 1808 г.г.).—Восн. сб., 1875, т. 105, № 9, с. 5—56. № 10, № 11, с. 189—217, т. 106, № 12, с. 263—292.

808. **Ерицов А. Д.** Исторический очерк политических сношений России с Кавказскими провинциями.—Кавказ, Тифлис, 1875, № 88, 90, 97.

809. **Первые** представления комедии «Горе от ума» 1827—1832 (Из воспоминаний участника). /Также об исполнении комедии любителями в Эривани в 1827 во время пребывания А. С. Грибоедова/.—Вестн. Европы, 1875, № 7, с. 319—332. Подпись: М. Г.

810. **Андреев В.** Воспоминания из Кавказской старины. /Также об обороне Ахалциха против турок князем Василием Осиповичем Бебутовым 1828—1829 г.г./.—В кн.: Кавк. сб., 1876, т. 1, с. 1—121.
811. **Берже А. А. С. Грибоедов.** Деятельность его как дипломата.—Рус. старина, 1876, т. 17, с. 727—758.
812. **Дубровин Н. Ф.** Три года из истории войны и владычества русских на Кавказе. (1806, 1807 и 1808 г.г.).—Воен. сб., 1876, № 1, т. 107, № 2, с. 232—254.
813. **Евнухи на Кавказе.**—Кавказ, Тифлис, 1876, № 51, 52, Подпись: П. П.
814. **Исарлов Л.** Взятие Ахалциха русскими. (Эпизод из турецкой кампании 1828 г.).—Кавказ, Тифлис, 1876, № 126, № 229.
815. **Кавказская война и ее герои. I.** Очерк войны.—СПб., Изд. журн. Досуг и дело, 1876.—35 с.
816. **Лачинов Е. Е.** Отрывок из «Исповеди» Лачинова. /С 3 сент. до 2 дек. 1828 года. О взятии Карса, сражении под стенами Ахалциха и его штурма/.—В кн.: Кавк. сб., т. 1, 1876, с. 124—196.
818. **Патканов М.** Материалы для биографии патриарха Нерсеса V-го.—Кавказ, Тифлис, 1876, № 141—143.
819. **Соловьев С. М.** Восточный вопрос в 1827—1829 гг.—Древняя и Новая Россия, 1876, № 10.

820. **Соловьев С. М.** Император Александр I. Политика.—Дипломатия.—СПб.: тип., Стасюлевича, 1877.—560 с.
821. **Армянский полк** сформированный в 1827 г.—Тифл. вестн., 1877, № 116—117.
822. **/Ерицяи А./** Участие армян в завоеваниях России в Закавказье.—Тифл. вестн., 1877, № 144—164, 2 авг., № 165, с. 1, 3 авг., № 166, с. 1—2.

823. **Муравьев-Карский Н. Н.** Первое взятие русскими войсками г. Карса (июнь 1828 года). Из памятных записок (писано в 1831 году.)—Рус. архив, 1877, № 3, с. 315—351.

1878

824. **Акты собранные Кавказскою археографическою комиссиею.** Изд. под ред. пред. комиссии д. с. с. Ад. Берже. Т. 7. Кавказ и Закавказье за время управления генерала-фельдмаршала графа Ивана Федоровича Паскевича-Эриванского 1827—1831.—Тифлис, 1878.—994 с.
825. **Акты собранные Кавказскою археографическою комиссиею.** Изд. под ред. пред. комиссии д. с. с. Ад. Берже, Тифлис, 1878.—985 с.
- Т. 9. Ч. 1. Кавказ и Закавказье за время управления генерала-от-инфантерии Евгения Александровича Головина 1837—1842.
- Ч. 2. Кавказ и Закавказье за время управления генерал-адъютанта, генерал-от-инфантерии Александра Ивановича Нейдгардта 1842—1844.
826. **Огородников П.** На пути в Персию и Прикаспийские провинции ее.—СПб, 1878.—396 с.

1879

827. **Потто В. А.** Героическая оборона крепости Шуши.—Изд. 2-ое.—СПб: Березовский, 1879.—34 с., с ил.
828. **Берже А. П.** Хозров-Мирза. 1813—1875. /Также о его путешествии в Петербург для принесения торжественного извинения по поводу несчастной катастрофы с А. С. Грибоедовым, разыгравшейся в Тегеране 30 янв. 1829 г./ с порт.—Рус. старина, 1879, т. 25, с. 333—351.
829. **Боде К. К.** Смерть Грибоедова.—Живописное обозрение, 1879, № 4.

1880

830. Ермолов, Дибич и Паскевич. 1827. Письма императора Николая I к брату Дибичу.—Рус. старина, 1880, № 11, с. 617—626.

1881

831. Акты собранные кавказскою археографическою комиссиею. Изд. под ред. пред. комиссии д. с. с. Ад. Берже. Т. 8. Кавказ и Закавказье за время управления генерала-от-инфантерии генерала-адъютанта барона Григория Владимировича Розена 1-го, 1831—1837.—Тифлис, 1881.—1009 с.
832. Романовский Д. И. Генерал-фельдмаршал, князь А. И. Барятинский и Кавказская война, 1815—1879.—Рус. старина, 1881, т. 30, с. 247—318.

1882

833. Дубровин Н. А. П. Ермолов на Кавказе. /Также о назначении его чрезвычайным послом в Персию/.—Воен. сб., 1882, т. 143, № 2, с. 205—240, т. 144, № 3, с. 5—38, № 4, с. 135—220.

1884

834. Алексанов И. Я. Армяне в России. (Крошка-очерк). /Об армяно-русских отношениях в начале XVII—XVIII в.в./.—В кн.: Краткая история Армении. Ростов-на-Дону, 1884, с. 101—114.
835. Пущин М. И. Записки Михаила Ивановича Пущина. /Об участии в военных действиях при осаде и взятии Еревана, Арзрума, Баязета, Ахалциха, Карса в персидской и турецкой войне 1827—1828 г.г. Также о переговорах о

мире с Персией.].— Рус. старина, 1884, т. 4, кн. 2, с. 306—338.

836. Шульгин К. Взятие Эривани [в 1827 г.]. (По рассказам старожилов).—В кн.: Сб. материалов для описания местностей и племен Кавказа. Тифлис, 1844, вып. 4, с. 34—39.

1885

837. Акты собранные Кавказскою археографическою комиссиею д. с. с. Ад. Берже. Т. 10. Кавказ и Закавказье за время управления генерала-от-инфантерии князя Михаила Семеновича Воронцова 1844—1854.—Тифлис, 1885.—936 с.
838. Потто В. Кавказская война в отдельных очерках, легендах и биографиях. Т. 1.—СПб, 1885.
Вып. 3. Гл. 26. Эриванский поход, /О неудачном походе на Эривань князя Цицианова 1804 г./, с. 387—400.
839. Петров А. Н. Война России с Турцией в 1806—1812 гг. Т. 3.—СПб, 1885.
840. Записка императора Николая I о военных действиях на Кавказе.—Рус. старина, 1885, т. 47, кн. 10, с. 209—219.

1886

841. Дубровин Н. История войны и владычества русских на Кавказе.—СПб, 1886.—536 с.

Из содерж.: Враждебные действия эриванского хана против России; Кончина армянского патриарха Гукаса; Утверждение патриархом Даниила; Прибытие архиепископа Григория в Россию; Положение дел при назначении князя Цицианова главнокомандующим на Кавказе; Воззвание князя Цицианова к армянам Эриванского ханства; Положение наше в Закавказье в политическом и военном отношениях; Движение к Эривани; Состав войск; Эчмиадзинское сражение; Обложение крепости;

Переговоры с эриванским ханом; Сражение атаки персидских войск; Состояние блокирующего отряда; Влияние волнений в Грузии на действия наши под Эриванью; Снятие блокады крепости и возвращения отряда в Памбаки; Принятия в подданство России ханств Карабахского и Ширакского; Война с Персией 1805 года. Причина ее; Движение персидских войск к Араксу. Движение князя против неприятеля; Окончания кампании; Переселению армян в Грузию.

842. **Погто В.** Кавказская война в отдельных очерках, эпизодах, легендах и биографиях. Т. 3. Персидская война 1826—1828 г.—СПб, 1886—1888.

Вып. 1. 1886, с. 1—176.

Из содерж.: Предвестники персидской войны; Вторжение персиян на Эриванской границе; Защита Шуши; Измена Ганжи; Действия Ермолова.

Вып. 2. 1888, с. 176—342.

Содерж.: Паскевич; Давыдов на Эриванской границе; В Карабаге; Замирание провинций; Зима в Карабаге; Планы вторжения в Персию. Смена Ермолова и первое действие Паскевича; Занятие Эчмиадзина; Авангард под Эриванью; Паскевич на Араксе.

Вып. 3. 1888, с. 342—520.

Из содерж.: Грибоедов в Персидском лагере; Красовский; Снятие блокады Эривани; Аштаракская битва; Под Сардар-Абадом; Покорение Эривани.

Вып. 4. 1886, с. 502—748.

Из содерж.: Взятие Тавриза; Поход 1828 года; Туркменчайский мир; Посольство и смерть Грибоедова; Хозров-Мирза; Возрождение Армении.

843. **Сборник** императорского русского исторического общества Т. 55—СПб, 1886.

844. **Гангеблов А. С.** Воспоминания Александра Семеновича Гангеблова. Как я попал в декабристы и что за тем последовало. (О Персидской и Турецкой кампании 1826—1829 г.г.), взятии Эривана русскими войсками, о покорении Ахалциха в 1828 г., участии Пушкина в кам-

панин 1829 г., о декабристах на Кавказе./—Рус. архив, 1886, т. 5, с. 238, 248—257.

845. **Дубровин Н.** Армянский архиепископ князь Иосиф Аргутинский-Долгоруков.—В кн.: Дубровин Н. История войн и владычества русских на Кавказе, 1886, т. 3, с. 137—169.

846. **Муравьев Н. Н.** Записки Николая Николаевича Муравьева. 1816 г. Путешествие в Персию. Поездка по Грузии. /О престольном городе Армении Лори, который был взят персиянами с давних времен; 1817 г. Севарзедшидзев. Об участии князя при штурме Эривана/; Поездка в Эчмиадзин. /О прибытии Ермолова в Эчмиадзин и о встрече его с митрополитом Ефремом/; Разъезды по Закавказью. /О приезде посольства в Большой Караклис/; 1817 г. январь. Состав Персидского посольства. /О списке чиновников находящихся в посольстве/; Путь посольства. /О прибытии на Персидскую границу/; Ермолов в Эчмиадзине; Персидское войско.—Рус. архив, 1886, т. 3, с.с. 445, 465, 473, 477, 478, 479, 481, 485—487.

1887

847. **Ковалевский П. И.** Завоевание Кавказа Россией. Исторический очерк. /Также о завоевании Эриванского ханства русскими в 1801—1831 г. и о заключении Туркменчайского мира с Персией/.—Изд. 3-е.—СПб, 1887, с. 95—103, 134—135, 252—260.

848. **Потто В.** Кавказская война в отдельных очерках, эпизодах, легендах и биографиях. Т. 4. Турецкая война (1828—1829). СПб, 1887—1888.

Вып. I. 1887, с. 1—192.

Из содерж.: От войны к войне; Наступление к Карсу; Трехдневная осада Карса; Штурм Карса; Ахалкалаки и Хертви; Наступление к Ахалциху (Битва 5-го августа); Разгром турецкого корпуса (Битва 9-го августа); Осада Ахалцыха; Штурм Ахалцыха.

Вып. 2. 1888, с. 1—182.

Из содерж.: Ахалцых и Ардаган; Покорение Баязетского пашалыка (генерал-майор—князь Александр Герсевич Чавчавадзе); Зима за Кавказом (1828—1829); Защита Ахалцыха; Закавказья перед угрозой новой персидской войны; новая гроза под Ахалцыхом (бой под Цурцкаби).

Вып. 3. 1888. с. 183—362.

Из содерж.: Поход к Арзеруму (занятие Гасан-Кала); Покорение Арзерума; Геройская защита Баязета (генерал Попов и Панютин); В Арзерумский пашалык.

Вып. 4. 1888, с. 363—534.

Из содерж.: В тылу и на левом фланге; Неудачный поход в Аджарию на границе Гурии; Мир; Переселение христиан из Турции; Несколько слов о холодной войне; Пушкин на Кавказе.

849. Татищев С. С. Внешняя политика императора Николая I.—СПб, 1887.

1888

850. Акты собранные Кавказскою археографическою комиссиею. Изд. под ред. пред. д. с. с. Кобякова. Т. 11. Кавказ и Закавказье за время управления генерал-адъютанта генерала-от-инфантерии Николая Николаевича Муравьева 1854—1856.— Тифлис, 1888.—1020 с.

Потто В. Кавказская война в отдельных очерках, эпизодах, легендах и биографиях. См.: № 842.

851. Краткие биографии военных, гражданских и других деятелей, действовавших на Кавказе до 1856 г. /Также о Бриммере 1-ом Э. В. Бебутове В. О., Гудовиче И. В., Ермолове А. П., Муравьеве 1-ом Н. Н., Саварсамидзе Л. Я., Симониче И. О., Титове 1-ом Н. Ф., Тормасове А. П., Цицанове П. Д. и многих других/.—В кн.: Кавк. календарь на 1889, Тифлис, 1888, с. 1—30.

1889

852. Артамонов А. К. Персия, как наш противник в Закавказье.—Сообщения произнесенные в собрании офицеров

Генерального штаба Кавказского военного округа, 1889.—193 с.

853. **Белокуров С. И.** Сношения России с Кавказом. Материалы извлеченные из Московского главного архива Министерства иностранных дел Сергеем Белокуровым, вып. 1, 1578—1613 г.— М., 1889.—582 с.
854. **Потто В. А.** Штурм Ахалцыха 15 августа 1828 года.— СПб, 1889.—32 с.
855. **Броневский С. Б.** Отрывки из записок. (Сведения об убийстве кн. Цицианова).—Историч. вестн., 1889, т. 30, № 12, с. 500—512.
856. **Михайловский-Данилевский.** Адрианопольский мир (по рассказу Михайловского-Данилевского). /О заключении мира между Россией и Турцией в 1829 в Адрианополе/.— Рус. вестн., 1889, т. 203, авг. с. 3—24. Подпись: Н. Шильдер.
857. **Розанов М. Г.** Персидское посольство в Россию 1829 года (по бумагам графа Н. П. Сухтелена).—Рус. архив, 1889, № 2, с. 211.

1890

858. **Сборник** императорского русского исторического общества.—СПб, 1890, т. 73.
859. **Щербатов.** Генерал-фельдмаршал князь Паскевич, его жизнь и деятельность, август 1826—октябрь 1827 г.г. Т. 2.—СПб, 1890.—278 с.

Из содерж.: Посылка на Кавказ ген.-адъютанта Паскевича; Занятие персидскими войсками Карабага и возмущение ханств; Формирование Ермоловым двух отрядов: против Елизаветполя и Эривани; План освобождения Шуши; Приказ о назначении Паскевича ко-командиром Карабагского отряда; Движения Сардара Эриванского; Мадатов и Армяне Карганов и Александров; Реут и оборона Шуши; Выступление Паскевича за Аракс; Карабагский отряд кн. Мадатова; Занятие Бен-

- кендорфом Эчмиадзина; Движение Бенкендорфа под Эриванью; Въезд Паскевича в Эчмиадзин; Рекогносцировка Эривани; Движение главных сил к Нахичевани; Переправа через Аракс; Возвращение армян и кочевых племен из-за Аракса; Надежды персиян на Эривань; Крепостные работы в Аббас-Абаде; Гарнизон управления Нахичеванской областью; Появление Аббас-мирзы у Эчмиадзина; Вступление Паскевича в Эчмиадзин; Состояние крепости Сардар-Абада; Осада; Отказ Паскевича штурмовать крепость; Выступление к Эривани; Замыслы сардара Эриванского; Осадные работы над Эриванью; Бомбардировка Эривани; Падение Эривани.
860. **Фадеев Р.** Шестьдесят лет Кавказской войны. С картою.—Тифлис, Военно-поход. типогр. гл. штаба Кавказск. армии, 1890.—129 с.
861. **Жуковский В.** Персидские летописцы о смерти А. С. Грибоедова.—Новое время, 1890, 10 апр.
862. **Исарлов Л.** Взятие Эрзерума русскими. (Из турецкой кампании 1829 г.).—Кавказ, Тифлис, 1890, № 236 и 238.
863. **Мальшинский А.** Подлинное дело о смерти Грибоедова.—Рус. вестн., 1890, т. 208, июнь, с. 160—175, т. 209, июль, с. 211—233.
864. **О смерти Грибоедова по персидским источникам.**—Рус. вестн., 1890, т. 207, март, с. 350—351.
865. **Ризи-Кули хан.** Прибытие в Тегеран и представление его Величеству генерала Грибоедова, русского посланника, дурное его обращение с местным населением, волнение народа, убийство Грибоедова и спасение его секретаря, Мальцева.—Рус. вестн., 1890, т. 207, март, с. 351—355.

1891

866. **Бороздин К. А.** Переселенцы в Закавказье.—Рус. вестн., 1891, т. 215, июль, с. 117—161.
867. **Грибоедов А. С.** О «Записке об учреждении Российской Закавказской кампании», составленное в 1828 году статским советником Грибоедовым и коллежским советником

Завелейским. /Неизданная записка А. С. Грибоедова. Публ. А. Малышинского/.—Рус. вестн., 1891, т. 216, сент., с. 3—17.

1892

868. Андрианов П. М. Русско-турецкая война 1806—1812 г.г.—СПб, 1892.—82 с.

1893

869. Майков Л. О поездке Пушкина на Кавказ в 1829 году. /Несколько замечаний о путевом дневнике Пушкина «Путешествие в Арзрум» и о воспоминании М. И. Пущина о встрече с Пушкиным на Кавказе 1829 году/.—Рус. вестн., 1893, т. 228, сент.—окт., с. 151—160.
870. Пущин М. И. Встреча с А. С. Пушкиным за Кавказом. /Также о пребывании Пушкина в походе 1829 году/.—Рус. вестн., 1893, т. 228, сент.—окт., с. 160—169.

1894

871. Бриммер Э. В. Служба артиллерийского офицера, воспитывающегося в 1-ом кадетском корпусе и выпущенного в 1815 году.—В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1894, т. 15, с. 223—326, т. 16, 1895, с. 1—98.

Из содерж.: Во время персидской кампании 1826—1827 годов. Сводный гвардейский полк и ширванцы; Военные действия с 1826; Жара персидская и состояние войск в Карабабе; Выступление из Карабабы; Занятие Тавриза; Посещение дворца Аббас-Мирзы; Переговоры о мире; Во время турецкой кампании 1828 и 1829 годов. Поход к Ахалциху; Взятие Ахалкалаки; К Ахалциху; Осада Ахалциха с 9-го по 15-е августа; Перед штурмом; 1829 год. Взятие Эрзерума.

1895

872. Александр Сергеевич Грибоедов. Биографический очерк. [Также о его дипломатической деятельности в Тегеране].— Тифл. листок, 1895, 4 янв.
873. Басихан. Жизнь А. С. Грибоедова на Кавказе. (По поводу 100-летия со дня рождения).— Кавказ, Тифлис, 1895, 5 янв., 6 янв.

1897

874. Гизетти А. Л. Хроника Кавказских войск. В 2-х частях.— Тифлис, 1896.
Ч. 1. Развитие русских регулярных войск на Кавказе 1764—1899, 216 с.
Ч. 2. Происхождение, преобразование, изменение и знаки военных отличий войсковых частей (с алфавитным указателем), 304 с.
875. Жигарев С. Русская политика в Восточном вопросе. (Ее история в XVI—XIX веках, критическая оценка и будущие задачи). Т. 2.— М.: Ун-ская, тип. 1896.—532 с.
876. Скрутковский С. Лейб-гвардии сводный полк на Кавказе в персидскую войну с 1826 по 1828 г.г.— СПб, 1896.
877. Бенкендорф А. Х. Император Николай в 1828—1829 г.г.— Рус. старина, 1896, № 67.

1898

878. Ахов М. Россия и армяне. [О возникновении и развитии русской ориентации, а также поддержка русских армянским духовенством во главе с Нерсесом V в русско-персидской войне 1827 г.].— СПб, 1897.—63 с.
879. Зиновьев И. А. Россия и Персия. (Эпизод из русско-персидской войны 1827 года).— СПб, 1897.—17 с.

880. Ерицов А. Д. Патриарх всех армян Нерсес V и князь Михаил Семенович и княгиня Елизавета Ксавериевна Воронцова, в их частной переписке. С 3-мя порт. и прил.— Тифлис: Скороп. М. Мартиросянца, 1898.— 170 с.
881. Обзор войн России от Петра Великого до наших дней. (Пособия для изучения военной истории в военных училищах). Сост. Дубровиным, Куропаткиным, Гудима-Левковичем, Пузыревским и Суходиным, под ред. Лесера. Ч. 1, кн. 1.— СПб, 1898.— 540 с.
- Из содерж.: Война с Персией 1826—1828 г.г.; Победа на р. Шамхоре; Война с Турцией 1828—1829 г.г.; Наступление к Карсу; Сражение под Ахалцихом; Осада и штурм Ахалциха 9-го—15-го августа; 1829 год в Азиатской Турции.
882. Эзов Г. А. Сношение Петра Великого с армянским народом. Документы /1698—1736 г.г./.— СПб: тип. Им. АН, 1898.— 512 с.
883. Веселовский Ю. Грибоедов и армяне.— Приазовский край, 1898, №№ 314, 315.

884. Бегичев К. Н. Пушкин на Кавказе. /В 1829 г./.— Тифлис: тип. К. П. Козловского, 1899.— 39 с.
885. Потто В. А. Исторический очерк Кавказских войн от начала до присоединения Грузии к России.— Тифлис, 1899.
886. Ваденеев В. Кончина А. С. Грибоедова.— Рус. ведомости, 1899, № 30.
887. Вейдембаум Е. Г. «Путешествие в Арзрум» (полное издание); его же: Примечания и объяснения к «Путешествию в Арзрум» и хронологическая канва к Путешествию А. С. Пушкина на Кавказ в 1829 году; его же: О пребывании Пушкина на Кавказе в 1829 году.— В

Г. А. Эзовъ.

СНОШЕНИЯ ПЕТРА ВЕЛИКАГО СЪ АРМЯНСКИМЪ НАРОДОМЪ.

ДОКУМЕНТЫ,

извлеченныя изъ Москвитскаго Главнаго и С.-Петербургскаго Архивовъ, Министер-
ства Иностранныхъ Дѣлъ, Царствскаго Придворнаго и Государственнаго Архива,
Королевско-Павловскаго тайнаго Государственнаго Архива и другихъ учреждений.

... прислано для вѣдомъ Архивной канцелярии въ
послѣднюю Партію Императорскую канцелярію и въ
протекцію архива.

Сентября 10 дня 1729 г.

Петръ.

(Дополнено съ издѣланіемъ Историко-филологическаго отдѣленія Императорской Академіи Наукъ
въ январѣ 1897 г.).

С.-ПЕТЕРБУРГЪ. 1898. ST.-PETERSBOURG.

Представленъ уполномоченныхъ Императорской
Академіи Наукъ:

В. Н. Галаганъ, Я. Зверевъ и Кома. и К. Д.
Евсеевъ въ С.-Петербургѣ,
Н. Н. Карбасниковъ въ С.-Петербургѣ, Москвѣ и
Курганѣ,
Н. Н. Слюбица въ С.-Петербургѣ и Кіевѣ,
М. А. Казанка въ Москвѣ,
В. Кочетковъ въ Гартѣ,
Фетисъ (Н. Фетисовъ) въ Лейпцигѣ.

Commissaires de l'Académie Impériale
des Sciences:

J. Glazouef, T. Eggert & Co. et G. Bleker à
St.-Petersbourg.
T. Karbassnikof à St.-Petersbourg, Moscou et
Vienne.
T. Galabine à St.-Petersbourg et Kief,
K. Alekine à Moscou,
S. Kymel à Riga.
Von Seimant (G. Harstef) à Leipzig.

Цена: 6 р. — Prix: 10 Mk.

кн.: Кавказская поминка о Пушкине (26 мая 1799—26 мая 1899 г.). Тифлис, 1899, с. 1—44, с. 45—65, с. 101—127.

1900

888. Александр Сергеевич Грибоедов на Кавказе (1818—1829).— Кавк. вестн. Тифлис, 1900, № 6, с. 53—61, № 7, с. 36—43, № 8, с. 27—39. Подпись: П. Б.
889. Веселовский Ю. Грибоедов и армяне.— В кн.: Веселовский Ю. Лит. очерк, М., 1900, с. 380—391.
890. Материалы к истории персидской войны 1826—1828 года. 1825-й год. [Также о выписке из Гюлистанского договора, 12-го октября 1813 года].— Кавк. старина, Тифлис, 1900, т. 21, с. 1—170.

1901

891. Вейденбаум Е. Г. Кавказские этюды. Исследования и заметки Е. Г. Вейденбаум.— Тифлис, 1901.—320 с.
- Из содерж.: Закавказский поход графа Тотлебека в 1769—1776 годах. [Также о походе царя Ираклия и русского корпуса к Ахалциху в 1779]. Ермолов и Паскевич; О пребывании Пушкина на Кавказе в 1829 году; Кавказские заметки. Александр Бестужев на Кавказе; Кавказ в русской поэзии.
892. Гизетти А. А. Сборник сведений о потерях Кавказских войск во время войн Кавказско-горской, персидских, турецких и в Закаспийском крае 1810—1885. Сост. по документам, хранящимся в кавказских военных архивах А. Л. Гизетти. Под ред. ген.-майора Потто.— Тифлис: Воен.-ист. отд. при штабе Кавказск. военного округа, 1901.—222 с.
893. Иваненко В. Н. Гражданское управление Закавказья от присоединения Грузии до наместничества Великого кня-

зя Михаила Николаевича. Исторический очерк.— Тифлис, 1901.—525 с.

Из содерж.: Управление Алексея Петровича Ермолова. Присоединение ханств; Шекинского, Ширванского и Карабахского; Политическое устройство закавказских ханств; Управление графа Паскевича и барона Розена. Политическое устройство ханств Эриванского и Нахичеванского; Образование Армянской области и управление ею; Управление графа Паскевича и барона Розена. Политическое устройство Ахалцихского пашалыка; Образование Ахалцихской области и управление ею; Управление генералов Головина и Нейдгардта. Проект гр. Паскевича о преобразовании гражданского управления Закавказьем.

894. Потто В. Утверждение русского владычества на Кавказе. (1801—1901). К столетию присоединения Грузии к России). Т. 1.— Тифлис, 1901.—309 с.

Из содерж.: Причины и повод к Эриванскому походу; Положение закавказского края: дела в Карабахе, в Джарах и в Грузии. Неизбежность войны с Персией. /1804/; Прокламация царевича Александра; Приготовление к войне Эриванского хана; Силы, которыми мог располагать Цицианов; Занятия Шурагельской области; Бой под Эриваном; Разгром персидской армии 30-го июня; Блокада Эривани; Поражение персиян под стенами крепости 15-го июля 1804 г.; Подвиг генерала Портнягина; Затруднительное положение блокадного корпуса; Геройская смерть Монтрезора; Военный совет и его решение; Снятие блокады.

895. Эзов Г. А. Начало сношений Эчмиадзинского патриаршего престола с русским правительством /во второй половине XVIII в./ Ист. исследование по неизданным документам.— Тифлис: Скоропеч. М. Мартиросянц, 1901.—85 с.

896. Алавердянц М. Я. Кончина А. С. Грибоедова по армян-

ским источникам.— Рус. старина, 1901, № 10, с. 43—68.
Есть также отд. оттиск.

897. **Бегичев К. Н.** Юбилейный сборник к столетию присоединения Грузии к России.— Тифлис, 1901.
898. **Бегичев К. Н.** Краткий обзор географических трудов русских исследователей Кавказа первой половины XIX столетия.— Кавказ, Тифлис, 1901, №№ 262, 264.
899. **Дневник** генерала Красовского 1825—1828. (из рукописей военного учебного комитета главного штаба). /Также о его участии в военных действиях на Кавказе/.— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1901, т. 22, с. 6—68.
900. **К столетию** присоединения Грузии к России.— В кн.: Кавк. календарь на 1901 год, Тифлис, 1901, отд. 2, с. 3.
901. **К столетию** присоединения Грузии к России. Вопрос об армянских католикосах.— Иллюстрированное приложение к газете Тифл. листок, 1901, с. 32—34.
902. **Коцебу М. Е.** Описание вторжения персиян в Грузию в 1826.— Кавк. сб., Тифлис, 1901, т. 22, с. 1—182.
903. **Письмо** штаб—и обер-офицеров Эриванского отряда от 19 февраля 1828 г. на имя Красовского, где с восхищением говорится о его героическом подвиге в Ошаканской битве.— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1901, т. 22, с. 37.
904. **Романовский В. Е.** Экспедиция Петра Великого на Кавказе.— Иллюстрированное приложение к газете «Тифл. листок», 1901, № 25.
905. **Симонич Н. С.** Из записок гр. Симонича Н. С. Персидская война. Кампания 1826 г. (пер. с франц.).— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1901, т. 22.

1902

906. **Потто В. А.** Первые добровольцы Карабаха в эпоху водворения русского владычества. (Мелик-Вани и Акоп-Юзбаши Атабековы). /В XVIII—XIX в.в./.— Тифлис: Скоропеч. М., Мартиросянца. 1902.—77 с.
907. **Материалы** к истории персидской войны 1826—1828 г.г. /Дело о разрыве с Персией в 1826 г./.— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1902, т. 23, с. 1—194.

Также указатель к материалам для истории персидской войны 1826—1828 г.г., с. 1—13 (в конце книги).

908. Чавчавадзе А. Г. Краткий исторический очерк положения Грузии с 1801 по 1831 г.г.— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1902, т. 23, с. 1—25.

1903

909. Потто В. Взятие Аббас-Абада и Джеванбулакский бой.— Изд. 2-е.— СПб: Изд. В. Березовский, [1903].—27 с. с ил.
910. Потто В. Денис Васильевич Давыдов на Эриванской границе. /О партизане Отечественной войны Давыдове, прибывшем на Кавказ для участия в персидской войне/.—Изд. 2-е.—Комис. военных учебн. завед., [1903].—38 с.
911. Потто В. А. Занятие Эчмиадзина. /О помощи армянского архиепископа Нерсеса V русским при освобождении Эчмиадзина от персиян 1827 году/.—СПб: Изд. В. Березовского, [1903].—24 с.
912. Потто В. Осада и штурм Карса 1828 г.—Изд. 2-е.—СПб: Изд. В. Березовский, [1903].—38 с.
913. Потто В. Покорение Эривани. /Осада Эриванской крепости русскими войсками во главе с Паскевичем 1827 г./.—Изд. 2-е.—СПб: Изд. В. Березовский [1903].—24 с.
914. Потто В. Поход русских войск в Персию в 1828 г.—Изд. 2-е.—СПб: Изд. В. Березовский, [1903].—20 с. с ил.
915. Вейденбаум Е. Декабристы на Кавказе.—Рус. старина, 1903, № 6, с. 481—502.
916. Материалы к истории персидской войны 1826—1828 г.г., 1826-й год. Журнал военных действий против персидских войск в провинциях Бамбак и Шурагель.— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1903, т. 24, с. 1—255.
Также указатель к материалам истории персидской войны 1826—1828 год, с. 1—12. (В конце книги).

917. Подробное описание переговоров по определению границ между Россией и Персией в 1823 году.— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1903, т. 24, с. 1—46.

1904

918. Акты собранные Кавказскою археографическою комиссиею. Архив канцелярии главнокомандующего гражданскою частью на Кавказе. Т. 12. Кавказ и Закавказье во время управления генерал-адъютанта генерал-фельдмаршала князя Александра Ивановича Барятинского 1856—1862.— Тифлис, 1904.—1156 с.
919. Потто В. Утверждение русского владычества на Кавказе. (1801—1902. К столетию присоединения Грузии к России). Под ред. генерал-майора В. Потто. Т. 2, ч. 2.— Тифлис, 1904.—590 с. карт.
920. Бартоломей Ф. Ф. Посольство князя Меншикова в Персию в 1826 году. (Из дневника генерал-лейтенанта Ф. Ф. Бартоломея).— Рус. старина, 1904, т. 118, кн. 4, с. 65—92, кн. 5, с. 83—84.
921. Кавказ Николаевского времени в письмах его воинских деятелей. (Из архива Б. Г. Чилыева). /Также о его военной деятельности на Кавказе против персов и многолетнем знакомстве с Грибоедовым и Пушкиным. Публ. и составитель Б. Модзелевский/.— Рус. архив, 1904, кн. 1, вып. 1—4, с. 115—119.
922. Якушкин В. Кончина А. С. Грибоедова (30-го января 1829 г.).— Рус. ведомости, 1904, №№ 30, 34.

1905

923. Потто В. Посольство и смерть Грибоедова.— Изд. 2-е.— СПб: Изд. В. Березовский, 1905.—31 с.
924. Чалхушьян Г. Армянский вопрос в России.— Изд. 2-е.— Ростов Н/Д. 1905.—35 с.
925. Вейденбаум Е. Г. Пушкин на Кавказе в 1829 году.— Кавк. архив, 1905, кн. 1, вып. 1—4, с. 675—680.

1906

926. Джавахишвили И. Политическое и социальное движение в Грузии в XIX веке.— СПб, 1906.
927. Дживелегов А. К. Армяне в России.— М.: Кн. мат. Д. П. Ефимова, 1906.—64 с. («Труд и воля»).

1907

928. Эсадзе С. Историческая записка об управлении Кавказом. Т. 1. Тифлис.—1907.

Гл. 2. Из содерж.: Деятельность Кнорринга и Ковалевского; Смена и назначение кн. Цицианова; Присоединение к России: ханств Карабахского, Шекинского, Ширванского; Вероломное убийство Цицианова; Ермолов и Паскевич; Война с Персией и Турцией, с. 29—35.

Гл. 3. Из содерж.: Деятельность кн. Цицианова по гражданскому управлению; Присоединение в 1828 году ханств Эриванского и Нахичеванского, в 1829 году, с. 53—65.

1908

929. Материалы к истории персидской войны 1826—1828 г.г. 1827 г. /А также осада Эривани, Эчмиадзина, Сардар-Абада/.— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1908, т. 28, с. 1—225, с. 80—90, 112—174.

Так же: Указатель к материалам для истории персидской войны. 1826—1828 г. (в конце книги).

930. Пущин М. И. Записки Михаила Ивановича Пущина.— Рус. архив, 1908, кн. 3, № 11—13, с. 510—514.
931. [Севриянов]. Из воспоминаний 80-го кабардинского полка подполковника Севриянова о персидской кампании 1827. /Об осаде Эчмиадзинского монастыря русскими под начальством генерал-лейтенанта Красовского/.— В кн.: Кавк. сб., 1908, т. 28, с. 1—124.

932. Амилхвария. Записки князя (Дневник). /Также об освобождения Баязета и о штурме Эрзерума/.—В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1909, т. 29, с. 659—919.
933. Из последних лет жизни А. С. Грибоедова.—Иллюстрированное приложение к Новому времени, 1909, 31 янв. Подпись: Н. Б. Ш.
934. Материалы к истории персидской войны 1826—1828. /Также о крепости Эривани, Маранд, Тавриз, Туркменчай/.—В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1909, т. 29, с. 1—167, 1—17, 32—34, 41, 53—56, 128—140.
935. [Севриянов]. Из воспоминаний 80-го Кабардинского полка подполковника Севриянова о персидской кампании 1827 года. /А также о взятии русскими крепости Эривань, Сардар-Абад/.—В кн.: Кавк. сб. Тифлис, 1909, т. 28, с. 1—124.

936. Линч Х. Ф. Б. Армения. Путевые очерки и этюды.—Т. 1.—Тифлис, 1910.—597 с.
937. Линч Х. Ф. Б. Армения. Путевые очерки и этюды. Т. 2. Турецкие провинции.—Тифлис, 1910.—675 с. Библиогр. список: с. 614—658.
938. Соколов А. Е. Дневник записки о путешествии Российского императорского посольства в Персии в 1816 и 1817 г.г.—М., 1910.
939. Материалы к истории турецкой войны 1828—1829 годов. Журналы о военных действиях. /В крепостях Карса, Эрзерума, Ахалциха, также о прокламации жителям Карского пашалыка от 23 июля 1828 года/.—В кн.: Кавк. сб. Тифлис, 1910, т. 30, с. 1—69.
940. Материалы к истории персидской войны 1826—1828 год. Материалы для биографии Александра Сергеевича Грибоедова.—В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1910, т. 30, с. 1—214.

1911

941. Кавказ. Описание края и краткий исторический очерк его присоединения к России.— СПб, 1911.
942. Потто В. Осада и штурм Карса 1828 г.— Изд. 2-е.—СПб: изд. Б. Березовский, /1911/.—38 с.
943. Андрианов П. М. Русско-турецкая война 1828—1829 г.г. Т. 5.— М., 1911.
944. Материалы к истории турецкой войны 1828—1829 г.г. Журналы о военных действиях. Описание осады крепости Ахалциха; Журнал военных действий отряда генерал-майора Берхмана; Журнал военных действий 1829 года. Расположение войск в завоеванных турецких пашалыках; Журнал военных действий отряда под командою генерал-майора Муравьева 25-го февраля по 11-е марта 1911 г.; Журнал военных действий Боржомского отряда с 6-го апреля по 15-е мая 1829 г.; Журнал военных действий генерал-майора Панкратьева с 4-го мая по 10-е июля 1829 года; Журнал военных действий генерал-майора Муравьева с 30-го мая по 9-е июня 1829-го года; Журнал военных действий генерал-майора Бурцова с 4-го июня по 26-е июля 1829 г.; Выписка из журнала Баязетского отряда.— В кн.: Кавк. сб., Тифлис, 1911, т. 31, с. 1—174, 186—241, 242—307, 309—335.

1912

945. Алавердянц М. Я. Граф Иван Федорович Паскевич-Эриванский и его деятельность на Кавказе в очерках армянского историка. 1782—1912.— СПб: худ.-граф. ателье и печатня М. Пивоварского и А. Типографа, 1912.— 27 с.

Содерж.: И. Ф. Паскевич и его характеристика; Воодушевление архиепископа Нерсеса и грамота императора Николая I; Армянское ополчение; Начало войны; Русские в Эчмиадзине; Первые дела Паскевича; Армия Кра-

совского; Набег Аббас-Мирзы и осада Эчмиадзина; Помощь Красовского и Аштаракское сражение; Личность Красовского; Наступление Паскевича; Взятие Сардар-Абада; Взятие Эривани; Русские в Тавризе; Русско-персидский Туркменчайский договор.

946. Дедов И. Отечественная война и участие в ней кавказских деятелей.— Кавказ, Тифлис, 1912, 26 авг.
947. Эсадзе С. К 300-летию Дома Романовых. Исторический очерк распространения русской власти на Кавказе. /О развитии сношений России с Грузией начиная с 18 века, грузино-русском трактате 24 июля 1783 г., о персидском походе гр. В. Зубова, присоединения Грузии к России 1801, периоде управления кн. Павла Дмитриевича Цицианова, кампании 1827 года и несколько слов о заключении Туркменчайского договора в 1828 г., и заслугах Грибоедова в этом договоре и начале турецкой войны во время которой были взяты крепости Карс, Ахалцих и др./.— В кн.: Кавк. календарь на 1913 год, Тифлис, 1912, с. 18—22, 30—38.

1915

948. Крымский А. Е. К вопросу о гибели Грибоедова. (Сообщение о докладе Крымского).— Известия Археологической комиссии, СПб, 1915, прибавление к вып. 59.
949. Лео. Россия и турецкие армяне.— Кавк. слово, 1915, № 113.

1916

950. Дубасов В. А. Дневник участника русско-турецкой кампании 1829 г.—М., 1916.
951. Кара-Дервиш. Очерки из жизни и литературы армян. (Положение армян в начале XIX столетия).— Арм. вестн., 1916, № 27, с. 9—11, № 32, с. 6—7.
952. Патриарх—католикос Нерсес V. /Также о его деятель-

ном участии в персидской войне и в период присоединения Восточной Армении к России/.— Арм. вестн., 1916, № 5, с. 2—3.

953. **Петрос** (ди Саркис Гиланенц. (Из истории русско-армянских отношений). /О статье А. Иоаннисяна, посвященная одному из характерных и интересных деятелей армяно-русского политического сближения начала 18 столетия/.— Арм. вестн., 1916, № 27, с. 7—9. Подпись: В. Т.
954. **Сенявин Л. Г.** Письма к посланнику в Тегеране Д. И. Долгорукову.— Рус. архив, 1916, № 1—3.
955. **Сражение** при Гумри в 1807 г. Сражение под Карсом и Гумри в 1807 г. (Описание очевидца). /Примеч. и публ. рукописи архимандрита Месропа/.— Арм. вестн., 1916, № 11, с. 22—23.
956. **Эняка.** Беглый взгляд на историю русско-армянских отношений /в XVIII—XIX в.в./.— Арм. вестн., 1916, № 27, с. 4—6.

1922

957. [Пазухин А. А.] Сборник грамот, договоров о присоединении царств и областей к государству Российскому в XVII—XIX в.в. Ч. 1, под ред. А. А. Пазухина, Пг., 1922.—714 с.

1923

958. **Покровский М. Н.** Дипломатия и войны царской России в XIX столетии.— Сб. статей, М.: Красная новь, 1923.— 392 с.
959. **Минорский В.** «Цена крови» Грибоедова. Неизданный документ.— Рус. пчела, Прага, Берлин, 1923, кн. 3—5.

1926

960. **Самойлович А.** Кавказ и Турецкий мир.— Отд. оттиск из Известий общ-ва обследования и изучения Азербайджана.— М., 1926.—9 с.

961. Борьян Б. Армения, Международная дипломатия и СССР.—М.—Л., Госиздат, 1928.

Ч. 1. Гл. 5. Стремление армян и политика царизма. Война России с Турцией и манифест Екатерины II к христианским народностям Турции; Стремление армян и политика России; Эпохи буржуазно-освободительных движений и политические течения среди армян; Проект образования армянского государства и правительство Екатерины II; Первый проект образования армянского государства; Желание Потемкина стать армянским царем; Планы Потемкина и Зубова основать армянское царство под протектором России; Второй проект образования армянского государства; Католикос всех армян (эчмиадзинский) — политический и религиозный представитель Армении; Персия, Турция и Россия и католикос всех армян. Католикос—орудие политики Турции, Персии и России; Католикос, армянское общество и политика царизма, с. 136—148.

Гл. 6. Армянская область и армяне под властью русского царизма: Положение народных масс; Армянская область, территория и население Армянской области под владычеством царизма; Местное обычное право и царизм; Грамота Павла I 1799 года об освобождении армян и назначение их; Подати податная система и обычное право феодалов и чиновников; Значение Эривани для России; Управление Армянской областью и т. д., с. 149—170.

962. Грибоедов А. С. Путевые записки. Кавказ—Персия, предисл. и прим. И. К. Ениколопов.—Тифлис, 1929.—192 с.
963. А. С. Грибоедов, его жизнь и гибель в мемуарах современников. Л.: Изд-во Красная газета, 1929.—351 с.

Из содерж.: Ф. Булгарин. Воспоминания о незабвенном Александре Сергеевиче Грибоедове. /Также о его дипломатической службе и участии в Туркменчайском трактате/; С. Бегичев. Ответ рецензенту. /Также о назначении Грибоедова А. С. в Персию/; Н. Муравьев-Карский. Из записок. /Также о поездке Грибоедова в лагерь Аббас-Мирзы и известия об убийстве Грибоедова/; Реляция происшествий, предваривших и сопровождавших убийство членов последнего российского посольства в Персии; И. Мальцов. Из донесений. /Также о почестях оказанных Грибоедову в Тегеране/; Г. А. Смерть Вазир Мухтара. (рассказ Амбарцума); И. Симонич. Убийство русского посланника; К. Боде. Смерть Грибоедова; А. Амбургер. 1—3 мая 1829 года. А. Пушкин. Из «Путешествия в Арзрум»; В. Григорьев. Описание последнего долга отданного А. С. Грибоедову в Тифлисе; Д. Смирнов. Рассказ о Грибоедове. /Также о деятельном участии Грибоедова в персидской кампании 1827—1828 г.г., его отношения к Аббас-Мирзе и о причине катастрофы 30 января 1829 года/.

То же: В кн. «А. С. Грибоедов в воспоминаниях современников». М.: Изд-во Федерация, 1929.—343 с.

964. Ениколопов И. К. А. С. Грибоедов в Грузии и Персии. Историко-библиографический очерк. — Тифлис: Изд-во Заккнига, 1929.—208 с.
965. Бонч-Буревич Вл. Грибоедов в Персии. (По неизданным материалам).—Красная Нива, 1929, № 6, с. 5—7.
966. Краткий обзор общественного мнения за 1827 и 1828 г.г.—Красный архив, 1929, № 6.
967. Кринский М. На месте убийства А. С. Грибоедова.—Красная новь, 1929, № 6.
968. Щеголев П. Е. Смерть Грибоедова.—Прожектор, 1929, № 6.

1930

969. **Петухов Е. В.** О смерти А. С. Грибоедова.—Известия крымского педагогического института им. М. В. Фрунзе, Симферополь, 1930, т. 3.

1931

970. **Лорер Н. И.** Записки [декабриста]. Под ред. М. Н. Покровского. Пригот. к печати и коммент. М. В. Нечкина.—М.: Изд-во Соцэкгиз, 1931.—447 с.
971. **Бестужев П.** «Памятные записки» [относящиеся ко времени участия его в турецкой войне 1828—29 г.г.: о взятии крепости Карса, Ахалциха, Ахалкалаки, Баязета и др. и о знакомстве Бестужева с Грибоедовым на Кавказе].—В кн.: Воспоминания Бестужевых. М., Изд-во Политкаторжан, 1931, с. 387—418.
972. **Троцкий И.** Петр Бестужев и его «Памятные записки». [Также о письме Бестужева к брату, где говорится об участии Бестужева в турецкой кампании 1828—1829 г.г.].—В кн.: Воспоминания Бестужевых, М.: Изд-во Политкаторжан, 1931, с. 377—386.

1932

973. **Грибоедов А. С.** Путевые записки, Кавказ—Персия. Предисл. и примеч. к тексту И. К. Ениколопова. Общ. ред. проф. Н. К. Пиксанова.—Тифлис: Заккнига, 1932.—92 с., с ил.
- Содерж.: От Моздока до Тифлиса; От Тифлиса до Тегерана; Путешествия с шахом; Рассказ Вагина; Возвращение в Тавриз; Беседа с Аббас-Мирзой; Путешествие из Тавриза в Тифлис; Дневник возвратного путешествия в Персию; Эриванский поход.
974. **Полиевктов М.** Экономические и политические разведки Московского государства в XVII в. на Кавказе.—Тифлис, 1932,

1933

975. Махарадзе Ф. Грузия в XIX столетии.— (Тифлис): Изд-во Заккнига, 1933.—104 с.

1936

976. Колониальная политика Российского царизма в Азербайджане в 20—60-х годах XIX века. Под ред. И. П. Петрушевского. В 2-х частях.—М.—Л.: Изд-во АН СССР, 1936.
Ч. I. 463 с.
Ч. II. 478 с.

1937

977. Тынянов Ю. Смерть Вазира Мухтара. [Роман о А. С. Грибоедове].—6-е изд.—Л.: Гослитиздат, 1937.—470 с.
1 л. ил.
978. Материалы по истории Грузии и Кавказа.—Тбилиси: Изд-во Груз. фил. АН СССР, 1937.
Вып. 1. 81 с.
Вып. 2. 86—158 с.
Вып. 3. 167—237 с.
Вып. 4. 247—311 с.
Вып. 5. 322—423 с.
Вып. 6. 431—503 с.

1938

979. Ениколопов И. К. Пушкин на Кавказе.—Тифлис: Изд-во Заря Востока, 1938.—191 с.

Из содерж.: Пушкин и Грибоедов; Отъезд Пушкина; Политика царизма на Кавказе; Братья Чилыевы; Деятельность Паскевича; Пушкин в Тбилиси; Отъезд в армию; Н. Раевский и Вольховский; В действующей ар-

мии; О «Путешествии в Арзрум»; Хронологический календарь к путешествию Пушкина; **Приложения.** Воспоминания современников. Пребывание Пушкина на Кавказе по воспоминаниям современников. Н. Б. Потокский. Встреча с А. С. Пушкиным в 1829 году; К. И. Савостьянов. Из воспоминаний; П. Г. Ханхонков. Рассказ кавказского ветерана о Пушкине; М. В. Юзефович. Памяти Пушкина; Э. В. Бриммер. Служба артиллерийского офицера; А. С. Гангбелов. Воспоминания декабриста; М. И. Пущин. Встреча с А. С. Пушкиным за Кавказом; Документы о слежке за А. С. Пушкиным.

1939

980. **Абраам Ереванци.** История войн. 1731—1736 г.г.—Ер.: Изд-во Армфона, 1939.—94 с. (АН СССР, Арм. филиал, Ин-т истории и мат. культуры).
981. **Богданова Н.** К вопросу о феодальной эксплуатации кочевников в Закавказском крае в первой трети XIX в. [Разбор ведомости о денежных и хлебных сборах по Армянской области за 1828—1830 г.г.].—Ист. архив, 1939, т. 2, с. 331—338. -
982. **Меликсет-Беков Л.** Мануил Кюмюшханец о событиях вокруг убийства А. С. Грибоедова.—Труды Тбилисского Гос. университета, [1939], т. 10, с. 161—166. Есть отд. оттиск.

1940

983. **Петрушевский И. П.** Персидские официальные документы XVI начала XIX в.в. как источник для истории феодальных отношений Азербайджана и Армении.—Проблемы источниковедения, 1940, т. 3.
984. **Мурадян Гр.** Абовян и Россия.—Известия (Ереван. гос. пед. ин-та), 1940, т. I, с. 181—197.

1941

985. Погосян Н. Завоевание Еревана в 1827 г.—Коммунист, 1941, 11 мая.
986. Погосян Н. Совместная борьба закавказских народов за независимость. (Исторический очерк). [Также о помощи русских при освобождении Армении от персидского ига и присоединении к России].—Коммунист, 1941, 18 мая.

1942

987. Рожкова М. Денис Давыдов партизан 1812 г. (Ист. очерк). [М.]: Изд-во Полит. лит-ры, 1942.—26 с.
988. Парсамян В. А. Генерал-лейтенант А. А. Тер-Гукасов. Ер.: Изд-во Армфона, 1942.—28 с.

1944

989. История армянского народа. С древнейших времен и до конца XVIII века.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1944.
- Гл. XV. Армения в XV—XVIII в.в. Армянское освободительное движение в VII—XVIII в.в. Социальный и национальный гнет в Восточной и Западной Армении; Пробуждение освободительного движения среди армян и Исраель Ори; Ори в России; Походы России и Турции в Закавказье; Восстания в Карабахе; Давид-Бек; Борьба армян против турецких войск; Война Давид-бека с турками; Надир-шах и временный перерыв в освободительном движении; Политика Екатерины II по отношению к армянам; Нашествие Ага Мамед-хана на Закавказье, с. 223—235.
990. Нерсисян М. Денис Давыдов в Армении. (К 60-летию со дня рождения).—Коммунист, Ереван, 1944, 30 июля.
991. Степанян К. Рукописный труд Я. Л. Лазарева [под заглавием «Недоразумения об армянах по заселению Карсской области и кое-что об их вековом прошлом в интересах России»]. [Архив. материалы].— Известия (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1944, № 5, с. 65—72.

992. Грибоедов А. С. Сочинения.—Л.: Изд-во Гослитиздат, 1945.—562 с.

Из содерж.: Путевые заметки. Путевые письма к С. К. Бегичеву; Путешествие от Тавриза до Тегерана (февр.—март 1819); Путевые записки (8—28 июля 1819); Дневник возвратного путешествия в Персию (январь—февраль 1820); Эриванский поход (12 мая—1 июня 1827); Письма. Командиру Отдельного Кавказского корпуса генералу от инфантерии, генерала-адъютанта и кавалеру Паскевичу Иностранной коллегии надворного советника Грибоедова донесение. (30 июля 1827, лагерь при селении Карабабы).—Приложение: Проект учреждения Российской Закавказской кампании. (г. Тифлис 7 сентября 1828 г.). Подписи: статский советник Грибоедов и коллежский советник Завелейский.

993. Иоаннисян А. Р. Иосиф Эмин. /Деятель в национально-освободительном движении армянского народа в 60-х годах 18 века/.—Ер.: Изд-во гос. ун-т, 1945.—353 с.
994. Нечкина М. В. Следственное дело о Грибоедове. М.—Л.: Изд-во АН СССР, 1945.—95 с. (АН СССР, Ин-т истории).
995. Григорян З. Борьба армянского народа за свою свободу и независимость. /А также о помощи русских в освободительной борьбе армян 1804—1813 и 1826—1828 г.г./.—Коммунист, 1945, 24 нояб.
996. М. И. Кутузов и воины армяне. /Об участниках Отечественной войны 1812—1813 годов: В. Г. Мадатове, Д. А. Делянове, Л. О. Лазаряне, Смбатяне, Айрапетяне, Лалаяне, Абамелике и Галустяне/.—Коммунист, 1945, 16 сент.
997. Нечкина М. В. Грибоедов и его эпоха.—Большевик, 1945, № 3—4, с. 43—44.
998. О мероприятиях по увековечению памяти А. С. Грибоедова в связи с 150-летием со дня его рождения. /Постановление СНК СССР/.—Коммунист, 1945, 16 янв.

999. Терзибашян В. Грибоедов и армянская общественность.— Коммунист, 1945, 16 янв.
1000. Юбилейный вечер. [О торжественном вечере в зале Армфилармонии посвященном жизни и деятельности А. С. Грибоедова].—Коммунист, 1945, 16 янв.

1946

1001. Аделунг К. Ф. Письма из Персии, 1828 г. [Публ. О. Поповой. Грибоедов в письмах К. Ф. Аделунга к отцу].— В кн.: Лит. наследство, 1946, т. 47—48, с. 243—262.
1002. Грибоедов А. С. «Русская миссия в Персии»—неизвестная статья Грибоедова. [Публ. О. Поповой].— В кн.: Лит. наследство, 1946, т. 46—47, с. 215—224, 4 л. ил.
1003. Иоанисани А. З. Кавказ во внешней политике России в начале XIX в.— Учен. зап. Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина, 1946, т. 37.
1004. Иоаннисян А. Р. Армянское национально-освободительное движение в 60-х годах XVIII столетия.— Известия АН СССР, серия истории и философии, 1946, № 2, с. 135—144.
1005. Меликсет-Бек Л. М. К биографии сподвижника Исраэля Ори-Минаса Вардапета. (Предсмертные дни и опись оставшегося после Минаса имущества).— Известия (АН Арм. ССР), обществ. науки, № 1, с. 75—88.

1947

1006. Иоаннисян А. Р. Россия и армянское освободительное движение в 80-х годах 18 столетия.—Ер.: Изд-во Ерго-сун-т, 1947—286 с.
Документы: с. 199—285.
1007. Пашуто В. Дипломатическая деятельность А. С. Грибоедова.— Ист. зап., 1947, т. 24, с. 111—159.

1948

1008. Абовян Х. Раны Армении.—Ер.—М., 1948.—297 с.
1009. Восканян В. К. Армяно-русские экономические отношения в XVII веке. [Роль армянского купечества в персидской торговле России]. Дис. на соиск. учен. степ., канд. ист. наук.—Ер., 1948, VIII, 233(3)л., [АН Арм. ССР, Ин-т истории]. Библиогр.: л. 228—236 (110 назв.).
1010. Мурадян Г. Б. «Раны Армении» Хачатура Абовяна.—Известия (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1948, № 9, с. 3—18.

1949

1011. Петрушевский И. П. Очерки по истории феодальных отношений в Азербайджане и Армении в XII — начале XIX в.в.—Л.: Изд-во Ленингр. гос. ун-та им. Евг. Соколовой, 1949.—384 с.
1012. Петров Г. М. Краткий очерк развития русско-иранских экономических и политических отношений в XVIII веке.—Сов. востоковедение, М., 1949, вып. VI, с. 327—336.
1013. Ениколопов И. Записка о переселении армян из Персии в наши области и ее настоящий автор. [Предполагается Зубарев].—Известия (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1949, № 8, с. 69—73.

1950

1014. Григорян З. Присоединение Восточной Армении к России и его историческое значение. Автореф. дисс. на соиск. учен. степени д-ра ист. наук.—Ер., 1950.—48 с.
1015. Игамбердыев М. Русско-иранская война 1804—1813 г.г. Автореф. на соиск. учен. степени канд. ист. наук.—М., 1950.—16 с.
1016. Тавакалян Н. А. Русско-армянские отношения в период русско-персидской войны 1826—1828 г.г. Автореф. дисс.

- на соиск. учен. степени канд. ист. наук.— М., 1950.— 21 с.
1017. **Фадеев А.** Декабристы на Дону и на Кавказе. Ист. очерк.— Ростов Н/Д., 1950.—72 с.
1018. **Фролова В. А.** Иран в изображении русских путешественников первой половины XIX века.— М., МИВ, 1950.
1019. **Хачапуридзе Г. В.** К истории Грузии первой половины XIX века.— Тбилиси: Заря Востока, 1950.
Декабристы на Кавказе, с. 286—290.
1020. **Ениколопов И. К.** Из грибоедовских бумаг. [О письме Грибоедова ген. Паскевичу о ходе мирных переговоров с Аббас-Мирзой в период русско-персидской войны 1826—1828 г.г.].— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1950, № 11, с. 47—50.
1021. **Иоаннисян А. Р.** По поводу моей книги «Россия» и армянское освободительное движение в 80-х годах XVIII столетия.— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1950, № 4, с. 83—88.

1951

1022. **Арутюнян П. Т.** Освободительное движение армянского народа в I-ой четверти XVIII века. Автореф. на соиск. учен. степени док. ист. наук.— М., 1951.—39 с.
1023. **История армянского народа.** Под ред. Б. Н. Аракеляна и А. Р. Иоаннисяна. Ч. 1.—Ер.: Изд-во Айпетрат, 1951.— 292 с. (Ин-т истории АН Арм. ССР).
1024. **Нечкина М. В. А. С.** Грибоедов и декабристы.— Изд. 2-е.— М., 1951.—624 с. Библиогр. с примеч.: с. 557—607.
1025. **Арешян С.** Заметки русских путешественников об Армении. (XIV—XVIII в.в.).—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1951, № 3, с. 45—52.
1026. **Арутюнян П. Т.** Борьба армянского и азербайджанского народов за присоединение к России в 20-х годах XVIII века.— Учен. зап. ин-та востоковедения, (АН СССР), 1951, т. 3, с. 108—138.

1027. Бестужев А. Знакомство с Грибоедовым.— В кн.: Воспоминания Бестужевых. М.—Л., АН СССР, 1951, с. 523—530.
1028. Бестужев П. Памятные записки. 1828—1829.—В кн.: Воспоминания Бестужевых. М.—Л., АН СССР, 1951, с. 361—364.
1029. Грибоедов А. С. и Завелейский П. Д. Об учреждении кампании Закавказской. В 1828 году.— Ист. архив, 1951, кн. 6, с. 345—390.
1030. Григорян З. Участие армян в русско-персидских войнах.— Вопр. ист., 1951, № 4, с. 11—25.
1031. Маркова О. П. Новые материалы о проекте Российской Закавказской кампании А. С. Грибоедова и П. Д. Завелейского. [Датированная 7 сент. 1828 года].— Ист. архив, 1951, кн. 6, с. 324—390.
1032. Тавакалян Н. По поводу письма М. В. Нечкиной К вопросу о формуле «наименьшее зло». [О присоединении Армении к России].— Вопр. ист., 1951, № 9, с. 101—107.
1033. Фадеев А. Декабристы в отдельном Кавказском корпусе. [О пребывании декабристов М. И. Пущина, А. Бестужева, А. С. Гангеблова, Н. Н. Раевского, Е. Е. Лачинова, Н. И. Лорер и др. на Кавказе, а также об участии их в русско-персидской (1826—1828), русско-турецкой 1828—1829) войнах].— Вопр. ист., 1951, № 1, с. 100.

1952

1034. Антелава И. Г. Русско-турецкая война 1828—1829 гг. и Грузия.— Труды Сухумского гос. пед. ин-та, 1952, вып. 7, с. 123—128.
1035. Газарян И. М. К истории образования «Армянской области» [1928 г.].— Дис. на соиск. учен. степени канд. ист. наук.— Тбилиси, 1952.—370 с. Библиогр.: л. 355—366 [159 назв.].

1036. Жилин П. А. Разгром турецкой армии в 1811 году.—М.: Воен. изд. 1952.—64 с. с ил., 1 л. карт.
1037. Айвазян К. В. «О Путешествии в Арзрум» Пушкина. (Пушкин и Армения).— В кн.: Труды первой и второй Всесоюзных пушкинских конференций 25—27 апреля 1949 г. и 6—8 июня 1950 г. М.—Л., 1952, с. 158—191.
1038. Григорян З. Т. Борьба Англии и Франции против освобождения Армении из-под ирано-турецкого ига.— Вопр. ист., 1952, № 3, с. 19—33.
1039. Григорьян К. Н. Армения в русской живописи XVIII в.— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. наук, 1952, № 2, с. 57—70.
1040. Послание Мхитара-Бека русскому правительству. [1726 г.]. Публ. послания Арутюняна П.— Известия, (АН Арм. ССР) обществ. наук, 1952, № 3, с. 64—89.

1953

1041. Акопян П. Творческая история романа Х. Абовяна «Раны Армении». Автореф. на соиск. учен. степени канд. дисс.— Ер., 1953.—22 с.
1042. Армяно-русские отношения в XVII веке. Сб. документов. Т. 1. Подгот. к печати В. А. Парсамян, В. К. Восканян, С. А. Тер-Авакимова. Под ред. В. А. Парсамяна.— Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1953.—288 с.
1043. Абрамян Р. Разгром закавказскими народами турецких агрессоров в Ганджи в 1723 году. [Также о помощи русских в этой войне].— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1953, № 6, с. 47.
1044. Аветисян В. Влияние русского революционного движения на освободительную борьбу армянского народа. [К 125-летию со дня присоединения Армении к России].— Коммунист, 1953, 3 марта.
1045. Акопян С. Великая роль передовой русской культуры. [К 125-летию со дня присоединения Армении к России].— Коммунист, 1953, 4 марта.
1046. Арутюнян Г. Великая русская нация — друг и освободитель народов. [К 125-летию со дня присоединения Армении к России].— Коммунист, 1953, 4 марта.

1047. Бадалян А. А. Население Армении со времени присоединения ее к России и до наших дней.— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1953, № 5, с. 49—71, 51—54, 58.
1048. Восканян В. Знаменательная веха в истории армянского народа. /К 125-летию присоединения Армении к России/.—Коммунист, 1953, 22 февр.
1049. Григорьян К. Н. Армянская культурная колония в Петербурге в 18 веке.— Известия (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1953, № 9, с. 53—74.
1050. Григорьян К. Н. Из истории русско-армянских культурных связей X—XVII веков.—Труды отд. древне-русской литературы (Ин-т русской литературы АН СССР), 1953, № 9, с. 323—336.
1051. Иоаннисян А. Р. Борьба Англии и Франции против присоединения Армении к России. (Доклад прочит. 12 марта 1953 г. на научной сессии АН Арм. ССР, посвященной 125-летию присоединения Армении к России).—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1953, № 3, с. 49—62.
1052. Иоаннисян А. Р. Коварные происки Англии и Франции против присоединения Армении к России.— Коммунист, 1953, 29 марта.
1053. Калашьян В. А. Научная сессия, посвященная 125-летию присоединения Армении к России. /Ереван, 1953/.— Вопр. ист., 1953, № 8, с. 170—171.
1054. Парсамян В. Развитие исторической науки в Армении в первой половине XIX в. /Об армянской историографии; об армяно-русских отношениях, исторических взглядах Х. Абовяна, М. Тагиатяна, С. Глинки, Г. Инчи-чяна, М. Чамчяна, О. Гатырчян и др./.—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1953, № 6, с. 33—45.
1055. Петров Г. М. Новые материалы об убийстве А. С. Грибсеева. /В архиве Косоговского, который озаглавлен: «Сведения об убийстве в Тегеране российского императорского чрезвычайного посланника и полномочного

- министра при дворе персидском Грибоедова, доставленные сартипом (генералом) князем Сулейман-ханом Меликовым...»/.— Уч. зап. Ин-та Востоковедения, т. 8. Иранский сб., 1953, с. 146—165.
1056. **Саркисян М.** Знаменательное событие в жизни армянского народа. /125-летие со дня присоединения Армении к России/.— Сталинец, 1953, 4 марта.
1057. **Спасибо ему, русскому народу!** /К 125-летию со дня присоединения Армении к России/.— Коммунист, 1953, 4 марта.
1058. **Тавакалян Н. А.** Положение армянского народа под деспотическим игом шахской Персии накануне присоединения Восточной Армении к России.— Уч. записки Грозненского гос. пед. ин-та, № 8, (сер. филол.), вып. 5, (сер. истор.), вып. 1, 1953, с. 73—101.
1059. **Шагинян М.** Воля народа. /К 125-летию со дня присоединения Армении к России/.— Коммунист, 1953, 4 марта.

1954

1060. **Арутюнян П. Т.** Освободительное движение армянского народа в первой четверти 18 века. Отв. ред. Б. Н. Захoder, А. Р. Иоаннисян.— М.: Изд-во АН СССР, 1954.— 304 с. (АН СССР. Ин-т востоковедения.).
1061. **Ениколопов И. К.** Грибоедов и Восток.— Ер.: Айпетрат, 1954.—197 с. См. № 1208.
1062. **Крендель Р. Н.** А. С. Грибоедов 1795—1829. Памятка читателю.— М., 1954.—35 с.
1063. **Олонецкий А.** Из истории великой дружбы. (Очерки из истории грузино-русских взаимоотношений в первой половине XIX столетия).— Тбилиси: Изд-во АН Груз. ССР, 1954.—128 с.
1064. **Тер-Авакимова С. А.** Подготовка персидского похода Петром I и армяне. Дис. на соиск. учен. канд. ист. наук. Ереван. 1954.—178 л. /АН Арм. ССР. Ин-т истории/. Библиогр.: л. 171—177. /85 назв./.

1065. **Тер-Авакимова С. А.** Подготовка персидского похода Петром I и армяне. Автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. ист. наук.—Ер., 1954.—23 с. (АН Арм. ССР. Ин-т истории.).
1066. **Тихонова А. А.** Русско-персидская война 1826—1829 г.г. Автореф. канд. дисс.—М., 1954.—15 с.
1067. **Добрынин М.** Великий русский писатель. (К 125-летию со дня смерти А. С. Грибоедова).—Коммунист, 1954, 11 февр.
1068. **Исмаилов М.** Об участии азербайджанцев в рядах русских войск в русско-иранских и русско-турецких войнах первой трети XIX в.—Труды ин-та истории и филос. АН Азерб. ССР. 1954, т. IV, с. 5—19.
1069. **Константинов И.** Гордость русской литературы. (К 125-летию со дня гибели А. С. Грибоедова).—Сталинец, 1954, 10 февр.
1070. **Меликсет-Бек Л. М.** Из истории русско-армянских отношений.—Известия АН Арм. ССР, обществ. науки, 1954, № 4, с. 19—29.
1071. **Халфин Н.** Деятельность А. С. Грибоедова на Востоке.—Звезда Востока, 1954, № 2, с. 97.
1072. **Хачапуридзе Г. В.** Историческое значение присоединения Грузии к России.—Вопр. истории, 1954, № 5, с. 97.

1955

1073. **Бушуев С. К.** Из истории внешнеполитических отношений в период присоединения Кавказа к России. 20—70-е годы XIX в.—М.: Изд-во, Моск. ун-та, 1955.—116 с. 2 л. карта.
1074. **Адонц М. А.** Историческое значение присоединения Армении к России.—Сборник научно-методических трудов Арм. ГИФК-а (Арм. Гос. ин-т физ. культуры), 1955, вып. 1, с. 5—6.
1075. **Арешян С.** Из предистории арменоведения в России.—

Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1955, № 1, с. 3—12.

1076. Воскерчян А. Духовная драма Хачатура Абовяна. (К 150-летию со дня рождения Хачатура Абовяна). /Также о его книге «Раны Армении»/.— Коммунист, 1955, 22 сент.
1077. Григорьян К. Н. Русские печатные источники конца XVIII—начала XIX в.в. об Армении.— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1955, № 6, с. 79—94.
1078. Кананова Э. Великий русский драматург. /А также несколько слов о постановке комедии Грибоедова «Горе от ума» в 1827 г. в Ереване в присутствии самого автора/.— Сталинец, 1955, 14 янв.
1079. Игамбердыев М. А. Русско-иранская война 1826—1828 г.г.— Труды Таджикского учительского ин-та, Самарканд, 1955, т. 3, с. 61—79.
1080. Лалаян А. К оценке деятельности Ибрагима Ори и Минаса-вардапета.— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1955, № 11, с. 95—112.

1956

1081. Нерсисян М. Г. Из истории русско-армянских отношений. Кн. 1.— Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1956.—405 с. с ил. 18 л и карта. (АН Арм. ССР, Ин-т истории).
1082. Арутюнян П. К оценке деятельности Ибрагима Ори и Минаса-вардапета. /Из истории арм. освободит. движения в первой четверти XVIII в.).—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки. 1956, № 7, с. 81—88.
1083. Медведев М. М. Новое о Грибоедове и декабристах. Грибоедов под следствием и надзором.— В кн.: Лит. наследство, 1956, т. 60, кн. 1, с. 475—496.
1084. Шостакович С. В. Происхождение «Реляции» о гибели грибоедовской миссии.— Труды Иркутского гос. ун-та им. А. А. Жданова, 1956, т. XVI, вып. 3, с. 149—159.
1085. Юхт А. Восточная торговля России в 30—40-х годах

XVIII века и роль в ней армянских купцов. (По материалам.)— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1956, № 8, с. 43—62.

1957

1086. Адонц М. А. Экономическое развитие Восточной Армении в XIX веке.— Ер.: АН Арм. ССР, 1957.

Раздел 1. Экономика Восточной Армении в последний период персидского владычества, с. 17—92.

Раздел 2. Экономическое развитие Восточной Армении в период после ее присоединения к России до крестьянской реформы, 1870 г., с. 93—256.

1087. Восканян В. К. Подготовка присоединения Восточной Армении к России.— Труды объединенной научной сессии АН СССР и АН Закавказских республик по общественным наукам 29 марта — 2 апр. 1954 г., Стеногр. отчет, Баку; Изд-во АН Азерб. ССР, 1957, с. 288—292.

1088. Газарян И. Переселение армян из Персии в Армянскую область в 1828 г.— Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1957, № 7, с. 61—71.

1089. Косвен М. О. Декабрист В. Д. Сухоруков на Кавказе [1827—1829 г.г.]. (Новые данные по архивным источникам).— История СССР, 1957, № 2, с. 156—157.

1090. Момджян Х. Н. О влиянии передовых идей России XIX века на развитие общественной мысли армянского народа.— Труды Объединенной научной сессии АН СССР и АН Закавказских республик по общественным наукам, 29 марта—2 апр. 1954 г. Стеногр. отчет, Баку; Изд-во АН Азерб. ССР, 1957, с. 416—428.

1091. Нерсисян М. Знаменательная дата. (К 130-летию присоединения Еревана к России).— Коммунист, 1957, 12 окт.

1092. Парсаманян В. А. Историческое значение присоединения Армении к России.— Труды объединенной научной сессии АН СССР и АН Закавказских республик по общественным наукам, (29 марта—2 апреля 1954 г.). Стеногр. Баку: Изд-во АН Азерб. ССР, 1957, с. 235—239.

1093. Пентюхова Л. Н. Из истории русско-турецкой войны 1828—1829 гг.—Вестн. Ленингр. ун-та, 1957, № 8, с. 226—227.
1094. Поркшеян Х. Из истории армянской колонии в Новом Нахичеване.—Известия (АН Арм. ССР), обществ. науки 1957, № 10, с. 53—62.
1095. Сафаров Ю. Г. Крах турецкой и персидской агрессии на Кавказе в начале XIX века.—Труды ин-та ист. (АН Азерб. ССР), 1957, т. 11, с. 45—92.
1096. Тавакалян Н. А. Роль армянского народа в русско-персидской войне 1826—1828 гг.—Учен. записки (Грозн. пед. ин-т), № 9. Серия филол. вып. 6, Серия ист. вып. 2, 1957 (обл.: 1956), с. 125—148.

1958

1097. Иоаннисян А. Р. Присоединение Закавказья к России и международные отношения в начале XIX столетия.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1958.—447 с. (АН Арм. ССР, Ин-т истории).
1098. Фадеев А. В. Россия и Восточный кризис 20-х годов XIX века. [Также о военных действиях Турции и Ирана в Закавказье в начале XIX в. и во время русско-турецкой войны 1828—1829 гг.].—М.: Изд-во АН СССР, 1958.—396 с. (АН СССР, Ин-т истории). Библиогр.: с. 371—377.
1099. Юхт А. И. Армянская колония в Астрахани в первой половине XVIII века. Дис. на соиск. учен. степени канд. ист. наук.—Ер., 1958, 229 л. с табл. [Акад. наук. Арм. ССР, Ин-т]. Библиогр.: л. 221—228 [назв.].
1100. Восканян В. К. Армяно-русские политические отношения в конце XVII—в начале XVIII вв. Доклад на Ташкент. сессии востоковедов.—В сб.: Материалы первой Всесоюзной научной конференции востоковедов в Таш-

кенте. 4—11 июня 1957 г. Изд-во АН Узбекской ССР, Ташкент 1958, с. 373—378.

1101. Восканян В. Проблема возникновения русской ориентации армянского народа в советской историографии /XVII—XVIII в.в./.—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1958, № 4, с. 29—50.
1102. Григорьян К. Н. Жизнь Артемия Араратского.—В сб.: Вопросы изучения русской литературы XI—XX в.в. М.—Л., 1958, с. 104—105.
1103. Мкртчян А. Знаменательная дата в истории армянского народа. К 130-летию присоединения Армении к России.—Коммунист, 1958, 23 февр.
1104. Нерсисян М. Г. Декабристы в Армении в 1826—1828 г.г.—Ист. филол. журн., 1958, № 1, с. 40—64.
1105. Романовский В. А. Солдаты-декабристы на Кавказе. В кн.: Сб. трудов ист. филол. фак-та (Ставропольск. пед. ин-та) 1958, вып. 13, с. 15—37.
1106. Семенов Л. С. К истории русско-персидских экономических отношений первой трети XIX века.—Научные доклады высшей школы, ист. науки, 1958, № 1, с. 55.
1107. Тавакалян Н. А. Роль России в освобождении народов Восточной Армении и армянского народа от деспотического ига шахской Персии.—Уч. зап. (Чечено-Ингушский пед. ин-т), 1958, № 10, с. 171—204.
1108. Шостакович С. В. К истории искупительного посольства Хозров Мирзы. (Из архивных материалов о Грибоедовской миссии).—Труды Иркутского гос. ун-та, Иркутск, т. 25 (сер. историко-экон.) вып. I, 1958, с. 149—168.
1109. Юхт А. И. Армянские ремесленники в Астрахани в первой половине 18 века.—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1958, № 1, с. 37—54.

1110. Григорян З. Т. Присоединение Восточной Армении к России в начале XIX века—М.: Изд-во Соцэкгиз, 1959.—18 с. с ил.
1111. Байбурди Ч. Новое о гибели А. С. Грибоедова. (По данными иранской печати).—Рус. лит-ра, 1959, № 4, с. 171—173.
1112. Коцебу М. А. Журнал военных действий в провинциях Бамбак и Шурагель, против войск персидских в 1826 году. (Публ. М. Г. Нерсисяна).—Ист.-филол. журн. 1959, № 4, с. 288—308.
1113. Маркова О. П. Русско-иранская торговля в последние десятилетие XVIII века.—Уч. зап. ин-та востоковедения АН Азерб. ССР 1959, № 1, с. 109—122.
1114. Семенов Л. С. К вопросу о значении Туркменчайского договора для истории Армении.—Ист.-филол. журн., 1959, № 4, с. 105—122.
1115. Семенов Л. С. Русско-персидские дипломатические отношения после Гюлистанского мира (1813—1823 г.г.).—Уч. зап. ЛГУ, № 270, (сер. ист. наук), вып. 32, 1959, с. 83—117.
1116. Тер-Авакимова С. А. Армяно-русские отношения в период подготовки персидского похода.—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1959, № 7, с. 33—46.

1117. Дружба. Статья. очерки, исследования, воспоминания, письма об армяно-русских связях. Кн. 1—2. Ер.: Изд-во Айпетрат, 1960.—703 с.

Из содерж.: Арзуманян А. Русско-армянское братство. Исторические предпосылки армяно-русских связей. (VII—начало XIX в.в.); Его же: Вместе с передовыми представителями России—против царского самодержавия (нач. XIX в. 80-е г.г. XIX в.); А. Грибоедов. От Тиф-

лиса до Тегерана; А. Пушкин. Отрывок из «Путешествия в Арзрум»; Х. Абовян. Из романа «Раны Армении».

1118. Шостакович С. В. Дипломатическая деятельность А. С. Грибоедова.—М.: Изд-во Социально-экономической литературы, 1960.—294 с. Библиогр.: с. 274—288.
1119. Новосельцев А. П. Из истории классовой борьбы в Азербайджане и Восточной Армении в XVII—XVIII в.в.—Ист. зап., 1960, № 16, с. 234—255.
1120. Юхт А. И. Правовое положение астраханских армян в первой половине 18 века.—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1960, № 12, с. 47—60.

1961

1121. Нерсисян М. Г. Из истории русско-армянских отношений. Кн. 2.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1961.—462 с.
1122. Фадеев А. В. Россия и Кавказ первой трети XIX в.—М.: Изд-во АН СССР, 1961.—397 с. Библиогр.: с. 375—378.

Из содерж.: Борьба за плацдарм в Закавказье. Присоединение России; Основная тенденция политической жизни Закавказья на рубеже XVIII—XIX в.в.; Первые дипломатические успехи России в Закавказье. Дальнейшее укрепление позиций России в Закавказье; Отношение народов Закавказья к внешне-политическим событиям первой трети XIX в.

1123. Куканова Н. Г. Роль армянского купечества в развитии русско-иранской торговли в последней трети XVII в. (По материалам ЦГАДА).—Краткие сообщ. ин-та народов Азии АН СССР, 1961, вып. 30, с. 20—34.
1124. Юхт А. И. Торговля России с Закавказьем и Персией во второй четверти XVIII века.—История СССР, 1961, № 1, с. 131—146.

1962

1125. Григорьян К. Н. Армения в русской литературе и живописи. XVIII—первой половине XIX в.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1962.—69 с.
1126. Акопян Э. А. Страница из истории армяно-русских ли-

тературных связей XVIII века.—Вестн. матенадарана (Ин-т древних рукописей им. Маштоца), 1962, № 6, с. 437—445.

1127. Балаян Б. П. Из дипломатической истории присоединения Восточной Армении к России.—Известия (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1962, № 2, с. 118—120.
1128. Ениколопов И. К. Из истории русско-иранских отношений и дипломатической деятельности А. С. Грибоедова.—Ист.-филол. журн., 1962, № 4, с. 143—151.
1129. Калашян В. Участие армян в Отечественной войне 1812 года. (К 150-летию Бородинского сражения).—Комсомолец, 1962, 7 сент.
1130. Калашян В. Участники Отечественной войны в Армении. К 150-летию Бородинского сражения.—Коммунист, 1962, 22 сент.
1131. Куканова Н. Г. Документ о русско-иранской торговле 30—40-х годов XVIII века.—В кн.: Ближний и Средний Восток. Сб. статей. Под ред. А. И. Фалиной. М., 1962, с. 114—120.
1132. Нерсисян М. Братья по оружию. [О войнах армянах, участвовавших в Бородинском сражении].—Коммунист, 1962, 18 окт.
1133. «Недаром помнит вся Россия про день Бородино!» (150 лет Бородинского сражения). [Также об участии армян в этой войне и отношения их к России в начале XIX в.]. Лит. Армения, 1962, № 10, с. 76—79.
1134. Шостакович С. В. Дипломатическая поездка Али-Юз Баши Карабахского к Аббас-Мирзе. (Из архивных материалов о миссии А. С. Грибоедова в Иран).—Известия, (АН Аз. ССР), сер. обществ. науки, 1962, № 8, с. 15—22.

1963

1135. Киняпина Н. С. Внешняя политика России первой половине XIX века.—М.: Высшая школа, 1963.—288 с.
1136. Абдулаев Ф. Миссия Ермолова в Персии (1816—

1817 г.г.).—Науч. работы и сообщения Отделения обществ. наук АН Узбекской ССР, Ташкент, кн. 6, 1963, с. 377—387.

1137. **Ананян Ж. А.** К вопросу о заселении юга России армянами во второй половине XVIII столетия.—Известия (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1963, № 5, с. 45—54.

1138. **Балаян Б. П.** Присоединение Закавказья к России в освещении современной иранской историографии.—Краткие сообщения ин-та народов Азии (АН СССР), 1963, вып. 73, с. 192—197.

1139. **Балаян Б. П.** Феникс, возрожденный из пепла. (К 135-летию присоединения Восточной Армении к России).—Коммунист, 1963, 23 февр.

1140. **Грибоедов А. С.** Письмо А. С. Грибоедова к К. С. Нesselроду. [От 26 июля 1828 г. Публ. и примеч. Н. Е. Ениколопова].—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1963, № 5, с. 101—107.— На франц. и рус. яз.

1141. **Ибрагимбейли Х. М.** К некоторым военно-политическим вопросам истории присоединения Азербайджана к России в период русско-иранской войны 1804—1813 годов. (Посвящается 150-летию Гюлистанского мира).—Уч. зап., Аз. ГУ, (сер. истории и философии), 1963, № 5, с. 37—50.

1142. **Искрицкий Д.** Письма декабристов Д. Искрицкого и В. Вольховского о Кавказе (публ. М. Г. Нерсисяна).—Ист.-филол. журн., 1963, № 2, с. 217—235.

1143. **Хачатурян В. А.** Административно-правовое положение астраханских армян во второй половине XVIII века.—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1963, № 12, с. 57—68.

1964

1144. **Армяно-русские отношения в первой трети XVIII века.** Сборник документов. Под ред. А. Иоаннисяна. Т. 2, ч. I.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1964.—396 с.

1145. Попова О. И. Грибоедов-дипломат.—М., 1964.—218 с.

Из содерж.: А. С. Грибоедов. Назначение А. С. Грибоедова секретарем русской миссии в Иране; Грибоедов в Иране (Тавриз 1818—1821 г.г.); Грибоедов на Кавказе 1821—март 1823 г.); Грибоедов в России; Снова на Кавказ. Арест по делу декабристов; Освобождение; Возвращение Грибоедова на Кавказ в 1826 году; Начало русско-персидской войны; Отставка Ермолова; Грибоедов и Ермолов; Грибоедов и Паскевич; Назначение Грибоедова полномочным министром; В последний раз в России; Грибоедов в Тегеране; Гибель Грибоедова; Виновники заговора; После гибели Грибоедова.

1146. Пушкин А. С. Путешествие в Арзрум во время похода 1829 года.—Соч., М., 1964, т. 3, с. 525—565.

1147. Ананян Ж. А. Основание города Григориополя. [О политике России в отношении армян во II половине XVIII в.].—Ист.-филол. журн., 1964, № 1, с. 149.

1148. Балаян Б. П. Иранская историография о гибели А. С. Грибоедова. [Обзор].—История СССР, 1964, № 6, с. 183—189.

1149. Баликян С. С. К международным отношениям на Востоке накануне второй русско-иранской войны.—Востоковедческий сб. Ереван, 1964, т. 2, с. 240—261.

1150. Важная веха в истории азербайджанского народа. (К 150-летию вхождения Азербайджана в состав России). [А также о присоединении Закавказья к России].—Коммунист, 1964, 26 мая.

1151. Документы из истории совместной борьбы народов Закавказья против турецких агрессоров в первой четверти XVIII века. [Публ. А. Г. Абрамяна].—Ист.-филол. журн., 1964, № 2, с. 243—248.

1965

1152. Нерсисян М. Г. Отечественная война и народы Кавказа.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1965.—416 с. Библиогр. в прилож.: с. 288—330.

1153. Задонский Н. «Луна плывет над Араратом...» [К биографии поэта-партизана Д. Давыдова]. Ист. очерк.— Нева, 1965, № 12, с. 181—183.
1154. Мамедов С. А. Торгово-экономические связи азербайджанского и армянского народов в первой четверти XVIII в.—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1965, № 12, с. 81—90. Рез. на арм. яз.
1155. Хачатурян В. А. Население армянской колонии в Астрахани во второй половине XVIII века.—Известия, (АН Арм. ССР), обществ. науки, 1965, № 7, с. 77—86.

1966

1156. Арзуманян А. М. Армения-Россия. Дружба навеки.— Ереван, 1966.—148 с.
1157. Маркова О. П. Россия, Закавказье и международные отношения в XVIII века.—М., 1966.—323 с.

Из содерж.: Экономические связи России с Закавказьем и Ираном в XVIII в; Россия, народы Закавказья, Иран и Турция в XVIII в. (до середины 70-х годов); Закавказье в системе восточной политики России после Кючук-Кайнарджийского мира (70—80-е годы); Реваншистская политика Турции, русско-иранские отношения и расстановка сил в Закавказье накануне русско-турецкой войны 1781—1791 г.г.; Роль международного фактора в развитии русско-турецкого конфликта конца 80-х годов.

Указатель имен и географических названий: с. 312—321.

1158. Мартиросян В. Россия и сотрудничество армянского и грузинского народов в освободительной борьбе в 20-х годах XVIII столетия. Автореферат. дисс. на соискание учен. степени канд. ист. наук.—Ер., 1966.—22 с. (АН Арм. ССР Ин-т историч.).
1159. Мамедов С. А. О характере азербайджано-армянских исторических связей (в XVIII—первой половине XIX веков).—Учен. зап. (Азербайджан. ун-т.) сер. ист. философ.

наук, 1966, № 3, с. 22—28. Библиогр. в подсрочн. примеч.

1967

1160. **Армяно-русские отношения.** Сб. документов.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1967. (АН Арм. ССР. Ин-т истории. Материалы по истории арм. народа).

Т. 2, ч. 2. ...в первой трети XVIII века [Сост. П. Т. Арутюнян, Тер-Авакимова, В. А. Акопян]. Под ред. А. Иоаннисяна, 1967.—420 с.. Часть текста на арм. яз. Вспом. указатель: с. 371—411.

1161. **Балаян Б. П.** Международные отношения Ирана в 1813—1828 г.г.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1967.—295 с. (АН Арм. ССР. Сектор востоковедения).—Библиогр.: с. 284—293.

1162. **Газарян В. Дж.** Исторические взгляды Х. Абовяна. Автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. ист. наук.—Ереван, 1967.—24 с. (АН Арм. ССР. Ин-т истории).

1163. **Еганян М. Н.** Аграрные отношения в Армении до и после ее присоединения к России.—Ер., 1967.—496 с. Библиогр.: с. 459—469. (Ереван, арм. гос. пед. ин-т им. Х. Абовяна, кафедра политической экономии).

1164. **Парсамян В., Погосян С. П., Арутюнян Ш. Р.** История армянского народа (учебн. для IX—X кл.)—3-е изд.—Ер.: Изд-во Луйс, 1967.

Гл. 9. Армянское освободительное движение XVII—XVIII веков и армяно-русские отношения. Освободительное движение до начала XVIII века и установление армяно-русских политических отношений; Восстание в Сюнике и борьба против османских захватчиков; Освободительное движение во второй половине XVIII века, с. 93—106.

Гл. 11. Присоединение Восточной Армении к России. Армения в начале XIX века; Русско-персидская война 1826—1828 годов и армяне; Русско-турецкая война 1828—1829 годов; Историческое значение присоединения Восточной Армении к России, с. 118—134.

1165. Саруханян Н. Б. Проблема присоединения Восточной Армении к России в дореволюционной армянской историографии. Автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. ист. наук.—Ереван, 1967.—25 с. (АН Арм. ССР, Ин-т истории).
1166. Снхчян И. Л. Некоторые вопросы русской ориентации армян и армянского движения в трудах Лео. Автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. ист. наук.—Ер., 1967.—28 с. (АН Арм. ССР. Ин-т истории).
1167. Восканян В. Многовековые связи. [Из истории рус.-арм. связей].—Коммунист, 1967, 11 июня.
1168. Дилоян В. А., Казарян Г. М., Мурадян Д. А. Исторический очерк новой истории Армении. [XVIII—XX в.в.].—Вестн. обществ. наук (АН Арм. ССР), 1967, с. 24—43.
1169. Лачинов Е. Е. Записки декабриста Е. Е. Лачинова о путешествии А. П. Ермолова в Иран в 1817 г. [Предисл. и публ. документов М. Г. Нерсисяна].—Ист.-филол. журн., АН АрмССР, 1967, № 1, с. 105—116.

1968

1170. Армянское войско в XVIII века. Из истории армяно-русского военного содружества. (Исследование и документы). Подгот. к изд. А. Н. Хачатрян.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1968.—475 с., с илл. («Матенадаран», ин-т древних рукописей им. Маштоца при Совете Министров Арм. ССР).
1171. Задонский Н. А. Луна плывет над Араратом. Ист. этюды. [Изд. испр. и доп.—Воронеж.: Центр. чернозем. кн. изд. 1968].—208 с.
Из содерж.: У забытой могилы. [О Н. Н. Муравье-ве]; Кавказская легенда; Луна плывет над Араратом; Отечества верный сын; Встречи с Пушкиным; Евдоким Лачинов.
1172. Адобашьян В. Л. Из истории армянского населения на территории Краснодарского края.—Вестн. обществ. наук, (АН Арм. ССР), 1968, № 7, с. 50—55.

1173. Адонц М. Знаменательное событие. К 140-летию присоединения Армении к России.—Коммунист, 1968, 3 сент.
1174. Акопян Ж. Дружба—навек! 140-летие присоединения Армении к России.—Комсомолец, 1968, 29 нояб.
1175. Андронов И. Три посла. [О А. С. Грибоедове, Н. Н. Бровине и о Н. О. Коломийцеве].—Новое время, 1968, № 7, с. 20—23.
1176. Бурцов И. Г. Декабрист И. Г. Бурцов о покорении Ахалциха в 1828 году. [Предисл. и публ. документов М. Г. Нерсисяна].—Ист.-филол. журн., АН АрмССР, 1968, № 4, с. 125—130.
1177. Великий друг армянского народа. [О митинге трудящихся столицы посвященный закладке памятника А. С. Грибоедова в Ереване].—Коммунист, 1968, 4 дек., Комсомолец, 1968, 5 дек.
1178. Волкова Н. Г. О расселении армян на Северном Кавказе до начала XX века.—Ист.-филол. журн., АН АрмССР, 1968, № 3, с. 257—270.
1179. Григорян З. Т. Боевое содружество. [Из истории военного содружества]. (К 140-летию присоединения Армении к России).—Коммунист, 1968, 30 нояб.
1180. Да будет благословен тот час... (К 140-летию присоединения Армении к России) [Статьи]: Ц. Агаян. Исторический поворот; Р. Езекиан. Взятие Еревана; К. Корганов. Отклик художника-патриота; Вековая дружба армянского и русского народов. [Научная сессия состоявшаяся в Ереванском государственном университете].—Коммунист, 1968, 27 нояб.
1181. Исаакян Э. В государстве Российском. К 140-летию присоединения Армении к России.—Коммунист, 1968, 12 сент.
1182. Навек вместе! [К 140-летию присоединения Армении к России].—Коммунист, 1968, 28 нояб.
1183. Навечно с русским народом! [К 140-летию присоединения Восточной Армении к России]. Митинг трудящихся в Эчмиадзине.—Коммунист, 1968, 3 дек.

1184. Оганесян К. Вехи дружбы. К 140-летию присоединения Восточной Армении к России.—Лит. Армения, 1968, № 11, с. 85—92.
1185. Парсамян А. Дружба армянского и грузинского народов в первой четверти XVIII века. [А также о связи народов Закавказья с Россией в освободительном движении против турецко-персидского ига].—Студен. уч. зап. (Ереван. ун-т), сер. обществ. наук, 1968, № 14, с. 156—162.
1186. Саруханян Н. В. Переломный этап. К 140-летию присоединения Армении к России.—Коммунист, 1968, 1 дек.
1187. Тавакалян Н. А. Агрессивные происки ирано-турецких завоевателей на Кавказе. [XVI—начало XIX в.в.].—Учен. записки Чечено-ингуш. пед. ин-та 1968, № 26, ист., вып. 7. Серия экон., вып. 1, с. 32—45.
1188. Хармандарян С. Северное сияние. (Освобождение Еревана русскими войсками 13 (1) октября 1827 г.). (Ереван в составе Российской империи 1827—1917 г.г.).—Комсомолец, 1968, 8 окт.

1969

1189. Ананян Ж. А. Армянская колония Григориополя.—Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1969.—274 с.
1190. Ибрагимбейли Х. М. Россия и Азербайджан в первой трети XIX века.—М.: Изд-во Наука, 1969.—287 с.
1191. Парсамян В. А., Погосян С. П., Арутюнян Г. Р. История армянского народа. (Учебн. для VIII класса средней школы).—Ер.: Изд-во Луйс, 1969.—340 с.
1192. Тынянов Ю. И. Смерть Вазир-Мухтара. [Роман о А. С. Грибоедове].—Махачкала, 1969.—446 с.
1193. Туманян О. Армянский вопрос и его решения. [А также об отношении России к персидским и турецким армянам].—Лит. Армения, 1969, № 9, с. 57—63.

1970

- 1194. Барсегян С. Друг армянского народа. К 175-летию со дня рождения А. С. Грибоедова.— Коммунист, 1970, 16 янв.
- 1195. Ватьян Г. А. Великая сила дружбы. /Об истории армяно-русских взаимосвязей до и после Великой Октябрьской революции/.— Комсомолец, 1970, 5 авг.
- 1196. Ениколопов И. Грибоедов и семья Ениколоповых. К 175-летию со дня рождения А. С. Грибоедова.— Лит. Армения, 1970, № 1, с. 81—85.
- 1197. Саруханян Н. Нерсес Аштаракеци. К 200-летию со дня рождения. /О заслугах Нерсеса Аштаракеци в начале XIX в. период национально-освободительного движения армянского народа/.— Лит. Армения, 1970, № 6, с. 71—74.

1971

- 1198. Ениколопов И. Армянские друзья Грибоедова. — Лит. Армения, 1971, № 9, с. 81—82.

1972

- 1199. Парсамян В. А. История армянского народа (1801—1900 г.г.).— Ер.: Изд-во Айастан, 1972.—395 с.
Гл. 2. Присоединение Восточной Армении к России. Политическая обстановка в начале XIX века; Русско-персидская война 1826—1828 г.г.; Русско-турецкая война 1828—1829 г.г.; Историческое значение присоединения Восточной Армении к России, с. 19—70.
- 1200. Присоединение Восточной Армении к России. Сб. док. Ред. акад. Ц. П. Агаян; /Введение Ц. П. Агаян, В. А. Дилояна, с. 5—32/. Т. 1, 1801—1813.—Ер., 1972.—715 с.

1201. **Ананян Ж. А.** Из истории армянских колоний (Григориполь).— Лит. Армения, 1972, № 3, с. 74—79.
1202. **Григорян В. Р.** Архив армянского католикоса Гукаса Карнеци как первоисточник по истории Закавказья последних десятилетий XVIII в.— Вестн. отд-ния обществ. наук, (АН СССР), сер. яз. и лит., 1972, № 4, с. 172—176.
1203. **Новосельцев А. П.** Освободительная борьба народов Закавказья в XVIII веке. [Из цикла «Героические страницы боевого прошлого народов нашей страны»].— Вопр. ист., 1972, № 5, с. 110—122.
1204. **Хачатурян В. А.** Поселение в Астрахани.— Лит. Армения, 1972, № 4, с. 92—97.

1973

1205. **Каджан А.** Будем точными. [В. Хечумян. К добрым временам. Об ист. связях арм. и рус. народов].— Лит. обозрение, 1973, № 10, с. 92.

1974

1206. **Григорьян К. Н.** Из истории русско-армянских литературных и культурных отношений (X—начало XX в.в.).— Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1974.—367 с., с ил.: 8 л. ил. (АН Арм. ССР. Ин-т литературы им. Абегяна). Указ. имен: с. 357—364.
1207. **Дилоян В. А.** Восточная Армения в первой трети XIX столетия и армяно-русские отношения. Автореф. дисс. соиск. учен. степени д-ра ист. наук.— Ер., 1974.—85 с.
1208. **Ениколопов И. К.** Грибоедов и Восток.— 2-е перераб. изд.— Ер.: Изд-во Айастан, 1974.—151 с.
1209. **Парсамян В. А.** История армянского народа. (Учебн. для IX класса средней школы).— Ер.: Изд-во Луйс, 1974.

Гл. 1. Присоединение Восточной Армении к России. Армения в начале XIX века; Участие армян в русско-

персидской войне 1826—1828 годов; Русско-турецкая война 1828—1829 годов; Историческое значение присоединения Восточной Армении к России, с. 3—22.

1210. Из истории армяно-русских связей. [Документы, относящиеся к освободительному движению народов Закавказья конца XVIII в. и начала XIX в., /Коммент. и публ. док. С. П. Гасарджян и В. К. Восканян/.— Ист.-филол. журн., АН АрмССР, 1974, № 2, с. 257—274.
1211. Левонян А. Великому сыну России [А. Грибоедову. Открытие памятника в Ереване. Авт. О. Беджанян. Архит: С. Кндехцян/.— Лит. газета, 1974, 26 июня.

1975

1212. Еникополов И. К. Пушкин в Грузии и под Эрзерумом.— Тбилиси: Мерани, 1975.—171 с.
1213. Нерсисян М. Г. Декабристы в Армении.— Ер.: Изд-во Ереван. ун-та, 1975.—267 с., 15 л. ил.
1214. Парсамян В. А. Декабристы в Армении.— Ер.: Изд-во Айастан, 1975.—104 с. с портр.
1215. Айвазян К. Декабристы в Армении. (К 150-летию восстания декабристов).— Коммунист, 1975, 25 дек.
1216. Айвазян К. В. «Путешествие в Арзрум» Пушкина. (Пушкин в Армении).— В кн.: Пушкин и литература народов Советского Союза, Ереван, 1975, с. 357—382.
1217. Галоян Г. А. Поборники дружбы народов. (К 150-летию восстания декабристов).— Коммунист, 1975, 24 дек.
1218. Корганов К. От развалин к возрождению. (О 150-летию присоединения к России Восточной Армении).— Коммунист, 1975, 12 янв.
1219. Нерсисян М. Г. Новые данные о декабристах, сосланных на Кавказ. (К 150-летию восстания декабристов).— Ист.-филол. журн., АН АрмССР, 1975, № 4, с. 30—44.
1220. Хачатрян Р. Г. Материалы по истории армянского народа в трудах Н. М. Карамзина.— Вестн. обществ. наук, (АН Арм. ССР), 1975, № 7, с. 24—38.

1221. Амирханян М. Д. Армения в русской литературе до присоединения к России.— Ер.: об-во Знание, Арм. ССР, 1976.—27 с.

1222. Галоян Г. А. Россия и народы Закавказья.—М.: Изд-во Мысль, 1976.

Гл. 2. Освободительная борьба в Закавказье в конце XVIII—начале XIX века. Присоединение Грузии к России; Русско-персидская и русско-турецкая войны; Присоединение Восточной Армении к России. Исторический поворот в судьбах народов Грузии, Азербайджана и Армении, с. 102—180.

Гл. 3. Закавказье в составе Российской империи. Социально-экономические и политические последствия присоединения к России.—Революционная Россия и народы Закавказья, с. 181—256.

1223. Агаян Ц. П. С русским народом навсегда. [К 150-летию присоединения Армении к России].— Коммунист, 1976, 3 июня.

1224. Восканян В. Алмазный трон. [Об истории «Алмазного трона» и развитие торгово-экономических, культурных и политических связей армян с Россией в XVII веке].— Коммунист, 1976, 14 нояб.

1225. Галоян Г. А., Бархударян В., Восканян В. Армяно-русские отношения в исследованиях института истории АН Арм. ССР.—Ист.-филол. журн., АН Арм. ССР, 1976, № 2, с. 249—256.

1226. Галоян Г. А. Революционная Россия и народы Закавказья. [К 150-летию присоединения Армении к России].— Ист.-филол. журн., АН АрмССР, 1976, № 3, с. 19—38.

1227. Галоян Г. А. Роль демократической мысли в укреплении русской ориентации народов Закавказья. (К 150-летию присоединения Армении к России).— Ист.-филол. журн., АН АрмССР, 1976, № 4, с. 23—36..

1228. Каграманов Н. В присутствии Грибоедова. К 150-летию

присоединения Армении к России. /О первой постановке пьесы А. С. Грибоедова «Горе от ума» в Эриване в 1827 году/.— Коммунист, 1976, 12 сент.

1229. Каковкин А. Я. Образ Григора Армянского на некоторых памятниках древне-русского искусства.—Ист-филол. журн., АН Арм. ССР, 1976, № 2, с. 166—172.
1230. Корганов К. В родном доме. (К 150-летию присоединения Армении к России.) /О сношениях Армении с Киевской Русью говорит С. Т. Еремян/.— Коммунист, 1976, 7 авг.
1231. Хачатрян Р. Г. История русско-армянских торгово-экономических отношений в трудах М. Д. Чулкова. /Вторая половина XVII в. до 70-е годы XVIII в./.—Ист.-филол. журнал, АН Арм. ССР, 1976, № 3, с. 75—88.

1977

1232. Абовян Х. Раны Армении. Скорбь патриота. Исторический роман в трех частях.—Ер.: Изд-во Советакангрох, 1977.— 320 с.
1233. Куканова Н. Г. Очерки по истории русско-иранских торговых отношений в XVII—первой половине XIX века. (По материалам русских архивов).—Саранск. Мордз. кн., изд. 1977.— 288 с., с табл.
1234. Мамедов С. А. Исторические связи азербайджанского и армянского народов во второй половине XVIII—первой трети XIX в.—Баку: Элм, 1977.—263 с. ил.: в надзагл. АН Азер. ССР, Ин-т истории. Список лит.: с. 241—252. Указ. имен и геогр. назв.: с. 253—262.
1235. Акопян А. Руку братства подала нам Россия. /К 57-годовщине установления Советской власти в Армении/.—Комсомолец, 1977, 29 нояб.
1236. Аттестаты Маркоса Кюмушли (Серебрякова). Предисл. и публ. В. А. Микаелян.—Вестн. обществ. наук. (АН Арм. ССР), 1977, № 2, с. 99—107.
1237. Восканян В. Заря возрождения. /К 150-летию освобож-

- дения Еревана русскими войсками/.— Коммунист, 1977, 1 окт.
1238. Гарибджанян Г. Навечно вместе с русским народом. /О присоединении Восточной Армении к России/.— Коммунист, 1977, 12 февр.
1239. Гасарджян С. П., Восканян В. К. Материалы по русско-закавказским отношениям конца 18 века.— Ист.-филол. журн.; АН Арм. ССР, 1977, № 1, с. 231—246.
1240. Исмаил-заде Д. Из истории переселения российского крестьянства на Кавказ в конце XIX в начале XX в.— Ист. зап. 1977, т. 99, с. 322—339.
1241. Киракосян М. Л. Навеки вместе с русским народом.— В кн.: Тезисы 48-ой студенческой научной конференции, посвященной 60-ой годовщине Великой Октябрьской Социалистической революции, 1977, с. 32—34. (Ерев. Гос. мед. ин-т).
1242. КП Армении ЦК. О праздновании 150-летия вхождения Армении в состав России. /Изложение постановления ЦК КП Армении/.— Коммунист, 1977, 22 янв.
1243. Мамедов С. А. Восстание Абаза-паши по армянским источникам. (Турция; XVII в.)—. Ист.-филол. журн., АН Арм. ССР, 1977, № 4, с. 214—226.
1245. Мустафаев Т. Т. Из истории усиления русской ориентации в Азербайджане (начало 20-х годов XVIII века).— Изв. АН Аз. ССР, сер. истории, филос. и права, 1977, № 4, с. 66—72.—Рез. азерб. Библиогр. ссылки в тексте.
1246. Нерсисян М. Г. Освобождение Еревана от ханского ига (К 150-летию присоединения Восточной Армении к России).— Ист.-филол. журн., АН Арм. ССР, 1977, № 3, с. 65—74.
1247. О праздновании 150-летия вхождения Армении в состав России. В ЦК КП Армении.— Коммунист, 1977, 21 янв.
1248. Россия — в сердце моем. /О дружбе и взаимопомощи народов РСФСР в Арм. ССР. Статьи/.— Коммунист, 1977, 27 нояб.

Содерж.: Г. Парсамян. Далекое-близкое; А. Микаелян. Мои университеты; А. Цицикян. Символ прекрасного.

1249. Стуруа Д. Выдающийся исторический рубеж. [К выходу в свет кн. А. Н. Сургуладзе. «Присоединение Грузии к России»].—Заря Востока, 1977, 11 дек.
1250. Танащян М. М. Прогрессивное значение присоединения Восточной Армении к России.—В кн.: Тезисы 48-ой студенческой научной конференции, посвященной 60-ой годовщине Великой Октябрьской социалистической революции, 1977, с. 26—27. (Ерев. Гос. мед. ин-т).
1251. Фаньян Дж. С. Манук-бей (Манук-Мирзаян) и его дипломатическая деятельность. [Также о его сотрудничестве с Кутузовым, Багратионом, Милородовичем, Раевским и другими, и его участие в русско-турецкой войне в конце XVIII—в начале XIX века].—Ист.-филол. журн., АН Арм. ССР, 1977, № 4, с. 149—165.
1252. Хачатрян Р. Г. Вопросы истории русско-армянских отношений в русской дворянской историографии XVIII века.—Ист.-филол. журн., 1977, № 2, с. 67—80.
1253. Хачатрян Р. Г. Русско-армянские отношения при Петре I в освещении русских историков XVIII в.—Вестн. обществ. наук, (АН Арм. ССР), 1977, № 5 (413), с. 14—26.

1978

1254. Абовян Х. Раны Армении. [В основу романа положено историческое событие присоединения Армении к России].—М.: 1978.—280 с.
1255. Агаян Ц. П. Роль России в исторических судьбах армянского народа. К 150-летию присоединения Восточной Армении к России.—М.: Наука, 1978.—311 с. Библиогр. в примеч.: с. 283—310.
1256. Арзуманян А. «Здравствуй, Россия!» [Рус.-арм. культ. связи].—М.: Изд-во Правда, 1978. (Б-ка «Огонек», № 5).

1257. Армяно-русские отношения во втором тридцатилетии XVIII века. Сб. док. т. 3. Сост.: В. К. Восканян, Дж. О. Галустян, В. М. Мартиросян. Отв. ред. В. К. Восканян.— Ер.: Изд-во АН Арм. ССР, 1978.—410 с.

1258. Восточный вопрос во внешней политике России, конец 18—начало 20 в. В. А. Георгиев, Н. С. Киняпина (отв. ред.), М. Т. Панченкова, В. И. Шеремей.— М.: Изд-во Наука, 1978.— 434 с.

Список лит.: с. 411—425 (487 назв.) Указ. имен.

Разд. 1. Восточный вопрос во внешней политике России в конце 18 в.—первой половине XIX в.

Гл. 3. Восточный вопрос в 20-х годах XIX в. Русско-турецкая война в Адрианопольский мирный договор 1829 г., с. 88—96.

1259. Глазами русских художников. /О картинах русских художников М. М. Иванова, Г. С. Сергеева, В. И. Машкова, Ф. А. Рубо, которые дают конкретные представления об исторических событиях периода присоединения Восточной Армении к России, о русско-персидской и русско-турецкой войнах и победах храбрых русских войск/.— Ер.: Изд-во Советакан грох, 1978.—29 с., 14 л. ил. Текст на арм. и рус. языках.

1260. Дымшиц А. Любовь моя, Армения! /Сб. об арм. лит. и культуре/. Александр Дымшиц. Сост. Г. Я. Снимщикова: Предисл. Л. Мкртчяна.— Ер.: Изд-во Советакан грох, 1978.— 182 с., 1 л. с портр.

1261. К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России.—Тезисы докладов третьей республиканской историко-медицинской конференции. Ереван, 1978.— 118 с. (М-во здравоохранения Арм. ССР, Ереван. гос. мед. ин-т. Об-во историков медицины Армении).

1262. Назеки вместе. К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России; Под ред. Г. Р. Симоняна, В. А. Мурадяна.— Ер.: Айастан, 1978.—363 с., ил.

1263. Навеки с Россией. (1828—1978). Сост. и ред. В. А. Ма-

- рутян, Предисл. проф. О. Т. Ганаланяна.— Ер.: Знание, 1978.—64 с.
1264. Парсамян В. А. Присоединение Восточной Армении к России и его историческое значение. К 150-летию.— Ер.: Знание, 1978.—68 с.
1265. Присоединение Восточной Армении к России и его историческое значение. Сб. статей. /Ер., гос. ун-т; Редкол.: Г. М. Казарян (отв. ред.) и др.— Ер.: Изд. ун-та, 1978.—281 с.
1266. Присоединение Восточной Армении к России: Сб. док. Т. 2. (1814—1830). /Под ред. Акад. АН Арм. ССР Ц. П. Агаяна.— Ер.: Изд-во АН Армении, 1978.—658 с. (АН Арм. ССР. Ин-т истории).
1267. Развитие Еревана после присоединения Восточной Армении к России. (Сб. док. 1801—1917 г.г.). /Сост. Т. Х. Акопян; Ереван. гос. ун-т., Ред. В. А. Микаелян/.—Ер.: Изд-во Ерев. ун-т, 1978.—492 с. Текст рус. и арм. Указ. лич. имен и геогр. назв.: с. 461—472.
1268. Ханзадян С. Мхитар Спарапет. /Роман/.: [Автор. пер. с арм. Р. Кафриелянц, Г. Манасян. Худож. Эд. Исабекян/.—Ер.: Изд-во Советакан грох, 1978.—718 с.
1269. Агаян Ц. Вехи истории. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).— Коммунист, 1978, 11 авг.
1270. Агаян Ц. У истоков великой дружбы. Освободительная борьба народов Закавказья и России.— Коммунист, 1978, 22 июня.
1271. Азроян Л., Балегезян А. Торжества на стадионе «Раздан», /Посвящ. 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России/.— Комсомолец, 1978, 17 окт.
1272. Айдинян В. Дорогами братства. /Об истории села Ором и о событиях, связанных с вхождением Восточной Армении в состав России/.— Комсомолец, 1978, 14 окт.
1273. Акопян Н. В залах музея. /Государственный исторический музей. К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России/.— Коммунист, 1978, 13 окт.
1274. Акопян Г. Глазами очевидца. /К 150-летию вхождения

- Армении в состав России. По материалам воспоминаний писателя Х. Абовяна о первых боях русско-персидской войны 1826—1828 г.г./.—Коммунист, 1978, 29 марта.
1275. Акопян Э. За строкой «Вступления» Радищева. [Об Армении и освободительной миссии России в отношении армянского народа./.—Комсомолец, 1978, 11 июня.
1276. Акопян Э. Поборники братства народов. [Об истории развития русско-армянских культурных и научных связей./.—Комсомолец, 1978, 31 авг.
1277. Акопян Э. Слово о русском друге. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Коммунист, 1978, 13 сент.
1278. Амирханян Дж. До нового слета! В Степанаване состоялся XIX республиканский слет юных туристов, посвященный 150-летию вхождения Армении в состав России и 60-летию Ленинского комсомола.—Комсомолец, 1978, 25 июля.
1279. Арамян Г. Навеки с русским народом. [О монументе близ Эчмиадзина, который возвел армянский народ в память о русских воинах-освободителях./.—Коммунист, 1978, 8 окт.
1280. Армянские деятели о военно-политическом положении в Персии и Турции в 1826—1928 г.г. (К 150-летию присоединения Восточной Армении к России). [Публ. и предисл. В. Эвоаяна, Д. Оганесян, С. Мирзоян./.—Вестн. обществ. наук. (АН Арм. ССР), 1978, № 8, с. 92—107.
1281. Арш Г. М. Международная конференция в Плеване [на тему «Россия, русско-турецкие войны и Балканы в XVII—XIX в.в.», нояб. 1977/].—Балкан. исслед., 1978, вып. 4, с. 262—264.
1282. Асланян М. Английский путешественник XVIII века об армянском купечестве в Иране. (К 150-летию присоединения Восточной Армении к России).—Вестн. обществ. наук, (АН Арм. ССР), 1978, № 7, с. 80—90.
1283. Багдасарян С. Навеки вместе. Изд. к 150-летию со вре-

мени вхождения Армении в состав России.— Кн. обозрение, 1978, 6 окт., с. 3, 9.

1284. Базиянц А. С севера свет! /К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России/.— Коммунист, 1978, 28 июля.

1285. В братской семье народов. Торжественное заседание ЦК Компартии Армении и Верховного Совета Армянской ССР. /Посвящ. 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России/.— Правда, 1978, 15 окт.; Комсомолец, 1978, 17 окт.

1286. В семье единой, братской! (К 150-летию вхождения Армении в состав России.) /Ред. статья/.— Сов. Россия, 1978, 14 окт.

1287. Важное событие в истории Армянского народа. Научно-теоретическая конференция, посвященная 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России /Организовано в Ергоркоме КП Армении/.— Коммунист, 1978, 20 янв.

1288. Велика сила братства. /О днях литературы и искусства РСФСР в Армении, посвящ. 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России/.— Коммунист, 1978, 29 сент.

Содерж.: Ованесян Р. Русскому другу; Навеки вместе с русским народом. Юбилейная выставка произведений художников республики. /Торжественное открытие состоялось в Доме художников 28 сент./.

1289. Виноградов К. Б. Накануне русско-турецкой войны 1877 года. /Из истории дипломатии/.— История СССР, 1978, № 1, с. 134—144.

1290. Восканян В. Армяне на Руси. /Об экономических, политических и культурных связях армян с русскими. К 150-летию вхождения Армении в состав России/.— Коммунист, 1978, 16 авг.

1291. Восканян В. Дороги вели в Москву. (К 150-летию вхождения Армении в состав России). /О деятеле арм. осво-

- бодительного движения XVII—XVIII вв. Григорин Лу-
сикове/.— Коммунист, 1978, 9 июля.
1292. Восканян Г. В союзе вечном, нерушимом. (К 150-летию
вхождения Армении в состав России).— Моск. правда,
1978, 24 окт.
1293. Восканян Г. Торжество дружбы и братства. (К 150-ле-
тию вхождения Армении в состав России).— Труд, 1978,
14 окт.
1294. Галумян В. На вечные времена. (К 150-летию вхожде-
ния Армении в состав России).— Сел. жизнь, 1978,
14 окт.
1295. Гарибджанян С. В совместной революционной борьбе.
/О дружбе армянского и русского народов/.— Комму-
нист, 1978, 19 окт.
1296. Геворкян С. Великой дружбе посвящается. /Об изд. сб.
док. «Присоединение Восточной Армении к России
(1813—1829 г.г.)», Армяно-русские отношения в 30—
50-х годах 18 века (в трех томах)», «Армянские писа-
тели о русской культуре», «Русско-армянские истори-
ческие связи с присоединения Восточной Армении к
России» и книги «Тема присоединения Восточной Арме-
нии к России в армянской литературе»/.— Комсомолец,
1978, 15 авг.
1297. Даронян С. Грибоедов в Армении. (К 150-летию вхож-
дения Армении в состав России).— Коммунист, 1978,
17 сент.
1298. Демирчян К. С. Великое братство. К 150-летию вхож-
дения Армении в состав России.— Правда, 1978, 14 окт.;
Коммунист, 1978, 17 окт.
1299. Демирчян К. С. Доклад тов. Демирчяна. /На торжеств.
заседании ЦК КП Армении и Верх. Совета Арм. ССР,
посвящ. 150-летию вхождения Восточной Армении в со-
став России/.— Правда, 1978, 15 окт.; Коммунист, 1978,
15 окт.; Известия, 1978, 14 окт.; Комсомолец, 1978, 17
окт.; Комс. правда, 1978, 15 окт.
1300. Дементьева Р. Ф. Речь тов. Р. Ф. Дементьевой: /Речь

- секретаря Моск. горкома КПСС на торжеств. заседании ЦК КП Армении и Верх. Совета Арм. ССР. Ереван/. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).— Коммунист, 1978, 15 окт.
1301. Добро пожаловать, дорогие друзья! Прибытие делегации братских союзных республик на празднование 150-летия вхождения Армении в состав России.— Комсомолец, 1978; Коммунист, 1978, 13 окт.
1302. Ерицян М. «Колокола свободы». [Научная конференция посвящ. 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России в Арташате].— Коммунист, 1978, 2 марта.
1303. Жаров В. Побратимы. [К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России].— Коммунист, 1978, 2 окт.
1304. Заседание историков в Москве. (К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России). [С докл. выступил директор ин-та истории АН Арм. ССР, член-кор-АН Арм. ССР Г. А. Галоян].— Коммунист, 1978, 18 февр.
1307. Заседание юбилейной комиссии. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).— Коммунист, 1978, 31 марта; Комсомолец, 1978, 1 апр.
1308. Истоки дружбы. (Объединенная юбилейная научная сессия Академии наук СССР и Академии наук Армянской ССР). [На заседании секции обсуждались вопросы касающиеся основных этапов зарождения и развития дружеских связей народов Закавказья с Россией в XVI—XVIII веках.].— Коммунист, 1978, 26 сент.
1309. Иосифьян А. Г. Самый сильный аргумент. (К 150-летию вхождения Армении в состав России). [Беседа с героем соц. труда акад. А. Г. Иосифьяном. Записал З. Балаян].— Коммунист, 1978, 10 окт.
1310. Каграманов Н. Истоки великой дружбы. (К 150-летию вхождения Армении в состав России). [О русско-армянских театральных связях].— Коммунист, 1978, 3 авг.
1311. Каграманов Н. Спектакль видел Грибоедов. [О первой постановке пьесы А. С. Грибоедова «Горе от ума» в

Ереване 1827 году в присутствии автора/.— Правда, 1978, 4 авг.

1312. Казарян А. Великий перелом. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).— Красная звезда, 1978, 14 окт.

1313. Казарян М. Из истории связей армянского и русского изобразительного искусства.— Лит. Армения, 1978, № 10, с. 85—92.

1314. Капутикян С. Высокое созвучие чувств. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).— Коммунист, 1978, 14 окт.

1315. Капутикян С. Породненные навеки. Исполнилось 150 лет со дня братского воссоединения Армении к России.— Комс. правда, 1978, 13 окт.

1316. Кисилев Т. Я. Речь тов. Т. Я. Кисилева: [Речь Пред. Совета Министров БССР на торжеств. заседании ЦК КП Армении и Верх. Совета Арм. ССР. Ереван]. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).— Коммунист, 1978, 15 окт.

1317. КП Армении. ЦК О праздновании 150-летия вхождения Армении в состав России. [Постановление].— Коммунист, 1978, 31 марта; Комсомолец, 1978, 1 апр.

1318. Корганов К. Памяти русских воинов. (К 150-летию вхождения Армении в состав России). [О памятнике русским воинам, павшим в Ошаканском бою 17 авг. 1827 г. вблизи Эчмиадзина].— Коммунист, 1978, 25 мая.

1319. «Любовью наш союз навек скреплен». (К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России).— Лит. Армения, 1978, № 10, с. 3—8.

Содерж.: О. Туманян. Валерий Брюсов; Зарьян Н. Голос Родины (отрывок из поэмы); Сарьян Г. Русскому народу; Сагиян А. Русскому народу; Ованесян Р. Русскому другу; Капутикян С. Русскому другу; Давтян В. Русскому брату.

1320. «Любовью наш союз скреплен... [Статьи]. (К 150-летию

вхождения Армении в состав России).—Лит. газ. 1978, 11 окт. с. 2.

Из содерж.: Петросян В. Навеки с Россией; Из хроники юбилея [О выставке посвящ. 150-летию вхождения Армении в состав России]; Сагиян А. Народу брату; Дудин М. Чаша жизни; Страница дружбы.

1321. Мамедова Г. Н. К вопросу об азербайджано-русских торговых отношениях во второй половине XVIII века по донесениям русских консулов (50-е годы).—Изв. АН Аз. ССР, сер. ист. филос. и правда, 1978, № 1, с. 37—44. Рез. азерб. Библиогр. ссылки в тексте.
1322. Меликян Н., Саваян А. Память сердца, память народа. Мемориал русско-армянской дружбы в Абовяне. [К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России].—Коммунист, 1978, 8 окт.; Комсомолец, 1978, 10 окт.
1323. Меликян Н., Саваян А., Момджян. С Россией на вечные времена. Торжественное открытие мемориального комплекса в Спитаке.—Коммунист, 1978, 29 июля.
1324. Мартиросян А. Благословенен тот час. На газетные темы. [О материалах помещенных в районных газетах «Айгабац», «Лернагорц», «Воротан» посвященных 150-летию вхождения Армении в состав России].—Коммунист, 1978, 13 июня.
1325. Марухян Р. Солдатская шинель. «Рассказ». Пер. Е. Ша-тирян.—Коммунист, 1978, 26 сент.
1326. Маршал Советского Союза И. Х. Баграмян в Ереване. [Для участия в торжествах посвящ. 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России].—Коммунист, 1978, 10 окт.; Комсомолец, 1978, 10 окт.
1327. Месропян Н. Гергер. [О пребывании Пушкина в с. Гергер проездом по дороге в Эрзерум в 1829 г., о чем он упоминает в своих путешествиях в Эрзерум].—Коммунист, 1978, 18 окт.
1328. Материалы по истории армянского купечества в России (30-е годы XVIII в.). (К 150-летию присоединения Восточной Армении к России). [Публ. и предисл.

док. В. Микаеляна, В. Мартиросяна].— Вестн. обществ. наук, (АН Арм. ССР), 1978, № 4, с. 79—99.

1329. **Мнацаканян А.** Роль России в исторических судьбах Армении. (К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России).—Лит. Армения, 1978, № 8, с. 70—81. № 9, с. 40—52, № 10, с. 75—84.

1330. **Навеки вместе с русским народом.** Юбилейная выставка произведений художников республики [посвященная 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России. Открытие состоялось в Доме художников 28 сент.]; Ованесян Р. Русскому народу. [Стихи].— Коммунист, 1978, 29 сент.

1331. **Навечно в памяти народной.** Закладка памятника русско-армянской дружбы в Ереване. [К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России].—Коммунист, 1978, 10 окт.; Комсомолец, 1978, 10 сент.

1332. **Навечно в памяти народной.** [О мемориальном комплексе русским воинам воздвигнутым в долине реки Памбак].—Комс. правда, 1978, 29 июля.

1333. **Нароян Н.** Навеки вместе. [О выставке работы художников, посвящ. 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России].—Комсомолец, 1978, 14 окт.

1334. **Нашей дружбе—цвести, братству нашему—крепнуть...** [К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России].—Коммунист, 1978, 14 окт.

Содерж.: Товарищ Д. Ф. Устинов в Армении; Возложение венков к памятнику В. И. Ленина; Светлый праздник дружбы; Сердечные встречи с посланцами народов братьев; Митинг интернациональной дружбы; Капутикян С. Высокое созвучие чувств; Сурков А. Мосты родства; Геолецян С. И вступили на борт «России»...; Сагиян А. Русский народ; Каренц В. Есть край; Ереван: вчера и сегодня; Манукян А. Свет на ладони.

1335. **Нерсисян М.** «С усердием и храбростью»... Участие декабристов в боях за освобождение Армении в 1826—

- 1829 гг. /К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России/.—Коммунист, 1978, 16 сент.
1336. **Нерсисян М.** Декабристы в Армении /К 150-летию вхождения Армении в состав России/.—Комсомолец, 1978, 20 июня.
1337. **Объединенная юбилейная научная сессия Академии наук СССР и Академии наук Армянской ССР.** /К 150-летию вхождения Армении в состав России. Литературоведы за «круглым столом». О докл. на тему «Х. Абовян и Россия», «О. Туманян и проблема русской ориентации армянского народа» и другие/.—По страницам истории совместной борьбы/. На заседании секции обсуждались социально-экономические и политические аспекты вхождения Армении в состав России/.—Коммунист, 1978, 27 сент.
1338. **Ованесян Р.** Русскому другу. /Стихи/. Пер. Звягинцевой.—Коммунист, 1978, 29 сент.
1339. **Оганджаниян В.** Могучая сила дружбы. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Коммунист, 1978, 8 июня.
1340. **Павленко Н.** Савва Лукич Владиславич Рагузинский. /О жизни и деятельности рус. дипломата 1669—1738/.—Сиб. огни, 1978, № 3, с. 155—168.
1341. **Пайчадзе Г.** Возрождение. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Заря Востока, 1978, 14 окт.
1342. **По страницам истории совместной борьбы.** Объединенная юбилейная научная сессия Академии наук СССР и Академии наук Армянской ССР. /Посвященная 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России. С докл. выступ. докт. историч. наук В. А. Парсамян. Ереван, доктор историч. наук В. Г. Сарбей Киев, академик АН Армянской ССР Ц. П. Агаян, Ереван, академик АН Армянской ССР Г. Б. Гарибджаниян Ереван, доктор историч. наук. А. Н. Мнацаканян Ереван и многие другие/.—Коммунист, 1978, 27 сент.
1343. **Погребняк Я. П.** Речь тов. Я. П. Погребняка: Роль сек-

ретаря ЦК КП Украины на торжеств. заседании ЦК КП Армении и Верховн. Совета Арм. ССР Ереван. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Коммунист, 1978, 15 окт.

1344. Порсугян Л. Рассказывают документы. /О сб. док. «Русско-армянское сотрудничество в период присоединения Восточной Армении к России (1826—1828)»/.—Комсомолец, 1978, 22 авг.
1345. Праздник дружбы и братства. Торжественное заседание ЦК компартии Армении и Верховного Совета Армянской ССР. /Посвященное 150-летию вхождения Армении в состав России/.—Сов. культура, 1978, с. 1—2.
- 1346. Прибытие товарища Д. Ф. Устинова в Ереван.—Комсомолец, 1978, 14 окт.
1347. Приветствуем дух твой высокий, праведный сердцем великий народ. /К 150-летию присоединения Восточной Армении к России. О культурных и исторических связях/.—Коммунист, 1978, 29 сент.
- Содерж.: Марков Г. Радостная дата; Шагинян М. Страничка прошлого; Сазандарян Т. Приобщение к прекрасному; Дудин М. Чаша жизни; Озеров Л. Армения в сердце; Вердиян И. «Я люблю эту мудрость веков...».
1348. Проскурин П. Связь времени нетленна. Встреча с Советской Арменией.—Сов. культура, 1978, 24 окт., с. 2.
1349. С Россией на вечные времена. Торжественное открытие мемориального комплекса в Спитаке.—Коммунист, 1978, 29 июля.
1350. Саваян А. Глубокие корни. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Сел. жизнь, 1978, 12 окт.
1351. Салимов А. И. Речь тов. А. И. Салимова. /Речь секретаря ЦК КП Узбекистана на торжеств. заседании ЦК КП Армении и Верх. Совета Арм. ССР. Ереван/. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Коммунист, 1978, 15 окт.
1352. Сантрян В. А., Векслер И. М. Нерушимое единство и братство. Пресс-конференция в Москве посвященная 150-летию вхождения Армении в состав России.—Комму-
- 193

- нист, 1978, 21 окт.; Комсомолец, 1978, 21 окт. (загл.: «Навеки с русским народом»).
1353. Сантрян В. Символ свободы и вечной дружбы. /К 150-летию вхождения Восточной Армении. Открытие памятника Давид-Бека в Кафане/.—Коммунист, 1978, 11 окт.; Комсомолец, 1978, 12 сент.
1354. Саркисов В. Навеки вместе. /К 150-летию вхождения Восточной Армении в состав России/.—Известия, 1978, 14 окт.; Коммунист, 1978, 18 окт.
1355. Саркисян Г. Медали, отображающие историю. /Рассказывает ученый-секретарь Госмузея истории Армении Г. Саркисян о создании медалей посвященной русско-персидской 1826—1828 гг. и русско-турецкой 1828—1829 войнам, и серии медалей созданных через несколько лет после вхождения Армении в состав России/.—Комсомолец, 1978, 26 янв.
1356. Саркисян Ф. Навеки вместе. К 150-летию вхождения Армении в состав России.—Коммунист, 1978, 21 окт.; Соц. индустрия, 1978, 14 окт.
1357. Саруханян Н. Роль А. С. Грибоедова в судьбе армян. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Лит. Армения, 1978, № 4, с. 72—78.
1358. Светлый праздник дружбы и братства. Торжеств. заседание ЦК Компартии Армении и Верховного Совета Армянской ССР. /К 150-летию вхождения Армении в состав России. Речи тов. Д. Ф. Устинова и К. С. Демирчяна и награждении Армянской ССР орденом Ленина/.—Труд, 1978, 15 окт.; Комс. правда, 1978, 15 окт.
1359. Светлый праздник единения и братства. Торжественное заседание ЦК Компартии и Верховного Совета Армянской ССР, посвященное 150-летию вхождения Армении в состав России. /Докл. тов. Д. Ф. Устинова, К. С. Демирчяна, М. А. Яснова, Р. Ф. Дементьева, Ю. Ф. Соловьева, Погребняка Я. П., Т. Я. Кисилева и А. И. Салимонова/.—Комсомолец, 1978, 17 окт.
1360. Светлый праздник единения и братства: Торжественное

заседание ЦК КП Армении и Верховного Совета Армянской ССР. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Коммунист, 1978, 17 окт. /Речи/): С. Н. Иماشев, Э. А. Шеварднадзе, Г. А. Алиев, А. С. Баркаускас, И. П. Калинин, П. Я. Страуманис, С. И. Ибраимов, М. Холлов, А. М. Клычев, В. И. Клаусон, С. Н. Сабанеев, Я. Хорват.

1361. Сердечная встреча. Прибытие тов. Д. Ф. Устинова в Ереван /для участия в торжествах, посвященных 150-летию вхождения Армении в состав России/.—Коммунист, 1978, 13 окт.

1362. Сердечные поздравления центральному комитету коммунистической партии Армении, президиуму Верховного Совета Армянской Советской Социалистической Республики, Совету Министров Армянской ССР и Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении Армянской Советской Социалистической Республики орденом Ленина; Накануне праздничных торжеств.—Труд, 1978, 14 окт.; Правда, 1978, 14 окт.; Известия, 1978, 14 окт.

1363. Соловьев Ю. Ф. Речь тов. Ю. Ф. Соловьева. /Речь первого секретаря Ленингр. горкома КПСС на торжеств. заседании ЦК КП Армении и Верховного Совета Арм. ССР. Ереван/. (К 150-летию вхождения Армении в состав России):—Коммунист, 1978, 15 окт.

1364. Стамболцян Г. Песни о ратном подвиге. /Песни сложенные солдатами в годы русско-персидской и русско-турецкой войны/.—Комсомолец, 1978, 20 июля.

1365. Сурков А. Мосты родства. (К 150-летию вхождения Армении в состав России)—Коммунист. 1978, 14 окт.

1366. Тавакалян Н. Навеки с русским народом. К 150-летию вхождения Армении в состав России.—Комсомолец, 1978, 12 авг.

1367. Устинов Д. Ф. Речь тов. Устинова. /На торжеств. засед. ЦК КП Армении и Верховного Совета Арм. ССР посвящ. 150-летию вхождения Восточной Армении в состав

России/.—Правда, 1978, 15 окт., с. 2; Комсомолец, 1978, 17 окт.; Комс. правда, 1978, 15 окт.; Известия, 1978, 14 окт.; Коммунист, 1978, 15 окт.

1368. **Ценный первоисточник об Ошаканской битве.** /Публ. «Подробной реляции» о сражении между рус. и перс. войсками в 1827 г. Подгот. к печати и предисл. М. Г. Нерсисяна/.—Ист.-филол. журн., 1978, № 1, с. 241—258.
1369. **Центральному Комитету Коммунистической партии Армении, Президиуму Верховного Совета Армянской Советской Социалистической Республики, Совету Министров Армянской ССР.** /Приветствие в связи с 150-летием вхождения Армении в состав России и награждением республики орденом Ленина/.—Правда, 1978, 14 окт.; Известия, 1978, 14 окт.; Коммунист, 1978, 14 окт. Подписи: ЦК КПСС, Президиум Верховного Совета СССР, Совет Министров СССР.
1370. **Шагинян М.** Важная дата истории. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Лит. газ. 1978, 13 сент., с. 4—5.
1371. **«Это—Армения»**,—Лит. Армения, 1978, № 10, с. 9—11.
Содерж.: Тихонов Н. Армения; Звягинцева В. Моя Армения; Николаевская Е. Армения; Казакова Р. Мы ехали горной дорогой; Слуцкий В. Это—Армения; Сеногва И. Я люблю художников Армении.
1372. **Юбилейная сессия Матенадарана им. Маштоца.**—Коммунист, 1978, 1 окт.
1373. **Яснов М. А.** Речь тов. М. Я. Яснова. /Речь пред. Президиума Верховного Совета РСФСР на торжеств, заседании ЦК КП Армении и Верхов. Совета Арм. ССР. Ереван/. (К 150-летию вхождения Армении в состав России).—Коммунист, 1978, 15 окт.

1979

1374. **Парсамян В.** Преданный защитник Армянского народа /О А. С. Грибоедове/.—Наука и жизнь, 1979, № 1, с. 37—39.

МАТЕРИАЛЫ НА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКАХ

1375. *Lyall Robert*. Travels in Russia, the Krimea, the Caucasus, and Georgia: Vol. 1—2.— London: Cadell, 1825.

Գեներալ Երմոլովի բանակցութիւնների, Մադաթովի մասին.

1376. *Alcock Thomas*. Travels in Russia, Persia, Turkey and Grece in 1828—29.— London: Clarke and Son, 1831.— 227 p.

Պասկևիչի, Ղարսի և Երևանի գրավման, Թուրքմենչայի պայմանագրի և Գրիբոյեդովի մասին.

1377. *Neumann Carl Friedrich*. Geschichte der Uebersiedlung von vierzig tausend Armeniern, welche im Jahre 1828 aus der persischen Provinz Azerbaidshan nach Rusland auswanderten/ Nach dem russischen und armenischen Originale frei bearbeitet und mit einer Einleitung versehen von Carl Friedrich Neumann.— Lpz.: Weidmann, 1834.— 108 S.

Հայոց պատմութիւնը սկսած Արշակունիների իշխանութիւնից, Բագրատունիներից, հայերի միանալը ռուսների հետ և պայքարը պարսիկների դեմ սկսած Պետրոս 1-ինի ժամանակներից, հայերի տեղափոխութիւնը Ռուսաստան, 1826—28 թթ. ռուս-պարսկ. պատերազմը, Թուրքմենչայի պայմանագիրը, 40000 հայերի տեղափոխութիւնը Ռուսաստան.

1378. *Eichwald Eduard*. Reise auf dem Caspischen Meere und in den Kaukasus: Unternommen in den Jahren 1825—1826. Bd. I. Abteilung 2.— Reise in den Kaukasus.— Stuttgart: Verl. der Cottaschen Buchhandlung, 1837.— S. 550—675.

1826—28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը. Մադաթովի և Պասկևիչի հաղթանակները Աբաս Միրզայի նկատմամբ, Սարդարաբադի և Երևանի գրավումը ռուսների կողմից, 1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը, Ղարսի և էրզրումի գրավումը Պասկևիչի կողմից, Թուրքմենչայի պայմանագիրը.

1379. *Mignan R*. A winter journey through Russia, the Caucasian Alps, and Georgia: In 2 vol. Vol. I.— London: Bentley, 1839.— 312 p.

Գրիբոյեդովի սպանութեան մասին, էջ 4—5.

RUSSIE,

PAR M. CHOPPIN.

TOME DEUXIÈME

CONTENANT LA FIN

DE LA RUSSIE D'EUROPE,

Y COMPRIS

LA CRIMÉE,

PAR M. CÉSAR FAMIN.

LES PROVINCES RUSSSES EN ASIE,

CIRCASSIE ET GÉORGIE,

PAR M. CÉSAR FAMIN.

ARMÉNIE,

PAR M. BORE, ORIENTALISTE.

PARIS,

FIRMIN DIDOT FRÈRES, ÉDITEURS,

IMPRIMEURS-LIBRAIRES DE L'INSTITUT DE FRANCE.

BOULEVARD, N° 26

M DCCCLXII

1380. *Fonton Felix*. La Russie dans l' Asie— Mineure, ou Campagnes du maréchal Paskewitch en 1828 et 1829, et Tableau du Caucase, envisage sous le point de vue géographique, historique et politique.— Paris: Leneveu, 1840.— 559 p.

Ռուսաստանը Միջին Ասիայում և Մարշալ Պասկևիչի ռազմական գործողությունները 1828—29 թթ.

1381. *Boré Eugène*. Arménie.— Paris: Firmin Didot Frères, 1842.— 144 p.

Երևանի բերդի գրավումը, հայերի գաղթը հաղարյանների ղեկավարությամբ:

1382. *Choppin I.—M. Russie*.— Paris: Firmin Didot Frères, 1842.— 672 p.

Պասկևիչի ռազմական գործողությունների, Երևանի բերդի գրավման և Թուրքմենչայի պայմանագրի մասին.

1383. *Boehn Hubert von*. Blüthe und Verfall des Osmanenreiches in Europa: Eine Geschichte der Turkenkriege seit dem ersten Auftreten der Osmanen in Europa bis auf die gegenwärtige Krifis.— Berlin: Schneider und Comp., 1854.— 327 S.

1809—12 թթ. և 1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմների և Ադրիանապոլի հաշտության պայմանագրի մասին.

1384. *Chesney F. R.* Die Russisch-Turkischen Feldzüge der Jahre 1828—29. В кн.: «Molbech Chr. Das Türkische Reich in historisch-statistischen Schilderungen».— Leipzig: Lorch, 1854.— S. 59—200.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի մասին.

1385. *Chesney Colonel*. The Russo-turkish campaigns of 1828 and 1829. With a view of the present state of Affairs in the East.— N. Y.: Redfield, 1854.— 360 p.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի մասին.

1386. *Curzon Robert*. Armenia: A year at Erzerum, and on the frontiers of Russia, Turkey, and Persia.— London: Murray, 1854.— 253 p.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի, Ադրիանապոլի պայմանագրի, Թուրքիայից և Պարսկաստանից հայերի գաղթի, հայոց կաթողիկոսի գործունեության մասին.

1387. *Monteith W.* Kars und Erzeroum: with the Campaigns of Prince Paskiewitch in 1828 and 1829, and an account of the conquests of Russia beyond the Caucasus, from the time of Peter the Great to the treaty of Turcoman Chie and Adrianopole.— London: Longman, 1856.— 332 p.

Ղարսի և էրզրումի, Պետրոս Մեծի պարսկական արշավանքների 1721—22 թթ. և 1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի մասին.

1388. *Schlechta-Wessehrd Ottokar.* Die Kämpfe zwischen Persien und Russland in Transkaukasien seit 1804 bis 1813.— Wien: Hof-und Staatsdruckerei, 1864.— 64 S.

1804—13 թթ. ռուս-պարսկական և 1806—12 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմների մասին.

1389. *Davith-Beg.* В кн.: «Collection d' historiens Armeniens». Trad, par M. Brosset.— S.-Petersbourg: 1876.— T. 2. p. 221—255.

1390. *Telfer Buchan J.* The Crimea and Transcaucasia, being the narrative of a journey in the Kouban, in. Gouria, Georgia, Armenia, Ossety, Imeritia, Swannety, and Mingrelia, and in the Tauric Range: In 2 vol.— London: Henry S. King and Co., 1876.

Գրիբոյեդովի մեկնումը Թեհրան, բանակցություններն Աբաս Միրզայի հետ, հանդիպումը Կովկաս աքսորված ղեկաբրիստների հետ և սպանությունը.

1391. *Boukharow Dmitrie de.* La Russie et la Turquie depuis le commencement de leurs relations politiques jusqu'à nos jors.— Amsterdam: Schuitemaker and Co., 1877.—285 p.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի և Ադրիանապոլի հաշտության պայմանագրի մասին.

1392. *Glénard Alexandre*. La guerre d' Orient: Etude historique et diplomatique.— Paris: Lévy, 1877.— 370 p.

1828—29 թթ. պատերազմի և Ադրիանապոլի հաշտության պայմանագրի մասին.

1393. *Valbert G*. La Guerre russo-turque en 1828. et en 1877.— Extrait «Revue des deux Mondes», p. 212—222.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի մասին.

1394. *Legrand Maxime*. Les Russes en Asie Mineure 1723—1877.— Extrait du journal des Sciences militaires.— Paris: Dumaine, 1878.— 50 p.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի, Պասկևիչի, Թուրքմենչայի պայմանագրի մասին.

1395. *Creagh James*. Armenians, Koords, and Turks: In 2 vol.— London: Samuel Tinsley and Co., 1880.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի մասին.

1396. *Le Brun-Renaud*. La Perse politique et militaire, au XIX-e siècle: Histoire de la Dynastia des Kadjars (1794—1894).— Paris: Baudoin, 1894.— 34 p.

1826—28 թթ. պատերազմի, Մաղաթովի և Թուրքմենչայի պայմանագրի մասին.

1397. *La Jonquiére*. Histoire de l' Empire Ottoman: Depuis les origines jusqu'au traite de Berlin. 2 Ed.— Paris: Hachette, 1897.— 670 p.

1828—1829 թթ. պատերազմի, Ադրիանապոլի պայմանագրի մասին.

1398. *Krausse Alexis*. Russia in Asia: A record and a study 1558—1899.— London, N. Y.: Richards, Holt, 1899.—411 p.

Պետրոս Մեծի պարսկական արշավանքների, Գյուլիստանի պայմանագրի, 1826—28 թթ. ռուս-պարսկական և 1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմների, Թուրքմենչայի և Ադրիանապոլի պայմանագրերի մասին.

1399. *Essadze B. S*. Album des Haut-faits Héroiques des Armées du Cavcase avec un court précis historique de deux

siecles de lutte des Russes au Cavcase: Trad. par N. C. Bocquillon.—Tiflis: Typ. du fort de Metehsk, 1900.— 31 p.

Պետրոս Մեծի պարսկական արշավանքների, Գյուլիստանի պայմանագրից հետո սկսված խաղաղ ժամանակների, 1826—28 թթ. պատերազմի սկսվելու, Գեներալ Երմոլովի պատերազմական գործողությունների, Գեներալ Մադաթովի հրամանատարությամբ Ելիզավետպոլի գրավման, 1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի, Ադրիանապոլի հաշտության պայմանագրի մասին.

1400. La forteresse d' Erivan. [Հատված «Վերք Հայաստանի»-ց] Poe'mes arméniens anciens et modernes. Trad. par A. Tchobanian.— P.: 1902: p 75—79 (ֆրանս).

1401. Krahmer. Die Beziehungen Russlands zu Persien.— Lpz.: Zuckschwerdt, 1903.— 126 S. (Russland in Asien. Bd. VI.) .

Ռուսաստանի և Պարսկաստանի կապերի, Պետրոս I-ինի պարսկական արշավանքների, 1804—13 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի, 1813 թ. Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի, 1826—28 թթ. պատերազմի, Թուրքմենչայի պայմանագրի, Գրիբոյեդովի գործունեության և սպանության մասին.

1402. Baddeley John F. The Russian conquest of the Caucasus.— London: Longman, 1908.— 518 p.

Պետրոս Մեծի պարսկական արշավանքների, ռուս-թուրքական և ռուս-պարսկական պատերազմների մասին: Լազարյանների, Գրիբոյեդովի մասին. 90.000 հայերի գաղթի մասին.

1403. Fehmi Youssouf. Histoire de la Turquie. Préf. de M. Antoine Baumann.— Paris: Perrin, 1909.— 360 p.

1928—29 թթ. ռուս-թուրք. պատերազմի և Ադրիանապոլի հաշտության պայմանագրի մասին.

1404. Miller William. The Ottoman Empire, 1801—1913.— Cambridge: University Press, 1913.— 547 p., Bibl. 508—528 p., Index, 529—547 p.

Ռուս-թուրքական առաջին պատերազմի, հանգամանորեն ռուս-թուրքական երկրորդ պատերազմի, և Ադրիանապոլի հաշտության պայմանագրի մասին.

1405. *Raffi Aram*. A contribution on armenian history and culture. В кн.: «Buxton Noel and Buxton Harold. Travel and politics in Armenia».— London: Smith, Elder and Co., 1914.— p. 163—267.

Դավիթ Բեկի, հայ-ռուսական առնչությունների, Պետրոս Մեծի կողմից Հայաստանի ազատագրման, Իսրայել Օրու գործունեության մասին.

1406. *Emin Joseph*. Liefе and adventures of Emin Joseph: 2-nd ed. Vol. 1—2. Calcutta, Apcar, 1918.— 532 p.

1407. *Marriott J. A. R.* The Eastern Question an Historical Study in European Diplomacy.— Oxford: Clarendon Press, 1917.— 456 p., Index 450—456 p.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի և Ադրիանապոլի հաշտության մասին.

1408. *Morgan Jacques de*. The History of the Armenian People. From the Remotest Times to the Present Day. Pref. by G. Schluberger. Transl. by Ernest F. Barry. Boston-Mass.: The Hairenik Assn (1918).— 428 p. Ill.

1826—28 թթ. ռուս-պարսկական և 1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմների մասին.

1409. *Sykes, Percy*. A History of Persia... Vol. 2. p. 311—322. The disastrous Campaigns with Russia. 2-nd ed.— London: Macmillan.— 1921.

1804—13 թթ., և 1826—28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմների, Գյուլիստանի և Թուրքմենչայի պայմանագրերի մասին.

1410. *Eversley Lord*. The Turkish Empire from 1288 to 1914... London: Unwin, 1923.— 368 p.

1828 թ. Պասկեիչի մուտքը Կովկաս, Սև ծովի տիրապետումը ռուսների կողմից.

1411. *Creasy E. S., Coolidge A. C., Claflin W. H.* Turkey.— Now York: Collier and son Co., (1928).— 613 p. (The History of Nations vol. XIV.).

Ղարսը և Ալեքսանդրապոլը Պասկեիչի կողմից գրավելու և Ադրիանապոլի պայմանագրի մասին.

1412. *Modern Persia*. Ed. by George M. Dutcher.— N. Y.: Collier and Son Co., 1928.— p. 313—374. ill. (The History of Nations, vol. V.).

Գլուխստանի և Թուրքմենչայի պայմանագրերի մասին.

1413. *Morfill W. R. Russia and Poland* / Revised and ed. by Ch. E. Fryer.— New York: Collier and Son Co., (1928).— 450 p. ill (The History of Nations, vol. XV.).

Պասկևիչի կողմից Ղարսը գրավելու, Գրիբոյեդովի մահվան. Թուրքմենչայի և Ադրիանապոլի պայմանագրերի մասին.

1414. *Davis William Stearns*. A short history of the Near East. From the founding of Constantinople (330 A.D. to 1922).— New York: Macmillan, 1933.— 408 p. Index 395—408 p.

1828—29 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի և Ադրիանապոլի հաշտության պայմանագրի մասին.

1415. *Arpee Leon*. A history of Armenian christianity from the Beginning to Our Own Time.— New York: The Armenian Missionary Association of America, 1946.— 386 p.

Թուրքմենչայի պայմանագրի մասին, էջ 246—247.

1416. *Thorossian H.* Histoire de l' Armenie et au peuple Arménien. / Préf. de Louis Marin.— Paris: 1957.— 240 p.

Պետրոս I-ինի պարսկական արշավանքների, 1826—28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմին ներսես Աշտարակեցու և գեներալ Մադաթովի կողմից կազմակերպված հայկական ջոկատների մասնակցության, Թուրքմենչայի և Ադրիանապոլի պայմանագրերի մասին.

1417. *Zartarian Aram S.* An outline history of the Armenian Liberation Movement.— New York: Lraper Publishing Co., 1959.— 27 p.

Հայ ազատագրական շարժումների, Իսրայել Օրու գործունեության, Պետրոս I-ինի պարսկական արշավանքի, 1826—28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի, գեներալ Մադաթովի Աբաս Միրզայի նկատմամբ հաղթանակի մասին.

1418. *Nalbandian Louise*. The Armenian revolutionary movement: The Development of Armenian Political Parties

THE RUSSIAN CONQUEST OF THE CAUCASUS

BY

JOHN F. BADDELEY

WITH MAPS, PLANS, AND ILLUSTRATIONS

LONGMANS, GREEN AND CO.

39 PATERNOSTER ROW, LONDON

NEW YORK, BOMBAY, AND CALCUTTA

1908

All rights reserved

H. PASDERMADJIAN

Professeur à l'Université de Genève

HISTOIRE DE L'ARMÉNIE

DEPUIS LES ORIGINES
JUSQU'AU TRAITÉ DE LAUSANNE

Deuxième édition revue

PARIS

LIBRAIRIE ORIENTALE H. SAMUELIAN

51, Rue Monsieur-le-Prince

—
1964

through the Nineteenth Century.— Berkeley and Los Angeles: Univ. of California Press, 1963.— 247 p.

Հայ ազատագրական շարժումները: Առանձին էջերում տրված է Հայաստանի պատմությունը Ուրարտական շրջանից սկսած, Պետրոս Մեծի պարսկական արշավանքների, Իսրայել Օրու, էմինի գործունեության, վերջիններիս և Ներսես Աշտարակեցու նրազների իրականացման և Թուրքմենչայի պայմանագրով Հայաստանի ազատագրման մասին:

1419. *Pasdermajian H.* Histoire de L' Arménie: Depuis les origines jusqu'au traité de Lausanne.— Paris: Libr. orientale H. Samuelian, 1964.— 437 p.

Գրքի 13-րդ գլուխը նվիրված է ռուս-պարսկական և ռուս-թուրքական պատերազմներին, Թուրքմենչայի և Ադրիանապոլի պայմանագրերին.

1420. *Johanissian Aschot* Israel Ory und die armenische Befreiungsidee.— München: Muller und Sohn, 1913.— 166 S.

Իսրայել Օրին և հայկական ազատագրական գաղափարները:

ԱՆՎԱՆԱՑԱՆԿ

Ա

Աբաջյան Գ. 442

Աբաս-Միրզա (35)

Աբով Գ. 177

Աբովյան Խ. 12, (49), 54, (97),
117, 118, (120), (137), (151),
(165), (170), (172), (176), (192),
(193), 194, (200), (207), 214,
(217), (218), (219), (262), (268),
(329), (331), (385), (389), (395),
(411), (462), (471), (474), (488),
(523), (540), (543), (544), (554),
(578), (581), (599), (600), (639),
(642).

Աբրահամ Երևանցի 33

Աբրահամ Գ. Կրետացի (58)

Աբրահամյան Ա. 92, 113, 122, 127,
128, 133, 142, 178, 189, 226, 247,
277, 335, 339, 372, 406, 407, 428,
645, 652ա)

Աբրահամյան Հ. 392, 429

Աբրահամյան Խ. 311

Աբրահամյան Վ. 324

Ադամյան Ա. 123, 134, 140, 239, 358

Ադոնց Մ. 190

Ազրոյան Լ. 444

Ազրոյան Կ. 443

Աթարրեկով Հակոբ Յուզբաշի 357

Ալավերդյան Ս. 445

Ալեքսանդր (Հերակլիի որդի) (1)

Ալեքսանդր Ա. Զուլայեցի (58)

Ալեքսանան Ս. 307

Ալեքսանյան Վ. 446

Ալիև Հ. 465

Աղայան Մ. 249, 373, 388, 447, 448

Աղանյանց Գյուտ 33, 34, 40

Աղասի (200, 207)

Աճառյան Հ. 75

Ամիրխանյան Մ. 449, 450

Այվազյան Ղ. 374, 658

Այվազյան Ս. 389

Անանիկյան Բ. 451

Անտոն Դ. 70

Անառյան Հ. 129

Աշրգյան Օ. 328

Առաքելյան Ա. 369

Առաքելյան Հ. 36, 46, 61

Աստվածատուր Ա. Համատանցի (58)

Ավագյան Գ. 453, 454

Ավագյան Խ. 455, 456, 457, 458, 459

Ավագյան Ս. 460

Ավդալբեկյան Թ. 71, 308

Ավդալբեկյան Խ. 215

Արաբի Մ. 216, 248

Արամյան Հ. 353

Արարատյան Հ. 32, (206, 227, 483,
510).

Արզումանյան Ա. 201, 529

Արզումանյան Զ. 336, 345, 367, 375,
402, 654

Արզումանյան Մ. 145

Արղուիյան Հովսեփ Կաթողիկոս 13,
(14), 15, (17, 42, 51, 58, 560)

Արդության—Երկայնաբաղուկ Մ. 2.
(495)

Արշարունի Ա. 185

Բ

Բարկեն վարդապետ 62

Բալագյուլյան Զ. 443

Բալասանյան Շ. 393

Բաղդասարյան Ա. 461

Բաղդասարյան Արծ. 462

Բաղդասարյան Ս. 463

Բաղրամով Հ. 2. (Հովհաննես Զելյարիի
Բաղրամով) 309)

Բայրամյան Հր. 464

Բարթիկյան Հ. 179

Բարխուդարյան Վ. 433, 466, 467

Բարկաուսկաս Ա. 465

Բարսեղյան Խ. 468, 469

Բեգլարյան Վ. 271, 394

Բեհրութով Բ. Հ. (98, 495)

Բեհրութով Վ. Օ. Տես՝ Բեհրութով Բ. Հ.

Բերբերյան Մ. 38, 65

Բրրկ էդ. (229)

Բրուտյան Յ. 430

Բունո Աշտարակեցի (605)

Բուրցև Ի. Գ. (26)

Գ

Գարրիելյան Դ. 92, 191

Գալոյան Գ. 434, 470

Գասպարյան Վ. 471

Գեղամյան Ե. 51, 59, 67

Գեվորգյան Մ. 76

Գևորգյան Յ. 399

Գեվորգյան Ա. 472

Գիլանենց Պետրոս դի Սարգիս 16.
(68)

Գյումրեցի Ա. 473

Դորկի Մ. 459

Դրիրոյեղով Ա. (28), (30), (31),
(36), (37), (38), (39), (46),

(47), (48), (61), (62), (64),
(65), (66), (76), (77), (82),
(90), 101, (102), (104), (105),
(106), (107), (108), (109), (111),
(112), (116), (177), (183), (184),
(203), (282), (287), (302), (317),
(321), (322), (359), (384), (387),
(390), (397), (400), (426), (445),
(458), (474), (582), (585), (640),
652), (653)

Դրիգորյան Ա. 435, 475

Դրիգորյան Ար. 474

Դրիգորյան Գ. 476

Դրիգորյան Զ. 85, 89, 130, 131, 135,
148, 196, 222, 233, 254, 255, 267,
279, 280, 281, 337, 338, 355, 370,
409, 430, 436, 477, 478, 479, 480,
481

Դրիգորյան Կ. 482, 483, 484, 655

Դրիգորյան Ս. 485

Դրիգորյան Վ. 202, 486

Գուլանյան Խ. 176, 217

Դ

Դանիել Ա. Սուրմառեցի տես՝ Դանիել
Կաթողիկոս

Դանիել Կաթողիկոս (25, 34, 51, 58)

Դանիելյան Կ. 206, 227

Դանիելյան Մ. 487

Դավթյան Վ. 399

Դավիդով Դ. 90

Դավիթ Ե. էնէգեթցի 58

Դավիթ Բեկ (18), (43), (44), (53),
(58), (72), (86), (87), (92),
(95), (96), (128), (238), (245),
(252), (319), (320), (339), (342),
(344), (349), (353), (368), (576),
(630)

Դավիթ Կաթողիկոս (51, 58)

Դավիթ Նազարով (251)

Դարբինյան Մ. 346, 352, 360, 491,
492, 493, 494, 495, 496

Դարոնյան Ս. 317, 497

Դեմենտևա Ռ. 465

Դեմիրճյան Կ. Ս. 498, 499, 500, 568

Դերիկյան Գ. 272, 371, 395, 429, 501,
502, 503

Դիլոյան Վ. 228, 251, 256, 347, 396,
410, 430, 504, 505, 506, 507

Ե

Եզյանց Կ. 45

Եկատերինա Երկրորդ (13), (14),
(73)

Ենիկուլուփով Ի. 282

Երեմյան Ս. 439

Երեանլի Ա. 509

Երիցյան Ա. 21, 22, 23, 24, 25, 27,
35

Երկայնաբազուկ Արղության Հ. տես՝
Արղության Հովսեփ Կաթողիկոս

Երկանյան Վ. 510

Երմուլով Ա. (35, 74, 90)

Եփրեմ Կաթողիկոս Չորագեղցի (35,
51, 58)

Զ

Զամինյան Ա. 52

Զարյան Ն. 149

Զարյան Ռ. 105

Զաքարիա Նկարիչ (72)

Զաքարյան Ա. 511

Զորյան Ստ. 117

Զուրարյան Ս. 218

Զուրաբով Բ. 397

Է

Էլլարյան Ի. 512, 513

Էմին Գ. 362, 514

Էմին Հովսեփ (73, 85, 88, 229, 344)

Էվոյան Վ. 515, 516, 518

Էրեսթով Գ. 28

Թ

Թադևոսյան Ա. 519

Թադևոսյան Ե. 413

Թադիադյան Մ. 8, 376, 377, (554,
596)

Թամրազյան Հր. 232

Թանդիլյան Տ. 520, 521

Թալաքալյան Ն. 522

Թերզիբաշյան Վ. 91, 94

Թումաս 55

Թումանյան Հովհ. (64, 65, 172), 219,
(523, 540, 554, 634)

Ժ

Ժամկոչյան Հ. 372

Ի

Իրրահիմով Ս. 465

Իկիլիկյան Հ. 398, 411, 524, 525, 526

Իմաշև Ս. 465

Իսահակյան Ա. (523, 554, 601)

Իսահակյան Լ. 318

Իսրայել Օրի (43, 52, 55, 58, 59, 73,
103, 122, 216, 225, 228, 235, 236,
248, 256, 328, 333, 344, 351, 407,
428, 527, 579)

Իսրայելյան Գ. 528

Իվան Կարապետ (92, 336)

Լ

Լազարյան Ե. (492)

Լազարյան Ղ. (26)

Լազարյաններ (230)

Լալայան Ա. 309

Լալայան Ե. (366)

Լեո 42, 43, 60, 69, 73, 74, 79, (266)
344

Լիլոյան Հ. 529

Լիսիցյան Ստ. (374)

Խ

խանդաղյան Ս. 232, 530, 531
 Խաչատրյան Ի. 532, 533
 Խաչատրյան Հ. 240, 250, 332
 Խաչատրյան Մ. 260, 620
 Խաչատրյան Վ. 534
 Խաչիկյան Լ. 535
 Խաչիկյան Շ. 536
 Խառատյան Ա. 537
 Խոլով Մ. 465
 Խորվաթ Յ. 465

Ս

Սատուրյան Արտ. 412

Կ

Կալին Ի. 465
 Կարապետ Բ. Ուլենբերգի (58)
 Կարապետ արքեպիսկոպոս (118)
 Կարապետյան Բ. 538
 Կարապետյան Գ. 413
 Կարապետյան Հ. 539, 540, 541
 Կարինյան Ա. 106
 Կիսելյով Տ. 465
 Կիրակոսյան Զ. 334, 414, 542
 Կլաուսոն Վ. 465
 Կլիշև Ա. 465
 Կծոյան Ա. 136
 Կնյազյան Հ. 245
 Կոջոյան Հ. 150
 Կուրով Ժ. (423)
 Կորյուն Մ. (543)
 Կրասովսկի Ա. Ի. (35)

Հ

Հախումյան Տ. 102
 Հակոբ Օշական 329
 Հակոբյան Գ. 400, 544
 Հակոբյան Բ. 220, 276, 283, 325, 415, 416

Հակոբյան Հովհ. 80

Հակոբյան Ն. 545

Հակոբյան Պ. 137, 151, 207, 258, 310, 432, 546, 547, 548, 557

Հակոբյան Ռ. 656

Հակոբյան Վ. 124

Համազասպյան Վ. 152, 549, 550

Համբարձում (36)

Համբարյան Ա. 284, 285, 286, 551, 552

Հայթյան Ա. 378

Հաջի փաշա (26)

Հասան-Ջալալյան Ե. 11, (14), (43), (654)

Հատիտյան Ա. 560

Հարությունյան Ա. 561, 562

Հարությունյան Գ. 261

Հարությունյան Գր. 418, 563, 564

Հարությունյան Հ. 86, 103, 156

Հարությունյան Ն. 289

Հարությունյան Շ. 143, 186, 379, 430

Հարությունյան Պ. 187

Հարությունյան Ս. 565

Հարությունյան Վ. 241, 290, 566, 567

Հերակլ (1)

Հյուսյան Մ. 96

Հովակիմյան Բ. 569

Հովակիմյան Հր. 570

Հովսեփյան Հ. 419

Հովհաննես Ը. Կաթողիկոս (51)

Հովհաննես (Ժալրագույն Կառավարիչ) (1)

Հովհաննես Մակվեցի (258)

Հովհաննիսյան Մ. 319

Հովհաննիսյան Ա. 68, 70, 208, 229, 292, 320, 420, 571

Հովհաննիսյան Լ. 158

Հովհաննիսյան Կ. 348, 380, 572

Հովհաննիսյան Ռ. 159

Հովնան Գ. 160, 192, 293

Հովսեփ Կաթողիկոս տես՝ Արղուիսյան

Հովսեփ Կաթողիկոս

Հովսեփյան Լ. 573

Հովսեփյան Ս. 294
Հովսեփյան Վ. 574, 575

Ղ

Ղազարյան Հ. 269
Ղազարյան Մ. 366, 577
Ղազարյան Վ. 209, 262, 578
Ղազարյան Ֆ. 579
Ղազիյան Ա. 580
Ղամազյանց Մ. 9
Ղանալանյան Հ. 581
Ղանդյան Հ. 488
Ղարազյոզյան Ռ. 582
Ղարիբյան Մ. 366
Ղարիբջանյան Գ. 161
Ղաֆաղարյան Կ. 273
Ղոնաղչյան Ն. 421
Ղուկաս Կարնեցի (41, 58)
Ղուկաս Սերաստացի 339
Ղուկասյան Ա. 422
Ղուկասյան Հովհ. 583

Մ

Մադաթով Վ. (5, 26, 35, 74, 90, 91, 93, 94, 495)
Մադոյան Ա. 349, 423
Մազմանյան Հ. 90
Մախմուդով Ն. 584
Մայիլյան Թ. 390, 385
Մանվել վարդապետ (62)
Մանուկյան Ռ. 115
Մանուչարյան Գ. (35, 422, 435, 475, 520)
Մաշկով Վ. (616)
Մառիկյան Կ. (474)
Մատինյան Ա. 656
Մարգարյան Մ. 3. (Միրզա Յաղուբ Մարգարյան), (31)
Մարկոսյան Ս. 81, 234
Մարտիրոսյան Հ. 56

Մարտիրոսյան Վ. 197, 244, 257, 326, 350, 363, 586
Մարության Վ. 441
Մելիք-Բախչյան Ս. 372
Մելիք Վանի (357)
Մելիքյան Ն. 587, 588
Մելիքսեթ-Բեկ Լ. 188, 246
Մելիքսեթյան Հ. 295
Մելիքսեթյան Ս. 77
Մելիքսեթյան Վ. 163, 242
Մելիքսեղեկյան Գ. (246)
Մեհրաբյան Ե. (30)
Մեսրոպ Եպիսկոպոս 72
Մինաս վարդապետ (43, 58, 122)
Մինասյան Լ. 258
Միրզայան Մանոկ, բեյ (312, 313, 314, 343)
Միրզոյան Ա. 121, 139, 164
Միքայելյան Ս. 217
Մխիթար Սպարապետ (44, 139, 232, 344)
Մխիթարյան Ա. 165
Մխիթարյան Մ. 230
Մկրյան Մ. 589, 590
Մկրտչյան Ա. 591
Մկրտչյան Լ. 303
Մկրտչյան Շ. 657
Մկրտչյան Պ. 516, 592
Մոմջյան Ե. 424
Մոմջյան Զ. 587
Մնացականյան Աս. 210
Մնացականյան Դ. 593
Մոնտրեզոր (Ղարա-մայոր) (194, 395, 485, 487, 489, 643)
Մովսիսյան Հ. 594
Մորիեր Զ. 80
Մուղնեցյան Շ. 595
Մուրադյան Դ. 197
Մուրադյան Հ. 596
Մուրադյան Հր. 97
Մուրադյան Նշ. 597

Յասնով Մ. 465

Ն

Նադիր Շահ (344)

Նազարեթյան Դ. 598

Նազարյան Ստ. 57

Նալբանդյան Մ. (172)

Նահապետ Ա. Եղեմացի (58)

Նանումյան Ռ. 377

Նաջարյան Հ. 401

Նարյան Մ. 599, 600, 601

Ներսես Հինգերորդ (Աշտարակեցի) 3,
6, (20, 21, 22, 24, 25, 27, 35,
51, 58, 74), 166, (171, 265, 323,
348, 557, 560)

Ներսիսյան Ա. 237, 296

Ներսիսյան Մ. 87, 88, 99, 100, 167,
204, 243, 333, 340, 602, 603, 604

Նիկոլայ Առաջին 6

Նորենց Վ. 321

Նուրիխան Մ. 26

Շ

Շաթիրյան Մ. 297

Շահազիզ Եր. 53

Շահազիզյան Ալ. 605

Շահամիրյան Շ. 311

Շահինյան Ռ. 341

Շահիրյան Էդ. 298

Շահինյան Մ. 606

Շահնազարյան Աս. 95

Շահնազարյան Շ. 607

Շահվելու որդի Սարհադ (536)

Շահումյան Ստ. 18 (44)

Շերմազանյան Գ. 31

Շևարդնաձե Է. 465

Ո

Ոսկանյան Վ. 119, 124, 169, 198,
235, 244, 251, 262, 299, 300, 320,
337, 608, 609

Զորանյան Պ. 610

Զոպանյան Ա. 49, 50

Պասկևիչ Ի. Ֆ (26, 35, 90, 525)

Պատկանյան Գ. 20

Պատկանյանց Տ.—Գ (53)

Պարսամյան Վ. 78, 84, 98, 104, 109,
110, 114, 116, 125, 132, 141, 143,
181, 182, 183, 203, 205, 211, 216,
221, 223, 236, 238, 252, 253, 270,
301, 302, 322, 342, 351, 357, 382,
383, 384, 391, 426, 430, 438, 439,
440, 612, 613, 614, 615, 616, 617,
618, 619

Պարտիզունի Վ. 120, 170

Պետրոս Առաջին (13), 14, (23, 29, 55,
73, 92, 113, 115, 133, 235, 239,
336, 344, 410, 430)

Պետրոսյան Ա. 364

Պետրոսյան Կ. 385

Պետրոսյան Վ. 621, 622

Պերպերյան Ավ. 19

Պոգրեբնյակ Յա. 465

Պոլենով Վ. (413)

Պողոսյան Ա. 264, 356, 623

Պողոսյան Գ. 365

Պողոսյան Հ. 624, 625

Պոզոսյան Ս. 253, 372

Պողոսյան Ֆ. 427, 430

Պոտտո Վ. 357

Պռոշյան Պ. 32

Պուշկին Ա. (37), 82, (374, 526)

Պուշլին Մ. (134, 140, 622)

Պոտեմկին Գ. Ա. (13)

Ռ

Ռշտունի Վ. 126, 199, 312, 224

Ռոմանովներ (56)

Ռուբեն Սարգսյան 171

Ս

Սալթանով Բ. (583)
 Սալիմով Ա. 465
 Սահակյան Տ. 430, 439, 627, 628, 629
 Սահրադ—տես՝ Շահվելու որդի Սահրադ
 Սամվելյան Մ. 386
 Սանթրյան Վ. 630
 Սավայան Ա. 588
 Սավոյան Ա. 587
 Սարանեկ Ս. 465
 Սարգսյան Է. 631
 Սարգսյան Հ. 361
 Սարգսյան Մ. 144, 440, 632
 Սարգսյան Վ. 404, 633
 Սարինյան Ս. 634
 Սարկիսով Բ. 635, 636
 Սարյան Գ. 231
 Սարուխանյան Ն. 265, 274, 275, 303, 323, 327, 331, 387, 405, 637, 638, 639
 Սեիդ Զադե Ա. 200, (207)
 Սեյրանյան Պ. 161, 173, 174, 180, 304
 Սիմեոն Երևանցի, կաթողիկոս (58, 344)
 Սիմոնյան Ա. 276
 Սիմոնյան Գ. 640
 Սիրունի Հ. 312, 313, 314, 343
 Սնիշյան Ի. 266
 Սողոմոնյան Մ. 315
 Ստեփանյան Մ. 642
 Ստրառուտմանիս Պ. 465
 Սուվորով Ա. (99, 100, 123, 124, 125, 126)
 Վազգեն Առաջին 644
 Վասիլե Ս. (306)
 Վարդանյան Հ. 353
 Վարդանյան Ռ. 184

Տ

Տեր-Գրիգորյան Ա. 193
 Տերտերյան Ա. 111
 Տիգրանյան Մ. (58)
 Տոլստով (92)

Ր

Րաֆֆի 29

Ց

Ցիցիանով Պ. Դ. (1)

Ու

Ուլուբաբյան Բ. 646, 647, 656
 Ուստինով Դ. 648

Փ

Փաշայան Ռ. 649
 Փափազյան Հ. 195
 Փոնդոյանց Հ. 17

Ք

Քալաշյան Վ. 213, 242
 Քյուրտյան Հ. 225
 Քյուրքչյան Ա. 305, 306, 316, 354, 430
 Քոչար Հր. 117, 231, 259
 Քոչարյան Ս. 523
 Քոչինյան Ա. 289

Օ

Օգանեզով Գ. 650
 Օվչիննիկով Մ. 112, 651, 652
 Օրբելյան Ս. 368
 Օրմանյան Մ. 58

Ֆ

Ֆրեյզան 80, 424

ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ

А

<p>Абаза-паша (1243)
 Абамелик Д. С., ген.-майор (996)
 Аббас-Мирза (729, 732, 751, 752, 792, 859, 871, 963, 973, 1020, 1134)
 Абдулаев Ф. 1136
 Абовян Х. (984), 1008, (1010, 1042, 1054, 1076, 1162), 1117, 1232, 1254, (1274), 1337
 Абраам Ереванци 980
 Абрамян А. Г. 1151
 Абрамян Р. 1043
 Аветисян В. 1044
 Ага-Магомет-хан (732, 989)
 Агаян Ц. П. 1180, 1200, 1223, 1255, 1266, 1269, 1270, 1342
 Аделунг К. Ф. (1001)
 Адобашьян В. Л. 1172
 Адонц М. А. 1074, 1086, 1173
 Азроян Л. 1271
 Айвазян К. В. 1037, 1215, 1216
 Айдинян В. 1272
 Айрапетян (996)
 Акопян А. 1235
 Акопян В. А. 1160
 Акопян Г. 1274
 Акопян Ж. 1174
 Акопян Н. 1273
 Акопян П. 1042
 Акопян С. 1045
 Акопян Т. Х. 1267</p> | <p>Акопян Э. А. 1126, 1275, 1276, 1277
 Алавердянц М. Я. 896, 945
 Александр Первый (671, 820, 894)
 Александров 859
 Алексанов И. Я. 834
 Алиев Г. А. 1360
 Амбарцум 963
 Амбургер А. 963
 Амилхвария 932
 Амирханян Дж. 1278
 Амирханян М. Д. 1221
 Ананян Ж. А. 1137, 1147, 1189, 1201
 Андреев В. 810
 Андрянов П. М. 868, 943
 Андроников И. М., ген. (806)
 Андронов И. 1175
 Антелава И. Г. 1034
 Аракелян Б. Н. 1023
 Арамян Г. 1279
 Арапетов Я. 726
 Аргутинский-Долгоруков Иосиф, архиепископ 668, 702, 764, 784, (845)
 Аргутинский-Долгоруков М. З., ген.-адъют. (741)
 Арешян С. 1025, 1075
 Арзуманян А. М. 1117, 1156, 1256
 Артамонов А. К. 852
 Артемий Араратский 661, 1102
 Арутюнян Г. Р. 1046, 1191
 Арутюнян П. 1040
 Арутюнян Ш. Р. 1164
 Арш Г. М. 1281</p> |
|--|--|

Асланян М. 1282
Атабеков Акоп-Юзбаши (906)
Атабеков Мелик-Вани (906)
Ахов М. 878

Б

Баба-хан (732)
Багдасарян С. 1283
Баграмян И. Х. 1326
Багратион П. И. (1251)
Бадалян А. А. 1047
Базнянц А. 1284
Байбурди Ч. 1111
Балаян Б. П. 1127, 1138, 1139, 1148, 1161
Балаян З. 1309
Балегезян А. 1271
Баликян С. С. 1149
Баркаускас А. С. 1360
Барсегян С. 1194
Бартоломей Ф. Ф. 920
Бархударян В. 1225
Барятинская А. И. (832, 918)
Басин Е. 659
Басихан 873
Бебутов В. О., ген. (729, 795, 810, 851)
Бебутов Д. О. (769)
Бегичев К. Н. 884, 897, 898
Бегичев С. Н. 963, (992)
Беджаниян О. 1211
Безменов В. 757, 758, 765
Бектабеков А. Е. 791
Белокуров С. И. 853
Бенкендорф А. Х. 859, 874
Берг Н. В. 782
Березовский Б. 942
Берж Ад. П. 739, 752, 772, 776, 779, 785, 790, 794, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 805, 811, 824, 825, 828, 831, 837
Берз П. 741
Бестужев А. (891), 1027, 1033

Бестужев П. (971), (972), 1028
Берхман, ген.-майор (944)
Блом 687
Бобровский П. О. 670
Богданова Н. 981
Боден К. К. 830, 963
Бонч-Бруевич Вл. 965
Бороздин В. 665
Бороздин К. А. 866
Борьян Б. 961
Бриммер И. Э. В. (851), 871, 979
Бриони П. И. 786
Бровин Н. Н. (1175)
Броневский С. Б. 694, 855
Брюсов В. (1319)
Булгарин Ф. В. 694, 714, 963
Бурцов И. Г., ген.-майор (722, 944), 1176
Бутков П. Г. 777
Бушуев С. К. 1073

В

В. Т 953
Вагин (973)
Ваденеев В. 886
Вазир-Мухтар (963, 977, 1192) см. также: Грибоедов А. С.
Ватьян Г. А. 1195
Вейд (729)
Вейденбаум Е. Г. 887, 891, 915, 925
Векслер И. М. 1352
Вердиян И. 1347
Веселовский А. 802
Веселовский Ю. 883, 889
Виноградов К. Б. 1289
Висковатый А. В. 727, 754
Вольховский В. (979, 1142)
Воронцова Е. К., кн. (880)
Воронцов М. С., кн. (837, 880)
Восканян В. К. 1009, 1041, 1048, 1087, 1100, 1101, 1167, 1210, 1224, 1225, 1237, 1239, 1257, 1290, 1291
Восканян Г. 1292, 1293
Воскерчян А. 1076

Г

Г. А. 963
 Газарян В. Дж. 1162
 Газарян И. М. 1035, 1088
 Гаки-паша (732)
 Гакстгаузен А. 743
 Галоян Г. А. 1217, 1222, 1225, 1226, 1227, 1304
 Галумян В. 1294
 Галустян (996)
 Галустян Дж. О. 1257
 Гамба 676
 Ганаланян О. Т. 1263
 Гангеблов А. С. 766, (844), 979, 1033
 Гарибджанян Г. Б. 1239, 1342
 Гарибджанян С. 1295
 Гасарджян С. П. 1210, 1239
 Гатырчян О. (1054)
 Геворкян С. 1296
 Геолецын С. 1334
 Георгиев В. А. 1258
 Гизетти А. Л. 874, (892), 892
 Гиланенц Петрос ди Саркис 953
 Глинка С. 701, 702, (1054)
 Головин Е. А., ген. (825, 893)
 Грибоедов А. С. (681, 757, 758, 761, 765, 769, 771, 775, 782, 783, 785, 787, 788, 792, 796, 797, 799, 800, 801, 802, 809, 811, 828, 830, 842, 861, 863, 864, 865, 867, 872, 873, 883, 886, 888, 889, 896, 921, 922, 923, 933, 940, 947, 948, 959), 962, (963, 964, 965, 967, 968, 969, 971, 979, 992, 994, 998, 999, 1000, 1001, 1007, 1020, 1024, 1027), 1029, (1031, 1055, 1062, 1067, 1069, 1071, 1074, 1083, 1084, 1108, 1111, 1117, 1118, 1128, 1134), 1140, (1145, 1175, 1177, 1194, 1196, 1198, 1208, 1211, 1228, 1357, 1374).
 Григорий, архиепископ (841)
 Григорьев В. 963
 Григорьян К. Н. 1039, 1049, 1050,

1077, 1102, 1125, 1206
 Григорян В. Р. 1202
 Григорян З. Т. 995, 1014, 1030, 1038, 1110, 1179
 Гудим-Левкович 881
 Гудович И. В., граф (759, 772, 776, 851)
 Гукас, патриарх (841)
 Гуссейн-Кули-хан (666)

Д

Давид, патриарх (764, 989, 1354)
 Давид-бек (989)
 Давтян В. 1319
 Давыдов Д. В. 721, 722, 747, (842, 910), 987, 990, 1153
 Даниил И., патриарх (764, 841)
 Даронян С. 1297
 Дедов И. 946
 Делянов Д. А. 996
 Демирчян К. С. 1298, 1299, 1358, 1359
 Дементьева Р. Ф. 1300, 1359
 Джавахишвили И. 926
 Дживелегов А. К. 927
 Дибич (786, 829)
 Дилоян В. А. 1168, 1200, 1207
 Дмитриев П. И. 746
 Добрынин М. 1067
 Долгорукий Д. И. (954)
 Друвиль Г. 672
 Дубасов В. А. 950
 Дубрович Н. Ф. 764, 803, 807, 812, 833, 841, 845, 881
 Дудин М. 1320, 1347
 Дымшиц А. 1260
 Дюлорье Г. 739, 740

Е

Еганян М. Н. 1163
 Езекия Р. 1180
 Екатерина Вторая (961, 989)
 Ениколопов И. К. 962, 964, 973, 979,

1013, 1020, 1061, 1196, 1198, 1128,
1208, 1212
Ениколопов Н. Е. 1140
Еремян С. Т. 1230
Ерицов А. Д. 788, 808, 822, 880
Ерицян М. 1302
Ермолов А. П., ген. (707, 749, 751,
762, 770), 773, 780, (786, 794, 795,
805), 829, (833, 842, 846, 851, 859,
891, 893, 928, 1136, 1145, 1169)
Ефимов Д. П. 1906
Ефрем, архиеписк. (732, 846)
Ефремов П. 787

Ж

Жаров В. 1303
Жигарев С. 875
Жилин П. А. 1036
Жуковский В. 861

З

Завелейский П. Д. (867, 992, 1029,
1031)
Задонский Н. А. 1153, 1171
Зарьян Н. 1319
Заходер Б. Н. 1060
Звягинцева В. 1338, 1371
Зиновьев И. А. 879
Зубарев Д. 719, (1013)
Зубов В. А., граф (803, 947, 961)
Зубов П. 704, 705, 706, 707, 708, 715

И

Ибрагимбейли Х. М. 1141, 1190
Ибраимов С. И. 1360
Иваненко В. Н. 893
Иванов М. М. (1259)
Игамбердыев М. А. 1015, 1079
Имашев С. Н. 1360
Инчилян Г. (1054)
Иоанисани А. З. 1004
Иоаннесов И. 663

Иоаннисян А. Р. 953, 993, 1003, 1006,
1021, 1023, 1051, 1052, 1060, 1097,
1160, 1144
Иосафьян А. Г. 1309
Ираклий, царь (732, 891)
Исаакян Эд. 1181, 1268
Исабекян Эд. 1268
Исарлов Л. 814
Искрицкий Д. (1142)
Исмаил-заде 240, 1241
Исмайлов М. 1068

К

Каграманов Н. 1228, 1310, 1311
Каджан А. 1205
Казакова Р. 1371
Казарян А. 1312
Казарян Г. М. 1168, 1265
Казарян М. 1313
Калашьян В. А. 1053, 1129, 1130
Калин И. П. 1360
Каковкин А. Я. 1229
Кананова Э. 1078
Капутикян С. 1314, 1315, 1319, 1334
Кара-Дервиш 951
Карабахский Али-Юз Баши (1134)
Карамзин Н. М. 662
Карганов (859)
Каренц В. 1334
Карягин, полк. (748)
Каффиелянц Р. 1268
Киняпина Н. С. 1135, 1258
Киракосян М. Л. 1241
Кисилев Т. Я. 1316, 1359
Клаусон В. И. 1360
Клычев А. М. 1360
Кидехцян С. 1211
Кнорринг К. Ф. ген. (763, 755, 928)
Кобяков 850
Коваленский П. И. (752, 764, 847, 928)
Коломийцев Н. О. (1175)
Константинов И. 1069
Коппен Л. 711

Корганов К. 859, 1180, 1218, 1230, 1318

Косоговский (1055)

Котляревокий ген. (719, 720, 732, 738, 748, 781)

Кринский М. 967

Крымский А. Е. 948

Куканова Н. Г. 1123, 1131, 1233

Куропаткин 881

Кутузов М. И. (996, 1251)

Косвен М. О. 1089

Коцебу М. А. 666, 902, 1112

Красовокий А. И., ген.-лейт. (680, 702, 842, 899, 903, 931, 945)

Крендель Р. Н. 1062

Л

Лазарев М. (702)

Лазарев Я. Л., полк. (717, 991)

Лазарян Л. О. (996)

Лалаян (996)

Лалаян А. 1080

Лаптев, ген. майор (732)

Лачинов Е. Е. (816), 1033, 1169, 1171

Левонян А. 1211

Леер 881

Лео 949

Линч Х. Ф. Б. 936, 937

Лихутин М. 750

Лорер Н. И. 970, 1033

Лукьянович Н. 724

Лусиков Г. (1291)

М

М. Г. 809

Мадатов В. Г. ген.-майор. (768, 793) 859), 996

Мадатова С. А. 793

Майков Л. 869

Мальцев И. (757, 758, 865), 963

Мальшинский А. 863, 867

Мамедов С. А. 1154, 1159, 1234, 1243

Мамедова Г. Н. 1321

Мануил Кюмюшханец (982)

Манукян А. 1334

Манук-бей (Манук-Мирзаян) (702, 1251)

Марков Г. 1347

Маркова О. П. (1031), 1113, 1157

Маркос Кюмушли (Серебряков) (1236)

Мартиросян А. 1324

Мартиросян В. 1158, 1257, 1318

Марутян В. А. 1263

Марухян Р. 1325

Махарадзе Ф. 975

Машков В. И. (1258)

Медведев М. М. 1083

Меляксет-Бек Л. М. 982, 1005, 1070

Мелик-Вани 906

Меликов Сулейман-хан (1055)

Меликян Н. 1322, 1323

Мельгунов Г. 804

Меньшиков, кн. 920

Месроп, архемадр. (955)

Месропян Н. 1327

Микаелян А. 1248

Микаелян В. А. 1236, 1267, 1318

Милородович М. А. (1251)

Минас вардапет (1005, 1080, 1082, 1083)

Минасян Г. 1268

Минорский В. 959

Михайловский-Данилевский 856

Мкртчян А. 1103

Мкртчян Л. 1260

Мнацаканян А. 1319, 1342

Могилевский, полк. 667 (702) 768

Модзелевский Б. 921

Момджян Х. Н. 1090, 1323

Монтрезор (712, 894)

Муравьев Н. Н., ген.-майор (769, 846, 850, 851, 944, 1171)

Муравьев-Карский Н. Н. 823, 963, см.

также: Муравьев Н. Н.

Мурадян В. А. 1262

Мурадян Г. Б. 984, 1010

Мурадян Д. А. 1168

Мустафаев Т. Т. 1245

Мхитар-Бек 1040

Мхитар Спарпет 1268

Н

Н. Б. Ш. 934

Н. М. 725

Н. Н. 678

Надир-шах (732, 989)

Нароян Н. 1333

Нейдгардт А. И., ген. (825, 893)

Нерсес Аштаракеци (702, 745, 788, 817, 818, 878, 880, 911, 945, 952, 1197)

Нерсисян М. Г. 990, 1081, 1091, 1104, 1121, 1132, 1142, 1152, 1169, 1176, 1213, 1219, 1246, 1335, 1336, 1368

Несветаев, ген.-майор (732)

Несельрод К. С. (1140)

Нечкин М. В. 970, 994, 997, 1024, 1032

Николай Первый (694, 714, 715, 829, 848, 849, 874, 945)

Николаевская Е. 1371

Новоселов С. 744, 745

Новосельцев А. П. 1119, 1203

О

Ованесян Р. 1288, 1319, 1330, 1338

Оганджаниян Б. 1339

Оганесян Д. 1280

Оганесян К. 1184

Опородников П. 826

Озеров Л. 1347

Олонецкий А. 1063

Ори Израель (989, 1005, 1080, 1082)

П

П. П. 813

П. Б. 888

Павел Первый (961)

Павленко Н. 1340

Пазухин А. А. 957

Пайчадзе Г. 1341

Панкратьев (732, 944)

Панченкова М. Т. 1258

Панютин (848)

Парсамян В. А. 988, 1041, 1054, 1092, 1164, 1185, 1191, 1199, 1209, 1214, 1248, 1342, 1374

Паскевич-Эриванский И. Ф. (709, 720, 724, 732, 770, 786, 792, 793, 824, 829, 842, 859, 891, 893, 913, 928, 945, 979, 992, 1020, 1145)

Патканов М. 818

Паулуччи Ф. О. (767, 790)

Пашуто В. 1006

Пентюхова Л. Н. 1093

Петров А. Н. 839

Петров Г. М. 1012, 1055

Петр Великий (668, 669, 702, 717, 732, 748, 774, 804, 881, 882, 904, 1064, 1065, 1253) см. также: Павел Первый

Петросян В. 1320

Петрушевский И. П. 976, 983, 1011

Петухов Е. В. 969

Пиксанов Н. К. 973

Погодин М. 751

Погосян Н. 985, 986

Погосян С. П. 1164, 1191

Погребняк Я. П. 1343, 1359

Покровский М. Н. 958, 970

Полиевктов М. 974

Попов, ген. 709, (848)

Попова О. И. 1001, 1002, 1145

Поркшеян Х. 1094

Порсутян Л. 1344

Портнягин, ген. (894)

Потемкин-Таврический Г. А. (668, 961)

Потоцкий Н. Б. 979

Потто В. А. 827, 838, 842, 848, 854, 885, 892, 894, 906, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 919, 923

Проскурин П. 1348

Пузыревский 881

Пушкин А. С. 713, (766, 844, 848, 869, 870, 884, 887, 891, 921, 925, 963, 979, 1146, (1171), (1212), 1327

Пушин М. И. (835), 870, 930, (869), 979, 1033

Р

Ратузинский-Владиславич Савва
Лукавич 1340

Радищев А. Н. (1275)

Раевский Н. Н. (979), 1033, (1251)

Ратч В. 749

Ризи-кули-хан 865

Ровзет-уль-сафа 757, 758

Розанов М. Г. 857

Розен Г. В., ген.-майор (732, 831, 893)

Рожков М. 987

Романовский В. А. 1105

Романовский В. Е. 904

Романовский Д. И. 748, 832

Ртищев Н. А. (767, 790)

Рубо Ф. А. (1259)

С

Сабаниев С. Н. 1360

Саваян А. 1322, 1323

Саварсамидзе Л. Я. (851)

Савостьянов К. И. 979

Сагиян А. 1319, 1320, 1334

Сазандарян Т. 1347

Салиманов Н. И. 1351, 1359

Самойлович А. 960

Сантрян В. А. 1352, 1353

Сарбей В. Г. 1342

Саркисов В. 1354

Саркисян Г. 1355

Саркисян Ф. 1356

Саруханян Н. Б. 1167, 1186, 1197, 1357

Сарьян Г. 1319

Сафаров Ю. Г. 1095

Севарзедшидзе 846

Севриянов, полк. 931, 933

Семенов Л. С. 1106, 1114, 1115

Сенявин Л. Г. 954

Сергеев Г. С. 1258

Симеонов (660, 663)

Симонич Н. С., граф 905

Симонич И. О. 771, (851), 905, 963

Симонян Г. Р. 1262

Скрутковский С. 876

Слуцкий В. 1371

Смбатян (996)

Смирнов Д. А. 775, 963

Снегова И. 1371

Снимщиков Г. Я. 1260

Сихчян И. Л. 1166

Соболев М. 693, 700

Соболевский С. А. 782

Соколов А. Е. 938

Соловьев С. М. 774, 819, 820

Соловьев Ю. Ф. (1359, 1363)

Соллогуб В. 738

Соханская Е. 781

Стамболцян Г. 1364

Степанян К. 991

Страуманис П. Я. 1360

Стуруа Д. 1249

Суворов А. В. (717)

Сургуладзе А. Н. 1249

Сурков А. 1334, 1365

Суходин 881

Сухоруков В. Д. (1089)

Сухтелен Н. П. (732, 857)

Т

Тавакалян Н. А. 1016, 1032, 1058,
1098, 1107, 1187, 1366
Тагнатьян М. (1054)
Танашян М. 1250
Татищев С. С. 664, 849
Тер-Авакимова 1041, 1064, 1065,
1116, 1160
Тер-Гукасов А. А., ген.-лейт. (988)
Терзибашян В. 999
Титов Н. Ф. (851)
Тихонов Н. 1371
Тихонова А. А. 1066
Тормасов А. П. (760, 779, 851)
Тотлебек, граф (891)
Троцкий И. 972
Туманян О. 1193, 1319
Тучков, ген.-майор (732)
Тынянов Ю. И. 977, 1192

У

Устинов Д. Ф. (1334, 1346, 1358,
1359, 1361), 1367

Ф

Фадеев А. 1017, 1033
Фадеев А. В. 1098, 1122
Фадеев Р. 860
Фалина А. И. 1131
Фаньян Дж. С. 1251
Фонтоп Ф. (720)
Фролова В. А. 1018

Х

Халфин Н. 1071
Ханзадян С. 1268
Ханхонков П. Г. 979
Хармандарян С. 1188
Хачатрян А. Н. 1170
Хачатрян Р. Г. 1222, 1231, 1252,
1253
Хачатурян В. А. 1143, 1155, 1204

Хачапуридзе Г. В. 1019, 1072
Хечумян В. 1205
Ходнев И. 762
Хозрой-Мирза (722, 828, 842)
Хойский, хан (764)
Холов М. 1360
Хорват Я. 1360
Хубов Е. 660, 663

Ц

Цицианов П. Д. кн. (659, 732, 748,
754, 764, 772, 838, 841, 851, 855,
894, 928, 947)
Цицикян А. 1248

Ч

Чавчавадзе А. Г., ген.-майор (732,
848), 908
Чалхушьян Г. 924
Чамчян М. (1054)
Чиляев Б. Г. (921)
Чиляевы, братья (979)
Чулков М. Д. (1231)

Ш

Шагинян М. 1059, 1347, 1370
Шатирян Е. 1325
Шеварнадзе З. А. 1360
Шеремей В. И. 1258
Шильдер Н. 856
Шопен И. 733
Шостакович С. В. 1084, 1108, 1118,
1134
Шульгин К. 836

Щ

Щеголев П. Е. 968
Щербатов 859

Э

Эвоян В. 1280
Эзов Г. А. 882, 895

Эмин И. 993

Эняк 956

Эристов, ген. (732)

Эсадзе С. 928, 947

Ю

Юзефович Г. 778

Юзефович М. В. 979

Юхт А. 1085, 1099, 1109, 1120, 1124

Я

Якушкин В. 922

Яснот М. А. 359

Abbas-Mirza 1378, 1390,

Griboyedoff 1376, 1379, 1390, 1401,
1402

Davith-Beg 1405

Emin Joseph 1406, 1418

Madatoff 1375, 1378, 1396, 1399, 1417

Ory Israel 1405, 1417, 1418, 1420

Paskevitch 1376, 1378, 1380, 1382,
1394, 1411, 1413

Peter I 1377, 1387, 1399, 1401, 1402
1406, 1417, 1418

Yermoloff 1375, 1400

Yermolof 1375, 1399

1376, 1378, 1381, 1382

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Ա

Արովյան 588, 626,
 Ադրբեջան 465.
 Ադրիանապոլիս, դաշնադրութիւն 26,
 35, 223, 273, 355
 Ալեքսանդրապոլ տես՝ լենինական
 Ախալցխա 26, 273
 Ախալքալաք 26
 Աղվանք 11, 58, 654
 Անգեղակոթ 43
 Անգլիա 135, 261
 Անդրկովկաս 23, 81, 126, 142, 163,
 178, 179, 187, 226, 251, 257, 261,
 292, 324, 344, 345, 350, 367, 375,
 402, 434
 Աշտարակի պատերազմը 35
 Ասիա 26
 Ատրպատական 2
 Արարատ 501
 Արարատյան գավառ 19
 Արաքս 60
 Արցախ 58, 315 տես՝ նաև Ղարաբաղ
 Արևելյան Անդրկովկաս 326
 Արևելյան Հայաստան 102, 114, 130,
 131, 146, 147, 158, 162, 166, 171,
 175, 176, 181, 197, 203, 205, 211,
 212, 215, 218, 223, 230, 234, 253,
 259, 269, 270, 274, 275, 279, 280,
 281, 283, 284, 285, 286, 287, 288,
 289, 290, 291, 293, 294, 295, 296,

297, 298, 299, 300, 301, 302, 304,
 307, 310, 327, 333, 340, 341, 348,
 355, 369, 372, 378, 392, 393, 395,
 396, 398, 399, 400, 403, 404, 405,
 410, 422, 426, 429, 430, 431, 432,
 433, 436, 437, 438, 448, 464, 466,
 480, 481, 488, 493, 498, 504, 509,
 516, 519, 529, 546, 551, 554, 555,
 556, 557, 559, 564, 575, 577, 581,
 596, 607, 611, 612, 622, 628, 637,
 638, 639, 641, 644

Բ

Բաբերդ 26
 Բայազետ 26, 35
 Բզովդալի լեռնանցք 37
 Բորչալու 1
 Բեռլինի կոնգրեսը 114
 Բուխարեստ 312

Գ

Գյանջա 5, 375
 Գյուլիստան, դաշինք 26, 80, 473, 593
 Գյումրի 418, 424, 516
 Գյումուշխանե 26

Դ

Դեյկարխան 26
 Դիլիջան 271

Ե

Եվրոպա 26

Յրևան 1, 8, 9, 26, 35, 40, 60, 74, 83, 101, 108, 112, 143, 164, 191, 202, 219, 220, 241, 242, 243, 257, 258, 276, 283, 287, 291, 303, 307, 325, 355, 359, 361, 377, 379, 386, 397, 409, 416, 437, 445, 452, 453, 454, 458, 490, 555, 574, 575, 577, 641, 650, 651, 652

Է

Էջմիածին 1, 25, 26, 35, 45, 58, 78, 272, 289, 380, 427, 484, 557

Էրզրում 26, 35, 82, 362, 374

Թ

Թավրիզ, տես՝ Դավրեժ 26

Թիֆլիս 1, 5, 9, 24, 28, 48

Թուրքիա 18, 26, 261

Թուրքմենչա, պայմանագիր 26, 35, 223, 355, 370, 617

Ի

Իրան 195

Լ

Լենինական 175, 472, 565, 573, 656

Լենինգրադ 655

Լոռի-Փամբակ 1, 194, 307, 424

Լ

Լի Ղարաքիլիսա 194, 411

Կ

Կալկաթա 230, 376, 377

Կասպից ծով 14

Կարին 273, 366, 525

Կիլիկիա 269

Կիրովական տես՝ Նաև Ղարաքիլիսա

595, 643

Կովկաս 5, 35, 56, 101, 221, 355, 357

Հ

Հալիձոր, վանք-ամրոց 319

Հախսպատի ամրոց 1

Հայաստան 26, 52, 54, 55, 79, 84, 117, 118, 126, 129, 132, 135, 145, 149, 150, 152, 154, 155, 156, 159, 160, 161, 165, 167, 168, 169, 173, 174, 176, 180, 188, 190, 200, 203, 204, 213, 217, 221, 223, 224, 249, 258, 303, 318, 333, 334, 344, 369, 374, 376, 382, 390, 391, 394, 417, 424, 425, 440, 449, 457, 459, 465, 472, 498, 500, 526, 532, 545, 553, 556, 558, 567, 571, 584, 587, 598, 629, 631, 648

Հասան Ղալե 26

Հրազդան 443

Ղ

Ղազախ 1

Ղազախ-Դիլիջան 271

Ղամարլու 400

Ղարաբաղ 5, 13, 14, 26, 29, 69, 344, 357

Ղարաքիլիսա տես՝ Նաև Կիրովական 395, 424, 485

Ղարսի բերդ 26

Ղափան 18, 320, 339, 349, 576, 630

Ղրիմ 53, 342

Մ

Մադրաս 344

Մոլդավիա 313, 343, 465

Մոսկվա 19, 185, 465, 330, 386, 559, 611

Ն

Նախիջևան 307, 416

Նոր-Նախիջևան 524

Շ

Շամխոր 5

Շամշադին 271, 422

Շիրակ 398, 516

Շուշի 74, 657

Պ

Պարսկաստան 1, 7, 10, 14, 16, 26,

31, 34, 35, 81, 101, 355, 370

Պետերբուրգ 655

Ջ

Ջերմուկ 579

Ջողազ, Իջևանի շրջ. 585

Ջրաբերդ 69

Ջուղա 258

Ռ

Ռուսաստան 2, 10, 11, 13, 14, 23, 24,

25, 26, 29, 35, 41, 50, 56, 57, 58,

60, 73, 78, 102, 114, 130, 145, 146,

147, 149, 150, 154, 155, 156, 158,

159, 160, 161, 162, 163, 165, 167,

168, 169, 171, 173, 174, 175, 176,

180, 181, 182, 190, 192, 197, 203,

205, 211, 212, 213, 215, 218, 223,

230, 234, 247, 249, 251, 253, 259,

261, 263, 269, 270, 274, 275, 278,

279, 280, 281, 283, 284, 285, 286,

287, 288, 289, 290, 291, 292, 293,

294, 295, 296, 297, 298, 299, 300,

301, 302, 303,, 304, 306 307, 310,

326, 327, 333, 340, 341, 348, 354,

355, 364, 369, 372, 373, 376, 377,

392, 393, 394, 395, 396, 398, 399,

400, 402, 403, 404, 405, 410, 417,

422, 424, 425, 426, 430, 431, 432,

433, 434, 436, 437, 438, 439, 441,

448, 451, 454, 464, 465, 466, 472,

476, 480, 481, 488, 498, 500, 504,

505, 507, 508, 510, 516, 525, 529,

535, 538, 553, 554, 555, 556, 557,

558, 559, 575, 577, 581, 587, 596,

599, 606, 607, 611, 618, 619, 628,

629, 639, 641, 644, 648, 653

Ս

Սարգարաբադ տես՝ Սարգար-Աբադ
26, 35

Սիս 41

Սիսիան 527

Սյունիք 121, 253, 335, 372

Սոմխեթ 1

Սպիտակ 587, 643

Վ

Վաղարշապատ տես՝ Էջմիածին

Վասպուրական 87

Վրաստան 6, 35, 493

Տ

Տաճկաստան տես՝ Թուրքիա

Տրապիզոն 26

Ու

Ուկրաինա 182

Ուրարտու 208

Փ

Փամբակ տես՝ նաև Լոռի-Փամբակ 307,
489, 643

Օ

Օշական 272, 371, 421, 491, 494, 502,
518, 557, 594, 603

Ֆ

Ֆրանսիա 135

ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

А

Аббас-Абад 732, 859, 909
 Абовян, г. 1322
 Аджария 848
 Адрианополь, договор 723, 740, 778, 856, 1258
 Азербайджан 976, 983, 1011, 1119, 1190, 1222
 Азиатская Турция 675, 695, 709, 711, 722, 724, 750, 791, 881
 Александрополь, крепость 732
 Ананур 659
 Анапа, крепость 732
 Англия 1038, 1051, 1052
 Аракс, р. 732, 841, 842, 859
 Арарат, гора 661, 1153, 1171
 Ардаган 848
 Ардевиль 732
 Арзерум 675, 696, 700, 713, 722, 734, 735, 848, 869, 963, 979, 1037, 1146, 1216, см. также: Эрзерум
 Арзерумский пашалык 675, 709, 848
 Армения 660, 663, 692, 693, 700, 701, 702, 718, 774, 842, 846, 937, 961, 983, 986, 990, 1008, 1011, 1014, 1025, 1037, 1039, 1042, 1044, 1045, 1046, 1104, 1114, 1156, 1163, 1213, 1214, 1216, 1222, 1260, 1275, 1297, 1336, 1371, см. также: Восточная Армения, Западная Армения.
 Армянская область 675, 702, 718, 733, 793, 893, 961, 981, 1035, 1088

Арпачай, р. 732
 Астрахань 678, 1099, 1109, 1155, 1204
 Ахалкалаки 683, 709, 722, 724, 730, 731, 732, 759, 806, 871, 971
 Ахалкалаки, крепость 732, 738, 806, 971
 Ахалцих, крепость 675, 682, 684, 690, 695, 704, 722, 724, 729, 730, 731, 732, 738, 766, 795, 806, 810, 814, 816, 835, 844, 848, 854, 871, 881, 893, 939, 944, 947, 971
 Ахалцихская область 893
 Ахалцихский пашалык 675, 709, 893
 Ахалцихская провинция 704
 Ацхур 732
 Аштарак, битва, 842, 945

Б

Бакинское ханство 732
 Балканы 1281
 Бальха, государство 685
 Баязет 675, 709, 722, 724, 732, 835, 848, 932, 971
 Баязет, крепость 971
 Баязетский пашалык 675, 709, 724, 848
 Белуджистан 685
 Большая Абхазия 704
 Большой Караклис 846
 Бородино, сражение 1129, 1132, 1133

В

Вагаршапат, с. 661
Восток 778, 1061, 1071, 1208
Восточная Армения 989

Г

Ганджа 659, 732, 842, 1043
Ганджинское ханство 732
Гасан-Кала 848
Гергер, с. 1327
Григориополь 1001, 1146, 1147, 1189
Грузия 659, 678, 708, 748, 752, 755,
769, 774, 784, 841, 846, 894, 897,
900, 902, 908, 919, 926, 947, 964,
975, 978, 1019, 1034, 1212, 1222
Грузинская провинция 685
Гумри 724, 729, 955
Гумри, крепость 732
Гурия, княжество 848
Гюлистан, договор 732, 778, 890,
1115, 1141

Д

Дагестан 704
Дербент 731, 732
Дербентское ханство 732
Джарах 894
Джеванбулак, бой 909
Дилижанское ущелье 719
Диядин 709
Дон 1017

Е

Европейская Турция 695, см. также:
Турция
Елизаветполь 859
Ереван 835, 985, 1078, 1177, 1180,
1188, 1211, 1311, 1326, см. также:
Эривань

З

Закавказье 719, 728, 730, 759, 772,
805, 822, 824, 831, 837, 841, 846,
848, 850, 852, 866, 892, 893, 918,

989, 1087, 1097, 1098, 1122, 1124,
1138, 1157, 1203, 1222, 1226, 1227,
1270

Закавказский край 711, 730, 731,
732, 743, 748, 892, 981

Западная Армения 989

И

Имеретия, княжество 704
Иран 1018, 1098, 1134, 1145, 1157,
1161, 1169, 1282, см. также: Пер-
сия

К

Кабул 685
Кабулистан, государство 685, см.
также Кабул
Кавказ 447, 678, 698, 704, 707, 708,
709, 710, 711, 724, 727, 730, 737,
746, 748, 753, 760, 766, 770, 772,
777, 791, 796, 797, 805, 807, 812,
813, 824, 831, 833, 836, 837, 840,
844, 847, 848, 850, 851, 853, 859,
869, 870, 873, 876, 884, 887, 888,
891, 904, 910, 915, 918, 919, 941,
925, 928, 947, 960, 971, 973, 974,
978, 979, 1004, 1006, 1009, 1015,
1017, 1019, 1021, 1026, 1032, 1033,
1037, 1089, 1095, 1105, 1122, 1142,
1152, 1187, 1219

Кавказский край 731, 732

Кавказская провинция 808

Карабах, с. 732, 806

Карабах 667, 717, 719, 732, 738,
748, 806, 841, 842, 859, 871, 893,
894, 906, 929, 989, 992

Карабахская провинция 667

Карабахское ханство 732, 841, 893,
928

Каравансарай, с. 719

Карс 675, 679, 687, 691, 692, 695,
698, 709, 716, 724, 729, 732, 735,
736, 806, 816, 823, 835, 848, 891,

912, 939, 942, 947, 955, 971

Карс, крепость 692, 806, 939, 947, 971

Карская область 991

Карский пашалык 675, 687, 691, 709, 732, 735, 736, 939

Караклис, крепость 692, 846

Кафан 1353, 1358

Качила, с. 732

Казляр 732

Киевская Русь 1230

Краснодарский край 1172

Крым 477

Кубинское ханство 732

Кутаиси 731

Кючук-Кайнарджийский мир 1157

Л

Лори 846

М

Малая Азия 720

Маранд 935

Мегри, с. 719

Мегри, крепость 738

Миллидгоз 732

Мингрелия, княжество 704

Моздок 973

Москва 721, 1291

Муш 722

Мушский пашалык 675, 709

Н

Нахичеван 702, 730, 859

Нахичеван, крепость 738

Нахичеванское ханство 732, 893, 928

Новый Нахичеван 1094

О

Ором, с. 1772

Ошакан, битва 903, 1318, 1368

П

Памбак 764, 841

Памбак, провинция 916, 1112

Памбак, р. 1332

Персия 477, 665, 666, 671, 672, 673, 677, 685, 702, 706, 725, 732, 740, 748, 765, 792, 796, 804, 826, 833, 841, 842, 846, 847, 852, 894, 914, 928, 938, 961, 962, 963, 964, 973, 992, 1001, 1002, 1058, 1088, 1124, 1136, 1280, см. также: Иран

Персидская провинция 685

Петербург 1049

Плеван 1281

Поти, крепость 732

Прикаспийские провинции 826

Р

Россия 477, 671, 676, 685, 694, 701, 702, 706, 707, 714, 717, 718, 720, 723, 726, 732, 733, 740, 742, 774, 777, 778, 808, 822, 834, 841, 847, 853, 856, 857, 879, 881, 885, 891, 897, 900, 917, 919, 927, 928, 941, 947, 949, 952, 961, 986, 984, 989, 994, 1004, 1006, 1009, 1021, 1032, 1044, 1045, 1075, 1098, 1122, 1135, 1138, 1145, 1156, 1157, 1181, 1188, 1190, 1222, 1226, 1248, 1255, 1256, 1270, 1275.

Русь 1290.

С

Сардар-Абад 732, 806, 859, 929, 933, 945

Северный Кавказ 1178

Сеймдастан, государство 685

Сидни, государство 685

Спитак 1323, 1349

Степанаван 1278

Сюник 1164

Т

Тавриз 681, 732, 871, 842, 935, 945, 973, 992, 1145
 Татыш 704
 Тамань 731
 Тегеран 689, 722, 758, 775, 787, 788, 828, 865, 872, 954, 963, 973, 992, 1055, 1117, 1145
 Тифлис 709, 721, 722, 731, 732, 748, 963, 973, 979, 1117
 Тотьма 659
 Топрах-Кале 709
 Топрах-Кале, замок 692
 Трапезунд 686
 Туркменчай, договор 732, 740, 778, 842, 847, 935, 945, 947, 960, 963, 1114
 Турция 477, 694, 695, 714, 732, 740, 748, 774, 777, 778, 839, 845, 856, 881, 926, 928, 961, 989, 1098, 1157, 1280 см. также Азиатская Турция, Европейская Турция.

У

Урмия 732

Ф

Франция 1038, 1051, 1052

Х

Хертви 848
 Хорасан, провинция 685

Ц

Цурцаб 848

Ч

Черное море 711
 Черномория 731

Ш

Шамхор р. 881
 Шекинское ханство 732, 893, 928
 Шемах 731
 Ширакское ханство 841

Ширван 704

Ширванская провинция 768

Ширванское ханство 704, 728, 732, 768, 893, 928

Шурагельская область 894

Шурагельское султанство 732

Шурагель, провинция 916, 1112

Шуши 705, 729, 730, 732, 842, 859

Шуши, крепость 704, 827

Э

Эрзерум 696, 699, 724, 732, 862, 871, 932, 939, 1212, 1327, см. также: Арзерум

Эрзерум, крепость 939

Эрзерумский пашалык 734

Эривань 659, 697, 706, 718, 729, 730, 731, 759, 764, 766, 802, 809, 836, 838, 841, 844, 846, 859, 894, 929, 945, 961, 1228

Эривань, крепость 697, 732, 806, 913, 933, 935

Эриванская область 680

Эриванский округ 719

Эриванское ханство 732, 841, 847, 893, 928

Эчмиадзин 723, 732, 764, 806, 842, 846, 859, 911, 929, 945, 1183, 1279, 1318

Эчмиадзинский монастырь 931

Эчмиадзин, патриаршество 789, 895, 1403, 1406, 1417, 1418, 1419

Adrianapol 1383, 1386, 1391, 1392, 1398, 1399, 1403, 1404, 1407, 1411, 1413, 1414, 1416

Gulistan 1399, 1401, 1409, 1412

Erivan 1376, 1378, 1381, 1382

Erzeroum 1378, 1387

Jelissawetpol 1499

Kars 1376, 1378, 1387, 1413

Sardarbad 1378

Tehran 1390

Turkmentchai 1376, 1377, 1378, 1382, 1394, 1396, 1398, 1401, 1410, 1412, 1413, 1415, 1416, 1418, 1419

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջաբան	5
(Գրականություն հայերեն լեզվով)	9
(Գրականություն օտար լեզուներով)	196
Անվանադասկ	207
Աշխարհագրական անունների դասկ	223

СОДЕРЖАНИЕ

Вместо предисловия	8
Материалы на русском языке	94
(Материалы на иностранных языках)	196
Именной указатель (на рус. и иностр. яз.)	214
Географический указатель (на рус. и иностр. яз.)	226

Տեխ. խմբագիր՝ Հ. Լ. Գոռոյան
Վերստուգիչ սրբագրիչ՝ Վ. Հ. Նալբանդյան

Հանձնված է շտրվածքի 01.02. 1980 թ.

Ստորագրված է տպագրության 23.05. 1980 թ.:

Թուղթ՝ տպագրական $60 \times 84 \frac{1}{16}$, տպագրական 14,5 մամուլ, հեղինակային
13 մամուլ:

Պատվեր 199:

Տպաքանակ՝ 1000:

Գինը՝ 60 կոպ.:

ՀՍՍՀ հրատարակչությունների, պոլիգրաֆիայի և գրքի առևտրի գործերի
պետական կոմիտեի № 2 տպարան, Երևան, Տերյան 44:

Типография № 2 Госкомитета по делам издательств, полиграфии и
книжной торговли Арм. ССР, Ереван, ул. Теряна, 44.

60 ԿՈՊ.

A 11
63518

ԳԱՆ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220063518